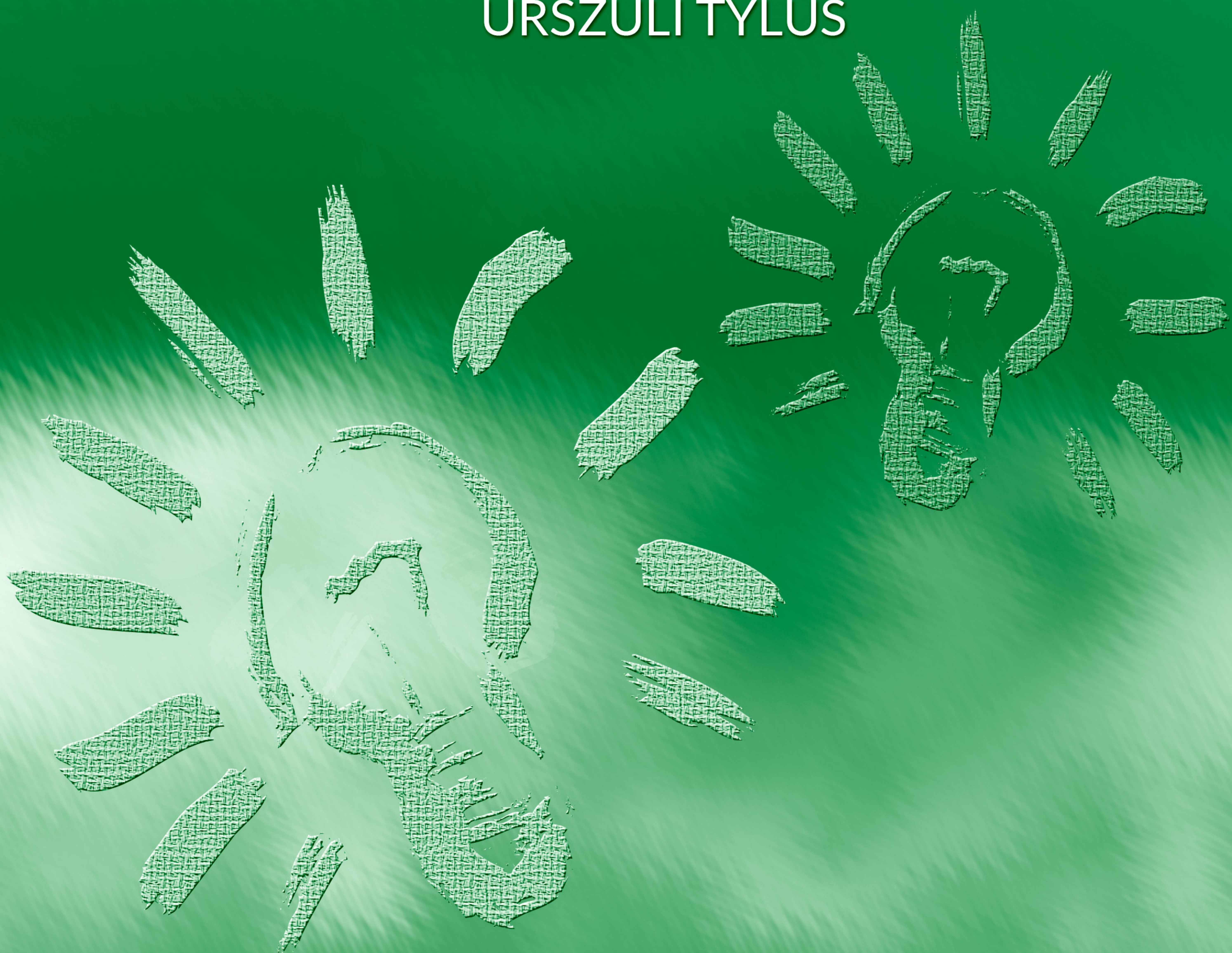

PORADNIK METODYCZNY DO PROGRAMU ZOSTAŃ NOBLISTĄ

POD REDAKCJĄ
MARII HAWRYLAK
URSZULI TYLUŚ

Klasa III, część 1

**PORADNIK METODYCZNY
DO PROGRAMU
ZOSTAŃ NOBLISTĄ
Klasa III, część 1**

**POD REDAKCJĄ
MARIH HAWRYŁAK
URSZULI TYLUŚ**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Zostań Noblistą” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

RECENZJA:
dr Ewa Kozak-Czyżewska

KOREKTA:
Lidia Gajek

REALIZATORZY PROJEKTU:

© Copyright by WYDAWNICTWO WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
IM. JANUSZA KORCZAKA
WARSZAWA 2015

Publikacja powstała w ramach projektu „Zostań Noblistą”. Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty.

Działanie: 3.3. Poprawa jakości kształcenia. Numer umowy: POKL.03.03.04-00-105/13-00

ISBN 978-83-61121-94-7

Łamanie, opracowanie graficzne
oraz projekt okładki

www.happygraf.pl
e-mail: lg27@poczta.onet.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5.
1. PLAN PRACY DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZEJ W KLASIE TRZECIEJ	
SZKOŁY PODSTAWOWEJ SEMESTR I	6.
2. SCENARIUSZE ZAJĘĆ Z MATERIAŁAMI DODATKOWYMI	27.
3. KARTA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIĄ	213.

WSTĘP

Opracowanie *Poradnik metodyczny* jest przeznaczony dla nauczycieli klasy III szkoły podstawowej, którzy zdecydowali się na wybór i realizację programu Zostań Noblistą. Składa się z dwóch części. Część 1 uwzględnia założenia metodyczne przeznaczone do realizacji w semestrze pierwszym, natomiast część 2 przewidziana jest jako pomoc nauczyciela w semestrze drugim. Opracowanie niniejsze składa się z trzech rozdziałów.

W rozdziale I *Plan pracy dydaktyczno-wychowawczej* zawarte są propozycje szczegółowego, miesięcznego planu, który umożliwi nauczycielowi ogólną orientację w podejmowaniu i aranżowaniu czynności dydaktyczno – wychowawczych w klasie trzeciej. Uwzględnia on tematykę tygodnia, tematykę dnia, środki dydaktyczne, propozycje rozwijanych inteligencji oraz przewidywane osiągnięcia ucznia. Proponowany plan daje nauczycielowi niezbędne wytyczne do projektowania zajęć całodniowych z możliwością samodzielnego aranżowania sytuacji edukacyjnych.

Rozdział II *Scenariusze zajęć z materiałami dodatkowymi* – to część opracowania zawierająca propozycje do prowadzenia zajęć całodniowych. Opracowane przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej scenariusze zajęć uwzględniają założenia programowe, różnorodne metod pracy i proponowane środki dydaktyczne, które spełniają oczekiwania w zakresie pobudzania uczniów do wszechstronnej aktywności ze zwróceniem uwagi na rozwijane inteligencje wielorakie. Wprawdzie zaprezentowane scenariusze są tylko propozycją rozwiązań metodycznych, ale mamy nadzieję, że będą inspiracją do własnych pomysłów realizowanych w kształceniu zintegrowanym. Spośród licznych propozycji metodycznych nauczyciel ma możliwość wybrania tych, które dostosowane będą do warunków danej szkoły, potrzeb i możliwości uczniów. Nie bez znaczenia są również strategiczne oddziaływania nauczyciela ukierunkowane na zdobywanie przez wszystkich uczniów umiejętności w zakresie podejmowania decyzji o sposobie uczenia się.

Zawarta w poradniku karta osiągnięć edukacyjnych ucznia pozwoli nauczycielowi weryfikować jego osiągnięcia i określić postęp w rozwoju intelektualnym i społecznym.

Uzupełnieniem poradnika metodycznego są *Zeszyty pracy domowej*. Zawarte w nich propozycje będą rozwijać dociekliwość poznawczą dzieci, a tym samym wpływać na poszerzanie ich wiedzy, umiejętności praktycznego działania, kształtować ich przekonania i poglądy oraz rozwijać samodzielność.

Różnorodność prezentowanych materiałów metodycznych nie wyczerpuje tematyki dotyczącej ważnych aspektów współczesnej edukacji, jednak daje możliwość szerokiego spojrzenia na proces zmian odpowiadający współczesności kształcenia i wychowania. Propozycje rozwiązań metodycznych zostały opracowane przez zespół nauczycieli – praktyków z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć edukacji wczesnoszkolnej i nowatorskich rozwiązań.

Mamy nadzieję, że publikowany materiał o takiej strukturze ułatwi pracę nauczycielowi w realizacji koncepcji kształcenia zintegrowanego i stanie się źródłem inspiracji do własnych rozwiązań metodycznych.

1. PLAN PRACY DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZEJ W KLASIE DRUGIEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ – SEMESTR II

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĘDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
wrzesień	Już po wakacjach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Witaj szkolo! 2. Najprzyjemniej wśród kolegów 3. Nauka i praca... 4. Milo wspominać 5. Tutaj latem jest najpiękniej 6. Gdzie nas oczy poniosą 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i></p> <p>wiersz T. Kubiaka „Witaj szkolo”, piosenka „Żal nam słonecznej pogody”, mapa fizyczna Polski, wiersz W. Chotomskiej "Rozmowa z zegarem".</p> <p><i>Materiały i narzędzia:</i></p> <p>miarka, linijki, komputer, encyklopedia, koperta, zdjęcia z wakacji, zdjęcia z rodzinnej miejscowości.</p>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i wskazuje kierunki na mapie fizycznej Polski; - wskazuje kierunki w terenie; - wyróżnia w tekście przymiotniki; - pisze samodzielnie krótkie wypowiedzi: list, opowiadanie; - wyjaśnia znaczenie przysłów; - wymienia zasady zachowania się w górach; - odczytuje wskazania zegara; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego; - mierzy i porównuje długości boków; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną; - zna słowa i melodię piosenki „Żal nam słonecznej pogody”; 	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĐYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1. wrzesień	2. Bezpieczeństwo jest najważniejsze	3. 1. Uwważaj! 2. Lubię mój rower 3. Przygoda nad wodą 4. Spotkanie z policjantem 5. Podróże dalekie i bliskie 6. Już mnie nie boli 7. A Paweł nie uważał ...	4. <i>Środki dydaktyczne:</i> Internet, podręcznik, ilustracje pojazdów, ilustracja roweru z podpisanymi częściami i wyposażeniem, wiersz „Oj, Paweł, Paweł”, opowiadanie „Ciocia w podróży”, encyklopedia. <i>Materiały i narzędzia:</i> komputer, materiały opatrunkowe, bandaże, tkaniny, wrotki, rolki, żywy, klej nożyczki, folia aluminiowa, folia przezroczysta, nakrętki, pudełka kartonowe, farby.	5. <i>Uczeń:</i> - rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące; - rozpoznaje czasowniki i rzeczowniki; - wypowiada się na temat wysłuchanych tekstów; - samodzielnie układa i zapisuje wypowiedź pisemną: dialog; - wymienia miejsca bezpieczne i niebezpieczne do zabaw; - rozpoznaje części i wyposażenie roweru; - wyjaśnia pojęcia: suma, różnica; - wykonuje dodawanie i odejmowanie w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego; - wykonuje działania dodawania i odejmowania w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego; - rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem i techniką collage pracę plastyczną i techniczną; - zna słowa i melodię piosenki „Rower, ojejku”;	6. językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĘDZANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
wrzesień	Zatrzymać lato	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co tam piszczy w zbożu? 2. Jeszcze tyle pracy 3. Frytki, pyzy i inne frykasy 4. Co spotkało Sławka? 5. Lato zamknięte w słoiku 6. Bursztynowa słodycz 7. Samo zdrowie 	<p>Środki dydaktyczne: Internet, encyklopedia, atlasy roślin i zwierząt, film lub zdjęcia o pracy pszczelarza, scenariusz inscenizacji „Żyjmy zdrowo, kolorowo”, wiersze A. Taradys „Zdążyć przed zimą”, M. Kownackiej „W spiżarni”, J. Brzechwy „Na straganie”, M. Przewoźniaka „Witaminy”, opowiadanie A. Taradys „Co spotkało Sławka?”, piosenka „Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki”.</p> <p>Materiały i narzędzia: waga, odważniki, butelki i słoiki o różnej pojemności, komputer, naturalne okazy zbóż i traw, naturalne okazy roślin, różne gatunki miodu, maszyna do pobierania miodu, kartki A-3.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa zboża występujące w Polsce; - wymienia cechy budowy zbóż; - nazywa prace na roli wykonywane jesienią; - wymienia rośliny okopowe; - rozpoznaje gatunki miodu; - wymienia znaczenie witamin zawartych w warzywach i owocach; - odczytuje wskazania zegara z arabskim i rzymskim zapisem cyfr godzin na tarczy; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego; - wykonuje dodawanie i odejmowanie w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego; - mierzy i porównuje wielkości (pojemności, czasu, ciężaru); - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną „Zapobiegamy wypadkom podczas prac w rolnictwie” i techniczną – przebranie i dekoracja do inscenizacji; - zna słowa i melodię piosenki „Witaminki dla chłopczyka i 	językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1. październik	2. Blżej lasu	3. 1. Rodzaje lasów 2. Piętra lasów 3. Rośliny i zwierzęta naszych lasów 4. Praca leśnika 5. Od drzewa do biurka 6. Mieszkańcy stumilowego lasu 7. Przygody Kubusia Puchatka i jego przyjaciół	4. <i>Środki dydaktyczne:</i> wiersz Anny Kamieńskiej „Las wielki i mały”, wiersz Danuty Gellnerowej „Las”, rebus, krzyżówka, albumy o lesie, encyklopedia, ilustracje roślin i zwierząt, książka Alana A. Milne „Kubus Puchatek”. <i>Materiały i narzędzia:</i> miarka, linijki, aparat fotograficzny, komputer.	5. <i>Uczeń:</i> - nazywa i wskazuje warstwy lasu; - rozpoznaje roślinność i zwierzęta należące do każdej warstwy lasu; - wymienia charakterystyczne cechy typów lasu; - wymienia znaczenie lasu; - wskazuje czynniki niszczące las; - wymienia sposoby ochrony lasu; - wypowiada się na temat przeczytanych lektur; - buduje samodzielne wypowiedzi; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego; - mierzy i porównuje długości; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną; - zna słowa i melodię piosenki	6. językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przeustrzenna, muzyczna, przyrodnicza
październik	Najciekawsze zawody	1. Praca dziennikarza 2. Na poczcie 3. Naszym nauczycielom	5. <i>Środki dydaktyczne:</i> czasopisma i gazety, ilustracje osób i urządzeń pocztowych, opowiadanie „List do króla” A. Taradyś, encyklopedia.	6. <i>Uczeń:</i> - rozpoznaje nazwy artykułów dziennikarskich; - wymienia cechy czasopisma i gazety; - korzysta informacji w Internecie, encyklopedii na temat pracy poczty	językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna,

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
październik	Już jesień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzimy obserwacje przyrody 2. Jesień na wsi i w mieście 3. Już odleciał dzikich gęsi sznur 4. Stary niedźwiedź mocno śpi 5. Kolorowe dywany 	<p><i>Materiały i narzędzia:</i> komputer.</p> <p><i>Środki dydaktyczne:</i> słowniki, encyklopedie, albumy przyrodnicze, Internet, kalendarz obserwacji przyrody, obrazy J. Chełmońskiego „Bociany”, „Odłot żurawi” i „Babie lato”, wiersze Krzysztofa Daukszewicza „Jesień”.</p> <p><i>Materiały i narzędzia:</i> linijka, miara krawiecka, przymiar, termometr, siatka, szklany lub plastikowy pojemnik, łopateczka, szczytpece, menzurka,</p>	<p>dawniej i dziś;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa urządzenia i ludzi przekazujących informacje w różnych okresach historycznych; - wykonuje dodawanie i odejmowanie na liczbach w zakresie 100; - samodzielnie pisze ogłoszenie i inne wypowiedzi pisemne; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje projekt i oprawę klasowej gazetki; <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje ssaki, ptaki, owady, gady; - nazywa niektóre gatunki zwierząt; - wyjaśnia zachowania zwierząt przed zimą; - wymienia i rozpoznaje zmiany w przyrodzie jesienią; - rozpoznaje elementy pogody; - odczytuje wskazania termometru; - zna zasady układania wyrazów w kolejności alfabetycznej; - dobiera odpowiednie formy wyrazów; - układa opis przyrody jesienią; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego; 	<p>wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p> <p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĘDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1. październik	2. Wielcy Polacy	3. 1. Widzieć świat ich oczami 2. Muzyka, która maluje 3. Ich najważniejsze dzieła życia 4. Oni walczyli o naszą wolność 5. Oddajmy im cześć	4. notatnik, ołówek, długopis, lupa, mikroskop, komputer. <i>Środki dydaktyczne:</i> nagrania z utworami F. Chopina oraz „Pory roku” Vivaldiego, obrazy Aleksandra Gierymskiego, np. „W altanie”, „Wnętrze bazyliki św. Marka w Wenecji”, wiersze Wandy Chotomskiej, W Żelazowej Woli” i „Preludium deszczowe”, fragment filmu o wojnie – dozwolony do oglądania dla dzieci w tym wieku, wiersz Danuty Gellnerowej „Dla tych co odeszli”, encyklopedia. <i>Materiały i narzędzia:</i> miarka, linijki, komputer.	5. - rozwiązuje zadania tekstowe; - śpiewa poznaną piosenkę o jesieni „Już odleciał dzikich gęsi sznur”; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną; <i>Uczeń:</i> - rozpoznaje rodzaje obrazów ze względu na tematykę; - wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski; - zapisuje nazwy muzeów oraz tytuły obrazów wielką literą; - wyjaśnia znaczenie dzieł wielkich twórców dla Polaków; - nazywa tytuły obrazów Aleksandra Gierymskiego; - rozpoznaje obraz „Bitwa pod Grunwaldem” J. Matejki; - wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze; - odczytuje i zapisuje liczby i działania na osi liczbowej; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego; - dokonuje obliczeń czasu; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną	6.

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE, MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
listopad	Jak to jest zrobione	1. Nowoczesność w domu 2. Jak powstaje papier 3. U kowala 4. Od rzemyka do trzewika	<p><i>Środki dydaktyczne:</i></p> ilustracje części budowy lodówki, film o produkcji butów i papieru, różne kalendarze: na biurko, kieszonkowe, ścienne całoroczne, miesięczne, jednodniowe z wyrywanymi kartkami, encyklopedia. <p><i>Materiały i narzędzia:</i></p> komputer, robot kuchenny, odkurzaczy, owoce, mleko, różne rodzaje papieru, zabawki wykonane z plastikowych butelek i papieru, np.: świnka, samochód, pingwinek, itd..	inspirowaną utworem muzycznym; - aktywnie słucha muzyki, orientuje się w rodzajach instrumentów na jakich była wykonywana; - rozpoznaje utwory Chopina; <i>Uczeń:</i> - rozpoznaje różne urządzenia domowe; - wymienia tworzywa potrzebne do produkcji papieru; - obsługuje urządzenia domowe: pralkę, odkurzaczy, robot kuchenny; - wyjaśnia sposób układania żywności w lodówce; - nazywa niektóre elementy budowy lodówki; - wymienia zasady obsługi urządzeń działających na prąd; - rozpoznaje liczbę pojedynczą i mnogą rzeczowników; - odczytuje i zapisuje daty różnymi sposobami; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100; - rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące obliczeń kalendarzowych; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną - uważnie słucha utworów współczesnych;	językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
listopad	To nasz kraj	<ol style="list-style-type: none"> Różne granice Polski Więcej niż 100 lat niewoli Ja jestem Polak, proszę pana... Dziś na obczyźnie 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i></p> <p>tekst historyczny o dzieciach z Wrześni, mapy historyczne Polski, mapa administracyjna Europy, ilustracje z godłem Polski w różnych okresach historycznych, wiersz Ludwika Wiszniewskiego „Jedenasty Listopada”, dostępne obrazy Giermskiego i J. Matejki, fragmenty książek: np. Krzyżacy, Pan Tadeusz, utwór F. Chopina „Etiuda Rewolucyjna”, widokówki z różnych państw, książka M. Dąbrowskiej „Marcin Kozera”, tekst A. Taradys „Babciu, tylko książeczkę mi przywieź”, encyklopedia.</p> <p><i>Materiały i narzędzia:</i></p> <p>miarka, linijki, komputer, albumy.</p>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje granice Polski; - wyjaśnia słowo „niewola”; - wymienia wybitne postaci, które przyczyniły się do wolności kraju; - wyjaśnia przyczyny zmiany granic państw; - wymienia przyczyny emigracji; - nazywa i wskazuje na mapie kraje, do których emigrowali Polacy podczas zaborów; - rozpoznaje godło narodowe w różnych okresach historycznych; - odczytuje daty w różnych okresach historycznych Polski; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego; - rozwiązuje zadania tekstowe; - układa treść zadań tekstowych do podanych działań; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną na temat: „Chcę zobaczyć to miejsce”; - zna słowa i melodię piosenki „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”; 	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>
listopad	Spotkanie z Dziećmi z Bullerbyn	<ol style="list-style-type: none"> Gdzie znajduje się Bullerbyn? Kto mieszka w 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i></p> <p>książka A. Lindgren „Dzieci z Bullerbyn”, mapa Europy,</p>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i wskazuje położenie Szwecji; 	<p>językowa, matematyczno – logiczna,</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		<p>Bullerbyn?</p> <p>3. Zabawy, zainteresowani a i zajęcia dzieci ze Szwecji</p> <p>4. Szkola w Szwecji</p> <p>5. Święta w Bullerbyn</p>	<p>mapa Szwecji, encyklopedia.</p> <p><i>Materiały i narzędzia:</i></p> <p>miarka, linijki, komputer, tektura, papier kolorowy, karton.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje kontur mapy Szwecji; - wymienia zabawy, zwyczaje panujące w Szwecji; - wymienia postaci, wydarzenia w książce „Dzieci z Bullerbyn”; - rozpoznaje przysłówki określające czynność, miejsce, czas; - stosuje przysłówki w zdaniach; - nazywa i wymienia liczebniki; - buduje wypowiedzi pisemne: opis postaci; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z treścią książki pracę techniczną „Makieta wioski Bullerbyn”; - uważnie słucha utworów muzycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno- przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza
listopad	Jesienna szaruga	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dużo wody 2. Eksperymentujemy z wiatrem 3. Ziemia, to nie tylko skarby 4. Sprawdźmy, co z przyrodą 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i></p> <p>encyklopedia, poradniki ogrodnicze, wiatromierz, deszczomierz, opowiadanie „I znów pada”, bajka Ezopa „Kto silniejszy”, fragment streszczenia mitu o Prometeuszu.</p>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje elementy pogody oraz rodzaje opadów i wiatru; - wymienia cechy pogody późną jesienią; - bada właściwości wiatru; - rozpoznaje cztery żywioły i wymienia ich pozytywne i negatywne skutki; - wymienia sposoby zabezpieczania 	<ul style="list-style-type: none"> językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno- przestrzenna, muzyczna,

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĘDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
listopad	<p>Wychowani w tradycji</p>	<p>1. Co tam słyhać na Podhalu? 2. Na Śląsku 3. Plyniemy nad jeziora i do morza 4. Ach lubelskie, jakie cudne...</p>	<p><i>Materiały i narzędzia:</i> miarka, linijki, komputer, baloniki, piórka, piłeczki pingpongowe, świeczki.</p> <p><i>Środki dydaktyczne:</i> mapa fizyczna Polski, mapa administracyjna Polski, plansze z ilustracjami regionalnych strojów ludowych Polski, encyklopedia, albumy polskich miast, słowniki niektórych gwar, mapa z zasięgiem gwar.</p> <p><i>Materiały i narzędzia:</i> miarka, linijki, komputer.</p>	<p>się przed klęskami żywiołowymi; - odmienia czasowniki przez czasy; - wyciąga wnioski z postępowania innych; - rozpoznaje morał opowiadania; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego; - mierzy i porównuje długości; - oblicza obwody prostokątów; - rozwiązuje zadania tekstowe złożone; - wykonuje starannie pracę plastyczną na temat pomocy podczas klęsk żywiołowych;</p> <p><i>Uczeń:</i> - rozpoznaje piętra roślinności w górach; - poprawnie buduje wypowiedzi pisemne na temat wybranych regionów; - stosuje poprawną pisownię w wyrazach zawierających „h”, „ch”; - rozpoznaje niektóre słowa wypowiedziane w gwarze góralskiej, śląskiej, kaszubskiej, lubelskiej; - wskazuje wybrane regiony na mapie Polski; - wymienia niektóre krainy geograficzne wchodzące w skład</p>	<p>przyrodnicza</p> <p>językowa, matematycznie – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno- przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
grudzień	<p>W kopalni, nie tylko węgla</p>	<p>1. Skarby naszej Ziemi 2. W Bogdanie. Legendy o górnikach</p>	<p><i>Środki dydaktyczne:</i> tablica multimedialna, komputer, odtwarzacz muzyki, materiały internetowe, okazy kamieni szlachetnych i minerałów, skał, okazy węgla kamiennego i brunatnego, soli, bursztyny.</p>	<p>wybranych regionów; - rozpoznaje elementy strojów regionalnych Polski; - wymienia obrzędy i tradycje ludowe; - wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 ; - mierzy i porównuje długości odcinków; - oblicza obwody figur i łączną długość łamanej; - rozwiązuje zadania tekstowe; - wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną; - zna słowa i melodię piosenek ludowych z różnych regionów Polski;</p>	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
grudzień	W świecie zwierząt	1. Ssaki i ptaki 2. Mikołajowy zaprzęg	<p><i>Narzędzia i materiały:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> rolki po papierze toaletowym, makulatura – papier szary, śniadaniowy, gazety, gaza, bandaże, klej wodny, patyczki po lodach. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie co to jest legenda; – rozumie konieczność kultuwowania tradycji; – umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją; – z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie; – zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; – zgodnie bawi się z innymi dziećmi; – rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych, ćwiczeń sportowych; – czyta teksty, opowiadania, listy; – recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; – pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; – posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; – prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne. <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza działania matematyczne z zastosowaniem 	<p>językowa, matematyczno – logiczna,</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIJANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	<p>zwierzęta z dalekiej północy</p> <p>3. Anaruk, chłopiec Grenlandii”</p> <p>Czesław Centkiewicz z Zwierzęta ciepłych krajów</p> <p>5. Zwierzęta naszych lasów.</p> <p>Opiekujemy się zwierzętami domowymi.</p> <p>Spotkanie z myśliwym, leśnikiem lub spotkanie z pracownikiem ochroniska dla zwierząt bądź zaprzyjaźnionym weterynarzem.</p>	<p>odtwarcz muzyki, tablice pogładowe przedstawiające rozwój ptaków i ssaków, obrazy zwierząt z koła podbiegunowego, obrazy kolibra i nietoperza, lektura „Anaruk, chłopiec z Grenlandii” - Cz. Centkiewicza, teksty opowiadań i wierszy.</p> <p><i>Narzędzia i materiały:</i> kartki listowego papieru, koperty, znaczki, kredki, nożyczki, klej wodny, plastelina, gałazki, bibuła kolorowa, kasza manna (do wykonania podłoża na makiecie), farby, markery, materiały do malowania, duże kolorowe brystole, stare gazety, materace gimnastyczne, ławeczki gimnastyczne, karimat.</p>	<p>dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, dokonuje obliczeń przy pomocy osi liczbowej, na drzewkach, grafach i w tabelkach;</p> <ul style="list-style-type: none"> - umie wymienić cechy charakterystyczne ptaków i ssaków; - umie rozpoznać zwierzęta żyjące w różnych regionach świata; - z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie i różnorodnych opowieści; - zna treść czytanych lektur; - umie napisać i zaadresować list; - zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; - zgodnie bawi się z innymi dziećmi; - rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; - umie celnie rzucać na odległość; - czyta teksty, opowiadania, listy; - recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; - pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; - posługuje się komputerem 	<p>interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>	

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIĐYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
grudzień	Zima, zima, zima...	<ol style="list-style-type: none"> 1. Śniegi, mrozy i zawieje 2. „Dziewczynka z zapalkami” H. Ch. Andersena 3. Zimowe piosenki 4. Zimą dokarmiamy zwierzęta 5. KULIG – zajęcia w plenerze (mogą być zorganizowane z rodzicami) 	<p>Środki dydaktyczne: tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, wiersze o zimie, Inscenizacja Jasełek, teksty piosenek o zimie i choince, kolędy i pastorałki.</p> <p>Narzędzia i materiały: klej wodny, papier kolorowy, nożyczki, kartony niebieskie A1, płatki kosmetyczne, zielona bibuła karbowana (ciemna zielon), biała i jasnoniebieska, papier kolorowy, materiały do wykonania zaproszeń (można wykorzystać program komputerowy do przygotowania zaproszeń), ołówki notesy.</p>	<p>jako narzędziem pracy; prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, rozumie istotę porównywania różnicowego; - oblicza działania na mnożenie i dzielenie; - umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją; - z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie; - zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; - zgodnie bawi się z innymi dziećmi; - rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; - czyta teksty, opowiadania, listy; - recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; - pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych 	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	1.	TEMATYKA TYGODNIA	2.	TEMAT DNIA	3.	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	4.	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	5.	ROZWIJANE INTELIGENCJE
grudzień	1.	Nadszedł świąteczny czas	2.	1. Boże Narodzenie w Polsce 2. Boże Narodzenie na świecie 3. Klasowa wigilia w Jaselce	3.	<p><i>Środki dydaktyczne:</i> tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, teksty i podkłady muzyczne do koleżeńskich pastorałów, scenariusz Jasełek, monety, SPRAWDZIAN NR 1, karty z liczbami do zabaw matematycznych, lina</p> <p><i>Narzędzia i materiały:</i> kredki, kartony rysunkowe, papier kolorowy, nożyczki, klej, materiały potrzebne do wykonania dekoracji do Jasełek, kostiumy do przedstawienia.</p>	<p>z sobą w logiczną całość;</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; - prawidłowo, według wskazań wykonuje prace plastyczne i techniczne. <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, ; - zna tabliczkę mnożenia i dzielenia; - zna tradycje świąteczne; - zna zasady zachowywania się przy stole; - rozumie konieczność poznania naszych tradycji; - umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją; - z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie; - zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; - zgodnie bawi się z innymi dziećmi; - rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; 	5.	6.	

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
styczeń	Witaj Nowy Roku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Marzenia i postanowienia noworoczne 2. Dwunastu braci. Cechy baśni. 3. Astronomia i astrologia 4. Mikołaj Kopernik 5. Zajęcia w plenerze – 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i> tablica multimedialna, komputer, odtwarzacz muzyki, materiały internetowe, egzemplarze starych kalendarzy, kartki z cyframi rzymskimi do XII, kartki z nazwami miesięcy, kolorowanki z symbolami znaków zodiaku, kartki z horoskopami dziecięcymi, Wiersze: „Noworoczne postanowienia”, „Mikołaj</p>	<p>– czyta teksty, opowiadania, listy,</p> <p>– recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;</p> <p>– pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;</p> <p>– zna zasady pisowni wyrazów z trudnościami ortograficznymi;</p> <p>– rozpoznaje czasowniki;</p> <p>– posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;</p> <p>– prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.</p> <p><i>Uczeń:</i></p> <p>– oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, zapisuje liczby słowami, porównuje liczby i działania;</p> <p>– wie, że jeśli coś się komuś obieca, trzeba słowa dotrzymać;</p> <p>– rozpoznaje cechy charakterystyczne baśni;</p> <p>– znak kolejność i nazwy</p>	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3. wyjazd na lodowisko (propozycja)	4. Kopernik”, „Znaki zodiaku”, piosenka „Spełniają się marzenia”, słowniki języka polskiego. <i>Narzędzia i materiały:</i> kredki, plastelina, kartoniki, kalka maszynowa.	5. miesiący, wie ile każdy miesiąc ma dni; – zna pojęcie astronomii i astrologii; – wie kim był Mikołaj Kopernik; – rozumie konieczność kulturowania tradycji; – umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją; – z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie; – zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; – zgodnie bawi się z innymi dziećmi; – rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych, ćwiczeń sportowych; – umie jeździć na łyżwach; – czyta teksty, opowiadania, listy; – recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; – pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; – posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; – prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace	6.

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
styczeń	Karnawał trwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Karnawał w Polsce 2. Karnawał na świecie 3. Królowa Śniegu H. CH. Andersen (lektura) 4. Sporty zimowe 5. Oszczędzamy na wyjazd do Wenecji 	<p><i>Środki dydaktyczne:</i> tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, odtwarzacz muzyki, plansza ze strojem krakowskim, nagrania krakowiaka, samby, tekst piosenki „Krakowiaczek jeden” - karaoke, prezentacja multimedialna „Hatas w szkole”, tekst baśni „Królowa Śniegu” H. Ch. Andersena, piłki, woreczki, ławeczki gimnastyczne.</p> <p><i>Narzędzia i materiały:</i> papier kolorowy, klej, kartki bloku rysunkowego A3, nożyczki, płótno na transparent (np. prześcieradło kupione w ciucholandzie), farby plakatowe, zestawy do malowania.</p>	<p>plastyczne i techniczne.</p> <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, dokonuje obliczeń przy pomocy osi liczbowej, na drzewkach, grafach i w tabelkach; - z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie i różnorodnych opowieści; - zna zwyczaj karnawałowe z kraju i ze świata; - zna treść czytanych lektur; - umie napisać i zaadresować list; - zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; - zgodnie bawi się z innymi dziećmi; - rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; - rozumie co to znaczy postępować fair i grać fair play; - umie tańczyć tańce 	<p>językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza</p>

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
styczeń	Święto naszych dziadków	1. Szanujemy nestorów naszych rodów 2. Drzewo genealogiczne mojej rodziny 3. Prezenty dla najbliższych 4. Dzień Babci i Dziadka	<p><i>Środki dydaktyczne:</i> tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, rodzinne fotografie, teksty opowiadań: „Opowieści babci Lucyny” cz.1. i 2., wiersz „Rodzina” Wandy Kardasz, inscenizacja na Dzień babci i dziadka, piosenki o babci i dziadku – MAC edukacja.</p> <p><i>Narzędzia i materiały:</i> gipsowe aniołki, farby</p>	dyskotekowe; – umie celnie rzucać na odległość; – czyta teksty, opowiadania, listy; – recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; – pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; – posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; – prawidłowo, według wskazań wykonuje prace plastyczne i techniczne.	językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, - cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
styczeń/luty	W krainie bajek, baśni, fantazji i fantastyki	1. W krainie fantazji 2. Proponowany wyjazd do kina	plakatowe, przybory do malowania, bibuła gładka – kolorowa (do pakowania aniołków w formie sakiewek), wstążeczki.	<ul style="list-style-type: none"> - wie co znaczy pojęcie: nestor rodu, genealogia, drzewo genealogiczne; - umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją; - z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie; - zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; - zgodnie bawi się z innymi dziećmi; - rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; - czyta teksty, opowiadania, listy; - recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; - pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; - posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; - prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne. <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w 	językowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna,

TERMIN REALIZACJI	TEMATYKA TYGODNIA	TEMAT DNIA	ŚRODKI DYDAKTYCZNE MATERIAŁY I NARZĘDZIA	PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW	ROZWIJANE INTELIGENCJE
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		3 D lub 4 D – zajęcia w plenerze 3. Filmowy świat wyobraźni 4. Baśnie i bajki z całego świata 5. Baśnie polskie		zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, ; – zna tabliczkę mnożenia i dzielenia w zakresie 100; – zna cechy charakterystyczne bajki i baśni; – zna dawnych i współczesnych autorów bajek i baśni; – z ciekawością słucha informacji o otaczającym świecie; – zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi; – zgodnie bawi się z innymi dziećmi; – rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych; – czyta teksty, opowiadania, listy; – recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane; – pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość; – zna zasady pisowni wyrazów z trudnościami ortograficznymi; – posługuje się komputerem jako narzędziem pracy; – prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.	intrapersonalna, cielesno - kinestetyczna, wizualno-przestrzenna, muzyczna, przyrodnicza

1. SCENARIUSZE ZAJĘĆ Z MATERIAŁAMI DODATKOWYMI

Bloki tematyczne od I do XII – opracowała Alina taradyś

Bloki tematyczne od XIII do XX – opracowała Beata Sokołowska-Kosik

W niektórych scenariuszach określono zakres, formę i tematykę prac domowych. Jeśli praca domowa nie jest podana, to zgodnie z realizowanymi treściami programowymi zadaje ją nauczyciel, stosując zasadę indywidualizacji kształcenia. Uwzględnia propozycje zawarte w zeszytach pracy domowej.

I. Blok tematyczny: JUŻ PO WAKACJACH

Cele ogólne:

- poznanie sposobu obliczania obwodów prostokątów;
- poznanie zasad zachowania się w górach;
- doskonalenie samodzielnego budowania wypowiedzi pisemnych – listu i krótkiego opowiadania;
- kształtowanie w uczniach poczucia piękna przyrody;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje i wskazuje kierunki na mapie fizycznej Polski;
- wskazuje kierunki w terenie;
- wyróżnia w tekście przymiotniki;
- pisze samodzielnie krótkie wypowiedzi: list, opowiadanie;
- wyjaśnia znaczenie przysłów;
- wymienia zasady zachowania się w górach;
- odczytuje wskazania zegara;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiętkowego;
- mierzy i porównuje długości boków;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną;
- zna słowa i melodię piosenki „Żal nam słonecznej pogody”;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja świata, zjawisk, wyciąganie wniosków, tworzenie obrazów, udział w inscenizacji – dramie;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

wiersz T. Kubiaka „Witaj szkoło”, piosenka „Żal nam słonecznej pogody”, mapa fizyczna Polski, wiersz W. Chotomskiej „Rozmowa z zegarem”.

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer, encyklopedia, koperta, zdjęcia z wakacji, zdjęcia z rodzinnej miejscowości;

Dzień pierwszy: Witaj szkoło!**Przebieg zajęć:**

1. Wysłuchanie wiersza T. Kubiaka „Wracamy”

*Do widzenia lesie zielony,
Do widzenia rzeko pluszcząca
Do widzenia szpaki i wrony
Żeglujące prosto do słońca.*

*Spakowany plecak, walizka
Odjeżdżamy już jutro rano
Mrok zapada, brzoza srebrzysta
I dąbrowo złota – dobranoc.*

*Świtem skrzypną stalowe koła
Pociąg gwiżdżąc z nami popędzi.
Już tam czeka nas nasza szkoła,
W bieli ścian jak w puchu łabędzim.*

*Powitają nas srebrne dzwonki
Uśmiechnięte, lśniące tablice
Do widzenia rzeki i łąki
Pod okrągłym jak grosz księżycem.*

*Witaj szkoło, oto wracamy
Żegnaj piasku nad sinym morzem
Już ze ścian białymi skrzydłami
Sfruwa do nas nasz szkolny orzeł.*

2. Rozmowa na temat wiersza.
3. Wyszukiwanie w wierszu odpowiedzi na pytania: *Gdzie dzieci spędzały wakacje? Z czym się żegnały? O jakiej porze dnia będą wracać dzieci? Czym wracały dzieci do domu? Co powita dzieci po powrocie?*
4. Podkreślanie w wierszu określeń do rzeczowników jako odpowiedzi na pytania: *Jaki? Jaka? Jakie?*

las ....., rzeka ....., brzoza ....., dąbrowa ....., koła ....., puch ....., dzwonki ....., tablice ....., księżyc ....., morze ....., skrzydła ....., orzeł .....

5. Przygotowanie do wykonania projektu: **Najpiękniejsze miejsca w Polsce**. Wypowiedzi dzieci na temat miejsc odwiedzanych podczas wakacji.
6. Wskazywanie odwiedzanych miejsc na mapie fizycznej Polski.
7. Przypomnienie zasad pisania listu:
  - 1) U góry nagłówek, miejscowość, data;
  - 2) Podział treści na trzy części – wstęp, rozwinięcie, zakończenie;
  - 3) Stosowanie wielkiej litery w zwrotach grzecznościowych.
8. Indywidualne pisanie listu do poznanego w czasie wakacji kolegi lub koleżanki. Jeśli nie było nowo poznanych przyjaciół, wówczas można napisać do kogoś z rodziny mieszkającego w innej miejscowości.
9. Adresowanie koperty (przypomnienie poznanych wcześniej zasad).
10. Nauka piosenki – „**Żal nam słonecznej pogody**” muz. F. Leszczyńska, sł. H. Łochocka

Umiarkowanie

Je- szcze nam w gło- wie plan wy - cie - czek,
je- szcze nam w u- stach smak po - rze - czek,
je- szcze nam w o- czach łą- ki sko - szo - ne,
a tu już brzmi szkol- ny dzwo - nek...

Żal nam sło- necz- nej swo - bo - dy,
pia - sku i łód- ki i wo - dy,
żal wa- ka- cyj- nej przy - go- dy, mi - nął
zie - lo - ny czas.

Żal nam gór - skie- go stru - mie- nia,
żal nam leś - ne - go pól - cie- nia,

żal nam leś - ne - go pój - cie - nia,
 a więc do zo - ba - cze - nia,
 la - to po - łą - czy nas...

2. Jeszcze namioty niezłożone,
 Jeszcze ogniska tli się płomień,
 A już dookoła w kropelkach rosy
 Zakwitły liliowe wrzosa.
 Żal nam słonecznej swobody... itd.

3. Nowy rok szkolny w okno puka,
 Zjawia się książka i nauka,
 Trwałe przyjaźnie, heca niejedna...
 Dobrze nam w szkole! A jednak...
 Żal nam słonecznej swobody... itd.

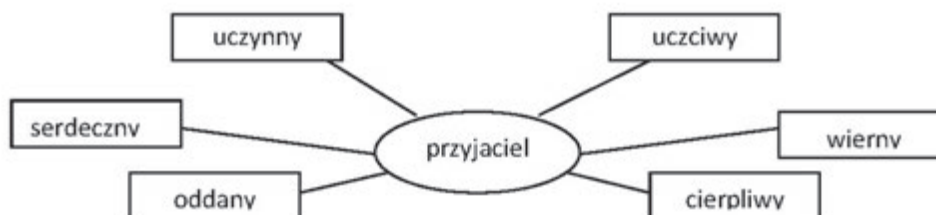
11. Rytmiczne czytanie tekstu.
12. Określanie tempa.
13. Wykonanie kartki – widokówki dla osoby, do której będzie wysłany list, ukazującej piękno miejsca zamieszkania dzieci: odmierzenie kartki, cięcie, rysowanie, kolorowanie.
14. Przypomnienie własności figur geometrycznych.
15. Mierzenie linijką i porównywanie długości boków.
16. Rysowanie kwadratów i prostokątów o podanej długości boków.
17. Praca domowa: Wytnij i przyklej trzy dowolne prostokąty o różnej długości boków. Zeszyt prac domowych, część 1.

Przynieś najciekawsze i najcenniejsze pamiątki z wakacji.

Dzień drugi: Najprzyjemniej wśród kolegów

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa z dziećmi na temat przyjaźni. Określanie znaczenia słowa **przyjaciel** (jaki jest?), np.:

2. Wysłuchanie tekstu dotyczącego pozytywnego i negatywnego traktowania osób niepełnosprawnych (do wyboru przez nauczyciela).
3. Ocena postępowania bohaterów opowiadania.
4. Rozmowa na temat trudności na jakie narażeni są niepełnosprawni oraz jak można takim osobom pomóc.
5. Drama: **Pomóżcie mi bo ....** (np. nie widzę; nie mogę dojechać na wózku do ..., nie słyszę itd.)
6. Wyjaśnienie, kto był prawdziwym przyjacielem.
7. Rozmowa na temat: *Co dziś przynieśliście do szkoły cennego? Czy potrafilibyście oddać swojemu przyjacielowi to, co macie najcenniejszego? Dlaczego?*
8. Samodzielne rozwinięcie zdania i zapisanie go lub zapisanie kilku zdań: *Wszyscy jesteśmy sobie potrzebni, bo ...*
9. Rysowanie prostokątów o podanych wymiarach.
10. Mierzenie długości i szerokości prostokątów.
11. Obliczanie obwodów prostokątów.
12. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczaniem obwodów:
  - *Tato chce ogrozić działkę, która ma kształt prostokąta i ma 11 metrów szerokości i 30 metrów długości. Ile metrów siatki musi kupić tato?*
  - *Ile centymetrów ozdobnej taśmy potrzeba do obszycia prostokątnej serwetki, która ma 24 cm długości i 20 cm szerokości?*
13. Praca domowa: Zmierz długość i szerokość podanego prostokąta i oblicz jego obwód. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Nauką i pracą...

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza W. Chotomskiej „Rozmowa z zegarem”.

*Bardzo groźnie podkręca wąsa
szkolny zegar, przyjaciel stary.
No, już dobrze, już się nie dąsaj,
już skończyły się wielkie wagary.*

*Przepraszamy cię za tę rozłąkę,
lecz to przecież nie nasza wina,
że nie mogłeś iść z nami na łąkę,
że na góry nie mogłeś się wspinać.*

*Ścienny zegar na plażę nie chodzi,
żadnej mewy nad morzem nie karmi.
Mógłbyś sobie mechanizm uszkodzić
i nie pomógłby żaden zegarmistrz.*

*Szybko biegną wskazówki zegara,
zaraz dzwonek rozmowę nam przerwie.
Czas na lekcje! O wielkich wagarach
pogadamy na dużej przerwie.*

2. Wypowiedzi uczniów na temat: *O czym dzieci rozmawiały z zegarem?*
3. Wyjaśnienie pojęcia „wagary”.
4. Zabawa dydaktyczna „Dokończ zdanie”: *Gdy dzieci nie są w szkole, to ....* Zapisanie najważniejszych wniosków.
5. Wysłunięcie problemu: *Z czym kojarzy się zegar?*
  - 1) czas,
  - 2) upływające godziny,
  - 3) dokładność,
  - 4) pieniądze.
6. Odpowiedzi na pytanie: *Kto zna przysłowia lub powiedzenia związane z czasem?*
  - *Czas to pieniądz.*
  - *Wszystko ma swój czas. lub Wszystko w swoim czasie.*
  - *Czas ucieka.*
7. Wyjaśnienie przysłowia: *Czas to pieniądz.*
8. Wyszukiwanie w Internecie przysłów związanych z pieniędzmi, bogactwem, np.:
  - *Nauką i pracą narody się bogacą.*
  - *Jaka praca taka płaca.*
  - *Kto o grosz nie dba, ten grosza nie wart.*
  - *Lepszy swój grosz niż cudzy trzos.*
  - *Najlepiej smakuje, co się zapracuje.*
  - *Nędza wynagradza lenistwo.*
9. Wyjaśnianie przysłów. Zapisanie jednego dowolnego przysłowia i indywidualne pisemne wyjaśnienie jego znaczenia.
10. Przypomnienie kodeksu ucznia.
11. Postanowienia dzieci związane z pracą w nowym roku szkolnym, np.:
  - 1) *Będziemy zawsze odrabiać prace domowe.*
  - 2) *Będziemy pilnie się uczyć.*
  - 3) *Będziemy sumiennie wypełniać nasze obowiązki.*
12. Ustalenie obowiązków dyżurnych. Przypomnienie zasad obowiązujących w szkole.
13. Odczytywanie wskazań zegara.
14. Obliczenia zegarowe:
  - *Oblicz, ile godzin upływa od 4 rano do 3 po południu.*
  - *Oblicz, ile godzin harcerze byli na biwaku w lesie, jeśli wyszli o 6 rano, a wrócili do obozu o 7 wieczorem.*
  - *O której Bartek wyszedł ze szkoły, jeśli zajęcia rozpoczynały się o 8.00, a trwały równo 5 godzin?*
15. Zadania tekstowe związane z obliczaniem obwodów prostokątów. Przykłady:
  - *Oblicz obwód prostokąta, którego dłuższy bok ma 12 cm, a krótszy jest od niego krótszy o połowę. Narysuj ten prostokąt.*
  - *Narysuj prostokąt, który ma obwód 36 cm. Czy jest tylko jedna możliwość?*

- Oblicz obwód kwadratu, którego bok wynosi 10 cm.

16. Praca domowa: Wypisz nazwy przedmiotów odmierzających czas poczynając od najstarszych. Zezysyt prac domowych, część 1.

Dzień czwarty: Miło powspominać

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu „Przygoda na górskim szlaku” Aliny Taradyś:

Przyjechaliśmy do schroniska późnym wieczorem. Miało się odbyć jeszcze jakieś zebranie, ale szybko pobiegłam do pokoju, aby pierwsza wejść pod prysznic. Plecak miałam spakowany, więc spytałam tylko Magdę, o której wyruszamy i położyłam się spać. Wyszliśmy ze schroniska bardzo wcześnie. Jeszcze mgła gdzieś zastała drogę. Jakoś wyjątkowo nie mogłam się w ten dzień obudzić, więc szłam za całą grupą, a było nas razem z dorosłymi trzydzieści pięć osób. Można nawet powiedzieć, że nie szłam, tylko wlokłam się. Wydawało mi się, że na tym szlaku było wyjątkowo dużo wystających kamieni, bo co chwilę potykałam się o nie. Nie zwracałam uwagi na to, co dzieje się przede mną. Przewodnik opowiadał o tym, jakie widać w oddali szczyty, jakie przełęcze, a ja najchętniej poczekałabym na nich na najbliższym pnium, aby dołączyć do grupy w drodze powrotnej. Jak pomyślałam, tak też zrobiłam. Nie opodal było akurat wyrócone drzewo, więc się zatrzymałam. Oparłam się wygodnie o wystający konar i spokojnie zasnęłam.

Gdy się obudziłam, słońce już mocno świeciło. Postanowiłam zadzwonić do Magdy, żeby nie martwili się o mnie. Niestety, nie było zasięgu. Zaczęłam się denerwować. W pobliżu usłyszałam trzaśnięcie gałązki. Jeszcze bardziej się wystraszyłam. Dobrze, że za chwilę usłyszałam odgłosy rozmów turystów. Spytałam, czy mogę z nimi iść dalej, bo odłączyłam się od swojej grupy. Gdy byliśmy już w pobliżu schroniska w Kuźnicach, zadzwoniłam ponownie. Okazało się, że wszyscy na mnie czekają i się denerwują.

Dowiedziałam się później, że moja grupa wcale nie zamierzała wracać tą trasą, tylko inną. Wszystko to było wyjaśniane na wieczornym zebraniu. Na tym zebraniu przewodnik opowiadał również o zagrożeniach, na jakie narażeni są turyści w górach oraz o tym, jak temu zapobiec. Stwierdziłam, że miałam naprawdę ogromne szczęście.

2. Wypowiedzi na temat tekstu: Kto opowiada o przygodzie? Jaka przygoda spotkała turystkę? Dlaczego spotkała ją taka przygoda?
3. Wspólne wyjaśnianie, na jakie zagrożenia narażeni są turyści w górach? Szukanie informacji na ten temat w Internecie:
  - 1) Zagrożenia ze strony zwierząt.
  - 2) Samotni są narażeni na ataki złych ludzi.
  - 3) Zejście ze szlaku grozi zabłąkaniem się w górach i osunięciem ze skał.
  - 4) Burze – towarzyszy im pogorszenie pogody i groźne dla życia wyładowania atmosferyczne.
  - 5) Słońce – możliwość przegrzania organizmu i poparzeń.
4. Zapoznanie się z zasadami zachowania w górach:
  - Przed wyruszeniem w góry należy zaopatrzyć się w buty i odzież do wędrówek po górach.
  - Nie wolno oddalać się od grupy i schodzić ze szlaków.
  - Na piesze wędrówki w góry nie należy wyruszać samemu.
  - W górach obowiązuje cisza.
  - Należy wyruszać z przewodnikiem i bezwzględnie słuchać jego wskazówek.

5. Oglądanie zdjęć z gór.
6. Odnajdywanie nazw pasm górskich, szczytów i miejscowości górskich na mapie fizycznej Polski.
7. Opowiadanie historii, w jaki sposób dzieci weszły w posiadanie przyniesionych pamiątek.
8. Przypomnienie zasad pisania krótkiego opowiadania: wstęp, rozwinięcie, zakończenie. Indywidualne napisanie krótkiego opowiadania na temat: *Moja wakacyjna przygoda*.
9. Odczytanie zapisanych wypowiedzi przez chętnych uczniów.
10. Wspólne poprawianie błędów ortograficznych. Pisownia „rz” po spółgłoskach.
11. Odczytywanie i zapis słowny liczb w zakresie 100.
12. Zapisywanie i odczytywanie każdej liczby ze względu na miejsce liczby w systemie dziesiętkowym, np.: 10, 100, 11; 12, 21 (U) lub 10, 101, 202, 112 (R).
13. Przeliczanie elementów w zakresie 100.
14. Porównywanie liczb w zakresie 100.
15. Praca domowa: Przynieś zdjęcia z wakacji ukazujące piękno przyrody (kolejne z działań towarzyszących wykonaniu prac w ramach realizowanego projektu).

Dzień piąty: Tutaj latem jest najpiękniej

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza „**Pożegnanie wakacji**” Wandy Chotomskiej

*Był plecak na plecach
I były walizki
A teraz wakacje skończone
Tornistry i teczki
Czekają na wszystkich
I zaraz zawoła dzwonek.*

*Czy w tornister, czy też w teczkę
Weź wakacji choć troszeczkę.
Nie zostawiaj w plecaku
tego słońca od Tatr,
weź piosenkę od ptaków
zapach morza i wiatr.*

*Nie zostawiaj w plecaku
barwy nieba i zbóż,
kolor chabrów i maków
między książki dziś włóż.*

*Nie zostawiaj w plecaku
blasku słońca i gwiazd,
do tornistra zapakuj
smak poziomek i las.*

2. Praca z tekstem wiersza: *Co można „zabrać z wakacji”? Co latem najbardziej nas zachwyca? Co chcielibyście „zapakować do plecaka”, a później do „szkolnych tornistrów”? – obrazowanie, w jaki sposób można to zrobić, np.: Chcąc mieć blask gwiazd, można je wyciąć z folii aluminiowej. Smak poziomek można zastąpić cukierkami o tym smaku, itd.*

3. Wyszukiwanie w tekście wiersza rymów.
4. Działania towarzyszące wykonaniu projektu: **Najpiękniejsze miejsca w Polsce**.
5. Praca z komputerem: Wyszukiwanie informacji na temat ulubionego miejsca w kraju, które dzieci odwiedzały lub chciały odwiedzić latem.
6. Formatowanie tekstu: rozwijanie zdań, poprawianie błędów.
7. Drukowanie i naklejanie na kartce A-3.
8. Określenie położenia tego miejsca (miejscowości) na mapie fizycznej Polski oraz kierunku od miejsca zamieszkania dzieci.
9. Odnajdywanie w Internecie odległości od miejsca zamieszkania dzieci do miejsca spędzania wakacji. Porównywanie różnych odległości: kto najbliżej, kto najdalej itd.
10. Rozwiązywanie zadań tekstowych na porównywanie liczb, np.:
*Jeśli do Zamościa jest z Lublina 75 km, a z Lublina do Radzyna Podlaskiego 60 km, to gdzie jest bliżej? (R)
O ile jest bliżej?*
11. Porównywanie różnych odległości na mapie.
12. Ćwiczenia w porównywaniu liczb dwucyfrowych.
13. Wklejanie obok naklejonych informacji zdjęć z wakacji.
14. Prezentacja swojej pracy przed klasą.
15. Stworzenie ze wszystkich prac (lub najciekawszych prac) albumu: „**Najpiękniejsze miejsca w Polsce**”.
16. Praca domowa: Znajdź w pobliżu domu, co jest ciekawego do zwiedzania w naszej miejscowości. Napisz o tym kilka zdań. Jeśli masz zdjęcia z rodzinnej miejscowości, to je przynieś. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień szósty: Tutaj latem jest najpiękniej

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązanie rebusu:

2. Przypomnienie innej nazwy dodawania i nazw liczb w dodawaniu: składnik, suma.
3. Dodawanie liczb w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego:

$57 + 12 =$	$35 + 33 =$	$84 + 13 =$	$13 + 71 =$
$14 + 45 =$	$22 + 67 =$	$55 + 24 =$	$92 + 6 =$
4. Rachunek pamięciowy: oblicz sumę liczb np. 34 i 30, 45 i 10 itd.
5. Dodawanie liczby jednocyfrowej do dwucyfrowej z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
6. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z sumą.
7. Sprawdzenie i odczytanie przez uczniów pracy domowej.

8. Sprawdzenie w albumach lub na przyniesionych zdjęciach, jakie są najważniejsze i najciekawsze obiekty w rodzinnej miejscowości dzieci.
9. Łączenie rzeczowników z czasownikami, np.:
wyznaczać	eksponat
zwiedzać	wycieczka
planować	autobus
oglądać	miasto
jechać	trasa
- planować wycieczkę, wyznaczać trasę, jechać autobusem, zwiedzać miasto, oglądać eksponat;
10. Układanie i rozwijanie zdań z powstałymi wyrażeniami. Zmiana formy wyrazów.
11. Zaplanowanie wspólnego wyjazdu/wyjścia.
12. Sprawdzenie butów, ekwipunku i zapasów picia i jedzenia przed wyprawą.
13. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa podczas wyprawy.
14. Wyjście przed szkołę:
- 1) Określenie kierunku zamieszkania dzieci i ustawienie ich w tych kierunkach w stosunku do ustawienia od nauczyciela.
  - 2) Losowanie kierunku, w którym będzie się odbywała piesza wycieczka, jeśli to niewielka miejscowość lub wycieczka pojazdem, jeśli miejscowość jest duża.
15. Wyruszenie w trasę, robienie notatek i zdjęć.

Zajęcia komputerowe

Kopiowanie, wklejanie, pisanie i formatowanie tekstów dotyczących najpiękniejszych miejsc w Polsce.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Ćwiczenia z piłką: kozłowanie, rzut oburącz i jednorącz na bramkę.
2. Elementy mini piłki ręcznej: rzut na bramkę i obrona bramki.
3. Zabawy z piłką: Dwa ognie.

II. Blok tematyczny: BEZPIECZEŃSTWO JEST NAJWAŻNIEJSZE

Cele ogólne:

- poznanie zagrożeń wynikających z korzystania z dróg, ze środków komunikacji oraz zabaw w miejscach niebezpiecznych;
- poznanie sposobów udzielania pomocy poszkodowanym;
- doskonalenie
- wyrabianie w uczniach dbałości o bezpieczeństwo swoje i innych podczas zabaw;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące;

- rozpoznaje czasowniki i rzeczowniki;
- wypowiada się na temat wysłuchanych tekstów;
- samodzielnie układa i zapisuje wypowiedź pisemną: dialog;
- wymienia miejsca bezpieczne i niebezpieczne do zabaw;
- rozpoznaje części i wyposażenie roweru;
- wyjaśnia pojęcia: suma, różnica;
- wykonuje dodawanie i odejmowanie w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiętkowego;
- wykonuje działania dodawania i odejmowania w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem i techniką collage pracę plastyczną i techniczną;
- zna słowa i melodię piosenki „Rower, ojejkę”;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: udział w inscenizacji, rozmowa z policjantem, tworzenie obrazów, metoda „Walizka i kosz”;
- praktyczne: pokaz i wykonywanie czynności podczas udzielania pierwszej pomocy, prace plastyczne i techniczne uczniów, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

Internet, podręcznik, ilustracje pojazdów, ilustracja roweru z podpisanymi częściami i wyposażeniem, wiersz „Oj, Paweł, Paweł”, opowiadanie „Ciocia w podróży”;

Materiały i narzędzia:

komputer, encyklopedia, materiały opatrunkowe, bandaż, tkaniny, wrotki, rolki, tyżwy, klej nożyczki, folia aluminiowa, folia przezroczysta, nakrętki, pudełka kartonowe, farby;

Dzień pierwszy: Uważaj!

Przebieg zajęć:

1. Czytanie ze zrozumieniem opowiadania dotyczącego zachowania się pieszych na ulicy i chodniku oraz zabaw dzieci w pobliżu jezdni (do wyboru przez nauczyciela)
2. Wypowiedzi na temat treści przeczytanego tekstu.

3. Ocena zachowania dzieci bawiących się w pobliżu jezdni.
4. Analiza zachowania dzieci na ostatniej pieszej wycieczce.
5. Wyróżnianie w tekście zdań oznajmujących, pytających i rozkazujących.
6. Nadawanie tytułów wydarzeniom. Zamiana tytułów na zdania rozkazujące wykrzyknikowe, w liczbie pojedynczej, np.
  - Gra w piłkę w pobliżu ulicy. – *Nie graj w piłkę w pobliżu ulicy.*
  - Nagłe wejście na jezdnię. – *Nie wchodź nagle na jezdnię, bo to jest bardzo niebezpieczne!*
  - Groźny wypadek. – *Uważaj na przejeżdżające samochody!*
  - Przyjazd karetki. – *Powiadamiaj pogotowie ratunkowe o wypadku!*
7. Przypomnienie **zasad pisowni „nie” z czasownikami**.
8. Przypomnienie numerów telefonów alarmowych.
9. Podkreślenie czasowników w zadaniach rozkazujących.
10. Wymyślanie treści innego zakończenia opowiadania.
11. Ćwiczenia w dodawaniu liczb w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego:

1) Tabelki funkcyjne.

23	
	34
55	
	40
24	
	65

16	
	61
24	
	43
12	
	67

28	
	72
56	
	21
45	
	34

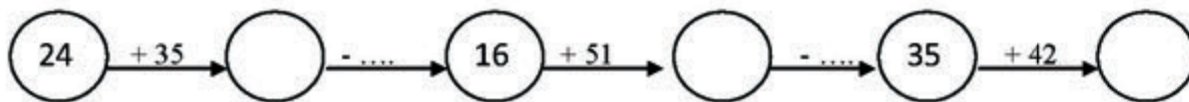
35	
	55
23	
	67
31	
	45

81	
	24
56	
	32
78	
	50

64	
23	
	93
30	
	77
22	

65	
	10
87	
73	
	31
	13

2) Grafy

12. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:

- Klasy pierwsze były na pieszej wycieczce, gdzie I a przeszła 23 kilometry, a I b 21 kilometrów. Ile razem kilometrów przeszły obie klasy?
- Maciek zbierał pieniądze na samochód sterowany pilotem, który kosztuje 67 złotych. Zebrał już 45 złotych. Ile pieniędzy mu brakuje?

13. Samoocena: Oceń swoje zaangażowanie na zajęciach.

14. Praca domowa: Wyszukaj i opisz miejsca w naszej miejscowości, na których zabawa grozi dzieciom niebezpieczeństwem. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień drugi: Lubię mój rower

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie historii roweru <http://wrower.pl/historia/poczatki,2034.html>
2. Przypomnienie podstawowego wyposażenia roweru.
3. Spontaniczne wypowiedzi dzieci na temat przygód związanych z rowerem.
4. Ocenianie, w jaki sposób można było zapobiec niebezpiecznym wydarzeniom.
5. Przypomnienie zasad poruszania się na rowerze.
6. Układanie zdań z trzema wylosowanymi różnymi formami rzeczownika „rower”: rower, rowerze, roweru, rowerowi, rowerem.
7. Opisywanie swojego roweru.
8. Przypomnienie nazwy odejmowania oraz nazw liczb w odejmowaniu: różnica, odjemna, odjemnik.
9. Rachunek pamięciowy: oblicz różnice liczb 67 i 30, 50 i 20, 45 i 15 itp.
10. Praca plastyczna: „**Rowerowa wycieczka**” – *collage z różnych (dowolnych) materiałów*.
11. Przypomnienie zasad kompozycji.
12. Pierwszy plan w pracy plastycznej.
13. Przypomnienie piosenki z klasy II pt. „Rower o jejku” – Andrzeja Grabowskiego
14. Taktowanie na 4/4.
15. Improwizacje ruchowe do piosenki „Rower o jejku”
16. Praca domowa: Podpisz części roweru i wyposażenie roweru. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Przygoda nad wodą

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu Aliny Taradyś pt. „**A miało być tak miło**”:

Tego popołudnia słońce mocno przygrzewało. Franek i Patryk wrócili wcześniej ze szkoły i nie mieli co robić. Postanowili pójść nad jezioro na ryby. Woda była wyjątkowo ciepła, aż żal nie skorzystać z kąpeli.

– Ja idę pływać! – wykrzyknął Franek i popędził na pomost. Skoczył śmiało ale nie zdążył nawet kilku metrów przepłynąć, gdy zaczął rozpaczliwie uderzać rękami o wodę i głośno wołać pomocy.

– Ojej, ale boli! Patryk pomóż, szybko!

Patryk, który był już niedaleko złapał kolegę za rękę. Z trudem jednak dopłynęli do pomostu. Noga Patryka mocno krwawiła, a on cały blady wykręcał się z bólu.

– Co robić, co robić?! – powtarzał Patryk z przerażeniem. Chłopiec zdjął koszulkę z ramion i zawiązał pod kolanem. Przypomniał sobie lekcji o pierwszej pomocy, że należy ucisnąć powyżej rany, aby zatamować krwawienie.

– Idę po pomoc! – powiedział do Franka i pędem pobiegł w kierunku domu. Już od progu wołał wy-

straszony – Mamo, trzeba natychmiast dzwonić po pogotowie! Franek zrobił sobie coś w nogę. Bardzo mocno leci krew!

– Gdzie?! Kiedy?! Jak?! – pytała mama wybierając drżącymi rękoma numer alarmowy.

Patryk łapiąc oddech wyjaśniał jej co się wydarzyło.

– Pogotowie?! Proszę przyjechać nad wodę w pobliże pomostu! Tak, tak – wyjaśniała coś mama i dalej tłumaczyła – chłopiec, 9 lat, coś zrobił w nogę i bardzo krwawi.

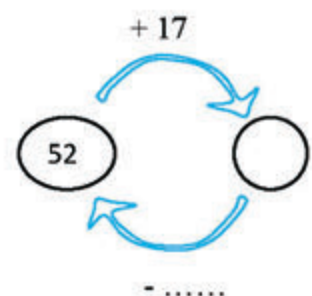
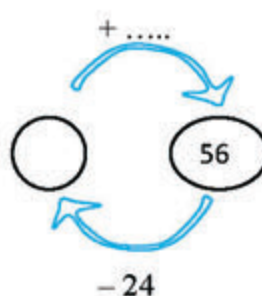
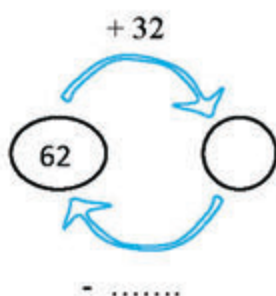
Patryk nie słuchał dalej. Biegł już w kierunku kolegi, który przerażony, zapłakany położył się na deskach.

– Już jadą! Nie martw się, będzie dobrze – pocieszał kolegę trzymając go za rękę. Noga jakby trochę mniej krwawiła.

Z daleka słychać już było sygnał karetki. Z kierunku domów biegły obie mamy, Patryka i Franka. Lekarze szybko zajęli się rannym Frankiem.

– Dobra robota! – lekarz poklepał Patryka po ramieniu. – Gdyby nie ten opatrunek, twój kolega wykrawiłby się. Szkoło uszkodziło mu tętnicę.

2. Spontaniczne wypowiedzi uczniów dotyczące wysłuchanego tekstu.
3. Odpowiedzi na pytania dotyczące tekstu: *Jakie chłopcom groziło niebezpieczeństwo nad jeziorem i dlaczego? W jaki sposób Patryk uratował Franka? Z jakich kąpielisk należy korzystać i dlaczego?*
4. Ustalenie zasad korzystania z kąpielisk i miejsc do połowu ryb:
  - Zawsze pływamy w miejscu dozwolonym, aby nie narażać się na brudną, skażoną wodę.
  - Pływamy w miejscu strzeżonym przez ratownika.
  - Pływamy sami tylko wtedy, gdy mamy kartę pływacką.
  - Nie wypływamy na zbyt głęboką wodę, nawet gdy mamy kartę pływacką.
  - Ryby łowimy tylko z kartą rybacką i tylko w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Rachunek pamięciowy: ćwiczenia w obliczaniu sum i różnic w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiętkowego, np.: suma liczb 45 i 40, 23 i 35, różnica liczb 54 i 40.
6. Obliczanie grafów liczbowych:

7. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - *Podczas marszu serce dziecka bije 88 uderzeń na minutę, a podczas spoczynku 75 uderzeń na minutę. O ile szybciej bije serce dziecka podczas marszu?*
  - *Karol jechał z tatą rowerem do cioci, która mieszka w sąsiedniej miejscowości. Po drodze liczył przejeżdżające samochody: 34 samochody osobowe i 25 innych samochodów. Ile samochodów mijają tatę i Karola po drodze?*

8. Pokaz przez pielęgniarkę lub lekarza podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy:
  - 1) Sprawdzanie lusterkiem, czy osoba oddycha.
  - 2) Sztuczne oddychanie i masaż serca.
  - 3) Sposób opatrywania ran, tamowanie krwawienia.
  - 4) Zaopatrywanie złamań.
9. Ćwiczenia w udzielaniu pierwszej pomocy i opatrywaniu ran i złamań.
10. Wypowiedzi uczniów na temat: Czego nauczyliście się na dzisiejszych zajęciach?
11. Praca domowa: Zapytaj rodziców, jakie wyposażenie powinno znajdować się w apteczce pierwszej pomocy i zapisz te informacje. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień czwarty: Spotkanie z policjantem

Przebieg zajęć:

1. Przypomnienie (na podstawie ilustracji) rodzajów i nazw podstawowych znaków drogowych.
2. Wspólne **wykonanie makiety dwóch ulic ze skrzyżowaniem**: oklejone budynki z pudełek po kosmetykach i lekarstwach, namalowana lub naklejona ulica, znaki drogowe.
3. Zabawa w ruch drogowy z wykorzystaniem makiety i zabawek w postaci samochodów.
4. Wspólne układanie dialogu jako przygotowanie do rozmowy z policjantem. Przewidywanie odpowiedzi policjanta.
5. Spotkanie z policjantem: Rozmowa na temat niebezpieczeństw na jakie narażone są dzieci podróżujące w samochodach osobowych oraz środkach transportu publicznego i komunikacji miejskiej.
6. Opowiadanie policjanta o innych zagrożeniach, na jakie mogą być narażone dzieci i sposobach ich zapobiegania.
7. Weryfikowanie odpowiedzi policjanta z wcześniejszymi przewidywaniami dzieci, dostrzeganie podobieństw i różnic.
8. Pisownia wyrazów z „ż” wymiennym i „rz” po spółgłoskach, np.: narażenia, zagrożenia, podróż, skrzyżowanie, brzeg, spojrzeć itd.
9. Rachunek pamięciowy: dodawanie i odejmowanie w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiętkowego.
10. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - Pewną ulicą rano przejechało 43 samochody, w południe 22, a wieczorem 34. Ile samochodów przejechało tą ulicą?
  - W zajezdni miejskiej początkowo było 67 autobusów. W ciągu dnia 45 wyjechało w trasę, a wieczorem po całym dniu i z poprzedniej nocy wróciło 56 autobusów. Ile autobusów jest teraz w zajezdni?
11. Ustalenie pytań i rozwiązanie zadania: Na wycieczkę pojechało 27 osób z klasy II, a z III o 4 osoby mniej niż z klasy II.
12. Samoocena:
  - Oceń, w jaki sposób potrafisz wykonywać dodawanie i odejmowanie w zakresie 100?
  - Oceń swoje wiadomości na temat przewidywania i zapobiegania zagrożeniom na drodze oraz innym niebezpieczeństwom.

13. Praca domowa: Napisz, na jakie niebezpieczeństwa narażone są dzieci i jak im zapobiegać. Wykonaj działania matematyczne. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień piąty: Podróże dalekie i bliskie

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu o podróży „Ciocia dziś wraca” (autor: Alina Taradyś)

Jakub i Michał nie mogli się doczekać powrotu cioci z Etiopii. Uwielbiali jej opowieści o różnych krajach, które odwiedzała. Pracowała w fundacji, która pomagała dzieciom w ubogich krajach. Chłopcy codziennie zaznaczali w kalendarzu ile jeszcze dni zostało do jej przyjazdu. Codziennie też sami wracali ze szkoły do domu autobusem, aby ćwiczyć, jak należy zachowywać się podczas jazdy komunikacją miejską. Jakub ma piętnaście lat, więc może odbierać Michała ze szkoły. W dzień powrotu cioci mieli dojechać autobusem do szpitala, gdzie pracuje mama. Ona jest tam pielęgniarką na izbie przyjęć. Często widzi, jak przywożą rannych z wypadków i bardzo się martwi o chłopców. Po lekcjach Michał zaczął czekać na Jakuba w świetlicy. Razem ruszyli na przystanek.

– A jak się spóźnimy? – Michał zagadywał brata – Kto odbierze ciocię?

– Nie martw się i nie marudź, będzie dobrze – odpowiedział Jakub.

Nie czekali długo na autobus. Jakub nacisnął guzik, aby szybciej otworzyły się drzwi, wskoczyli szybko do środka, skasowali bilety i usiedli na najbliższych siedzeniach. Do pracy mamy mieli pięć przystanków. Michał odliczył już kolejne trzy ale w pewnym momencie krzyknął przerażony:

– Jakub, my jedziemy w prawo, a powinniśmy prosto!

Obaj zerwali się z miejsc. Wysiedli na najbliższym przystanku i pieszo postanowili dojść do szpitala. Chociaż wydawało się niedaleko, ale trzeba było iść prawie dwadzieścia minut. Mama zniecierpliwiona czekała już obok samochodu.

– Sorki, mamo, pomyliłem autobusy – przeproszał zmieszany Jakub.

– Szybko wsiadajcie, jedziemy, bo ciocia nie doczeka się i w końcu też wsiądzie do autobusu.

Rzeczywiście ciocia czekała już w poczekalni na lotnisku. Pierwszy zauważył ją Jakub i pobiegł nie patrząc na pozostałych. Powitaniem nie było końca. Gdy w końcu zapakowali bagaże i znaleźli się w samochodzie, ciocia zapytała:

– Czemu tak późno przyjechaliście?

Mama i Michał spojrzeli na Jakuba, który zmieszany spuścił głowę.

2. Spontaniczne wypowiedzi uczniów na temat tekstu.

3. Odpowiedzi na pytania: *Dlaczego chłopcy spóźnili się na spotkanie z mamą? Gdzie pracuje i czym się zajmuje ciocia chłopców? Czym podróżuje ciocia, a czym chłopcy? Na jakie niebezpieczeństwa narażeni są podróżni?*

4. Rozpoznawanie na ilustracjach lub zdjęciach środków komunikacji publicznej dalekobieżnej i miejskiej: autobus, bus, trolejbus, tramwaj, metro, pociąg.

5. Podobieństwa i różnice w wyglądzie i poruszaniu się pojazdów. Zapisanie określeń z użyciem przymiotników.

6. Wspólne ustalenie zasad korzystania ze środków komunikacji miejskiej:

- Nie czekamy na pojazd blisko krawężnika.

- Należy uważnie sprawdzić numer nadjeżdżającego pojazdu.
  - Po wejściu kasujemy bilet i zajmujemy wolne miejsce.
  - Jeśli nie ma wolnych miejsc, wówczas stoimy trzymając się poręczy.
  - Pilnujemy biletu i bagażu.
  - Wsiadamy, gdy pojazd się zatrzyma.
7. Zabawy i ćwiczenia ruchowe: pociąg, „Pajacyk”.
8. Przypomnienie dodawania i odejmowania w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego, np.:
- $$24 + 17 = 24 + 6 + 11 = 30 + 11 = 41 \quad \text{lub} \quad 28 + 15 = 28 + 12 + 3 = 40 + 3 = 43$$
- $$42 - 16 = 42 - 2 - 10 - 4 = 40 - 10 - 4 = 30 - 4 = 26 \quad \text{lub} \quad 35 - 18 = 35 - 15 - 3 = 20 - 3 = 17$$
- $$\text{lub} \quad 43 - 17 = 43 - 20 + 3 = 20$$
9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego:
- $$18 + 26 = \quad 46 - 27 = \quad 23 + 19 = \quad 35 - 18 = \quad 25 + 16 =$$
10. Dodawanie i odejmowanie jako działania wzajemnie odwrotne:
- $$35 + 20 = 55 \quad 55 - 20 = 35 \quad 63 - 13 = 50 \quad 50 + 13 = 63$$
- $$26 + 17 = 26 + 14 + 3 = 43 \quad 43 - 17 = 43 - 13 - 4 = 26$$
- $$42 - 16 = 42 - 12 - 4 = 26 \quad 26 + 16 = 26 + 14 + 2 = 42$$
11. Praca domowa: Znajdź w Internecie nazwy pociągów szybkobieżnych z różnych krajów.

Dzień szósty: Już mnie nie boli

Przebieg zajęć:

1. Rozpoznawanie wrotek, rolek i łyżew przyniesionych przez nauczyciela. Podanie tematu zajęć: **bezpieczeństwo jazdy na wrotkach**.
2. Ustalenie kolejności wydarzeń, podanych w dowolnej kolejności oraz zamiana zdań oznajmujących na tytuły:

1) Jola i Ania wychodzą do parku.	1) Wyjście do parku.
2) Dziewczynki jeżdżą na wrotkach.	2) Jazda na wrotkach.
3) Nieostrożny chłopiec potrąca Jolę.	3) Potrącenie Joli przez chłopca.
4) Spacerujący przechodzień opatruje ranę Joli.	4) Opatrywanie rany.
5) Ania rozmawia z nieostrożnym chłopcem.	5) Rozmowa Ani z chłopcem.
6) Chłopiec przeprosza Jolę i pomaga dziewczynkom dojść do domu.	6) Przeprosiny chłopca.
3. Opowiadanie przygód dziewczynek i chłopca jeżdżących w parku na wrotkach.
4. Ocena zachowania chłopca i dziewczynek podczas zabawy na wrotkach.
5. Przypomnienie zasad korzystania z wrotek:
  - Na wrotkach (rolkach) jeździmy w miejscu do tego przeznaczonym.
  - Podczas jazdy zawsze mamy kask na głowie (ewentualnie ochraniacze).
  - Uważamy na inne osoby korzystające z chodnika czy toru do jazdy.
  - Nie rozwijamy dużych prędkości w miejscach z ograniczoną widocznością.

6. Rozpoznawanie czasowników w zdaniach oznajmujących, a w tytułach rzeczowników, które zostały utworzone od czasowników. Zamiana innych czasowników na rzeczowniki i odwrotnie, np.: spotyka – spotkanie, zatrzymanie – zatrzymuje, śpiewa – śpiew, opowiadanie – opowiada.

7. Ćwiczenia w porównywaniu różnicowym. Przykłady:

- $45 - 17 \dots 26 + 16$ $42 - 28 \dots 34 - 15$
- Podaj liczbę o 25 większą od 17
o 14 większą od 27
o 15 mniejszą niż 32
o 27 mniejsza niż 45
- Napisz liczby większe o 15 od podanych:

27	12	36	25	28	15	34	22	19	40	31	18	42	17	24
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓

- Napisz liczby mniejsze o 17 od podanych:

29	42	46	35	59	44	57	67	24	40	33	78	42	19	41
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓

8. Praca domowa: Napisz liczby większe i mniejsze od podanych. Zeszyt prac domowych, część 1.

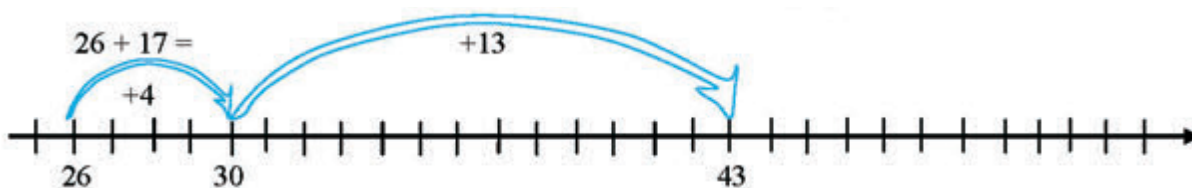
Dzień siódmy: A Paweł nie uważał ...

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia w wykonywaniu działań na porównywanie różnicowe, np.:

- Zmniejsz liczbę 42 o 6.
- Zwiększ liczbę 34 o 8.
- Jaką liczbę zwiększę o 5 i otrzymam 42?
- Jaką liczbę zmniejszę o 9 i otrzymam 36?

2. Przedstawienie dodawania i odejmowania na osi liczbowej, np.:

3. Rozwiązywanie zadań tekstowych na porównywanie różnicowe. Przykłady zadań:

- Asia wydała w sklepie 23 złote, a Wiktoria o 18 złotych więcej niż Asia. Jaka kwotę wydała Wiktoria na swoje zakupy? Ile razem dziewczynki wydały na zakupy?

- *Arek waży 34 kg, a Paweł jest od niego o 7 kg lżejszy. Ile kilogramów waży Paweł?*
- *Karolina i jej brat postanowili oszczędzać. Karolina zbiera pieniądze do skarbonki i już ma 36 złotych. Jej brat Wojtek wpłaca do SKO i ma o 9 złotych więcej. Ile pieniędzy wpłacił Wojtek na książeczkę SKO?*
- *W pewnej szkole w klasach trzecich jest 32 uczniów, a w klasach drugich o 5 uczniów mniej niż w klasach trzecich. Ilu uczniów jest w tej szkole w klasach drugich? Ilu razem jest uczniów w klasach drugich i trzecich?*

4. Wysłuchanie zestawu nagrań melodii.

5. Wyrażanie melodii i rytmu piosenki ruchem, wystukiwaniem, tupaniem, klaskaniem z wykorzystaniem przyborów, np. chusteczki, szarfy itd.

6. Wysłuchanie wiersza Aliny Taradyś „**Oj, Paweł, Paweł**”

Dzisiaj od samego rana

Paweł pecha ma.

Nie mógł odnaleźć ubrania,

Więc do szkoły szybko gna.

Lecz po drodze dla zabawy

Po kałużach skacze.

Tak pochlapał kurtkę Zosi,

Że aż biedna płacze.

Paweł nadal roześmiany

Jeszcze wodą chlapie,

Skacze, wrzeszczy, nagle z bólem

Za nogę się łapie.

Tak jak pewna znana kózka.

Złamał nogę Paweł.

Śmiał się z innych, nie uważał,

Źle skończył zabawę.

7. Przypomnienie powiedzenia: *Gdyby kózka nie skakała, to by nóżki nie złamała.* Odniesienie powiedzenia do zachowania Pawła.

8. Odpowiadanie na pytania: *Jakie dziwne i niebezpieczne zabawy wymyślają dzieci? Jak można pomóc Pawłowi? Jak zapobiegać takim zabawom?*

9. Dobieranie objawów choroby oraz rodzajów urazów do odpowiedniego lekarza specjalisty, np.:

Laryngolog – choroby gardła, nosa, ucha;

Ortopeda – złamania kości, skręcenia i zwichnięcia stawów;

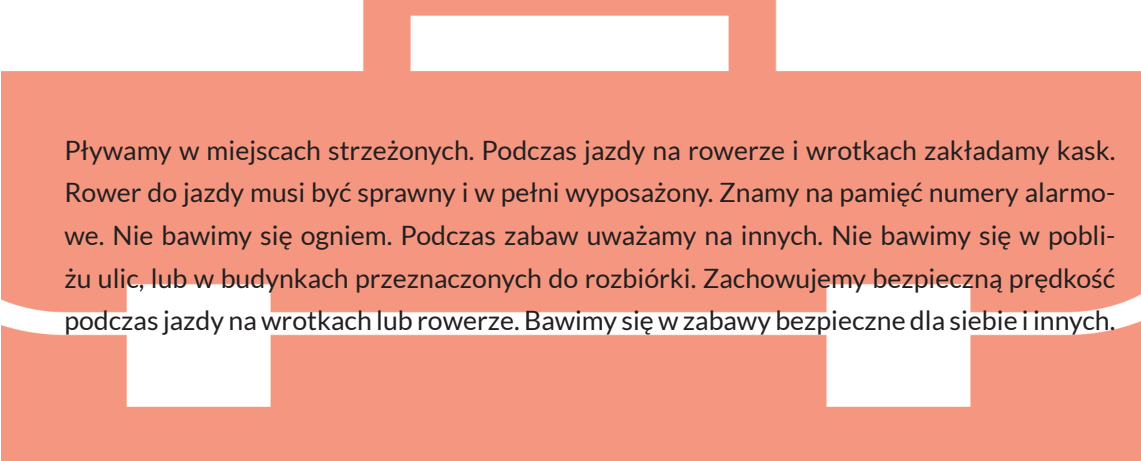
Chirurg – rany cięte, szarpane, ból brzucha;

Stomatolog – ból zęba, choroby dziąseł;

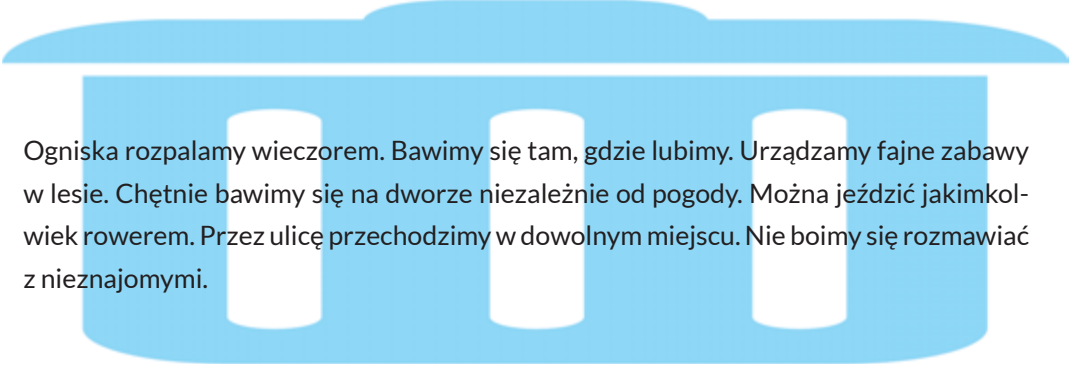
Neurolog – ból głowy;

Nefrolog – choroby nerek, pęcherza moczowego;

10. Podsumowanie tematyki o bezpieczeństwie przy wykorzystaniu metody „Walizka i kosz”: Dzieci podzielone na kilka grup. Każda grupa na kartkach A-4 rysuje walizkę i kosz. Nauczyciel rozdaje karteczki z hasłami dotyczącymi zabaw dzieci i bezpieczeństwa podczas zabaw. Dzieci wybierają przydatne im wyrażenia i umieszczają je na walizce, pozostałe w koszu, np.:

Pływamy w miejscach strzeżonych. Podczas jazdy na rowerze i wrotkach zakładamy kask. Rower do jazdy musi być sprawny i w pełni wyposażony. Znamy na pamięć numery alarmowe. Nie bawimy się ogniem. Podczas zabaw uważamy na innych. Nie bawimy się w pobliżu ulic, lub w budynkach przeznaczonych do rozbiórki. Zachowujemy bezpieczną prędkość podczas jazdy na wrotkach lub rowerze. Bawimy się w zabawy bezpieczne dla siebie i innych.

Ogniska rozpalamy wieczorem. Bawimy się tam, gdzie lubimy. Urządzamy fajne zabawy w lesie. Chętnie bawimy się na dworze niezależnie od pogody. Można jeździć jakimkolwiek rowerem. Przez ulicę przechodzimy w dowolnym miejscu. Nie boimy się rozmawiać z nieznanymi.

11. Odczytanie przez dowolną grupę wyrażeń przydatnych dzieciom (znajdujących się w walizce). Porównanie z innymi grupami.
12. Odczytanie wyrażeń umieszczonych w koszu i uzasadnienie, dlaczego tam zostały umieszczone.
13. Ewaluacja: Napisz, co z wyrażeń dotyczących bezpieczeństwa umieściłabym (umieściłbym) w swojej walizce?
14. Praca domowa: Uważnie przeczytaj i rozwiąż zadanie. Zeszyt prac domowych, część 1.

Zajęcia komputerowe

Pisanie i formatowanie zdań przestrzegających dzieci o niebezpieczeństwach podczas zabaw.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Jazda na rowerze w pobliżu szkoły.
2. Nauka jazdy na wrotkach (rolkach).
3. Ćwiczenia równoważne na ławeczce.

III. Blok tematyczny: ZATRZYMAĆ LATO

Cele ogólne:

- poznanie rodzajów i budowy zbóż;
- poznanie roślin oleistych i włóknistych;
- doskonalenie umiejętności rozwiązywania zadań tekstowych;
- kształcenie w uczniach szacunku dla pracy rolnika;
- wyrabianie nawyku zjadania świeżych warzyw, owoców i miodu;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa zboża występujące w Polsce;
- wymienia cechy budowy zbóż;
- nazywa prace na roli wykonywane jesienią;
- wymienia rośliny okopowe;
- rozpoznaje gatunki miodu;
- wymienia znaczenie witamin zawartych w warzywach i owocach;
- odczytuje wskazania zegara z arabskim i rzymskim zapisem cyfr godzin na tarczy;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego;
- wykonuje dodawanie i odejmowanie w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego;
- mierzy i porównuje wielkości (pojemności, czasu, ciężaru);
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną „Zapobiegamy wypadkom podczas prac w rolnictwie” i techniczną – przebranie i dekoracja do inscenizacji;
- zna słowa i melodię piosenki „Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki”

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne, metoda „Mapa mentalna”;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów, inscenizacja „Żyjmy zdrowo, kolorowo”;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie, rozpoznawanie zjawisk, roślin i zwierząt podczas wycieczek;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa; zajęcia w terenie;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

Internet, encyklopedia, atlasy roślin i zwierząt, film lub zdjęcia o pracy pszczelarza, scenariusz inscenizacji „Żyjmy zdrowo, kolorowo”, wiersze A. Taradyś „Zdążyć przed zimą”, M. Kownackiej „W spiżarni”, J. Brzechwy „Na straganie”, M. Przewoźniaka „Witaminy”, opowiadanie A. Taradyś „Co spotkało Stawka?”, piosenka „Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki”

Materiały i narzędzia:

waga, odważniki, butelki i słoiki o różnej pojemności, komputer, naturalne okazy zbóż i traw, naturalne okazy roślin, różne gatunki miodu, maszyna do pobierania miodu, kartki A-3,

Dzień pierwszy: Co tam piszczą w zbożu?

Przebieg zajęć:

- Spacer na pobliskie pola: sprawdzenie, czy jakieś zboża nie zostały jeszcze skoszone oraz jakie rośliny rosną jeszcze na polu, np.: kukurydza, rośliny okopowe, krzewy owocowe.
- Zebranie znalezionych zbóż oraz traw.
- Rozpoznawanie i zapisywanie nazw maszyn rolniczych pracujących na polu.
- Rozpoznawanie i zapisywanie nazw lub opisu napotkanych zwierząt.
- Opisywanie w klasie budowy zbóż. Porównanie budowy zbóż z trawami. Wysłunięcie wniosku: Zboża są trawami.
- Rozpoznawanie na ilustracjach oraz na podstawie rzeczywistych roślin rodzajów zbóż występujących w Polsce po ich budowie: pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto, proso, kukurydza, orkisz, amarantus (szarłat).
- Rozpoznawanie zbóż, z których pieczemy chleb. Przypomnienie rodzajów chleba w zależności od użytego zboża i rodzaju mąki.
- Zastosowanie i zalety zbóż – wyszukiwanie informacji w encyklopedii i Internecie, np.:
  - jako mąka do wypieków, do zagęszczania sosów, budyniów, na makarony, kluski, placki;
  - na kasze, prażenie, płatki.

Wpisywanie do tabeli znajdującej się na tablicy informacji na temat wartości odżywczych, witamin zawartych w zbożach. Porównanie wartości zawartych w różnych zbożach:

Rodzaj zboża	pszenica	żyto	jęczmień	owies	proso	kukurydza	orkisz	pszen- żyto	szarłat
Zastosowanie									
Zawartość wartości odżywczych i witamin									

- Nazywanie zwierząt żyjących na polu (ssaków, ptaków i owadów).
- Przypomnienie jednostek masy (ciężaru), którymi dotychczas posługiwały się dzieci: dekagram, kilogram.
- Porównywanie ciężaru takiej samej pojemności zbóż i mąki poprzez ważenie.
- Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z ważeniem. Przykłady zadań:
  - W ciągu jednego dnia w piekarni zużyto 85 kg mąki. Pieczywo z tej mąki ważyło o 12 kg mniej. Ile ważyło pieczywo upieczone w ciągu jednego dnia w tej piekarni?
  - Pewien gospodarz przywiózł do młyna 50 kg pszenicy. Po zmieleniu mąka ważyła 32 kg. Ile ważyły otręby z tej pszenicy?
  - Mama piecze ciasto, na które potrzeba 45 dag mąki, 20 dag masła, 10 dag cukru. Pozostałe składniki ważą 4 dag. Ile ważą wszystkie składniki do tego ciasta?
  - Podczas wycieczki na pole dzieci napotkały różne ptaki: największym była samica bażanta, która waży przeciętnie 1 kg, trochę mniejsza była kuropatwa – waży przeciętnie około pół kilograma, najmniejszym ptakiem był wróbel, który waży przeciętnie o 47 dag mniej niż kuropatwa. Ile waży wróbel? O ile cięższa jest samica bażanta od kuropatwy?

1. Ewaluacja: Czego nauczyliście się na dzisiejszych zajęciach?
2. Praca domowa: Odszukaj i zapisz nazwy takich roślin zbożowych, które występują na całym świecie, a nie ma ich w Polsce. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień drugi: Jeszcze tyle pracy

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia rachunkowe typu:

45 – 8; 37 + 9; 23 – 5; 24 + 8; 28 + 5; 32 – 6;

2. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady zadań:

- Mama zebrała 13 kilogramów buraczków, 18 kilogramów marchwi i 5 kilogramów pietruszki. Ile kilogramów warzyw zebrała mama?
- Buraki cukrowe z liśćmi dochodzą do 72 cm wysokości, a buraczki ćwikłowe są o 32 cm krótsze. Ile centymetrów mają buraczki ćwikłowe wraz z liśćmi?

3. Układanie zadań tekstowych do podanych działań, rozwiązywanie ich za pomocą grafów:

42 – 17 =   22 + 19 =   33 – 16 =   19 + 17 =

4. Wysłuchanie wiersza Aliny Taradyś pt. „Zdażyć przed zimą”.

*Jesień się mieni od czerwieni, złota,
Już niedługo liście opadną z drzew.
Lecz w polu wielka wre robota,
Ostatnie zbiory, orka, siew.*

*Z warkotem traktor wjechał na pole,
Tnie pługiem ziemię czarną.
Choć zboże już czeka w stodole,
Kolejne trzeba siać ziarno.*

*Wygląda z kolby żółta kukurydza,
Chce zdażyć na czas przed mrozem.
Ziemniaki, buraki, pietruszka i seler
Pojadą do domu wozem.*

*A potem już tylko cisza dokoła
I szachownica pól czarno – zielona.
Czasami gawron kracząc zawoła,
Gdy ziemię biała okryje zastona.*

5. Odnajdywanie w wierszu fragmentów opisujących przyrodę.
6. Wypowiedzi na temat treści wiersza: *Jakie prace rolnicy wykonują jesienią?* Nazywanie tych czynności za pomocą czasowników: orzą, bronują, sieją, ścinają, kopią, oczyszczają, suszą, zawożą.
7. Łączenie czasowników z rzeczownikami i zapisanie ich, np.: orzą ziemię, bronują bronami, sieją zboża ozime i rzepak; ścinają kapustę, liście, łądygi malin; kopią marchew, pietruszkę, seler, ziemniaki i buraki; oczyszczają marchew, pietruszkę; suszą len i konopie; zbierają len i konopie; zawożą plony.
8. Wyszukiwanie w wierszu rymów, przeliczanie zwrotek.
9. Rozmowa na temat zbierania z pól ostatnich plonów – na podstawie wiersza oraz obserwacji dzieci: kapusta, rośliny okopowe – buraki, ziemniaki, marchew, pietruszka, seler, rzepa, brukiew, topinambur; zboża – kukurydza; jesienne owoce – maliny;

10. Rozpoznawanie roślin okopowych po liściach, korzeniach czy bulwach.
11. Śledzenie rozwoju roślin okopowych od nasiona do wydania owocu, na podstawie buraka cukrowego. Wyjaśnienie pojęć: *rośliny jednoroczne, dwuletnie*.
12. Przechowywanie i zastosowanie roślin okopowych.
13. Rozdanie ról do inscenizacji: „**Żyjmy zdrowo, kolorowo!**” – scenariusz inscenizacji zamieszczono w zajęciach planowanych siódmego dnia.
14. Rozpoznawanie roślin oleistych i włóknistych wśród naturalnych okazów i na ilustracjach. Wąchanie i smakowanie oleju rzepakowego, słonecznikowego i lnianego. Próba wykonania nici z lnu lub konopi.
15. Wszywanie serwetki na płótnie lnianym. Poznanie prostych ściegów.
16. Ocena pracy: Oceń pracę swoją i kolegów na dzisiejszych zajęciach.
17. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 1.
Ułóż i rozwiąż zadanie do podanego działania.
Napisz, co wykonywano kiedyś z roślin włóknistych.
Naucz się na pamięć roli do inscenizacji.

Dzień trzeci: Frytki, pyzy i inne frykasy

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu o historii ziemniaka (do wyboru przez nauczyciela).
  2. Opowiadanie przez uczniów wysłuchanej historii ziemniaka.
  3. Odpowiadanie na pytania: *Kto sprowadził ziemniaki do Polski? Dlaczego początkowo ziemniaki uważano za przyczynę chorób i zatruc? Dlaczego ziemniak stał się tak popularnym warzywem?*
  4. Przypomnienie sposobu zapisywania cyfr rzymskich. Odczytywanie zapisanych cyfr rzymskich.
  5. Przyporządkowanie wydarzeń na osi czasu – oś liczbowa zapisana cyframi rzymskimi.
  6. Porównywanie liczb rzymskich.
  7. Odczytywanie godzin na zegarze, na którym godziny zapisane są cyframi rzymskimi.
  8. Zadania na obliczenia zegarowe. Przykłady:
    - *Robert wyjeżdża na cały dzień wycieczkę i ma sporządzić dla mamy rozkład karmienia chomika, który pierwszy raz je o VII rano. Pomóż ustalić mu, jakie to będą godziny. Pamiętaj, że Robert ma zegar z godzinami zapisanymi cyframi rzymskimi.*
- 1 – VII rano, 2 – ....., 3 – ....., 4 – ....., 5 – .....
- *Kamil przebiegł dystans 1 kilometra w ciągu 11 minut, a Maciek w ciągu jednego kwadransa. O ile minut dłużej od Kamila Maciek przebiegł dystans jednego kilometra?*

11:27, 7:31, 9:16, 16:15, 19:29, 21:21.

- *Do lasu dzieci szły 3 kwadransy, a wracały w ciągu godziny. O ile dłużej trwała droga powrotna niż wyjście do lasu?*
  - *Napisz pod każdym zegarem, ile będzie minut po upływie kwadransa:*
  - *Oblicz, ile minut upłynęło:*
 od godziny 13:15 do 13:42 .....
 od godziny 9:23 do 9:47 .....
 od godziny 8:17 do 8:32 .....
  - *Asia wyjechała z rodzicami o godzinie 7 rano, a do Gdyni dotarli na godzinę 11:00. Ile czasu trwała ich podróż?*
9. Oglądanie różnych gatunków ziemniaków, porównywanie ich wyglądu.
  10. Rozmowa na temat potraw z ziemniaków oraz innego wykorzystywania ziemniaków.
  11. Wyszukiwanie w Internecie różnych przepisów na dania z ziemniaków: puree, zapiekanka ziemniaczana, frytki, chipsy, placki ziemniaczane, pyzy, knedle, kopytka, kluski śląskie, kisiel.
  12. Rozmowa z osobami pracującymi w kuchni na temat dań, które przygotowują z ziemniaków.
  13. **Obchody Święta Pieczonego Ziemniaka:** Wyjście do lasu lub wyznaczonego miejsca na ognisko, wspólne pieczenie ziemniaków.
  14. Organizowanie konkursów na temat znajomości roślin okopowych, ich wykorzystywania oraz na temat dań z ziemniaków.
  15. Praca domowa: Oblicz, ile minut upłynęło... Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień czwarty: Co spotkało Sławka?

Przebieg zajęć:

1. Samodzielne czytanie ze zrozumieniem opowiadania „**Co spotkało Sławka?**” Aliny Taradyś.

Sławek uwielbiał przebywać z tatą. Nieważne, czy podawał jedzenie zwierzętom, czy pracował w warsztacie. Zawsze chętnie mu pomagał. Znał na pamięć nazwy kluczy, znał też części budowy ciągnika i maszyn. Myślał nawet, że jak dorośnie, będzie mechanikiem.

Tego dnia miało się odbywać koszenie pszenicy, więc od rana obaj sprawdzali, czy kombajn jest sprawny. Smarowanie i dokładny przegląd był wykonany jeszcze zimą, ale nie zaszkodzi sprawdzić raz jeszcze. Na pole wyjechali tuż przed dziesiątą. Nie można kosić zbyt rano, bo zboże powinno być suche. Sławek cieszył się, że zobaczy pracę kombajnu z bliska. Uprosił tatę, żeby mógł jechać razem z nim. Obiecał, że będzie się mocno trzymał i nie będzie się wychylał, więc tato pozwolił mu ten jeden raz. Siedział więc cichutko, żeby nie przeszkadzać. Kombajn nagle zatrzymał się, więc wysiedli, żeby dowiedzieć się, jak jest przyczyna. Trzeba było wezwać mechanika. Mężczyźni zajęci naprawą nie zwracali uwagi na chłopca, który biegał dokoła, zaglądał pod spód kombajnu. Tato spróbował uruchomić kombajn, który warknął, zaterkotał i zaczął pracować. Sławek odskoczył od maszyny. (c.d n.)

2. Spontaniczne wypowiedzi dzieci na temat przygody Sławka.
3. Przewidywanie dalszego ciągu wydarzeń.
4. Odpowiadanie na pytania: *Podczas jakich prac na gospodarstwie rolnym można zobaczyć dzieci? Na jakie niebezpieczeństwa narażone są dzieci podczas prac w rolnictwie? Jak można im zapobiegać?*

5. Wykonanie dowolną techniką pracy plastycznej pod tytułem: „Zapobiegamy wypadkom podczas prac w rolnictwie”.
6. Indywidualne nadanie tytułów swoim pracom lub zdań rozkazujących przestrzegających o niebezpieczeństwach.
7. Odczytanie zapisanych zdań przed całą klasą. Zapisanie ich na tablicy.
8. Wspólny wybór najtrafniejszych zdań i przepisanie ich do zeszytu.
9. Odczytanie przez nauczyciela dalszego ciągu historii ze Sławkiem:

Przerażony tato zatrzymał kombajn. Przybiegł do chłopca i w pierwszej chwili złapał go w objęcia. Później jednak obejrzał go od stóp do głów, żeby się przekonać, czy nic mu nie jest. Tłumaczeniom nie było końca. Dobrze, że się tylko obaj strachu najedli. Niestety, Sławek musiał z najbliższym transportem pszenicy wrócić do domu. Zrozumiał, że dzieci nie powinny przebywać w pobliżu pracujących maszyn.
10. Ćwiczenia w pisaniu czasowników typu: **zjąć, wziąć**. Uzupełnianie tekstu wyrazami w odpowiedniej formie: wziąć, ciąć, zamknąć, zerknąć, zamachnąć, uśmiechnąć

Krawcowa ..... miarę i według niej..... materiał na sukienkę. Przeczytałam ostatnie zdanie i ..... książkę. Artur nie wiedział jak napisać, więc ..... przez ramię do kolegi. Kuba z całej siły ..... się i rzucił piłeczką najdalej z wszystkich chłopców. Pani ..... się, gdy Hania opowiedziała żart.
11. Obliczenia zegarowe. Przykłady ćwiczeń:
  - *Oblicz, ile czasu upłynęło*
    - od godziny 8:00 do 23:00 .....
    - od godziny 15: 30 do 16:45 .....
    - od godziny 12:10 do 18:20 .....
    - od godziny 9:00 do 13.30 .....
  - *Oblicz i zapisz, ile to jest minut:*
    - kwadrans .....
    - pół godziny .....
    - godzina .....
    - godzina i kwadrans .....
    - półtorej godziny .....
12. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady zadań:
  - *Pociąg pośpieszny z Warszawy do Krakowa wyjechał o 6:30. Podróż zajmuje 3 godziny. O której godzinie przyjedzie ten pociąg do Krakowa?*
  - *W poniedziałek lekcje w klasie III rozpoczynają się o 8.00, a kończą o 12:10. Ile czasu trwają zajęcia w tym dniu?*
13. Samoocena: Oceń, jak pracowałeś (pracowałaś) na dzisiejszych zajęciach?
14. Próba do inscenizacji: Żyjmy zdrowo, kolorowo!
15. Przydzielenie produktów, które przyniesie każde dziecko do wykonania sałatki warzywnej.
16. Praca domowa: Wypisz nazwy przetworów, które są w spiżarni w waszym domu. Zeszyt prac domowych, część 1.

Przynieś produkty do sałatki a także deskę, chustkę, fartuszek, ścierkę.

Dzień piąty: Lato zamknięte w słoiku

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza M. Kownackiej pt. „W spiżarni”

W spiżarni na półkach

Zapasów bez liku.

Są dżemy, kompoty,

Złoty miód w słoiku.

I cebula w wiankach,

I grzyby suszone,

Są główki kapusty,

Ogórki kiszone.

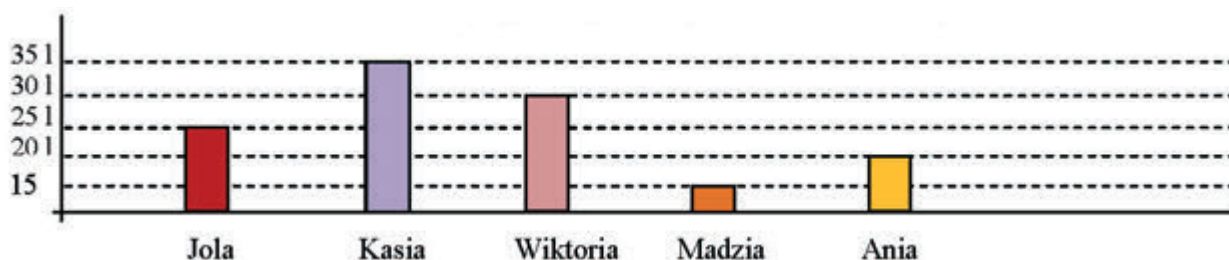
A gdy będzie w zimie

Tęgi mróz na dworze,

Zapachnie nam lato,

Gdy słoik otworzę.

2. Odpowiadanie na pytania dotyczące wiersza: *Co znajduje się w spiżarni na półkach? Jak jeszcze można przechowywać warzywa?*
3. Odczytanie nazw przetworów przechowywanych w domowych spiżarniach: marynaty, sałatki, warzywa kiszone, dżemy, marmolady, konfitury, soki, kompoty.
4. Wyszukiwanie w grupach w Internecie, w książkach kucharskich innych sposobów przechowywania owoców i warzyw: przeciery, sosy, pikle, mrożenie, suszenie, przechowywanie w surowej postaci.
5. Zapisanie obok sposobów przechowywania – zalet i wad takiego przechowywania. Ustalenie, który sposób daje możliwość zachowania największej ilości witamin i wartości odżywczych.
6. Zapisanie najciekawszego przepisu, który można wykorzystać w domu.
7. Przypomnienie jednostki pojemności: litr i jego połowę – pół litra.
8. Obliczanie działań typu: $3\text{ l} + \text{pół litra} + 6 \text{ i pół litra} =$
9. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczaniem pojemności. Przykłady zadań:
  - Akwarium Piotrka ma 24 litry pojemności. Arek nie znał pojemności swojego akwarium, więc nalewał dwoma pojemnikami: pierwszy miał 2 l a drugi 2 i pół litra. Gdy nalał 6 razy, akwarium było pełne. Pomóż policzyć Arkowi, jak jest pojemność jego akwarium. Który chłopiec ma większe akwarium i o ile?
  - Niektórzy uczniowie sprawdzili, ile soku jest w ich domowych spiżarniach. Wyniki wpisano do wykresu. O ile więcej soku jest w spiżarni Kasi niż w spiżarni Ani?

O co jeszcze można zapytać?

10. Rozwiązywanie nietypowych zadań tekstowych związanych z obliczaniem pojemności:
  - Do czterech pojemników nalano 22 litry wody tak, że w każdym następnym jest o 3 litry więcej. Ile litrów wody jest w czwartym pojemniku?
  - Mama Beaty i Marysi mają razem w spiżarniach 23 litry soku z porzeczek. Ile razem soku będą mieć, jeśli każda doda po 5 litrów soku z malin?
  - W czterech pojemnikach jest 10 litrów soku. Ile soku będzie w 6 takich pojemnikach?
11. Przygotowanie sałatki warzywnej lub owocowej: mycie rąk, zawiązanie fartuszka i chusteczki, krojenie składników, łączenie składników w jednej misce, doprawienie do smaku.
12. Wspólna degustacja.
13. Praca domowa: Oblicz, ile to jest? Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień szósty: Bursztynowa słodycz

Przebieg zajęć:

1. Spacer do najbliższej pasieki. Jeśli nie ma takiej możliwości, to prezentacja w klasie różnych gatunków miodu kupionych w sklepie.
2. Rozmowa z właścicielem pasieki na temat:
  - Sposobu pobierania miodu.
  - Zabezpieczenia pszczół przed głodem, zimą i chorobami.
  - lub
3. Oglądanie zdjęć lub filmu z pasieki.
4. Oglądanie przyrządów do pobierania miodu (wirówki) oraz sposobu układania ramek z woskiem w ulu.
5. Oglądanie pszczoły – królowej.
6. Degustacja różnych rodzajów miodu, porównywanie smaku i wyglądu.
7. Praca metoda „mapa mentalna”. Podział uczniów na grupy, z których każda ma się dowiedzieć o znaczeniu pracy pszczół w danych dziedzinach i jak najtrafniej przekazać to pozostałym uczniom:
  - Znaczenie miodu (z podziałem na gatunki miodu).
  - Znaczenie propolisu, pyłku, mleczka pszczelego.
  - Znaczenie zapylania, produkcji pszczelego wosku.
8. Wysłuchanie czytanej przez nauczyciela *historii bartnictwa*.
9. Ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z „ż”, „rz” **po spółgłoskach** oraz **wyjątków z „sz”**: uzupełnianie tekstu brakującymi literami

We w...eśniu p...czoły zbierają nektar na liliowych kwiatach w...osów. Ten miód jest wyjątkowo pachnący i słodki. Najśłod...y jest jednak miód spadziowy. Rolnicy zakończyli najwa...niejsze prace w polu. Ju.. zebrano prawie w...ystkie zbo...a: p...enica, ...yto, jęczmień i owies. T...eba tylko skosić kukurydzę. W domu też wiele pracy. Mama zerwała w...ystkie owoce z d...ew i bawi się w p...etwórstwo owocowo-wa...ywne. Niektóre owoce układa do sk...ynek w spi...arni. Miło będzie zimą otwo...yć stoik pachnący latem.
10. Praktyczne posługiwanie się wagą i jednostkami pojemności:
  - Sprawdzenie wagi 1 litra wody i wagi miodu o pojemności 1 litra.
  - Przeliczanie, ile ważyłoby 2 litry miodu.

- Próba przeliczania wagi 3 i 4 litrów miodu, ważenie i porównywanie z obliczeniami dzieci.
- Próba sprawdzenia w specjalnej miarce do odmierzania pojemności, ile potrzeba miodu na 1 kg. (Jeśli nie ma możliwości sprawdzenia wagi różnych gatunków miodu, wówczas nauczyciel informuje, że każdy gatunek miodu ma inną wagę.)
- Wążenie pojemności 1 litra różnych produktów, np.: zbóż, kasz, mąki itd. Porównywanie wagi.

11. Wykonanie przebrania i dekoracji do inscenizacji.

12. Praca domowa: Sprawdź i zapisz wagę 1 litra produktów z domowej spiżarni. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień siódmy: Samo zdrowie

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa z uczniami na temat: Dlaczego należy zachęcać dzieci do zjadania owoców i warzyw?
2. Przygotowanie przez uczniów dekoracji do inscenizacji i prezentacja inscenizacji dla młodszych dzieci:

Propozycja scenariusza inscenizacji pt.

„ŻYJMY ZDROWO, KOLOROWO!”

Opracowanie: Alina Taradyś

Prowadzący: Przedstawimy wam inscenizację pod tytułem „Żyjmy zdrowo, kolorowo”. Słuchajcie uważnie, bo później będziemy zadawać pytania. Najlepsi otrzymają nagrody.

SCENA I Lekcja w klasie

Nauczyciel wchodzi do klasy i zadaje pytanie

NAUCZYCIEL

– Dzisiaj na zajęciach będziemy rozmawiać na temat: „Dlaczego należy spożywać owoce i warzywa?” Kto mi odpowie na to pytanie?

Dziecko 1:

– Są smaczne, słodkie, kolorowe.

Dziecko 2:

– Są zdrowe.

Arek:

– Proszę pani, a dlaczego zdrowe?

Dziecko 3

– Oj Arek, zdrowe, bo nie chorują. Przecież mówimy „Zdrów jak rzepa”, no a rzepa jest warzywem, więc i my będziemy zdrowi, jeśli będziemy jedli warzywa.

Arek:

– Ja nadal nie wiem, dlaczego zdrowe?

Dziecko 4:

– Arek! Czy, ty zawsze musisz zadawać tyle pytań!

Arek:

– Bo ja lubię wszystko wiedzieć.

Dziecko 5

– Daj spokój, zdrowe i już!

NAUCZUCIEL

- Dzieci, nie kłóćcie się. Zachowujecie się jak te warzywa z wiersza pod tytułem „Na straganie”.

Arek:

- A co to jest stragan?

NAUCZYCIEL

- Tu niedaleko jest targ i stragany. Chodźcie, zobaczymy jakie warzywa i owoce sprzedają.

SCENA II „Na targu”

Dzieci przechadzają się i oglądają. Słychać przechwałki „Miodu”:

Miód: Chronię was przed chorobami,
 Minerałów mam zapas wielki,
 Nie zawieram konserwantów,
 Lepszy jestem niż cukierki.

Daje się słyszeć kłótnię warzyw. Inscenizacja wiersza J. Brzechwy „Na straganie”.

NARRATOR:

Na straganie w dzień targowy

Takie słyszy się rozmowy:

SZCZYPIOREK:

- Może pan się o mnie oprze,
 Pan tak wędnie, panie Koprze.

KOPER:

- Cóż się dziwić, mój Szczypiorku,
 Leżę tutaj już od wtorku!

NARRATOR:

Rzecz na to Kalarepka:

KALAREPKA:

- Spójrz na Rzepę – ta jest krzepka!

NARRATOR:

Groch po brzuszku Rzepę klepie:

GROCH:

- Jak, tam Rzepo? Coraz lepiej?

RZEPA:

- Dzięki, dzięki Panie Grochu,
 Jakoś żyje się po trochu.
 Lecz Pietruszka – z tą jest gorzej:
 Błada, chuda, spać nie może.

SELER:

- A to feler-

NARRATOR:

Westchnął Seler.
Burak stroni od Cebuli,
A Cebula doń się czuli:

CEBULA:

– Mój Buraku, mój czerwony,
Czybyś nie chciał takiej żony?

NARRATOR:

Burak tylko nos zatyka:

BURAK:

– Niech no pani prędeż zmyka,
Ja chcę żonę mieć buraczą,
Bo przy pani wszyscy płaczą.

SELER:

– A to feler

NARRATOR:

Westchnął Seler.
Naraz słysząc głos Fasoli:

FASOLA:

– Gdzie się pani tu gramoli?!

BRUKSELKA

– Nie bądź dla mnie taka wielka...

NARRATOR:

Odpowiada jej Brukselka.

MARCHEWKA

– Widzieliście, jaka krewka!

NARRATOR:

Zaperzyła się Marchewka.

MARCHEWKA:

– Niech rozsądzi nas Kapusta!

FASOLA:

– Co, Kapusta?! Głowa pusta?!

NARRATOR:

A Kapusta rzecze smutnie:

KAPUSTA:

– Moi drodzy, po co kłótnie,
Po co wasze swary głupie,
Wnet i tak zginiemy w zupie!

SELER:

- A to feler! -

NARRATOR:

Westchnął Seler.

Dziecko 3

- Chodźcie, tam są owoce!

Inscenizacja wiersza Szymona Grudy pt. „Przechwałki owoców”**Cytryna**

Dużo mam witamin, zdrów jest kto mnie jada;
z mego soku będzie zimna lemoniada.

Jabłko

Smak mam – palce lizać! – kwaśny albo słodki;
babcia ze mnie piecze przepyszne szarlotki.

Banan

Jestem całkiem żółty, mój dom to tropiki;
małpkom daję siłę na małpie wybryki.

Gruszka

Zjeść mnie prosto z sadu to przyjemność czysta;
jestem wyśmienita – słodka i soczysta.

Pomarańcza

Kształt mam jak słońeczko, co świeci na niebie;
w środku pyszne cząstki – chowam je dla ciebie.

Arek – Ale ja nadal nie wiem, dlaczego warzywa i owoce są zdrowe?

NAUCZYCIEL – Proponuję, aby zapytać o to lekarza.

SCENA III W gabinecie lekarza

Uczniowie przeprowadzają wywiad z lekarzem.

Arek:

- Panie doktorze, dlaczego warzywa i owoce są zdrowe?

LEKARZ

- Bo zawierają witaminy.

Arek: – A co to są witaminy?

(Na salę wbiegają witaminy i prezentują się.)

Inscenizacja wiersza Marcina Przewoźniaka pt. „Witaminy”**Witamina A**

Jestem twoim okulistą,
Dbam, byś włosy miał na głowie,

Witamina B

W rybach, jajkach, mleku, mięsie,
W każdym pysznym chleba kęsie

Dzięki mnie masz cerę czystą,
 Mocne kości, serce zdrowe.
 Chcesz mnie spotkać? Leżę w serze.
 Siedzę w jajkach, w mleku pływam.
 W mięsie w maśle, w rybach świeżych,
 w dyniach, marchwi, wiśniach bywam.
 Każdy lubi mnie i zna –
 Jestem witamina A.

Witamina C

Hej, tu witamina Ce!
 Mam zadanie bronić cię!
 Z zakażeniem walczę dzielnie,
 Katar w nos dostanie celnie,
 Dbam, by twój organizm młody
 Był odporny na choroby.
 Przeziębienia w mig wypłoszę.
 Zapisz do mnie adres, proszę!
 Pomidory, szczypior, natka,
 Kalarepa, ziemniak, natka,
 I papryka, i cytryna,
 Róża, rzodkiew i malina.
 Kod pocztowy to – porzeczka.
 Napisz do mnie. Pa! Strzałeczka!

LEKARZ

– Jeśli chcesz być zdrow jak ryba
 Jedz owoce i warzywa!

SCENA IV W klasie

Arek:

– Proszę pani, my już wiemy dlaczego warzywa i owoce są zdrowe.

Dziecko:

– Wszystko zanotowaliśmy, możemy pokazać!

(Tutaj dzieci prezentują wykonane wcześniej plakaty o działaniu i występowaniu witamin.)

NAUCZYCIEL

– Brawo dzieci, wy już zasłużyliście na nagrodę ale wcześniej zaśpiewamy wszystkim naszą ulubioną piosenkę.

PIOSENKA: „Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki” słowa: Andrzej M. Grabowski, muzyka: Krzysztof

Marzec

Spójrzcie na Jasia, co chudzina,
 słaby, mizerny, ponura mina,
 a inni chłopcy silni jak słońce,

W pomidorach i bananach –
 O twe zdrowie dbam od rana!
 Popularna jestem taka,
 Że ci kiwam też... z ziemniaka!
 Chronię cię od przeziębienia,
 Skurczów mięśni, wyłysienia,
 Dla komarów będziesz „be”
 dzięki Witaminie Be!

Witamina D

Mocne kości. Proste kości.
 Słabość niszczy bez litości.
 Chcesz być moim przyjacielem?
 Ja uczynię cię twardzielem.
 Oto moja receptura:
 Rzeka mleka, masła góra,
 Świeże jaja, tran wątróbka,
 Żółtych serów spora próbka.
 jeszcze ryby z morskich wód
 I masz moją dietę cud.

każdy gra w piłkę lepiej niż Boniek.

Dlaczego Jasio wciąż mizernieje?

Bo to głuptasek, witamin nie je!

Ref. Witaminki, witaminki,
dla chłopczyka i dziewczynki,
wszyscy mamy dziarskie minki,
bo zjadamy witaminki.

Wiśnie i śliwki, ruda marchewka,
gruszka, pietruszka i kalarepka,
smaczne porzeczki, słodkie maliny,
to wszystko właśnie są witaminy.

Kto chce być silny, zdrowy jak ryba
musi owoce jeść i warzywa!

Prowadzący:

Uczniowie III klasy zasłużyli na nagrodę. Teraz jednak sprawdzimy, czy pozostałe dzieci też zasługują na nagrodę. Odpowiadajcie na pytania, które będziemy wam zadawać, podnosząc wcześniej rękę.

Dziecko 1:

Dlaczego warzywa i owoce są zdrowe?

Dziecko 2:

Jak pomaga ludziom witamina A?

Dziecko 3:

Jak pomaga witamina B?

Dziecko 4:

Jak pomaga witamina C?

Dziecko 5:

Jak pomaga witamina D?

NAUCZYCIEL

Brawo! Nagrodę otrzymają wszyscy. Będą to przepyszne owoce i soki.

(Rodzice i uczniowie klasy III rozdają dzieciom owoce, warzywa i soki)

NAUCZYCIEL:

Jak brzmi hasło, którym będziemy zachęcać innych do jedzenia owoców i warzyw, a słodzić tylko miodem?

DZIECI:

– ŻYJMY ZDROWO, KOLOROWO!

Po zakończeniu inscenizacji uczniowie zawieszają na korytarzu szkolnym hasło i plakaty informujące o działaniu i występowaniu witamin w warzywach i owocach.

3. Sprawdzian wiadomości i umiejętności nr 1.

4. Wykonanie i degustacja kanapek z zastosowaniem dostępnych świeżych warzyw oraz innych ulubionych produktów.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie, kopiowanie i zapisanie informacji na temat właściwości zbóż.

Wyszukiwanie informacji o sposobach przechowywania owoców i warzyw, a także o przepisach na sałatkę lub sos. Zapisanie przepisu, ozdobienie go do domowego zeszytu z przepisami.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Przypomnienie zasad poruszania się pieszych po drodze podczas wymarszu na ognisko i do pasieki.
2. Skoki w dal i przez przeszkody w terenie.
3. Zabawy na orientację w terenie.
4. Zabawy z piłką: minipiłka nożna.

IV. Blok tematyczny: BLIŻEJ LASU

Cele ogólne:

- poznanie warstwowej budowy lasu;
- poznanie typowej roślinności i zwierząt występujących w różnych piętrach lasu;
- doskonalenie dodawania i odejmowania z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- wyrabianie wrażliwości na piękno otaczającej przyrody;
- kształcenie w uczniach potrzeby ochrony lasu;

Cele operacyjne

Uczeń:

- nazywa i wskazuje warstwy lasu;
- rozpoznaje roślinność i zwierzęta należące do każdej warstwy lasu;
- wymienia charakterystyczne cechy typów lasu;
- wymienia znaczenie lasu;
- wskazuje czynniki niszczące las;
- wymienia sposoby ochrony lasu;
- wypowiada się na temat przeczytanych lektur;
- buduje samodzielne wypowiedzi;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- mierzy i porównuje długości;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną;
- zna słowa i melodię piosenki

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów, spotkanie z ciekawymi ludźmi;

- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa; zajęcia w terenie – wycieczka do lasu;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

wiersz Anny Kamieńskiej „Las wielki i mały”, wiersz Danuty Gellnerowej „Las”, rebus, krzyżówka, albumy o lesie, encyklopedia, ilustracje roślin i zwierząt, książka Alana A. Milne „Kubuś Puchatek”

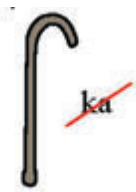
Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, aparat fotograficzny, komputer,

Dzień pierwszy: Rodzaje lasów

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązanie rebusu: las

2. Wysłuchanie wiersza Anny Kamieńskiej „Las wielki i mały”

Stoi las, wielki las.

*Sosny takie wysokie, wysokie, wysokie,
ze sobie ręce podają z obłokiem.*

*Dęby takie potężne, potężne, potężne,
Jak baszty zamkowe, jak wieża.*

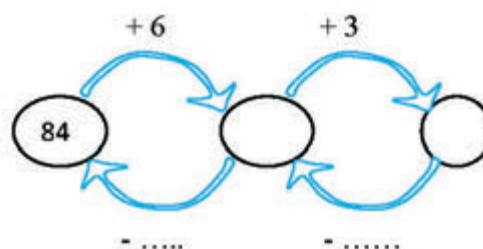
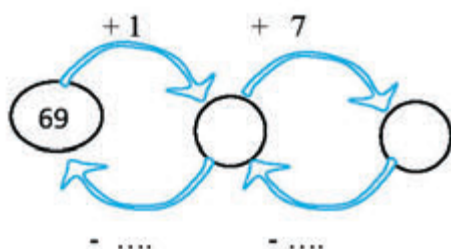
*Buki takie ogromne, ogromne, ogromne,
Jak jakie wojsko stukonne,
Stoi las, wielki las.*

*Mrówka ciągnie cieniutki patyczek,
Poziomka chowa pod listkiem rumiany policzek.*

*Żuczek ma złote skrzydełka,
Na jagódce świeci rosy peretka.
Maślaczek w białym kołnierzyku
Niesie synka w mchowym koszyku.*

*I żywicy krople, i biedronka,
I ślimak, i pajęczyny koronka
To wszystko las, wielki las.*

3. Odpowiadanie na pytania dotyczące wiersza: *Co można zobaczyć w lesie? Jakie drzewa zostały wymienione w tym wierszu?*
4. Wyjaśnianie tytułu wiersza.
5. Wyszukiwanie w wierszu nieprawdopodobnych (nierealnych) opisów i próby ich wyjaśnienia, interpretacji, np.: sosny wysokie podają sobie ręce, poziomka chowa zielony policzek, maśliczek niesie synka.
6. Oglądanie albumów z lasami. Nazywanie głównych typów lasów: **liściasty i iglasty**.
7. Odpowiadanie na pytanie: *Jak nazywamy las, w którym rosną wszystkie rodzaje drzew, tak jak zostało to wymienione w wierszu?*
8. Wyjście na teren wokół szkoły, rozpoznawanie i nazywanie gatunków drzew napotkanych podczas spaceru. Zebranie liści i owoców z tych drzew.
9. Nazywanie lasów, w których przeważają poszczególne gatunki: dąbrowa, buczyna, brzezina, olsy. Inne to bory – rosną tam iglaste gatunki drzew; grądy – dęby, graby, lipy, klony; łągi – lasy liściaste okresowo podtapiane z jesionami, wierzbami i olszami.
10. Samodzielne układanie pisemnej wypowiedzi będącej dokończeniem zdania: *Las, to ...*
11. Wyszukiwanie informacji w encyklopedii na temat określenia: **las**. Porównywanie z wypowiedziami dzieci. Uzupełnienie niekompletnych wypowiedzi.
12. Przypomnienie pojęcia sumy oraz dodawaniu liczby jednocyfrowej do dwucyfrowej w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesiątkowego. Ćwiczenia w dodawaniu:
 $35 + 7 = 35 + 5 + 2 =$ lub $35 + 7 = 30 + 12 =$
13. Ćwiczenia w dowolnym dodawaniu liczby jednocyfrowej do dwucyfrowej w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego:
 $56 + 8 =$ $67 + 6 =$ $59 + 5 =$ $85 + 7 =$ $45 + 9 =$
14. Próba przedstawienia rozwiązania za pomocą grafów, np.: $69 + 8 =$ $84 + 9 =$

15. Ewaluacja: Czego nauczyliśmy się na dzisiejszych zajęciach?
16. Praca domowa: Podpisz zdjęcie, określając typ lasu. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień drugi: Piętra lasu

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie fragmentu opowiadania „4 pory roku przedszkolaka”:

http://przedszkola.eco.pl/scenariusze/jesien_opowiadanie.pdf :

Po powrocie z wakacji Kasia zauważyła wiele zmian wokół domu. W sadzie czerwieniły się już jabłka. Pod jabłonią pszczoły, osy i liczne motyle spijały słodki sok z opadłych owoców. Koło drewni piętrzył się stos porąbanych drzew. Czekały na jesienną szarugę i mroźne zimowe dni, aby zapłonąć w kominku i ogrzać dom. Las zatracił dawną soczystą zieleń, tu i ówdzie przebłykiwały żółcie i brzozy. Taki las kojarzył się dziewczyn-

ce z szeleszczącymi liśćmi i grzybobraniem. Jakby na potwierdzenie tego, nad piecem w kuchni suszyły się nawleczone na sznurek grzyby. Wkrótce nadeszły deszcze. Rzęsiste krople spadały na puste pola, pożółkłe łąki, warzywnik i drzewa. Ziemia początkowo piła je chciwie. Wkrótce jednak gleba nasyciła się wilgocią i zaczęły powstawać kałuże. Dni stały się szare i pośepne. Kasia po lekcjach siadała na ganku i obserwowała podwórze, po którym kręciły się zmokłe kury i chyba jedyne zadowolone z takiej zmiany pogody kaczkę. Na tle ciemnych chmur czasem zamigotało stado ptaków w pośpiechu lecących w sobie znanym kierunku. Wreszcie któregoś sobotniego ranka powróciło słońce. Okolica perliła się ciężkimi kroplami rosy, które zdołały trawy i sieci pajęczne. Kasia wyskoczyła z łóżka i pobiegła do kuchni.

– Tato, tato, deszcz ustał. Obiecałeś, że wybierzemy się do lasu na grzyby.

Po śniadaniu we dwójkę maszerowali piaszczystą drogą w stronę ciemnej ściany lasu. Z łąki, na ich widok, poderwał się myszołów siedzący na polnej gruszy. Ociężałe poleciał za rzekę. Robiło się coraz cieplej. Na skraju lasu stado sikor wraz z raniuszkami przeszukiwało korony drzew. Nad drogą przeleciała najpierw jedna sikora, potem dwie następne i jeszcze jedna wraz z raniuszkiem, i jeszcze jedna, i jeszcze ... Kasia nie nadążyła policzyć ich wszystkich. Z głębi drzewostanu dał się słyszeć głos dzięcioła czarnego, wśród drzew mignęła ciemna sylwetka ptaka. Przy drodze rósł dorodny dąb. Tato stwierdził, że może mieć aż 300 lat. Razem spróbowali objąć jego pień, ale nie zdołali. Pod drzewem leżało mnóstwo żołądzi. Jedne większe, inne mniejsze szczelnie przykrywały ziemię. Niedaleko od nich w powietrze zerwała się sójka. Spłoszony ptak trzymał w dziobie żołądz na widok ludzi wypuścił go i zaskrzeczał ostrzegawczo. Tato wyjaśnił Kasi, że żołądzie stanowią dla sójek przysmak i są przez te ptaki ukrywane w różnych miejscach na później. Najczęściej o takich spiżarniach sójki zapominają. Jeśli owoce dębu ukryte będą w ziemi, mogą zacząć kiełkować i dać początek nowemu drzewu. W ten sposób ptaki przyczyniają się do odnawiania lasu i przenoszenia nasion drzew na duże odległości. Biegając wokół dębu Kasia usłyszała z daleka przeciągły ryk. Zatrzymała się z zaciekawiona. Ryk powtórzył się cichszy i nieco dalej. Obawy rozwiązał tato mówiąc, że to jeleni ogłasza się królem lasu. Do tej pory nie mieli szczęścia na grzybobraniu. Wzdłuż leśnej drogi spotkali jedynie muchomory pokryte niewielkimi białymi plamkami. Były one jednak niejadalne, więc pozostawili je w spokoju. Dopiero w brzożowym zagajniku Kasia pierwsza dostrzegła pomarańczowe kapelusze koźlarzy. Rosło ich niezwykle dużo. Sprawnie wykręcali grzyby z ziemi, oczyszczali i wkładali do wiklinowego kosza. Niektóre były nadjedzone przez ślimaki, na jednym można było dostrzec nawet ślady zębów. Kasia pokazała je tacie, a ten wyjaśnił, że posilała się nim wiewiórka. Przed zimą wszystkie zwierzęta starają się zjadać jak najwięcej wszelkich dostępnych pokarmów. Gromadzą w ten sposób zapasy tłuszczu pod skórą. Będą one wykorzystywane, gdy spadnie śnieg i do jedzenia będzie dużo trudniej dotrzeć. Nad ich głowami zaszeleściły gałęzie i ruda wiewiórka ukazała się na pnium. W pyszczku trzymała orzech laskowy. Przystanąła na sekundę zdziwiona widokiem ludzi, jednak zaraz potem pomknęła dalej, zwinnie skacząc z gałęzi na gałąź. Jesienny las tętnił życiem. W koronach dębów, brzoż, klonów i sosen odzywały się ptaki. Spłoszone sarny z trzaskiem łamanych gałęzi uciekły w gąszcz młodnika. Na środku drogi wokół dużego bajora można było dostrzec ślady dzików, jeleni, a nawet borsuka. Zapewne poszukiwał on nory, w której mógłby ułożyć się do zimowego snu. Kasia z tatą postanowili już wracać. Kosz prawie po brzegi wypełniony był koźlarzami, prawdziwkami i maślakami. Na dnie płytkiego wąwozu tato pokazał dziewczynce pień martwego drzewa pokryty niezliczoną ilością grzybów. Było tam kilka hub, opieńki i inne gatunki, których nazw nie znał.

– Grzyby – tłumaczył – są jednymi z najważniejszych mieszkańców lasu. Niektóre z nich współpracują z żyjącymi drzewami dostarczając im potrzebnych składników odżywczych. Inne rosną na martwym drewnie rozkładając go i zamieniając w próchnicę. Nie można niszczyć nawet tych, które są niejadalne dla ludzi. Bez nich las przestałby istnieć.

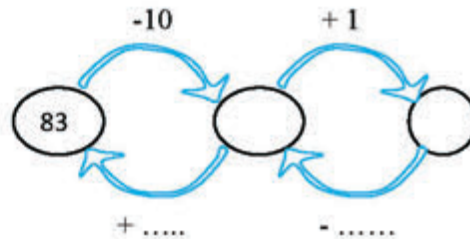
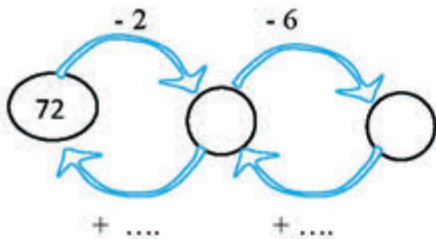
- *I są takie smaczne – pomylła Kasia – Już marże o zupie grzybowej. W drodze powrotnej wysoko nad głowami usłyszeli znane sobie dobrze głosy żurawi. Ptaki uformowane w klucz leciały na południe.*
- *Jednak podjęły decyzj, że już pora – stwierdziła Kasia – Do zobaczenia na wiosn. Szczęśliwej drogi – dziewczynka pomachała im rek.*

2. Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu: *Gdzie wybrali się Kasia z tatą? Jaka to pora roku?*
3. Układanie pojedynczych (wyciętych z kolorowego papieru lub wykonanych na komputerze w programie do rysowania) roślin i grzyb według ich właściwego miejsca położenia, na podstawie obserwacji i doświadczeń dzieci – załącznik nr 1

4. Nazywanie i wpisanie warstw roślinności: **runo leśne**, **podszyt**, **drzewa wysokie**. Uzasadnianie brzmienia nazw przez dzieci, np. runo leśne – to co zbieramy dla naszych korzyści; podszyt – wypelnia, „podszywa” pustą przestrzeń w lesie.
5. Wyszukiwanie w tekście fragment, które opowiadają o poszczególnych warstwach, np.:
  - runo leśne – „Pod drzewem leżało mnóstwo żołędzi. (...)Na dnie płytkiego wąwozu tato pokaza dziewczynce pień martwego drzewa pokryte niezliczoną ilością grzyb. Było tam kilka hub, opieki i inne gatunki, których nazw nie zna.”
  - podszyt – „Nad ich głowami zaszeleściły gaęzie i ruda wiewiórka ukazała się na pniu. W pyszczku trzymała orzech laskowy. (...) Spłozone sarny z trzaskiem łamanych gałęzią uciekły w gąszcz młodnika.”
  - drzewa wysokie – „Na skraju lasu stado sikor wraz z raniuszkami przeszukiwało korony drzew.(...) Z głbi drzewostanu da się słyec gł dziecioa czarnego, wśród drzew mignęa ciemna sylwetka ptaka. (...)W koronach dęb, brzo, klonów i sosen odzywały się ptaki.”
6. Opisanie wylosowanego piętra lasu: Nauczyciel rozdaje karteczki z nazwami piętra lasu. Uczniowie w trzech grupach pisz na komputerze po kilka zdań na temat wylosowanego piętra lasu.
7. Sprawdzenie opisów przez nauczyciela.
8. Drukowanie notatek.
9. Prezentacja opisu przez każdą grup.
10. Kserowanie opisów dla każdego dziecka, wklejanie do zeszytu.
11. Przypomnienie poęcia różnicy. Ćwiczenia w dowolnym, biegłym odejmowaniu liczb jednocyfrowych w zakresie 50 z przekroczeniem progu dziesitkowego.
12. Zastosowanie dowolnego sposobu w odejmowaniu liczb jednocyfrowych w zakresie 100, np.: $76 - 8 = 76 - 6 - 2 =$ lub $76 - 8 = 76 - 10 + 2 =$

13. Ćwiczenia w odejmowaniu liczb jednocyfrowych z przekroczeniem progu dziesiątkowego z wykorzystaniem dowolnego sposobu i grafów, np.: $72 - 8 =$ $83 - 9 =$

14. Samoocena: oceń swoje zaangażowanie na zajęciach.
15. Praca domowa: Wymień znane ci rośliny i zwierzęta występujące w lesie. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Rośliny i zwierzęta naszych lasów

Przebieg zajęć:

1. Sprawdzenie pracy domowej jako nawiązanie do tematu lekcji. Porównywanie zakresu znajomości nazw roślin i zwierząt przez poszczególne dzieci.
2. Wyszukiwanie w tekście oraz w pracy domowej z poprzedniego dnia nazw zwierząt i roślin, wpisywanie ich do określonych kół na tablicy:

3. Czytanie nazw zwierząt i roślin oraz dopasowanie ich do poszczególnych pięter lasu. Kryteria doboru zwierząt – miejsca żerowania.
4. Rozpoznawanie roślin i zwierząt na ilustracjach.
5. Wypowiadanie się na temat: *Czy wszystkie zwierzęta można zobaczyć tylko w ściśle określonych piętrach lasu?*
6. Rośliny i zwierzęta leśne chronione: oglądanie w albumach.
7. Rośliny i grzyby trujące. Zapisanie zdań przestrzegających przed zbieraniem nieznanych roślin i grzybów.
8. Ustalenie budowy grzyba kapeluszowego blaszkowego i rurkowego.
9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu liczby jednocyfrowej w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego:

- 1) rudy mieszkaniec lasu
- 2) leśne drzewo liściaste
- 3) ssak z białymi paskami na głowie
- 4) drapieżny ptak
- 5) nie świerk i nie sosna
- 6) drzewo igłaste z czerwonymi owocami
- 7) krzew leśny
- 8) ssak leśny, który lubi trawę
- 9) drzewo z białą korą
- 10) drzewo z błyszczącymi liśćmi

			1.	L	I	S			
	2.	G	R	A	B				
3.	B	O	R	S	U	K			
4.	J	A	S	T	R	Z	A	B	
	5.	J	O	D	Ł	A			
6.	C	I	S						
	7.	K	A	L	I	N	A		
	8.	S	A	R	N	A			
	9.	B	R	Z	O	Z	A		
	10.	B	U	K					

10. Sprawdzanie odejmowania za pomocą dodawania i odwrotnie (odwrotność dodawania względem odejmowania), np.:

$$67 + 8 = 67 + 3 + 5 = 75$$

$$75 - 8 = 75 - 5 - 3 = 67$$
11. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - W niewielkim rezerwacie leśnym naliczono 76 jodeł i o 7 mniej modrzewi. Ile modrzewi rośnie w tym rezerwacie?
  - W poprzednim roku w pewnym kompleksie leśnym było 55 saren. Latem urodziło się jeszcze 9 młodych. Ile saren jest teraz w tym kompleksie leśnym?
12. Praca domowa: Przygotuj aparat fotograficzny, notatnik, przybory do pisania, linijkę. Zapisz pytania, jakie możemy zadać leśniczemu. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień czwarty: Praca leśnika

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza Danuty Gellnerowej „Las”.

*Jeśli lubisz stary las,
 to nie żałuj czasu,
 las nam się ukłonił w pas,
 chodź ze mną do lasu!*

*Patrz, brzozową furtę ma,
furta się otwiera.
Wiatr za furtą szumi, gra,
gości sprasza teraz.
Lecz cichutko bądźmy tu,
w tym zielonym domu,
na srebrzystym siądzmy mchu,
nie psoćmy nikomu.*

*Gdy przeleci szary ptak,
gwizdnie nutką miłą –
my cichutko siedźmy tak,
jakby nas nie było.*

*Niech nie słyszy nawet nas
szpak, co gniazdo mości,
by nie musiał stary las
skarżyć się na gości.*

2. Rozmowa na temat: *Jak należy zachowywać się w lesie?*
3. Sprawdzenie i wspólne ustalenie pytań, które dzieci zadadzą leśniczemu, np.:
  - Jaki typ lasu przeważa w naszym regionie?
  - Jakie zwierzęta można często napotkać w tym lesie?
  - Jakie nietypowe, charakterystyczne zwierzęta występują w tym lesie?
  - Jakie nietypowe rośliny można spotkać w tym lesie?
  - Jak leśnicy dbają o to, by las przetrwał jak najmniej zmieniony?
  - Czym się różni rezerwat od parku przyrodniczego?
4. Wyjazd lub wyjście do najbliższego kompleksu leśnego.
5. Spotkanie z leśniczym. Wysłuchanie opowiadania o lesie i znajdujących się w nim ciekawych obiektach przyrodniczych, np.: gniazdowanie orła, występowanie, wilków, niedźwiedzi, dzikich koni; występowanie rzadkich roślin – widłak pospolity, wawrzynek wilcze łyczo, konwalia, sasanka, przylaszczka itd.
6. Rozmowa z leśniczym podczas zwiedzania ścieżki przyrodniczej.
7. Odgadywanie nazw napotkanych gatunków roślin i zwierząt.
8. Wykonywanie notatek, pomiarów, zdjęć.
9. Jeśli jest taka możliwość, obejrzenie muzeum przyrodniczego.
10. Powrót do szkoły.
11. Ewaluacja: Sformułowanie pisemnej odpowiedzi na pytanie – Czego nauczyłam/nauczyłem się na dzisiejszych zajęciach?

Dzień piąty: Od drzewa do biurka

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązanie krzyżówki.

- 1) rudy mieszkaniec lasu
- 2) leśne drzewo liściaste
- 3) ssak z białymi paskami na głowie
- 4) drapieżny ptak
- 5) nie świerk i nie sosna
- 6) drzewo iglaste z czerwonymi owocami
- 7) krzew leśny
- 8) ssak leśny, który lubi trawę
- 9) drzewo z białą korą
- 10) drzewo z błyszczącymi liśćmi

		1.	L	I	S			
	2.	G	R	A	B			
3.	B	O	R	S	U	K		
4.	J	A	S	T	R	Z	A	B
		5.	J	O	D	Ł	A	
	6.	C	I	S				
		7.	K	A	L	I	N	A
		8.	S	A	R	N	A	
		9.	B	R	Z	O	Z	A
		10.	B	U	K			

2. Układanie w grupach zdań na temat znaczenia lasu. Każda grupa otrzymuje przedmioty lub zdjęcia sugerujące, o czym mają ułożyć zdanie:

- Czyste powietrze przez produkcję tlenu i zatrzymywanie pyłów (*przedmiot – maska chroniąca od pyłów, rysunek menzurki z podpisem „chlorofil”*).
- Zatrzymują wilgoć (*gąbka lub mech nasiąknięte wodą*).
- Dają wypoczynek i rekreację (*rysunek roweru, aparat fotograficzny*).
- Dostarczają runa leśnego (*np. jogurt jagodowy, zupa grzybowa, itd.*).
- Dostarczają drewna do produkcji mebli i papieru (*kawałek drewna, zdjęcia mebli, ryza papieru*).

3. Ustalenie i oglądanie procesu produkcyjnego w fabryce mebli lub na filmie lub zdjęciach w Internecie, np. na stronie: http://www.salonmeblowy.net.pl/jak_powstaja_nasze_meble.ehtml

Projektowanie wybranego mebla przez projektanta.

Cięcie w tartaku na deski specjalnie wybranych drzew

Suszenie desek w suszarniach, aby meble się nie rozchodziły (tzn. nie kończyły procesu suszenia w naszych domach).

Modelowanie – wykonanie, wycięcie poszczególnych elementów mebli.

Szlifowanie każdego elementu, to znaczy wygładzanie jego powierzchni.

Pasowanie poszczególnych elementów do siebie co do jednego milimetra.

Montaż, czyli łączenie ze sobą wszystkich elementów.

Czyszczenie połączonych już elementów. Jest to praca wykonywana najczęściej ręcznie.

Barwienie oraz lakierowanie wykonuje się po dokładnym oczyszczeniu.

4. Wysłuchanie wiersza Katarzyny Wawrzak „**Na ratunek ziemi**”.

*Kiedyś były inne czasy, wszędzie rosły bujne lasy.
Czyste niebo, słońca blask, jakże piękny był to czas
Zwierząt było co nie miara, w czystej wodzie ryby, raki,
Iść do lasu aż się chciało zbierać rydze i maślaki.*

*Chrońmy zieleń i zwierzęta, bo przyroda jest zakłęta.
Sadźmy kwiaty, piękne drzewa, bez nich przecież żyć się nie da.
Lasy to są płuca Ziemi, kto zrozumie, ten doceni.
Że bez lasów straszna bieda, że bez lasów żyć się nie da.*

Teraz każdy się buduje, coraz więcej fabryk, miast.
Ludzie niszczą swoją ziemię, marzą by dosięgnąć gwiazd.
Jak tu nogi moczyć w wodzie, kiedy brudy płyną co dzień
Dookoła same ścieki, dymy, śmieci, las kaleki.

Dziura w niebie ozonowa, katastrofy idzie czas
Trzeba szybko się obudzić, uratować chory świat.
Nasza Ziemia ukochana chora, smutna, zapłakana.
Więc połączmy nasze ręce, by jej pomóc w tej udruce.

Nie ma to jak iść do lasu, jak najdalej od hałasu.
W wielkiej ciszy i spokoju słuchać ptaków i much roju.
W czystej wodzie moczyć nogi, łowić ryby, zbierać grzyby
Biegać po zielonej łące, liczyć kwiaty i zające.

5. Odpowiedzi na pytania: Które z wcześniej omawianych sposobów wykorzystania lasu może spowodować największe szkody? Dlaczego należy chronić las? Jak my możemy chronić las?
6. Wyszukiwanie informacji w Internecie na temat przyczyn niszczenia lasów na całym świecie, głównie tych, których dokonuje człowiek, np.: nadmierne wycinanie lub wypalanie; wywożenie nieczystości, śmieci do lasu (powodują zatrucie gleby, wody i obumieranie drzew); zanieczyszczenia powietrza, które powodują kwaśne deszcze; rozwój przemysłu; sadzenie monokultur, czyli lasów o jednym najbardziej potrzebnym gatunku; hodowla zwierząt, itd.
7. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczeniami zegarowymi. Przykłady:
  - Ile to minut 1 h i kwadrans? .....
  - pół godziny i dwa kwadransy .....
  - 10 minut, 1 h i pół godziny .....
  - Która będzie godzina po upływie 8 minut:
    - od godziny 7:26 - .....
    - od godziny 10: 16 - .....
    - od godziny 13:45 - .....
  - Klasa II podzieliła się na dwie grupy, aby zwiedzać las. Pierwsza grupa wyruszyła pieszo o 7:35, druga grupa to rowerzyści, którzy wyjechali 1h i 8 minut później. O której godzinie wyruszyła grupa rowerzystów?
8. Ewaluacja: Oceń swoją wiedzę o lesie i jego znaczeniu.
9. Praca domowa: Wymyśl pytania na konkurs wiedzy o lesie. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień szósty: Mieszkańcy stumilowego lasu

Przebieg zajęć:

1. Wykonanie pracy plastycznej techniką collage: „Baśniowy las”.
2. Wypowiedzi dzieci na temat swojej pracy plastycznej.
3. Przeczytanie przez nauczyciela fragmentu książki Alana Alexandra Milne „Kubuś Puchatek” opisującego las, w którym mieszka Kubuś i przyjaciele. Porównanie opisu lasu z pracami plastycznymi dzieci.
4. Zwrócenie uwagi na prawidłową pisownię imion, nazwisk, nazw geograficznych, tytułów podczas sporządzenia metryczki książki:

Tytuł: „Kubuś Puchatek”

Autor: Alan Alexander Milne

Czas akcji:

Miejsce akcji: Stumilowy Las

Bohaterowie:

5. Ustne opisywanie wyglądu wybranych mieszkańców „Stumilowego Lasu”.
6. Rysowanie mapy Stumilowego Lasu z zaznaczeniem domów jego mieszkańców.
7. Ewaluacja: Czego uczy nas książka „Kubuś Puchatek”?

Dzień siódmy: Przygody Kubusia Puchatka i jego przyjaciół

Przebieg zajęć:

1. Sprawdzenie odległości oznaczającej milę:

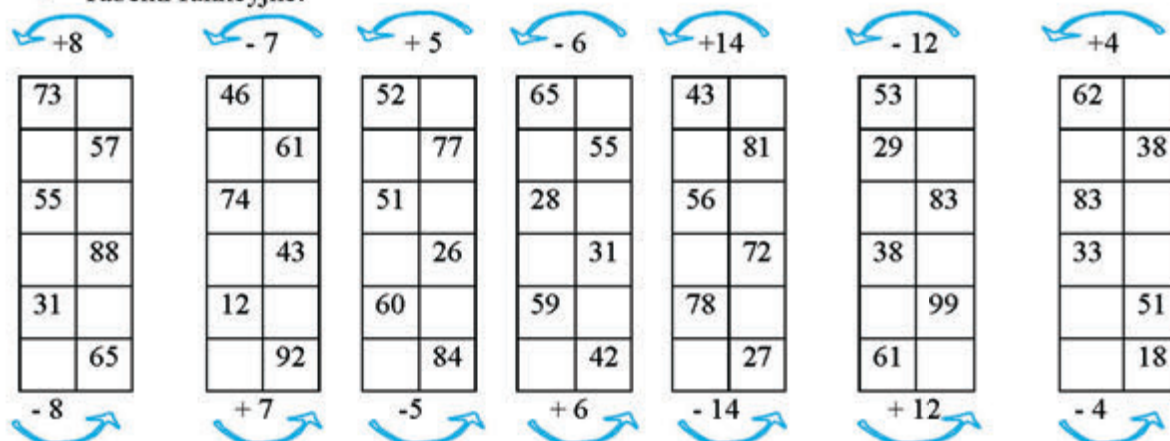
mila morska = 1,852 km

mila lądowa = 1,609 km

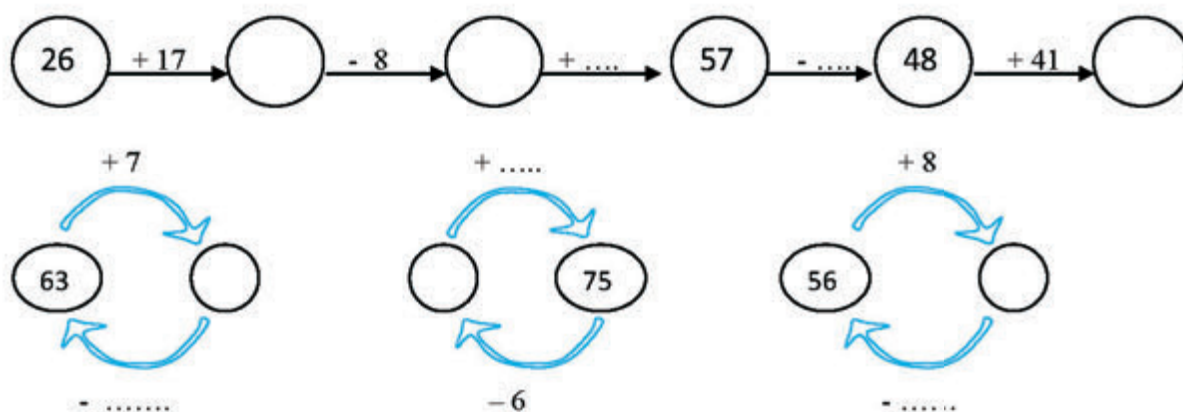
2. Różne sposoby odmierzania i różne miary świata. Próba odmierzania w calach.

3. Ćwiczenia rachunkowe w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100:

• Tabelki funkcyjne:

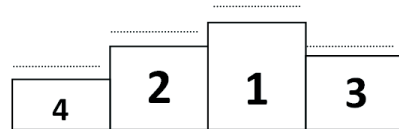
• Grafy:

4. Rozwiązywanie zadania tekstowych. Przykłady:

- *Żeby się spotkać z Prosiaczką Kubuś musiał przejść 65 kroków, do Kangurzyca przeszli razem z Prosiaczką jeszcze 8 kroków. Ile kroków musiał przejść Kubuś, aby dotrzeć do Kangurzyca?*
- *Kubuś i przyjaciele urządzili konkurs, kto rzuci najdalej patykiem. Pierwszy rzucił Prosiaczek, który rzucił 22 metry, następna była Kangurzyca, rzuciła o 13 metrów więcej od Prosiaczka. Po Kangurzyca rzuciła Małeństwo, które rzuciło 15 metrów. Kolejny był Kubuś i rzucił o 17 metrów więcej od Małeństwa. Kto z przyjaciół ze Stumilowego Lasu rzucił najdalej? Oblicz i wpisz imiona w odpowiednie miejsca na podium:*

5. Opowiadanie wybranych przygód Kubusia Puchatka i jego przyjaciół.
6. Nadanie i zapisanie własnych tytułów opowiadanym przygodom.
7. Samodzielne pisanie wypowiedzi na temat: **Oceń przyjaźń mieszkańców Stumilowego Lasu.**
8. Samoocena: Oceń swoją wiedzę o Stumilowym lesie i mieszkających tam zwierzętach.

Zajęcia komputerowe

Pisanie i formatowanie tekstów dotyczących opisu lasu i pięter lasu. Prawidłowe uzupełnianie rysunku dotyczącego pięter lasu. Wyszukiwanie informacji o lesie, skutkach niszczenia lasów.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Ćwiczenia z piłką: minipiłka nożna.
2. Marszobieg w terenie leśnym.
3. Wykonywanie zadań, podporządkowanie się regułom gry terenowej „Podchody”.
4. Zabawy i gry ruchowe na świeżym powietrzu.

V. Blok tematyczny: NAJCIEKAWSZE ZAWODY**Cele ogólne:**

- poznanie pracy dziennikarzy;
- poznanie historii i współczesnych zadań poczty;
- doskonalenie umiejętności budowania wypowiedzi pisemnych;
- wyrabianie w uczniach szacunku dla każdej pracy;

Cele operacyjne**Uczeń:**

- rozpoznaje nazwy artykułów dziennikarskich;
- wymienia cechy czasopisma i gazety;
- korzysta z informacji w Internecie, encyklopedii na temat pracy poczty dawniej i dziś;
- nazywa urzędników i ludzi przekazujących informacje w różnych okresach historycznych;

- wykonuje dodawanie i odejmowanie na liczbach w zakresie 100;
- samodzielnie pisze ogłoszenie i inne wypowiedzi pisemne;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje projekt i oprawę klasowej gazetki;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, wyszukiwanie informacji w encyklopedii, Internecie;
- metoda projektu: Wydanie gazetki klasowej.

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

czasopisma i gazety, ilustracje osób i urzędzeń pocztowych, opowiadanie „List do króla” A. Taradyś

Materiały i narzędzia:

komputer, encyklopedia

Dzień pierwszy: Praca dziennikarza

Przebieg zajęć:

1. Wyjście do biblioteki: Oglądanie różnych czasopism, gazet dla dzieci, czytanie artykułów.
2. Wybór i głośne czytanie najciekawszych artykułów.
3. Porównanie czasopism przeznaczonych dla dzieci z czasopismami dla dorosłych.
4. Wyszukiwanie w encyklopedii informacji na temat pracy dziennikarza.
5. Wyszukiwanie w słownikach znaczenia słów: *artykuł, felietonista, reporter, komentator, korespondent, redaktor*.
6. Oglądanie filmu lub zdjęć na temat: **Powstanie gazety od pisania artykułu do drukowania**.
7. **Burza mózgów: Nasza klasowa gazetka**. Pomysły na tytuł, wygląd gazetki, rodzaj artykułów i sposób drukowania.
8. Zapisanie na tablicy wszystkich pomysłów. Wspólne wybieranie najciekawszych z nich.
9. Przydział przez nauczyciela zadań do wykonania przez poszczególnych uczniów:
  - 1) Przydzielenie rodzajów artykułów do napisania, np.: o wydarzeniach w klasie, w szkole, zawody sportowe, wydarzenia i ciekawostki z rodzinnej miejscowości, opowieści fantastyczne, itd. Artykuły mają być zapisane na pendrive' ie, aby łatwiej było je przenieść do drukowania.

- 2) Przydzielenie uczniów do opracowania strony wizualnej gazetki.
 3) Wyznaczenie terminu wydania gazetki – za kilka dni z okazji Dnia Edukacji Narodowej.
 10. Napisanie ogłoszenia o konkursie na najpiękniejszy wiersz dla nauczycieli, który będzie wydrukowany w gazetce.

Przypomnienie zasad pisania ogłoszenia:

- 1) nagłówek,
  - 2) kto ogłasza,
  - 3) cel ogłoszenia (czego dotyczy),
  - 4) opis sposobu napisania wiersza (ewentualnie opis wydarzenia czy też zguby lub znalezienia czegoś),
  - 5) termin;
11. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100:

$87 + 9 =$ $72 - 6 =$ $91 + 9 =$ $54 - 8 =$ $35 + 14 =$
 $65 + 7 =$ $74 - 8 =$ $56 + 6 =$ $81 - 5 =$ $77 - 25 =$

12. Uzupełnij tabelę według podanego kodu

Do podanej liczby dodaj	17	14	5	19	8	16	12	7
+7								
+8								
+9								
+12								
+13								
+15								

13. Ocena: Co ci się podobało na dzisiejszych zajęciach?

14. Praca domowa: Starannie przygotuj artykuł lub inną wyznaczoną wypowiedź pisemną do gazetki.

Dzień drugi: Na poczcie

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie opowiadania Aliny Taradyś „List do króla”.

Maciek obudził się z bólem głowy. Przypomniat sobie, że wczoraj zasiedział się zbyt długo w nocy słuchając opowieści wędrowców. Lubił te opowieści, bo zawsze dowiadywał się coś o dalekim świecie. Czasami było to zwykłe bajanie ale też miło postuchać coś nowego.

- Dobrze, że już wstałeś! Najwyższa pora wyruszać – chłopiec wykrzyknął i już go nie było.

Ubrał się, wyszedł przed dom, gdzie już Piotrek czekał na swoim koniu.

- Jedziemy z listem do króla, który czeka na ważną wiadomość – tu wskazał na sakwę, w której znajdował się zwinięty rulon papieru z czerwoną pieczęcią. – Zgodziłeś się, więc nie możemy zwlekać.

Maciek bardzo chciał być posłańcem. Wiedział, że to może być niebezpieczne. Na drogach często zdarzają się napady rabunkowe, w lasach też grasują zbójcy. Trzeba się mieć na baczności. Fechtunku uczył się od samego mistrza ale nie wiadomo, czy da się uniknąć napaści zniecka. Wtedy trudno jest się bronić.

Pędzili drogą wśród niewielkich zarośli, skąd usłyszeli ciche wołanie. Zatrzymali się, aby sprawdzić. Piotrek zeskoczył z konia i szedł w kierunku, skąd dobiegały jęki. Pod kępą wysokich traw siedział starszy człowiek, trzymając się za głowę. Miał zdobioną sukmanę, czapkę z pióropuszem, więc Piotrek domyślił się, że nie jest to zwykły wędrowiec ale jakiś bogaty szlachcic.

- Co się stało? – zapytał chłopiec.

- Ktoś uderzył mnie w głowę, a gdy spadłem, zabrano mi konia i pieniądze.

- Proszę się wesprzeć – Piotrek podał mu ramię. – Pojedziemy razem.

Piotrek pomógł szlachcicowi wsiąść na konia. Sam usiadł razem z Maćkiem i odjechali.

2. Wypowiedzi na temat opowiadania: Co przydarzyło się Maćkowi i Piotrkowi? W jakich czasach żyli chłopcy? Jaki był wtedy zwyczaj przewożenia wiadomości? Na jakie niebezpieczeństwa mogli być narażeni? Jakie znacie najstarsze sposoby przesyłania wiadomości?

3. Ocena postępowania Maćka i Piotrka.

4. Oglądanie w Internecie zdjęć i czytanie informacji dotyczących poczty.

5. Łączenie nazw sposobów przesyłania wiadomości z ilustracją lub podpisywanie ilustracji:

listonosz, dyliżans, pocztylion, gołąb pocztowy, posłańiec (goniec, kurier), telegraf, poczta elektroniczna.

6. Rozmowa o zadaniach poszczególnych osób lub urzędzeń. Próba ustalenia kolejności występowania ich w czasie.

7. Dobieranie wyrazów o znaczeniu przeciwnym, np.: stary – nowy, zły – dobry, szybki – wolny.

8. Rozmowa z uczniami na temat zadań współczesnej poczty na podstawie ich własnych doświadczeń i obserwacji: przesyłanie listów (zwykłych, ekspresowych, poleconych), przekazów pieniężnych, przesyłek reklamowych, paczek, wpłaty na rachunki bankowe, opłacanie abonamentów, składek, prenumerata prasy, itd.

9. Utrwalenie pojęcia „kwadrans” w ćwiczeniach:

- Oblicz, która będzie godzina po upływie kwadransa:

od godziny 7:15 - .....

od godziny 7:34 - .....

od godziny 9:12 - .....

od godziny 10:43 - .....

- Oblicz, która była godzina przed kwadransem:

teraz jest 6:55 - była .....

teraz jest 11:28 - była .....

teraz jest 15:45 - była .....

teraz jest 18:17 - była .....

10. Zadania na obliczenia zegarowe. Przykłady:

- Maciek ma przejechać do wyznaczonego miejsca w 3 kwadransy, a wyjechał o 7:10. Na którą godzinę Maciek powinien dotrzeć do celu?
- W klasie III jest 18 uczniów. Podczas zajęć mieli iść na kontrolne badania do gabinetu pielęgniarki. Co kwadrans ma iść jeden uczeń. Pierwszy wyruszył o godzinie 8:00. O której godzinie do gabinetu pójdzie ostatni uczeń? (U)

11. Nauka piosenki „Dobosz”. Metrum 4/4, taktowanie na 4 podczas śpiewania piosenki.

12. Ocena pracy: ocen swoje zaangażowanie na dzisiejszych zajęciach.

13. Praca domowa: Znajdź i zapisz najstarsze sposoby dostarczania wiadomości czy przesyłek. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Naszym nauczycielom

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza „Kwiaty dla nauczycieli” Tadeusza Śliwiaka.

*Za to, że wiemy dokąd Wisła płynie
I gdzie się mieści Tatr najwyższy grzbiet,
I jakie nosił król Sobieski imię,
Że „rzekę” trzeba pisać przez „er zet”...*

*Za to, że wiemy, co Kopernik zdziałał
Ile to jest siedem razy trzy...
Gdzie Rzym, gdzie Krym, gdzie
Niedźwiedzica Mała...
Że rok ma trzysta sześćdziesiąt pięć dni...*

*Że tak dokładnie pamiętamy przecież
O tym, że woda przy stu stopniach wrze,
Że polskie statki płyną z portu Szczecin,
Że na wieży mariackiej strażak w trąbkę dmie...*

*Za to wszystko, co jeszcze dla nas tajemnicą
(Przed nami jeszcze sporo szkolnych lat),
za to składamy Wam dziś wiele życzeń,
z nimi jesienny, najpiękniejszy kwiat!*

2. Wypowiadanie się na temat wiersza: Za co powinniśmy podziękować nauczycielom?

3. Sprawdzanie przez nauczyciela poprawności napisanych na konkurs wierszy.
4. Wybór kilku najpiękniejszych wierszy przez komisję złożoną ze starszych dzieci.
5. Sprawdzenie poprawności napisanych artykułów.
6. Umieszczenie artykułów, humorów, wierszy w dokumencie „Gazetka” na komputerze.
7. Umieszczenie na pierwszej, tytułowej stronie życzeń dla nauczycieli, pracowników szkoły i uczniów z okazji Święta Edukacji Narodowej.
8. Drukowanie gazetki, kserowanie potrzebnej ilości, łączenie kartek w całość.
9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu, działania z niewiadomą typu:
 $74 - \square = 68$ $\square - 6 = 47$ $\square + 9 = 84$ $46 + \square = 52$
10. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - Uczniowie klasy III wydrukowali 43 gazetki dla siebie i nauczycieli. W klasie III jest 19 uczniów. Ilu nauczycieli uczy w tej szkole?
  - Do szkoły podstawowej do klas starszych uczęszcza 46 dzieci, w klasach młodszych jest o 7 dzieci więcej. Ile dzieci uczęszcza do klas młodszych tej szkoły? Ilu jest wszystkich uczniów w tej szkole?
11. Rozdanie gazetki wszystkim nauczycielom, jako podziękowanie za ich trud i pracę.
12. Przedstawienie gazetki podczas akademii z okazji Święta Edukacji Narodowej. Odczytanie życzeń dla nauczycieli (i innych pracowników szkoły).

Zajęcia komputerowe

Kopiowanie, wklejanie, pisanie i formatowanie tekstów. Drukowanie gazetki klasowej.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Odbicie i przeskok przez wyznaczoną odległość (próba skoku w dal).
2. Toczenie i rzut piłką lekarską.

VI. Blok tematyczny: JUŻ JESIEŃ

Cele ogólne:

- poznanie jesiennych zwyczajów zwierząt;
- zapoznanie z pojęciem hibernacji, jako sposobu przetrwania zimy przez niektóre zwierzęta;
- wyrabianie w uczniach nawyku ubierania się zgodnie z panującą porą roku, pogodą i temperaturą;
- zachęcanie do organizowania pomocy dla zwierząt;
- uwrażliwianie uczniów na piękno otaczającej przyrody;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje ssaki, ptaki, owady, gady;
- nazywa niektóre gatunki zwierząt;
- wyjaśnia zachowania zwierząt przed zimą;
- wymienia i rozpoznaje zmiany w przyrodzie jesienią;

- rozpoznaje elementy pogody;
- odczytuje wskazania termometru;
- zna zasady układania wyrazów w kolejności alfabetycznej;
- dobiera odpowiednie formy wyrazów;
- układa opis przyrody jesienią;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- śpiewa poznaną piosenkę o jesieni „Już odleciał dzikich gęsi sznur”;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

słowniki, encyklopedie, albumy przyrodnicze, Internet, kalendarz obserwacji przyrody, obrazy J. Chełmońskiego „Bociany”, „Odlot żurawi” i „Babie lato”, wiersze Krzysztofa Daukszewicza „Jesień”;

Materiały i narzędzia:

linijka, miara krawiecka, przymiar, termometr, siatka, szklany lub plastikowy pojemnik, łopateczka, szczypcy, menzurka, notatnik, ołówek, długopis, lupa, mikroskop, komputer,

Dzień pierwszy: Prowadzimy obserwacje przyrody

Przebieg zajęć:

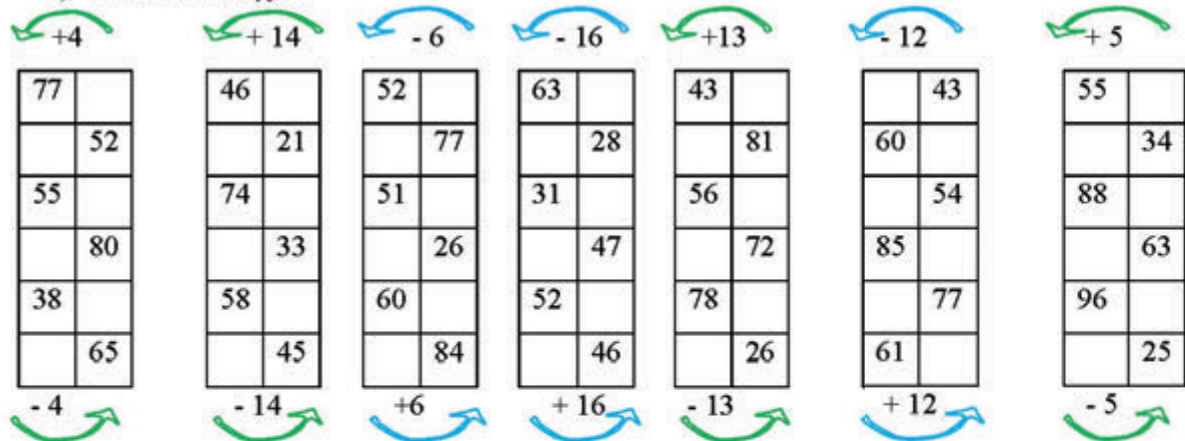
1. Spontaniczne wypowiedzi uczniów na temat: *Co to jest przyroda?*
2. Wyszukiwanie w encyklopedii i słownikach znaczenia pojęcia „przyroda”.
3. Oglądanie przyborów, przyrządów i narzędzi oraz wspólne ustalanie, do czego mogą być przydatne podczas obserwacji przyrody: linijka, miara krawiecka, przymiar, termometr, siatka, szklany lub plastikowy pojemnik, łopateczka, szczypcy, menzurka, notatnik, ołówek, długopis, lupa, lornetka, mikroskop, słowniki, encyklopedie, komputer, itd.
4. Wspólne wykonanie kalendarza obserwacji przyrody:

Data	Zmiany w pogodzie				Zmiany w zachowaniu zwierząt			Zmiany w wyglądzie roślin		
	zachmurzenie	opady	temperatura	wiatr	ssaki	ptaki	owady	drzewa	krzewy	rośliny zielne
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										

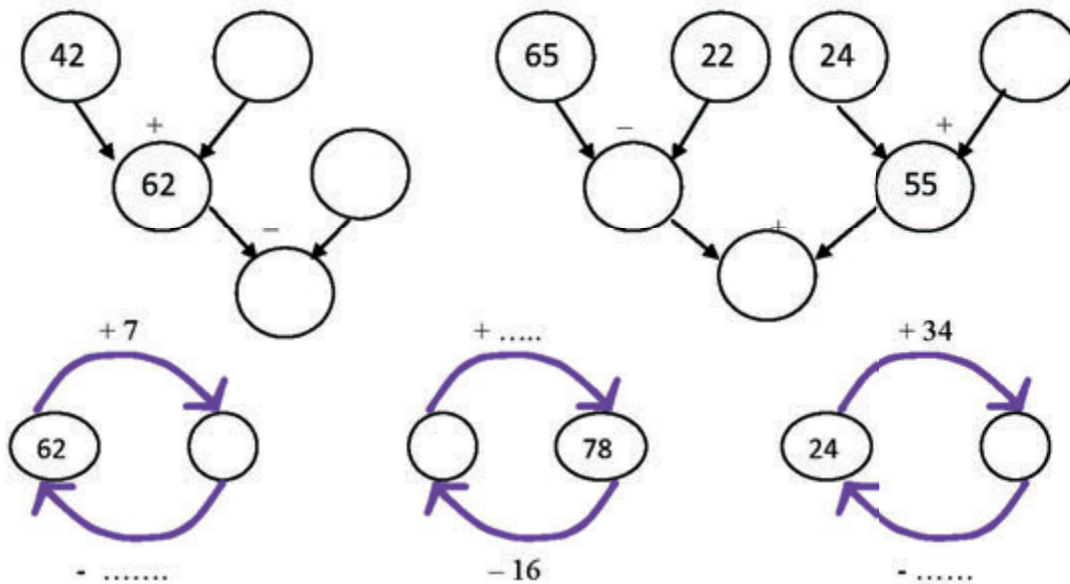
5. Ustalenie celu wyjścia: Obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie jesienią ze szczególnym uwzględnieniem zmian w pogodzie.
6. Indywidualne wybranie potrzebnych przyborów i narzędzi do prowadzenia obserwacji.
7. Ustalenie i zapisanie nazw elementów pogody, które powinny zaobserwować dzieci:
  - **Zachmurzenie** (całkowite, częściowe, brak zachmurzenia)
  - **Opady** (deszcz, śnieg, grad);
  - **Temperatura** (powyżej zera – ciepło lub poniżej zera – zimno);
  - **Wiatr** (cisza, słaby, umiarkowany, silny – huragan, porywisty);
  - **Inne:** mgła, szron, szadź, rosa.
8. Spacer w pobliżu szkoły, prowadzenie obserwacji i notatek.
9. Sprawdzenie temperatury na termometrze znajdującym się w klasie za oknem.
10. Weryfikacja prowadzonych obserwacji dotyczących pogody, np.:
  - 1) Słońce świeci niżej, dni są krótsze.
  - 2) W dzień spadła temperatura, w nocy zdarzają się przymrozki.
  - 3) Chmury są ciemne, ciężkie.
  - 4) Wieje silny, zachodni wiatr.
11. Uzupełnienie kalendarza obserwacji przyrody przez wyznaczoną grupę dzieci – po jednym określeniu w każdej części kalendarza.
12. Naklejanie symboli pogody na konturze mapy Polski, zabawa w przedstawianie prognozy pogody.
13. Ćwiczenia w samodzielnym dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiątkowego. Przykłady:

1) Tabelki funkcyjne:

2) Grafy:

14. Zabawa „Zgadnij, jaka to liczba”

- Jeśli dodam do niej 23, to otrzymam 67
- Jeśli odejmę od niej 45, to otrzymam 44

15. Samoocena: Oceń swoje zaangażowanie na dzisiejszych zajęciach.

16. Praca domowa: Zaobserwuj w drodze i w okolicach swojego domu zmiany w przyrodzie związane z jesienią.

Dzień drugi: Jesień na wsi i w mieście

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie fragmentu wiersza Krzysztofa Daukszewicza „Jesień”.

*Kasztany z drzew strącają mali chłopcy,
Pożółkłe liście niesie drogą wiatr.
Jesiennym chłodem idziesz przesiąknięty,
I przez to bardziej zszarzał cały świat.*

*Ostatnie kwiaty więdną na balkonach,
Zasypia wcześniej w bramie nocny stróż.
I stare domy stoją przemoknięte,
na pustych oknach osiadł ciężki kurz.*

2. Rozmowa na temat wiersza: *O jakich zmianach, oznakach jesieni opowiada wiersz? Co dzieje się w przyrodzie?*
3. Wybieranie z wiersza określeń, które najbardziej się dzieciom podobają. *Gdzie można zaobserwować takie zmiany, na wsi, czy w mieście? Czego jesienią nie lubimy?*
4. Oglądanie ilustracji lub zdjęć przedstawiających jesień na wsi: pola, las, sad, ogród oraz jesień w mieście: park, balkony z kwiatami, przydrożne drzewa itd.
5. Przypomnienie zaobserwowanych zmian w pobliżu domu dziecka. Sprawdzenie, czy są to zmiany charakterystyczne dla wsi, czy miasta?
6. Tworzenie liczby mnogiej rzeczowników:

..... - pola	ogród -	..... - balkony z kwiatami
las -	park -	liść - .....
sad - ...	..... - przydrożne drzewa	..... - deszcze
7. Przypomnienie i zapisanie zaobserwowanych zmian dotyczących roślin:
  - Wszystkie liście zmieniły barwę.
  - Część liści już opadło.
  - Opadają nasiona drzew: dęby, buki.
  - Bledną trawy, usychają rośliny zielne.
  - Zebrano wszystkie rośliny z pól.
  - Zdrewniały młode pędy krzewów i drzew.
8. Przypomnienie określeń i rozpoznawanie na ilustracjach: roślin zielnych, krzewów, drzew.
9. Zapisywanie zaobserwowanych zmian do kalendarza przez kolejną grupę dzieci.
10. Rachunek pamięciowy – ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu liczb dwucyfrowych w zakresie 100, np.:
  - „Zgadnij, jak to liczba”:
    - można od niej odjąć 60 ale jest mniejsza niż 70. Czy to jest tylko jedna liczba?
    - gdy dodam do niej 30 i 34, to otrzymam 74 (sprawdzenie przez wykonanie działania odwrotnego);
    - gdy odejmę od niej 25 i 20, to otrzymam 13;
  - Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu podanego czasu.
  - Wstaw odpowiedni znak (+, -), aby równania były prawdziwe:

$$23 \dots 30 \dots 3 = 50$$

$$75 \dots 25 \dots 10 = 60$$
11. Zadania na obliczanie wagi. Wypisywanie danych, dobieranie odpowiednich działań do treści zadań. Przykład:

Rano do restauracji przywieziono 45 kg ziemniaków. Gdy do obiadu zużyto 23 kg, to zostało jeszcze 53 kilogramy ziemniaków. Ile ziemniaków było w restauracji przed poranną dostawą?

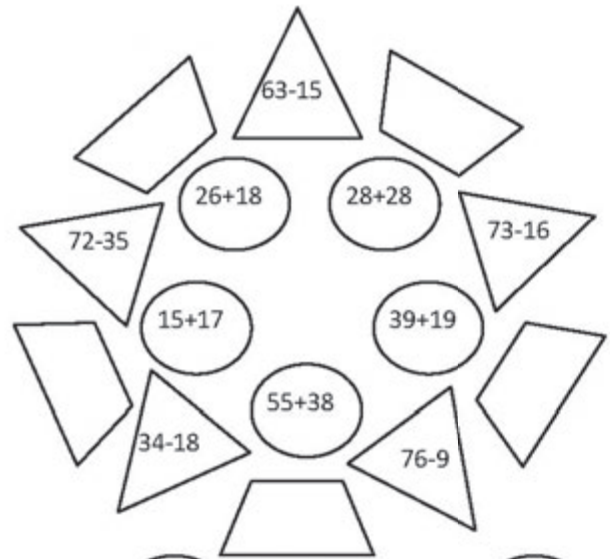
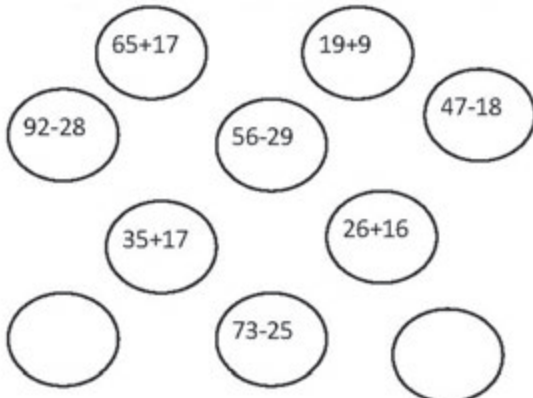
12. Praca domowa: Wstaw odpowiedni znak (+, -), aby równania były prawdziwe. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Już odleciał dzikich gęsi sznur

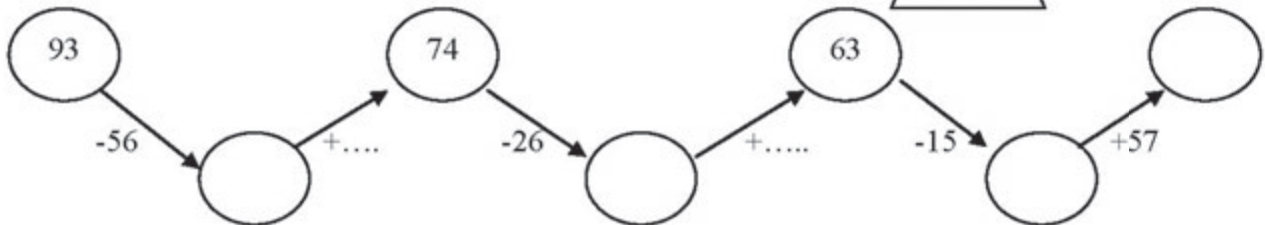
Przebieg zajęć:

1. Dodawanie liczb dwucyfrowych w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego.

1) Oblicz niżej i połącz wyniki od największego do najmniejszego:

2) Obliczanie działań na grafach:

2. Oglądanie reprodukcji obrazów J. Chełmońskiego „Bociany”, „Odlot żurawi” i „Babie lato”.
3. Wypowiedzi uczniów o tym, co widzą na obrazach. Rozpoznawanie na obrazach pór roku.
4. Wyszukiwanie w dostępnych źródłach informacji o nazwach i wyglądzie ptaków zimujących w Polsce oraz ich wymaganiach pokarmowych.
5. Napisanie ogłoszenia o konkursie dotyczącym zbiórki nasion (słonecznika, zbóż, kukurydzy, siemienia lnianego, itp.) w celu dokarmiania ptaków na terenie w pobliżu szkoły. Przypomnienie zasad pisania ogłoszenia.
6. Zapisanie obserwacji dotyczących zachowania ptaków jesienią:
- Nie słychać śpiewu ptaków.
  - Odleciały ptaki śpiewające: skowronki, słowiki. Odleciały też bociany, dudki, kukułki, drozdy, zięby i inne.
  - Odlatują dzikie gęsi, żurawie.
  - Niektóre ptaki gromadzą zapasy: sójka, orzechówka.
  - Ptaki pozostające w Polsce na zimę szukają miejsc, gdzie mogą zimą zdobyć pożywienie.

7. Zapisanie zmian w kalendarzu obserwacji przyrody przez kolejną grupę uczniów.
8. Nauka piosenki „Już odleciał dzikich gęsi sznur”. Samodzielne określanie metrum piosenki.
9. Praca domowa: Przygotować lub kupić podkład na płótnie (krosna) do malowania farbami olejnymi ewentualnie pomalować białą emulsją prostokąt z płyty pilśniowej.

Dzień czwarty: Stary niedźwiedź mocno śpi

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu A. Taradyś „Zwyczajnie nietoperzy”.

W Polsce żyje wiele gatunków nietoperzy, wśród nich gacek, nocek, mroczek, karlik, borowiec, borowiaczek, mopek, podkowiec. Poruszają się z pomocą echolokacji, tzn. wydają i nasłuchują dźwięki, które odbijają się od drzew, ścian, czy innych przeszkód. Część z nich żeruje w pobliżu miejsc noclegu czy zimowania, lecz część migruje na tereny bardziej obfite w pokarm. Żerują na różnorodnym terenie. Są to zarówno lasy, jak też pustkowia, pola, wszędzie tam, gdzie występuje obfita ilość owadów. Żerując, gromadzą pod skórą tkankę tłuszczową, potrzebną podczas zimy. Zimą, gdy ustaje aktywność owadów, nietoperze zapadają w hibernację – czyli zimowy sen, który rozpoczynają pod koniec października. Zbierają się w duże kolonie. Do zimowania wybierają miejsca niedostępne, takie jak piwnice, jaskinie, strychy, tam gdzie występuje stała temperatura, duża wilgotność powietrza. Podczas hibernacji temperatura ciała zwierzęcia spada do temperatury otoczenia, zwalniają procesy życiowe, np.: oddech, bicie serca. Zużywa wówczas mało energii. Czasami nietoperze wybudzają się, co pochłania dużo energii. Wybudzanie spowodowane jest czynnościami fizjologicznymi, takimi jak wydalanie moczu, zaspokojenie pragnienia. Do wybudzania przyczyniają się również ludzie zwiędzający jaskinie, piwnice, czy strychy i zakłócający sen nietoperzom. Jest to bardzo niebezpieczne, gdyż zbyt duża utrata energii może spowodować nawet obumieranie zwierząt. Sen zimowy kończy się w kwietniu. Wówczas następuje okres rozrodczy. Samice gromadzą się w grupy, troskliwie karmią młode mlekiem.

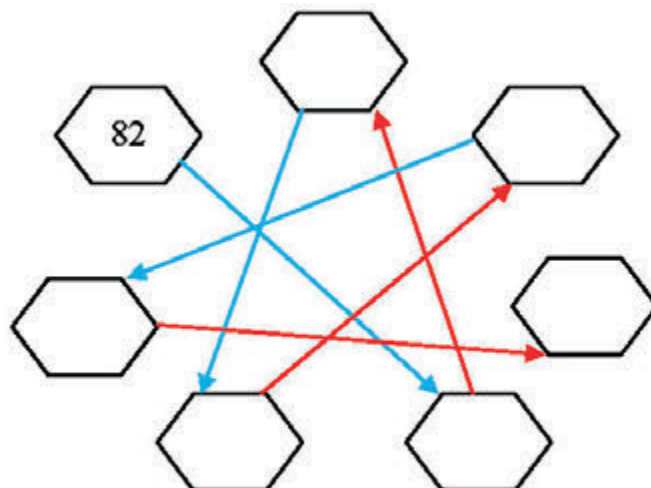
2. Wypowiedzi na temat tekstu: *O jakich zwierzętach jest mowa w tym tekście? Czym się odżywiają? Gdzie szukają pożywienia? Jak się poruszają? Jak spędzają zimę?*
3. Rozmowa z dziećmi o sposobach przetrwania zimy przez różne zwierzęta: *hibernacja, sen zimowy.*
4. Wyszukiwanie w grupach w różnych dostępnych źródłach gatunków zwierząt, które w różny sposób spędzają zimę:
  - **Hibernacja:** nietoperz, jeż, chomik europejski, świstak, gady, płazy.
  - **Zapadanie w zimowy sen:** niedźwiedź, borsuk, jenot.
  - Owady w postaci **jaja, larwy lub poczwarki**. Niektóre owady **zamarzają**, bo mają w hemolimfie glikol, który pozwala im zamarznąć spowalniając procesy życiowe. W czasie ocieplenia odmarzają i wracają do normalnego trybu życia.
  - **Gromadzenie zapasów:** wiewiórka, popielica, kret, bóbr, niektóre ptaki.
  - **Szukanie pożywienia:** lis, wilk, kuna, gronostaj, wydra, sarna, jeleń, daniel, łos i niektóre ptaki.
5. Zapisywanie zwierząt w kolejności alfabetycznej.
6. Ustalenie i zapisanie sposobu, w jaki można pomóc zwierzętom przetrwać zimę.
7. Zapisanie zmian w kalendarzu obserwacji przyrody:
  - Niektóre ssaki gromadzą zapasy z pokarmów: nasiona, gałązki, liście.
  - Niektóre ssaki zgromadziły pod skórą zapasy tłuszczu.

- Ssaki zmieniają sierść na grubszą, z puchem.
  - Nie widać wieczorami przelatujących nietoperzy.
  - Brak kolorowych motyli.
  - Ogólnie mało jest widać owadów, a te które latają, są bardzo powolne.
8. Rozwiązywanie zadań tekstowych – dodawanie w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego. Przykłady zadań:
- *W grudniu zeszłego roku uczniowie pewnej szkoły liczyli ptaki. Naliczono 47 sikorek i o 19 więcej wróbli. Ile wróbli naliczyli uczniowie tej szkoły?*
  - *Podczas jesiennych, ciepłych dni naliczono 75 nietoperzy podczas wylotu z jaskini. W zeszłym roku było 58 nietoperzy. O ile zwiększyła się liczba nietoperzy w tej jaskini?*
  - *Podliczono wyniki konkursu w zbiorce nasion dla ptaków. Klasy trzecie zebrały 45 dag nasion słonecznika, klasy drugie o 19 dag mniej od klas trzecich, a klasy pierwsze o 7 dag mniej od klas drugich. Ile dekagramów nasion słonecznika zebrali uczniowie klas drugich i pierwszych? Ile zebrano razem?*
9. Wykonanie budki dla nietoperzy do przetrwania zimy. Wyszukiwanie informacji o tym, jaka powinna być ta budka i gdzie zawieszona.
10. Praca domowa: Znajdź w pobliżu domu miejsce, gdzie mogą zimować nietoperze i jeże. Zabezpiecz je.

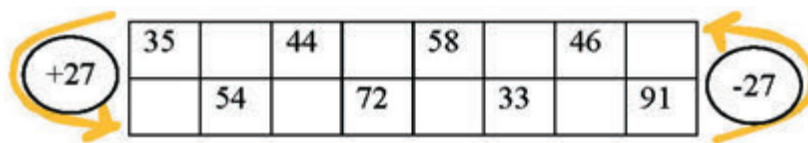
Dzień piąty: Kolorowe dywany

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązywanie zadań tekstowych z wykorzystaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100. Przykłady:
- *Do wykonania jesiennych bukietów Ania zebrała 53 wszystkich liści, a Zosia 24 liście z klonu i 28 innych liści. Która dziewczynka zebrała więcej liści i o ile?*
  - *Na wykonanie choinki Kasia zużyła 46 sosnowych szyszek. Beata robiła stroik i zużyła o 8 szyszek mniej. Ile szyszek zużyły obie dziewczynki do wykonania ozdób?*
2. Ćwiczenia w dodawaniu w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego:
- Każdą kolejną liczbę począwszy od liczby 82 zmniejszaj lub zwiększaj o: 19, 17, 26, 39, 45, 28.
(-, +)

- Oblicz:

- Spacer w pobliżu szkoły: dostrzeganie uroków jesieni, zabawa kolorowymi liśćmi.
- Spontaniczne opowiadanie wrażeń o pięknie jesieni po spacerze.
- Prezentacja przeźroczy, zdjęć, obrazów dotyczących piękna jesiennego krajobrazu. Indywidualne nadawanie tytułów oglądanym zdjęciom.
- Zapisanie wyjątkowych tytułów, zwrotów do słownika, np.: złociste liście, roztańczone drzewa, zasłony chmur, drgające kropelki deszczu, lśniące perełki rosy, migocząca sieć pajęcza, itd.
- Zapisywanie podanych wyżej wyrażen w odpowiedniej, zmienionej formie i liczbie:

liściom (jakim) ....., roztańczonego ....., kropelce ....., perełek (jakich) ....., sieciom (jakim) .....

- Drukowanie konturów wybranych zdjęć, malowanie farbami plakatowymi obrazu poprzez nakładanie plamkami, zamalowywanie konturów.
- Wykonanie ramki z kolorowego kartonu.
- Opowiadanie o swojej pracy plastycznej.
- Wspólne układanie opisu jesieni ukierunkowane przez nauczyciela, np.:

Pytania nauczyciela do części I opisu, wstępu:

Jaką porę roku będziemy opisywać?

Jak zastąpić słowo: „przyszła”? – rozgościła się, zapukała, rozpoczęła królowanie, zaprosiła nas do swoich komnat;

Już od dawna rozpoczęła swe królowanie, ale teraz dopiero ukazuje nam cały swój przepych i bogactwo. Niemal w każdym zakątku daje się odkryć jej niezmiernie skarby. To jesień. Cicha, spokojna, kolorowa.

Pytania do II części opisu:

Co się dzieje w przyrodzie?

Co można zobaczyć rankiem?

Co jeszcze można zobaczyć na polu?

Co można zobaczyć w południe?

Co dzieje się z liśćmi?

Każdy dzień to nowe zmiany. Rankiem kropelki rosy, jak migoczące diamenty leciuteńko drgają na rozwiszonych wśród krzewów nitkach pajęczyn. Na polu wśród poskręcanych gałązek skryły się czerwone korale pomidorów. Południowe słońce rozświetla konary drzew pokryte złotem i purpurą. Nawet delikatny wiatr strąca kolorowe liście, ściągając delikatne, miękkie dywany. Można wtedy idąc przez park zatopić się w tym ciepłym, barwnym deszczu.

Czasami niebo przykrywają ciemne zasłony chmur. Wtedy wiatr, niestrudzony muzykant wygwizduje smętne melodie i kołyszając drzewami zaprasza je do jesiennego walca.

Pytania do III części opisu:

Co myślimy o jesieni?

Jakie wzbudza w nas odczucia?

Jeśli ją lubimy, to za co?

Miło jest patrzeć na tą grę kolorów i światła. Przyjemnie jest posłuchać szumu wiatru, ale najprzyjemniej jest wtedy posiedzieć przy kominku i delikatnymi płomykami ogrzać zmarznięte dłonie.

12. Ewaluacja: Oceń swoje wiadomości o zmianach zachodzących jesienią w przyrodzie.

Zajęcia komputerowe

Wykonanie prezentacji dotyczącej informacji o zmianach w przyrodzie w programie do pisania. Formatowanie tekstu. Wklejanie ilustracji i zdjęć.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Bieg z przeszkodami.
2. Ćwiczenia ogólnorozwojowe.
3. Zabawy z piłką: minipiłka ręczna.

VII. Blok tematyczny: WIELCY POLACY

Cele ogólne:

- poznanie nazwisk i dokonań wielkich Polaków;
- poznanie obrazów i utworów muzycznych sławnych twórców;
- doskonalenie dodawania i odejmowania w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- wyrabianie w uczniach poczucia dumy narodowej;

Cele operacyjne**Uczeń:**

- rozpoznaje rodzaje obrazów ze względu na tematykę;
- wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski;
- zapisuje nazwy muzeów oraz tytuły obrazów wielką literą;
- wyjaśnia znaczenie dzieł wielkich twórców dla Polaków;
- nazywa tytuły obrazów Aleksandra Gierymskiego;
- rozpoznaje obraz „Bitwa pod Grunwaldem” J. Matejki;
- wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze;
- odczytuje i zapisuje liczby i działania na osi liczbowej;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- dokonuje obliczeń czasu;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną inspirowaną utworem muzycznym;

- aktywnie słucha muzyki, orientuje się w rodzajach instrumentów na jakich była wykonywana;
- rozpoznaje utwory Chopina;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: spotkanie z osobą pamiętającą II wojnę światową lub czasy powojenne, tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

nagrania z utworami F. Chopina oraz „Pory roku” Vivaldiego, obrazy Aleksandra Gierymskiego, np. „W altanie”, „Wnętrze bazyliki św. Marka w Wenecji”, wiersze Wandy Chotomskiej „W Żelazowej Woli” i „Preludium deszczowe”, fragment filmu o wojnie – dozwolony do oglądania dla dzieci w tym wieku, wiersz Danuty Gellnerowej „Dla tych co odeszli”

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer, encyklopedia

Dzień pierwszy: Widzieć świat ich oczami

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie opowiadania Aliny Taradyś „Lekcja w muzeum”.

Artur pędził od samochodu, ale i tak już wszyscy na niego czekali. Zniecierpliwieni koledzy zaczęli trochę rozrabiać.

– Przepraszam – zdyszana mama Artura doszła do pozostałych rodziców i wychowawczyni klasy III a. – Trafiliśmy akurat na korek, jakaś awaria na ulicy.

– Chodźmy już do autobusu – zaproponowała pani Jola. – Chyba już wszyscy są? – zapytała. – Zresztą w autobusie sprawdzę listę.

Dzisiaj z całą klasą mają zwiedzać Warszawę. Rodzice jak zwykle towarzyszą im, bo pani mówi, że nie dałaby rady upilnować „takich niesfornych gagatków”. Okazało się, że mogli ruszać. Najpierw mieli zwiedzać Muzeum Narodowe.

– Ale będą nudy – marudził Stasiek.

Proszę pani, a może dałoby się zmienić program i muzeum zwiedzilibyśmy na końcu? – proponowali niektórzy. Mieli nadzieję, że zabraknie czasu i muzeum sobie подарują.

Pani nic nie odpowiadała, tylko uśmiechała się lekko. Intrygowało to dziewczynki siedzące bliżej. Wiedziały, że taki uśmiech oznacza jakąś niespodziankę, a oni wszyscy lubili niespodzianki, które miała dla nich pani Jola.

Zaraz po wejściu do budynku muzeum przywitał ich dziwnie ubrany pan. Trochę przypominał kłowna. Przedstawił się i powiedział, że będzie przewodnikiem po krainie wyobraźni. Kasię dręczyła myśl, że skądś zna tę postać. Początkowo uczniowie niezbyt byli zaciekawieni opowiadaniem pana przewodnika, rozglądali się wokół, niektórzy nawet ziewali... Mówił coś o wojnie, o bitwie, gdy nagle zgasło światło. Wszyscy głośno jęknęli ale uspokoiili się i dalej już czekali w ciszy i napięciu.

Wtem głośno zadudniły armaty, słychać było huk pocisków, świst kul. Błyskały dziwne światła. Nawet można było usłyszeć jęki rannych. Jakiś dym wydostawał się z ukrytych szczelin. Gdy światło ponownie zabłysło, nikt już nie rozmawiał, a przewodnik stał wśród dzieci z tajemniczą miną i palcem położonym na ustach nakazywał milczenie.

- Spójrzcie teraz na obraz - wskazał ręką. - Za chwilę ponownie usłyszycie odgłosy bitwy. Spróbujcie wyobrazić sobie, że jesteście wśród walczących.

Przez chwilę ponownie odezwały się działa, szczęk karabinów. Wydawało się, że każdy na obrazie szukał wzrokiem skąd mógł dochodzić ten dźwięk. Pan przewodnik wskazał ręką, że mają iść dalej, a oni bez słów wykonali to polecenie. Odgłosy zaczęły się zmieniać. Usłyszeli śpiew ptaków, szum wiatru, kwilenie dziecka. Nawet jakiś ptak przeleciał nad ich głowami, jakby znaleźli się w ogrodzie. Stanęli przed obrazem, który nosi nazwę „Dziwny ogród” i wydawało się, że dziecko idzie do nich na powitanie. Pan przewodnik tym razem nic nie opowiadał, zadał tylko pytanie:

- Zastanówcie się, dlaczego ten ogród jest dziwny? - i w milczeniu ruszyli dalej.

Godzina szybko minęła. Po wyjściu nikt nie narzekał, tylko między małymi grupkami, które się utworzyły podczas zwiedzania dochodziło do ożywionych rozmów. Kasia nagle przypomniała sobie coś i krzyknęła:

- Już wiem, to był Stańczyk!

2. Wypowiedzi na temat treści opowiadania: Gdzie wybierali się uczniowie klasy III „a”? Co mieli zwiedzać na początku? Jak uczniowie odnosili się do propozycji zwiedzania muzeum i dlaczego? Jaką niespodziankę przygotowała dla nich pani? Jak wyglądała lekcja w muzeum? Kim był Stańczyk?
3. Oglądanie reprodukcji obrazu „Bitwa pod Grunwaldem” i innych dowolnych obrazów batalistycznych.
4. Wirtualna wycieczka „Zwiedzamy muzeum”:
  - Indywidualne oglądanie obrazów i innych eksponatów muzealnych.
  - Wspólne oglądanie obrazów Aleksandra Gierymskiego, np. „W altanie”, „Wnętrze bazyliki św. Marka w Wenecji” oraz „Dziwny obraz” Józefa Mehoffera. Staranność oddania detali i rzeczywistości na obrazach.
5. Pisownia nazw wielką literą: tytuły obrazów, nazwa muzeum.
6. Nazywanie i zapisanie **rodzajów obrazów**:
  - 1) Ze względu na temat: krajobraz, martwa natura, malarstwo rodzajowe, portret, malarstwo sakralne, historyczne, batalistyczne.
  - 2) Ze względu na użyty materiał: olejne, akwarela, tempera, gwasz, collage, kredkami, fresk, itd.
  - 3) Ze względu na rodzaj podłoża: na płótnie, na desce, na ścianie.
7. Indywidualne opisywanie wybranego obrazu.

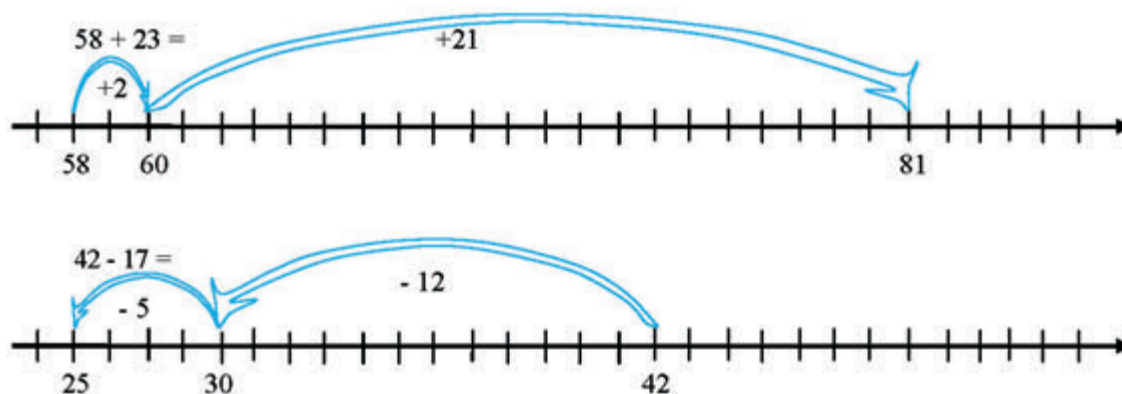
8. Przypomnienie odejmowania w zakresie 100 liczby jednocyfrowej z przekroczeniem progu dziesiątkowego:

$$76 - 8 = 76 - 6 - 2 = \quad \text{lub} \quad 76 - 8 = 76 - 10 + 2 =$$

9. Ćwiczenia w odejmowaniu liczb dwucyfrowych w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego typu:

$$- 26 = 74 - 24 - 2 = \quad \text{lub} \quad 74 - 26 = 74 - 30 + 4 =$$

10. Przedstawienie dodawania i odejmowania na osi liczbowej, np.:

11. Sprawdzenie odejmowania za pomocą dodawania:

$$82 - 35 = 82 - 32 - 3 = 50 - 3 = 47$$

$$35 = 47 + 3 + 32 = 50 + 32 = 82$$

12. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:

- Dzieci miały malować obraz, więc razem z wychowawczynią wybrały się do sklepu plastycznego. Wspólnie kupili komplet farb olejnych, które kosztowały 65 złotych oraz tempery, które były o 27 złotych tańsze. Ile kosztowały tempery? Ile zapłacili za oba komplety farb?
- W antykwariacie książka z reprodukcjami obrazów Józefa Chełmońskiego kosztuje 56 złotych, a podobna w księgarni jest o 28 złotych droższa. Ile trzeba zapłacić w księgarni za książkę z reprodukcjami obrazów Chełmońskiego?

13. Wykonanie obrazu farbami olejnymi na płótnie lub na płycie pilśniowej:

- 1) Wykonanie szkicu.
- 2) Nałożenie farb na palety.
- 3) Malowanie obrazu z użyciem farb olejnych i oleju lnianego.

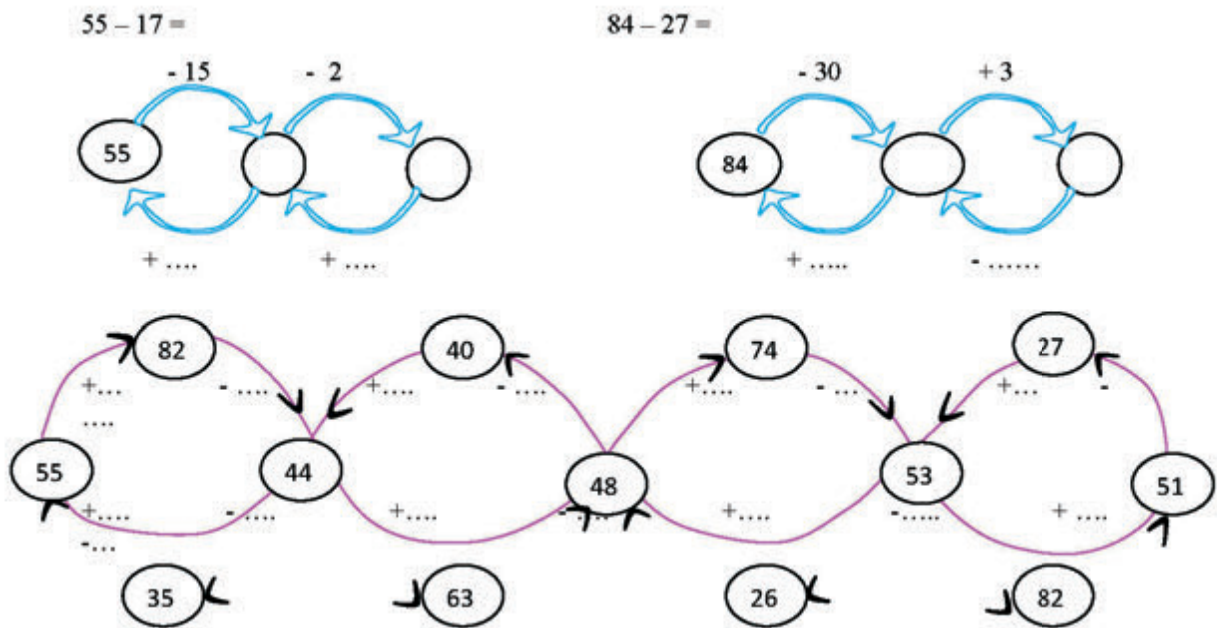
14. Samoocena: Oceń, jak ci się podobały dzisiejsze zajęcia.

15. Praca domowa: Oblicz działania i sprawdź za pomocą dodawania. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień drugi: Muzyka, która maluje.

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia na grafach w odejmowaniu liczb dwucyfrowych w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego typu:

2. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:

- Do zapisania pewnej pieśni Chopin użył 74 nuty, a do innej o 36 nut mniej. Ile nut użył Chopin do napisania tej pieśni?
- Śpiewnik pieśni ludowych kosztuje 62 złote, a płyta CD z tymi piosenkami jest o 34 złote tańsza. Ile kosztuje płyta CD z piosenkami ludowymi?

3. Wysłuchanie wiersza Wandy Chotomskiej „W Żelazowej Woli”.

W Żelazowej Woli - drzewa wysokie,
w Żelazowej Woli - malwy u okien,
biały dworek stoi nad rzeczką.

- Czy to tutaj?

- Tutaj, córeczko.

Tu śpiewała lipowa kołyska,
tutaj wiatr grał piosenki na listkach,
tutaj malwy nuciły niebiesko.

- Tak jak teraz?

- Jak teraz, córeczko.

W Żelazowej Woli - śpiewanie takie
jakby cały ogród był jednym ptakiem.

A tutaj jeszcze grają świerszcze nad rzeką,
a za wodą w łąkach - bocianów klekot
i żniwiarzy w pole woła przepiórka -
cała ziemia tutaj śpiewa mazurka.

Z Żelazowej Woli za nutą nuta
w świat z Chopinem poszły, by wrócić tutaj.

A wróciły nuty piękne nad podziw
do tej ziemi, gdzie się Chopin urodził,
gdzie śpiewała lipowa kołyska,

*gdzie wiatr tańczył w zielonych listkach
i gdzie teraz słuca moja córka,
jak pan Chopin się uśmiecha w mazurkach.*

4. Spontaniczne wypowiedzi dzieci na temat wiersza.
5. Odpowiedzi na pytania dotyczące wiersza: *Kto mieszkał w Żelazowej Woli? Co inspirowało Chopina do komponowania muzyki? Jakie utwory komponował Chopin?*
6. Wyszukiwanie w tekście odpowiedzi na pytanie: *Co znalazłoby się na obrazie, o którym opowiadałby ten wiersz?*
7. Wysłuchanie dowolnego utworu F. Chopina.
8. Opowiadanie wrażeń po wysłuchaniu utworu Chopina.
9. Rozmowa na temat znaczenia muzyki Chopina dawniej – w trudnych dla Polaków okresach historycznych i dzisiaj.
10. Wysłuchanie części „Jesień” koncertu Vivaldiego i indywidualne zapisywanie skojarzeń związanych z tym utworem, np.: drgające krople deszczu, szum wiatru, itd.
11. Przypomnienie pojęcia – wyrazy dźwiękonaśladowcze oraz naśladowanie głosem takich wyrazów, np.: bum, szuuu, fiuu, itp. Zapisanie tych wyrazów indywidualnie przez każde dziecko.
12. Naśladowanie muzyki otoczenia za pomocą części ciała oraz dowolnych instrumentów i przyborów, np. stukanie palcami, granie na flecie (naśladuje pogwizdywanie wiatru), dzwonienie szklanką (krople uderzające o szybę), gwizdanie, używanie wyrazów dźwiękonaśladowczych.
13. Przygotowanie do wykonania farbami akwarelowymi pracy plastycznej inspirowanej utworem F. Chopina „Preludium deszczowe”. Wysłuchanie wiersza W. Chotomskiej „**Preludium deszczowe**”.

*Najpierw były plakaty na mieście,
sto pięćdziesiąt, może i dwieście,
na plakatach litery metrowe:
„Wielki koncert – Preludium Deszczowe”.*

*Ludzie stali, plakaty czytali,
nie pytali, gdzie będzie ten koncert,
tylko biegli pod pomnik Chopina,
do Łazienek, gdzie wierzby płaczące.*

*Pół Warszawy pobiegło do parku,
więc ja także ruszyłam tą trasą,
a że każdy parasol miał w ręku,
więc ja także przyniosłam parasol.*

*...Tak się właśnie to wszystko zaczęło –
był pan Chopin na swoim cokole,
a dokoła tłum ludzi ogromny
i wetknięte w ten tłum parasole.*

*Fortepianu właściwie nie było.
Jeden pan nawet o to się czepiał,
ale dziecko, bo z dzieckiem przyszedł,
powiedziało, że widzi fortepian.*

(Włączenie przez nauczyciela utworu F. Chopina „Preludium deszczowe” i ciche czytanie dalej)

- *Widzisz?*
- *Widzę, klawisze grają.*
- *Słyszysz?*
- *Słyszę, deszcz w liściach dzwoni.*
Pod wierzbami w Łazienkach Chopin
krople deszczu kołysze w dłoni.
- Parasole zakryły niebo,*
Rozkwitają w jesiennym zmierzchu.
- *Słyszysz?*
- *Słyszę Preludium Deszczowe.*
- *Widzisz?*
- *Widzę początek deszczu...*

14. Malowanie farbami pracy plastycznej inspirowanej wierszem i muzyką Chopina.
15. Ewaluacja: Odpowiedz na pytanie – W jaki sposób muzyka może malować?
16. Praca domowa: Zapisz nazwiska znanych ci wybitnych Polaków. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień trzeci: Ich najważniejsze dzieła życia

Przebieg zajęć:

1. Plebiscyt klasowy na wyłonienie postaci najwybitniejszego Polaka:
  - 1) Czytanie przez uczniów pracy domowej – nazwisk wybitnych Polaków i zapisanie tych nazwisk na tablicy.
  - 2) Głosowanie (można oddać trzy głosy) na najwybitniejszego Polaka (zdaniem dziecka).
2. Praca w grupach z wykorzystaniem encyklopedii, albumów, Internetu. Liczba zespołów będzie zależała od liczby wybranych wybitnych osobowości: Opisywanie w grupach, na kolorowych kartkach A-3 zasług, jakie oddali Polsce, np.:
  - **Jan Paweł II** – Polak papież, orędownik pokoju, tolerancji, autorytet dla ludzi całego świata;
  - **Mikołaj Kopernik** – astronom, odkrył, że Ziemia obraca się wokół Słońca;
  - **Maria Curie – Skłodowska** – naukowiec, odkryła pierwiastki promieniotwórcze rad i polon;
  - **Fryderyk Chopin** – wybitny kompozytor, tworzył w oparciu o ludowe pieśni i tańce;
  - **Adam Mickiewicz** – wybitny poeta, twórca poematów, pieśni,
  - **Jan Matejko** – wybitny malarz;
  - **Adam Małysz** – wybitny sportowiec, itd.
3. Zadania tekstowe z wykorzystaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100. Obliczenia zegarowe. Przykłady:
  - *Franek wyszedł ze szkoły o godzinie 12.57, do domu szedł 28 minut. O której godzinie Franek dotarł do domu?*
  - *Kolarze w wyścigu Tour de Pologne w trzecim etapie o godzinie 13.24 mijali miasto Tarnowską Wołę. Przejechali już 2 godziny i 55 minut. O której godzinie wyjechali z Kielc?*
  - *Marysia była u dentysty z powodu bólu zęba. O godzinie 12.38 dostała zastrzyk, a do gabinetu na leczenie miała wejść za 15 minut. O której godzinie Marysia musi wejść ponownie do gabinetu?*
  - *Dzieci sprawdzały, w jakim tempie poruszają się ich ulubieńcy. W specjalnym tunelu zorganizowali za-*

wody. Wszystkie zwierzęta wyruszyły o godzinie 10.30. Pierwszy po upływie 2 minut przykicał królik Adasia, dżdżownica Felka przypęzła 19 minut po króliku, świnka morska Zosi nie miała ochoty na wyścigi ale po prośbach Zosi doszła do mety 13 minut przed dżdżownicą. Żółw Stasia doszedł do celu 22 minuty po śwince Zosi. Ustal, w jakiej kolejności zwierzęta dotarły do celu i w jakim czasie?

4. Ćwiczenia w obliczeniach zegarowych:

- Oblicz, która będzie godzina po upływie 35 minut:

od godziny 12.45 - .....

od godziny 7.50 - .....

od godziny 10.17- .....

od godziny 8.28 - .....

- Oblicz, która była godzina przed 28 minutami:

od godziny 9.56 - .....

od godziny 6.45 - .....

od godziny 11.10 - .....

od godziny 20.15 - .....

5. Praca domowa: Przeczytaj uważnie treść zadania i oblicz je. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień czwarty: Oni walczyli o naszą wolność

Przebieg zajęć:

1. Oglądanie przez pół godziny wybranego przez nauczyciela, dozwolonego do oglądania w tym wieku fragmentu filmu o wojnie, np. „Pan Wołodyjowski” lub inny z trylogii, „Biegnij, chłopcze, biegnij”, itd.
2. Spontaniczne wypowiedzi dzieci po obejrzeniu filmu.
3. Wypowiedzi na temat filmu ukierunkowane pytaniami: *Jak dzieci rozumieją stan, gdy trwa wojna? Co się dzieje podczas wojny? Jak zachowują się dorośli, gdy trwa wojna? Co dzieje się z dziećmi podczas wojny? O jakich ważnych bitwach lub wojnach słyszały dzieci?*
4. Wspólne nazywanie najważniejszych bitew i wojen toczonych na ziemiach polskich, np.:
  - Lata około 1000 – 1020 – wojny z cesarstwem niemieckim (Bolesław Chrobry)
  - Rok 1410 – Bitwa pod Grunwaldem (Władysław Jagiełło, Zawisz Czarny)
  - Lata 1512, 1524, 1526 – wojna z Turcją (Zygmunt I Stary),
  - Lata: 1570, – walki z Tatarami (Zygmunt II August)
  - Lata około 1665 – wojna ze Szwecją (Jan Kazimierz II, hetman Stefan Czarniecki)
  - Rok 1772 – konfederacja barska, I rozbiór Polski (Stanisław August Poniatowski)
  - Rok 1793 – VII wojna polsko – rosyjska, II rozbiór Polski
  - Rok 1795 – III rozbiór Polski (Tadeusz Kościuszko)
  - Lata 1914 – 1918 – I wojna światowa
  - Lata 1939 – 1945 II wojna światowa
5. Oglądanie zdjęć lub portretów osób walczących podczas różnych wojen, bitew, próba dopasowania nazwiska do wydarzenia (patrz wyżej).
6. Spotkanie z najstarszą osobą mieszkającą w miejscowości, w której znajduje się szkoła, która opowie

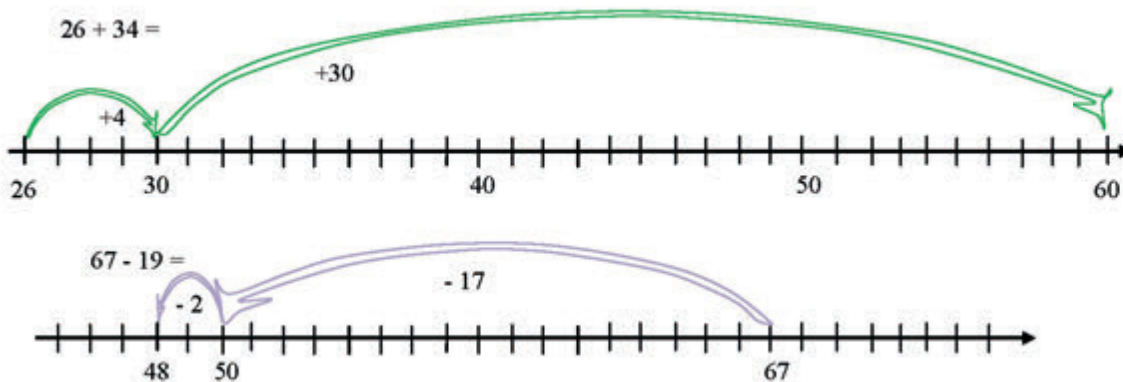
o II wojnie światowej odwołując się do własnych przeżyć lub na podstawie wspomnień bliskich.

7. Układanie i zapisanie zdań wykrzyknikowych na temat: *Apel do przywódców państw o zaprzestanie wojen*. Przypomnienie pisania „nie” z czasownikami, zastosowanie w zdaniach, np.:

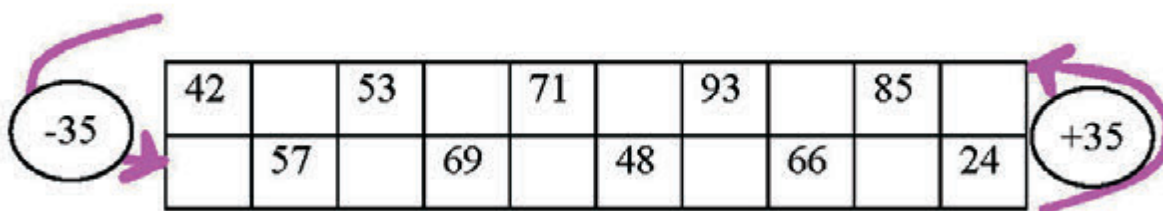
- Nie wolno doprowadzać do konfliktów!
- Dzieci nie chcą wojny, bo nie chcą walczyć i ginąć!
- Nie walczcie, bo w czasie wojny zostaje wiele sierot, wiele osób zostaje okaleczonych!
- Wojny niszczą dorobek całego państwa!
- Wojna doprowadza do biedy, głodu i chorób!

8. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100:

1) Przedstawienie dodawania i odejmowania na osi liczbowej, np.:

2) Obliczanie tabelek funkcyjnych:

Liczbę w poziomie zmniejsz lub zwiększ o liczbę podaną w pionie i wpisz w tabeli	24	52	55	34	61	63	46
- 15							
+ 26							
- 19							
+ 35							

9. Samoocena: Oceń pracę kolegów i koleżanek na dzisiejszych zajęciach.
10. Praca domowa: Oblicz działania. Zeszyt prac domowych, część 1.

Dzień piąty: Oddajmy im cześć

Przebieg zajęć:

1. Sprawdzian wiadomości i umiejętności nr 2.
Wysłuchanie wiersza Danuty Gellnerowej „Dla tych co odeszli”
*Dla tych
Którzy odeszli
W nieznany świat,
Płomień na wietrze
Kołysze wiatr.
Dla nich tyle kwiatów
Pod cmentarnym murem
I niebo jesienne
U góry.*
*Dla nich
Harcerskie warty
I chorągiewek gromada,
I dla nich ten dzień –
Pierwszy dzień
Listopada.*
2. Rozmowa na temat treści wiersza: *Komu może być dedykowany ten wiersz? Gdzie warty trzymają straż? Jak jeszcze można uczcić pamięć tych, co odeszli?*
3. Określanie nastroju wiersza oraz nastroju ostatnich dni października.
4. Nauka na pamięć wiersza „Dla tych, co odeszli”.
5. Samodzielne kończenie zdania: *Czcimy pamięć tych, co odeszli, bo ....* – w formie wypowiedzi pisemnej.
6. Wyjście na pobliski cmentarz lub pod pomnik upamiętniający poległych.
7. Uprzątnięcie zapomnianych mogił.
8. Złożenie kwiatów, zapalenie zniczy, uczczenie minutą ciszy lub modlitwą.
9. Ewaluacja: Jakich sławnych Polaków zapamiętaliście?

Zajęcia komputerowe

Wykonanie prezentacji dotyczącej dokonań wybranego najważniejszego Polaka.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Elementy mini piłki ręcznej: gra w dwóch drużynach w ciągu 10 min.
2. Zabawy bieżne: slalom.
3. Rzut piłką lekarską na odległość.

VIII. Blok tematyczny: JAK TO JEST ZROBIONE

Cele ogólne:

- poznanie sposobów wyrobu papieru, butów, narzędzi kutyh u kowala;
- poznanie budowy i sposobu działania lodówki;
- doskonalenie obliczeń kalendarzowych;
- wyrabianie w uczniach szacunku dla pracy ludzi i wytworów ich pracy;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje różne urządzenia domowe;
- wymienia tworzywa potrzebne do produkcji papieru;
- obsługuje urządzenia domowe: pralkę, odkurzacz, robot kuchenny;
- wyjaśnia sposób układania żywności w lodówce;
- nazywa niektóre elementy budowy lodówki;
- wymienia zasady obsługi urządzeń działających na prąd;
- rozpoznaje liczbę pojedynczą i mnogą rzeczowników;
- odczytuje i zapisuje daty różnymi sposobami;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100;
- rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące obliczeń kalendarzowych;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną;
- uważnie słucha utworów współczesnych;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

ilustracje części budowy lodówki, film o produkcji butów i papieru, różne kalendarze: na biurko, kieszonkowe, ścienne całoroczne, miesięczne, jednodniowe z wrywanymi kartkami,

Materiały i narzędzia:

komputer, encyklopedia, robot kuchenny, odkurzacz, owoce, mleko, różne rodzaje papieru, zabawki wykonane z plastikowych butelek i papieru, np.: świnka, samochód, pingwinek, itd.,

Dzień pierwszy: Nowoczesność w domu**Przebieg zajęć:**

1. Wysłuchanie wiersza Cz. Janczarskiego „Pożyteczne urządzenia”.

*To odkurzacz – głośno szumi,
za to pięknie sprzątać umie.
Wciągnął rurą kurz i śmiecie,
ani pyłku nie znajdziecie.*

*Elektryczna pralka w domu
to wygoda jest i pomoc.
Dobrze, że tę pralkę mamy,
bo oszczędza ręce mamy.*

*Gdy telefon – drr... zadzwoni,
już słuchawkę trzymam w dłoni.
I choć Basia jest daleko,
rozmawiam z nią przez telefon.*

*Telewizor to rzecz piękna,
O, już jest w nim Miś z Okienka,
Miś pozdrowił łapką Hanię,
Potem film był na ekranie.*

*Przy radiowej skrzynce siadam,
skrzynka... bajki opowiada.
A gdy w radio gra muzyka,
tańczę polkę i walczyka.*

2. Spontaniczna rozmowa na temat wiersza.
3. Konkurs na zapisanie w ciągu 2 minut jak największej ilości urządzeń domowych działających na prąd.
4. Wybranie jednego z urządzeń do sprawdzenia jego budowy i działania, np. lodówka (można to zrobić w kuchni szkolnej lub w oparciu o ilustrację):
  - Obecnie lodówka najczęściej składa się z komory chłodniczej i zamrażarki.
  - Z tyłu lodówki umieszczona jest sprężarka z silnikiem, która spręża płyn chłodzący powodując skraplanie i ogrzanie, a następnie chłodzenie płynu. Schłodzony płyn przepływa rurkami umieszczonymi na tylnej ścianie lodówki dokoła zamrażarki i powoduje jej schładzanie.
  - Termostat, dodatkowy element lodówki ma wbudowany czujnik, który kontroluje temperaturę wewnątrz urządzenia.
5. Podstawowe zasady użytkowania lodówki:
  - 1) Najwyżej kładziemy słoiki z dżemami, przetworami, bo tam jest najcieplej; żywność, która łatwiej może ulec zepsuciu kładziemy niżej (wędlina, sery); najniżej w pojemnikach można położyć warzywa; na drzwiach napoje, mleko, jajka.

- 2) Nie można zbyt długo trzymać otwartej lodówki.
- 3) Po zamknięciu nie otwieramy jej nagle ponownie, bo można uszkodzić drzwi (uszczelki).
- 4) Do przemywania i czyszczenia lodówka i zamrażarka musi być całkowicie rozmrożona i odłączona od prądu.
6. Zapisanie zasad użytkowania innych domowych urządzeń działających na prąd:
  - Nie wolno włączać i wyłączać takich urządzeń mokrymi rękami.
  - Wyłączając (wyjmując wtyczkę) – przytrzymujemy gniazdko.
  - Jeśli urządzenie nie działa, nie wolno sprawdzać dlaczego tak się dzieje, gdy jest włączone do prądu.
  - W okresie letnim przed wyjściem z domu wyłączamy z gniazdka telewizor i komputer, aby uchronić przed przepięciami (występującymi podczas wyładowań atmosferycznych).
7. Obsługiwanie odkurzacza: sprawdzenie worka, czy nie jest przepełniony; prawidłowe wykorzystanie potrzebnych szczotek i innych akcesoriów; uruchamianie i odkurzanie.
8. Samodzielne pisanie wypowiedzi: *Co by się działo, gdyby na świecie zabrakło prądu?*
9. Przypomnienie zapisywania liczb cyframi rzymskimi.
10. Przypomnienie znajomości różnych sposobów zapisywania dat (drugi listopada dwa tysiące szesnasty rok):
02.11.2016 lub 02.11.16
2 XI 2016
11. Odczytywanie zapisanych dat i zapisywanie przez uczniów podanym sposobem dat dyktowanych przez nauczyciela.
12. Ćwiczenia w odczytywaniu i słownym zapisywaniu podanych dat, np.:
23.10.2016 – dwudziesty trzeci października dwa tysiące szesnastego roku;
13. Wspólne wykonanie koktajlu owocowego – obsługiwanie robota kuchennego.
14. Samoocena: Oceń swoje zaangażowanie podczas dzisiejszych zajęć.
15. Praca domowa: Zapisz w dowolny sposób datę swoich urodzin i daty urodzin członków twojej rodziny. Obok zapisz słownie te daty. Zeszyt prac domowych, część 2.
Przynieś plastikową butelkę.

Dzień drugi: Jak powstaje papier

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie opowiadania „Koniec przerwy” Aliny Taradyś.

Pani weszła do klasy, gdy akurat trwała najlepsza zabawa. Papierowe kule i samoloty latały w powietrzu, a towarzyszyły im dźwięki okrzyki. Niektórzy nawet w tym krzyku pani nie zauważyli. Wesołe gwary ucichły po pewnym czasie ale pani nadal stała zdumiona bez ruchu. Zrobiło się cicho, jak makiem zasiał.

– Już wiem, o czym będzie dzisiejsza lekcja – powiedziała pani smutnym i stanowczym głosem.

– Proszę pani, my zaraz pozbieramy – odezwały się z klasy głosy uczniów. Szybko też kilku chłopców podawało się z ławek i zaczęli zbierać porzucany papier. A było co zbierać, kule, samoloty i porwane kartki prawie zastaniały podłogę.

- *Przepraszamy!* - zreflektował się Maciek.

- *Przynieście te papiery do mnie na stół!* - pani usiadła na fotelu lecz jej głos nadal nie był wesoły, jak to zwykle bywało.

Chłopcy posłusznie wykonali prośbę pani. Po chwili prawie nie widać było pani wśród sterty papieru. Pani coś tam notowała w dzienniku. W tym czasie z podłogi zniknęły wszystkie kartki, a cisza zapanowała w klasie taka, jak nigdy dotąd.

No to teraz możemy porozmawiać - rozpoczęła lekcję pani.

2. Rozmowa na temat tekstu: *Dlaczego pani zdenerwowała się po wejściu do klasy? Jak zachowali się uczniowie? Co mogła mieć pani na myśli mówiąc: „Już wiem, o czym będzie dzisiejsza lekcja”? Dlaczego pani prosiła, aby papier znalazł się na jej biurku?*
3. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: **Z czego robi się papier?** (drewno, słoma, trzcina, bawełna, len, konopie, bambus, makulatura).
4. Tworzenie **liczby mnogiej rzeczowników** od liczby pojedynczej i odwrotnie.
5. Rozmowa o sposobach oszczędzania papieru przez uczniów.
6. Oglądanie zdjęć i ilustracji przedstawiających produkcję papieru.
7. Wyłonienie i zapisanie etapów produkcji papieru:
  - 1) Oczyszczanie surowca np.: z piasku, drzazg itd.
  - 2) Mielenie papieru w specjalnych młynach.
  - 3) Dodawanie specjalnych wypełniaczy, klejów.
  - 4) Przelewanie pulpy na sita.
  - 5) Przenoszenie mokrej wstęgi na filcach i wyciskanie wody.
  - 6) Suszenie.
  - 7) Nawijanie na role.
  - 8) Cięcie.
8. Oglądanie rodzajów papieru ze względu na grubość: bibułka, papier, karton, tektura.
9. Nazwy wielkości formatów arkuszy papieru: A- 0, który złożony na pół tworzy A - 1, dalej A - 2, A - 3, A - 4 (format do drukowania), A - 5 - zwykły zeszyt i dalej coraz mniejsze; są jeszcze formaty typu B i C.
10. Burza mózgów: *Co można zrobić z makulatury?*
11. Pokaz produktów wykonanych z plastikowych butelek i papieru: świnka, samochód, pingwinek, itd.
12. Wykonanie dowolnego zwierzątki lub przedmiotu z butelki i makulatury: oklejanie, rysowanie wzorów, malowanie.
13. Próba wykonania papieru czerpanego:
  - 1) Podarcie jak najdrobniej resztek makulatury.
  - 2) Mieszanie papieru z kłajstrem (na pulpę).
  - 3) Wyciskanie wody z pulpy w ściereczkach poprzez naciskanie dużym ciężarem.
  - 4) Suszenie.
14. Odczytywanie dat zapisanych dowolnym sposobem.
15. Oglądanie różnych rodzajów kalendarzy: ścienny i na biurko ze zmieniającym się miesiącem, ścienny

wydzierany z jednym dniem, w formie notatnika o różnym formacie, kalendarzyk kieszonkowy, itd. porównywanie, rozmowa na temat zastosowania.

16. Zadania tekstowe na obliczenia kalendarzowe z obliczaniem za pomocą kalendarza oraz osi liczbowej. Przykłady:

- Adaś zachorował w piątek i miał do szkoły iść za tydzień i trzy dni. W jakim dniu tygodnia Adaś poszedł do szkoły?
- Babcia była w sanatorium dwa tygodnie i dzień. Wróciła w niedzielę. W jakim dniu tygodnia babcia wyjechała do sanatorium?
- Jeśli dzisiaj jest środa, to jaki będzie dzień tygodnia po upływie 10 dni?

17. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.

Sprawdź i zapisz, jaki to będzie dzień tygodnia.

Zapisz kilka pytań do kowala na kartce o formacie A – 5.

Dzień trzeci: U kowala

Przebieg zajęć:

1. Wspólne odczytanie pytań skierowanych do kowala. Weryfikacja tych pytań.

2. Wysłuchanie wiersza „U kowala” Aliny Taradyś.

*Dzwonią młoty, ogień bucha
Żar ogromny miech rozpala
Pył przykrywa oczy, czoło,
Ciężka praca u kowala.*

*W rozżarzonym palenisku
Kowal trzyma pół obręczy.
Na kowadle stuknął, huknął,
Już podkowa pięknie dźwięczy.*

*Ułożone w równym rzędzie
I motyki i siekiery
Jeszcze szczypce do kominka,
Balustrady i barierki.*

3. Wypowiedzi na temat wiersza: *Jak wygląda praca kowala? Co najczęściej robi kowal?*

4. Odpowiedzi na pytania: *Czy można teraz spotkać kowala? Jakie zawody zastąpiły zawód kowala? (ślusarz, spawacz, tokarz)*

5. Rozmowa z kowalem (ewentualnie z tokarzem czy ślusarzem) lub szukanie odpowiedzi w Internecie czy albumach. Zadawanie przygotowanych pytań: *Czym zajmują się współcześni kowale? Jakie produkty wykonują? W jaki sposób kowal wyrabiał, czy wyrabia swoje produkty?*

6. Oglądanie procesu wytwarzania siekiery lub słuchanie opowiadania popartego ilustracjami:

- 1) Rozgrzanie w palenisku sztabki metalu do czerwoności.
- 2) Przeniesienie szczypcami rozgrzanej sztabki do kowadła.
- 3) Wykuwanie, czyli nadawanie odpowiednich kształtów poprzez uderzenie młotem w rozgrzany metal.
- 4) Ponowne rozgrzewanie i wykuwanie.

- 5) Wykonanie uchwytu na drewniany trzonek.
  - 6) Hartowanie siekiery – rozgrzewanie i zanurzanie w oleju.
  - 7) Nadawanie odpowiedniej twardości.
  - 8) Ostrzenie siekiery.
7. Wyszukiwanie, zapisanie nazw ginących zawodów i produktów ich pracy. Układanie zdań z tymi wyrazami, np.:
- Bednarz** zajmował się wyrabianiem dębowych beczek.
- Kołodziej** wykonywał wozy i koła do wozów.
- Zdun** murował i naprawiał piece z kafelków.
- Rymarz** szył ze skór uprzęże, siodła, pasy.
- Garbarz** to rzemieślnik zajmujący się wyprawianiem skór.
- Dekarz** przykrywa i naprawia dachy.
8. Układanie i zapisanie kilku zdań na temat: *Czy bez pracy kowala lub tokarza czy ślusarza można się obejść we współczesnym świecie? Dlaczego?*
9. Obliczenia kalendarzowe (do wyboru):
- *Oblicz, ile dni upływa:*
od poniedziałku do soboty .....
  - od niedzieli do wtorku po drugiej niedzieli .....
  - *Ile dni upłynęło:*
od 23 lipca do 16 września .....
  - od 6 czerwca do 16 lipca .....
  - od 3 marca do 15 kwietnia .....
10. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
- *Wojtek był podczas wakacji nad morzem. Wyjechał we wtorek, 5 lipca a wrócił 23 lipca. Ile dni Wojtek był nad morzem? Jaki to był dzień tygodnia?*
  - *Dzieci wyliczyły, że do spotkania z Mikołajem we wtorek 6 grudnia zostało jeszcze 32 dni. Podaj datę (bez podawania roku), kiedy dzieci dokonywały obliczeń? Jaki to będzie dzień tygodnia?*
11. Samoocena: Oceń, jak podobały ci się dzisiejsze zajęcia?
12. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.
- Oblicz, ile dni upływa...
- Poszukaj w swoim domu lub w swoim otoczeniu i zapisz nazwy przedmiotów, które wykonuje kowal.

Dzień czwarty: Od rzemyka do trzewika

Przebieg zajęć:

1. Odgadywanie zagadek nawiązujących do najpotrzebniejszych przedmiotów w codziennym życiu:

Proste urządzenie

Ma pamięć doskonałą

Do szkoły, do biura,

W nim świat jest jak ze snu.

Szybszy od ołówka

Wystarczy włączyć przycisk

I lepszy od pióra.

I wpisać www.

*Nikt by nie zdążył
Do pracy, czy na spotkanie
Dzisiaj wyświetla cyfry,
Kiedyś nas budził tykaniem.*

2. Poszukiwanie odpowiedzi na zagadki.
3. Burza mózgów: Uzasadnij, jakie przedmioty są niezbędne w codziennym życiu?
4. Wysłuchanie zagadki o butach, jeśli żadne dziecko wcześniej nie wymieniło tego przedmiotu:

*Każdy je nosi przez cały dzień,
inne na każdą roku porę.
Inne do pracy, na bal, na mecz,
szpilki, kozaki i kierzce ubiorę.*

5. Uzasadnianie przez dzieci podzielone na dwie grupy twierdzeń:

- 1) We współczesnych czasach nie da się żyć bez butów, bo .....
- 2) Bez butów można się obejść, bo.....

6. Wysłuchanie bajki „Nowe buty Janka” – Alina Taradyś

Mały Janek ciężko pracował pomagając mamie w pracach na gospodarstwie. Zawsze pamiętał o swoich królikach i krowce w oborze. Nigdy nie były głodne. Byli jednak bardzo biedni, niedawno zmarł jego tata, który długo chorował. Często nie mieli co do garnka włożyć. Janek miał tylko jedną koszulę, a na nogach słomiane buty. Latem dało się wytrzymać, ale trudniej było zimą, bo to i jedzenia nie tak łatwo znaleźć, i zimno na dwór wyjść w słomianych butach. Mimo tylu prac i biedy, Janek był szczęśliwy, zawsze wesoło gwizdał ulubione piosenki, dla wszystkich był miły i życzliwy. Nie odmawiał pomocy nikomu, kto go o to poprosił.

Gdy kiedyś pracował w polu, usłyszał jak cieniutkim głosikiem ktoś woła pomocy. Pobiegł szybko w tym kierunku ale nikogo nie zauważył. Już miał wracać do swej pracy, gdy znów usłyszał wołanie. Dobiegało jakby spod ziemi. Rozchylił rosnące tam liście, odsunął patyki i zobaczył małego świerszcza, który był odwrócony na grzbiet i machał niezdarnie nóżkami. Janek delikatnie pomógł świerszczowi, ułożył go na liściu i już miał odejść, gdy ponownie usłyszał piskliwy głosik.

– Dziękuję ci, drogi chłopcze. Za twoje dobre serce należy ci się nagroda – mówił świerszcz ludzkim głosem.

Janek stał zdumiony. Szeroko otworzył oczy i nie mógł wyjść z podziwu, a świerszcz pytał swym cieniutkim głosikiem:

– Powiedz, czego pragniesz najbardziej?

Janek zamyślił się, bo niczego dla siebie nie potrzebował. Po chwili krzyknął:

– Jeśli możesz, spraw, żeby mama była szczęśliwa!

Świerszcz rozwinął skrzydełka i odleciał. Gdy Janek wrócił do domu, zobaczył nowe meble, garnki, a w kuchni uśmiechnięta mama gotowała obiad.

– Zobacz, synku, przy drzwiach masz nowiutkie buty. Już nigdy nie zmarzną ci nogi.

7. Wypowiedzi na temat tekstu: *Jakim chłopcem był Janek? Czego pragnął Janek najbardziej? Dlaczego świerszcz dał Jankowi nowe buty?*
8. Wyszukiwanie informacji na temat:

- Jakie buty noszono kiedyś w różnych częściach świata?
  - Jak wyrabiano buty kiedyś?
9. Uzupełnianie wyrazów z trudnościami ortograficznymi brakującymi literami i wklejenie tekstu do zeszytu.
- W dawny... czasa... b...ty szyto ręcznie specjalną zaokrągloną igłą i nicią – dratwą. Zajmował się tym szewc. Najczęściej wyrabiane buty ze sk...r. W zale...ności od miejsca zamieszkania, buty to albo lekkie sandały – w Grecji i ...ymie albo pełne, wysokie ze skóry z z ko...uchem – w miejscach zimnych. W krajach o klimacie umiarkowanym buty to ...odaki, mokasyny, kierzpce – szyte ze skór lub buty z drewna – drewniaki. ...odaki czasami też były drewniane. P...źniej szyto wyższe, cieplejsze buty, np. oficerki, kamasze.
10. Oglądanie na ilustracjach procesu wyrobu butów, np. <http://www.nto.pl/apps/pbcs.dll/article?A-ID=/20100816/JAKTOSIEROBI/687045769> i ustalenie kolejnych etapów:
- 1) Projektowanie.
  - 2) Naniesienie projektu na kopyto (czyli plastikowy lub drewniany model buta).
  - 3) Zaznaczanie elementów do wycięcia, wycinanie i naklejanie na karton.
  - 4) Według kartonowych części (wzorników) wycinane są części skórzane.
  - 5) Ścienianie brzegów i zszywanie części buta.
  - 6) Modelowanie i montowanie różnych dodatków.
  - 7) Przyklejanie podeszwy.
11. Rodzaje współczesnych butów – rozmowa w oparciu o obserwacje dzieci i informacje nauczyciela.
12. Obliczenia kalendarzowe:
- Jaki to będzie dzień tygodnia:
    - 4 listopada, jeśli 19 października była środa .....
    - 7 grudnia, jeśli 30 października był piątek .....
    - 29 kwietnia, jeśli 7 kwietnia był wtorek .....
  - Jaki to był dzień tygodnia:
    - 24 maja, jeśli 16 czerwca jest w czwartek .....
    - 12 lipca, jeśli 11 sierpnia jest w czwartek .....
    - 5 kwietnia, jeśli 22 maja jest w niedzielę .....
13. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykład:
- W zeszłym roku szkolnym uczniowie jeszcze będąc w klasie II zaplanowali wyjazd na białą szkołę, gdzie mieli uczyć się jazdy na nartach. Wyjazd w Bieszczady do miejscowości Arłamów zaplanowali na styczeń. Turnus miał trwać dwa tygodnie. W dzień powrotu rozszalała się burza śnieżna i przez cztery dni nie mogli wyjechać z Bieszczad. Wrócili w piątek 29 stycznia. Kiedy uczniowie klasy II wyjechali w Bieszczady na naukę jazdy na nartach? Jaki to był dzień tygodnia?*
14. Zabawy ruchowe w różnych butach (ciężkie zimowe, lekkie, wygodne półbuty, tenisówki, obuwie sportowe) przy utworach muzyki współczesnej. Ocena przystosowania butów do tańca.
15. Ewaluacja: Jak oceniałbyś (oceniłbyś) swoją wiedzę na temat wyrobu przedmiotów codziennego użytku?

16. Praca domowa: Poproś swojego dziadka lub pradziadka, żeby opowiedział ci dowolną historię o trudnych czasach w Polsce, np. w czasie wojny.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie w Internecie gier dydaktycznych. Wykorzystanie gier komputerowych.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Marsz i marszobieg w terenie.
2. Ćwiczenia przy drabinkach: spinanie, zwisanie, ćwiczenia rozciągające.
3. Ćwiczenia i zabawy przy muzyce.

IX. Blok tematyczny: TO NASZ KRAJ

Cele ogólne:

- poznanie różnych granic historycznych Polski i przyczyn zmiany granic państw;
- poznanie wybitnych postaci walczących o wolność Polski;
- doskonalenie
- wyrabianie w uczniach poczucie dumy narodowej;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje granice Polski;
- wyjaśnia słowo „niewola”;
- wymienia wybitne postaci, które przyczyniły się do wolności kraju;
- wyjaśnia przyczyny zmiany granic państw;
- wymienia przyczyny emigracji;
- nazywa i wskazuje na mapie kraje, do których emigrowali Polacy podczas zaborów;
- rozpoznaje godło narodowe w różnych okresach historycznych;
- odczytuje daty w różnych okresach historycznych Polski;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiątkowego;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- układa treść zadań tekstowych do podanych działań;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną na temat: „Chcę zobaczyć to miejsce”;
- zna słowa i melodię piosenki „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów;

- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie, wskazywanie wybranych miejsc na mapie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tekst historyczny o dzieciach z Wrześni, mapy historyczne Polski, mapa administracyjna Europy, ilustracje z godłem Polski w różnych okresach historycznych, wiersz Ludwika Wiszniewskiego „Jedenasty Listopada”, dostępne obrazy Gierymskiego i J. Matejki, fragmenty książek: np. Krzyżacy, Pan Tadeusz, utwór F. Chopina „Etiuda Rewolucyjna”, widokówki z różnych państw, książka M. Dąbrowskiej „Marcin Kozera”, tekst A. Taradyś „Babcu, tylko książeczkę mi przywieź”;

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer, encyklopedia, albumy;

Dzień pierwszy: Różne granice Polski

Przebieg zajęć:

1. Przypomnienie przez uczniów różnych wydarzeń historycznych.
2. Oglądanie filmu <http://www.wykop.pl/link/117588/nasze-granice-na-przestrzeni-wiekow/> lub <https://www.youtube.com/watch?v=JhwGW8JzH8g> lub <http://polmap.pdg.pl/mapy/polska2010.htm>
3. Porównywanie wielkości granic Polski w różnych okresach historycznych.
4. Wyróżnienie granic, w obrębie których obszar Polski był największy i najmniejszy.
5. Dyskusja na temat: *Dlaczego zmieniają się granice państw?*
6. Uzasadnianie zdania: *Najtrudniej jest ludziom mieszkającym na terenie, który zaczyna należeć do innego państwa.*
7. Oglądanie i porównywanie wyglądu naszego godła w różnych okresach historycznych.
8. Samodzielne pisanie krótkiego opowiadania na podstawie wspomnień dziadków.
9. Odczytanie napisanych opowiadań.
10. Wprowadzenie pojęcia „przystówek” poprzez określanie sposobu wykonania czynności:
biegnie (jak?) - ..... czyta (jak?) - ..... śpiewa (jak?) - .....
11. Odczytywanie dat z różnych okresów historycznych oraz łączenie ich z wielkością granic Polski:
990 rok – przyłączenie do Polski Krakowskiego i Śląska
14.04.966 – przyjęcie chrztu przez Mieszka I
07.03.1000 – zjazd w Gnieźnie
15.07.1410 – Bitwa pod Grunwaldem

- 1569 – zawarcie Unii Lubelskiej pomiędzy Polska i Litwą
1772 – I rozbiór Polski
01.09.1939 – wybuch II wojny światowej
08.05.1945 – kapitulacja Niemiec
16.10.1978 – wybór Karola Wojtyły na papieża Jana Pawła II
13.12.1981 – wprowadzenie stanu wojennego
01.05.2004 – przystąpienie Polski do Unii Europejskiej
12. Rysowanie ołówkiem, następnie węglem wybranego wizerunku godła. Cieniowanie według wzoru. Kolorowanie tła.
13. Praca domowa: Znajdź na naszych banknotach wizerunki władców Polski i napisz jacy władcy są na poszczególnych banknotach. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień drugi: Więcej niż 100 lat niewoli

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza Ludwika Wiszniewskiego „Jedenasty Listopada”

*Dzisiaj wielka jest rocznica-
Jedenasty Listopada!
Tym, co zmarli za Ojczyznę,
hołd wdzięczności Polska składa.*

*Im to bowiem zawdzięczamy
Wolność – polską mowę w szkole,
to, że tylko z ksiąg historii
poznajemy dziś niewolę.*

*Uroczyście biją dzwony,
w mieście flagi rozwinięto...
i me serce się raduje,
że obchodzę Polski święto.*

2. Rozmowa na temat treści wiersza. Odpowiadanie na pytanie: *Jak rozumiecie słowo „niewola”?*
3. Odczytywanie dat i analiza wydarzeń, które się z nimi łączą:

1772 rok – I rozbiór Polski

03.05.1791 – uchwalenie Konstytucji 3 – maja

1793 rok – II rozbiór Polski

1794 rok – insurekcja kościuszkowska

1795 – III rozbiór Polski

09.01.1797 – utworzenie Legionów Polskich przez Henryka Dąbrowskiego we Włoszech, gdzie w lipcu napisane zostały przez Józefa Wybickiego słowa naszego hymnu – Mazurka Dąbrowskiego, nazywanego wcześniej Pieśnią Legionów Polskich. Autor melodii nieznany. Hymnem została ogłoszona 26.02.1927 roku.

07.07.1807 – powstanie Księstwa Warszawskiego

20.05.1901 – ukaranie polskich dzieci we Wrześni za to, że odmówiły odpowiadania i modlitwy na religii w języku niemieckim

07.10.1918 – ogłoszenie przez Radę Regencyjną niepodległości Królestwa Polskiego

11.11.1918 – tworzenie się wolnego państwa polskiego

4. Wyszukiwanie informacji w Internecie na temat wybitnych patriotów walczących o niepodległość – praca w 3 grupach:

Wybitni wojskowi i politycy: Tadeusz Kościuszko, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Daszyński, Józef Haller, Wincenty Witos zachęcali słowem i czynem do walki. (*przycitanie ich słów, którymi zachęcali do walki*)

Artyści, którzy tworzyli, ku pokrzepieniu serc. Malarze, malujący obrazy ukazujące Polskę za czasów świetności lub podczas powstańczych walk: Jan Matejko, Artur Grottger, Aleksander Gierymski. Kompozytorzy, wzorujący się często na muzyce ludowej lub narodowej Polski: Stanisław Moniuszko, Fryderyk Chopin, Ignacy Paderewski. (*oglądanie niektórych dostępnych obrazów, wysłuchanie Etiudy Rewolucyjnej F. Chopina*)

Pisarze, których bohaterowie dzieł byli ludźmi przedsiębiorczymi, radzącymi sobie w życiu, a przy tym byli wielkimi patriotami. Pokazywali też Polskę w czasach zwycięskich walk z Krzyżakami, Turkami, Szwedami, Kozakami. Zachęcali do walki: A. Mickiewicz, J. Słowacki, Z. Krasiński, S. Wyspiański, H. Sienkiewicz, B. Prus, M. Konopnicka, E. Orzeszkowa. (*przycitanie słów postaci, opisu walk*)

5. Określanie różnych czasów czasowników w formie:

jest teraz, trwa – czas teraźniejszy: grają, pisze, idę;

było kiedyś, odbyło się – czas przeszły: pisała, walczyli, komponował;

będzie kiedyś, odbędzie się za pewien czas – czas przyszły: przyjdą, usiądziemy, zagrasz;

6. Samoocena: Oceń swoje zaangażowanie na dzisiejszych zajęciach.

7. Praca domowa: Opisz działalność wybranej postaci działającej w czasach zaborów. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień trzeci: Ja jestem Polak, proszę pana...

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie czytanego fragmentu książki „**Marcin Kozera**” Marii Dąbrowskiej

„*Ja jestem Polak, proszę pana, czy pan mnie słyszy?*” i dalej.

2. Wypowiedzi na temat: *Gdzie mieszka chłopiec, który wypowiada się w tym fragmencie? Jak zachowywał się ten chłopiec? Co utrudniało emigrantom powrót do kraju?*

3. Wyszukiwanie na mapie Anglii oraz innych państw, gdzie emigrowali Polacy.

4. Czytanie przez nauczyciela tekstu o protestujących dzieciach z Wrześni.

5. Ocena postępowania dzieci, które walczyły o polską mowę.

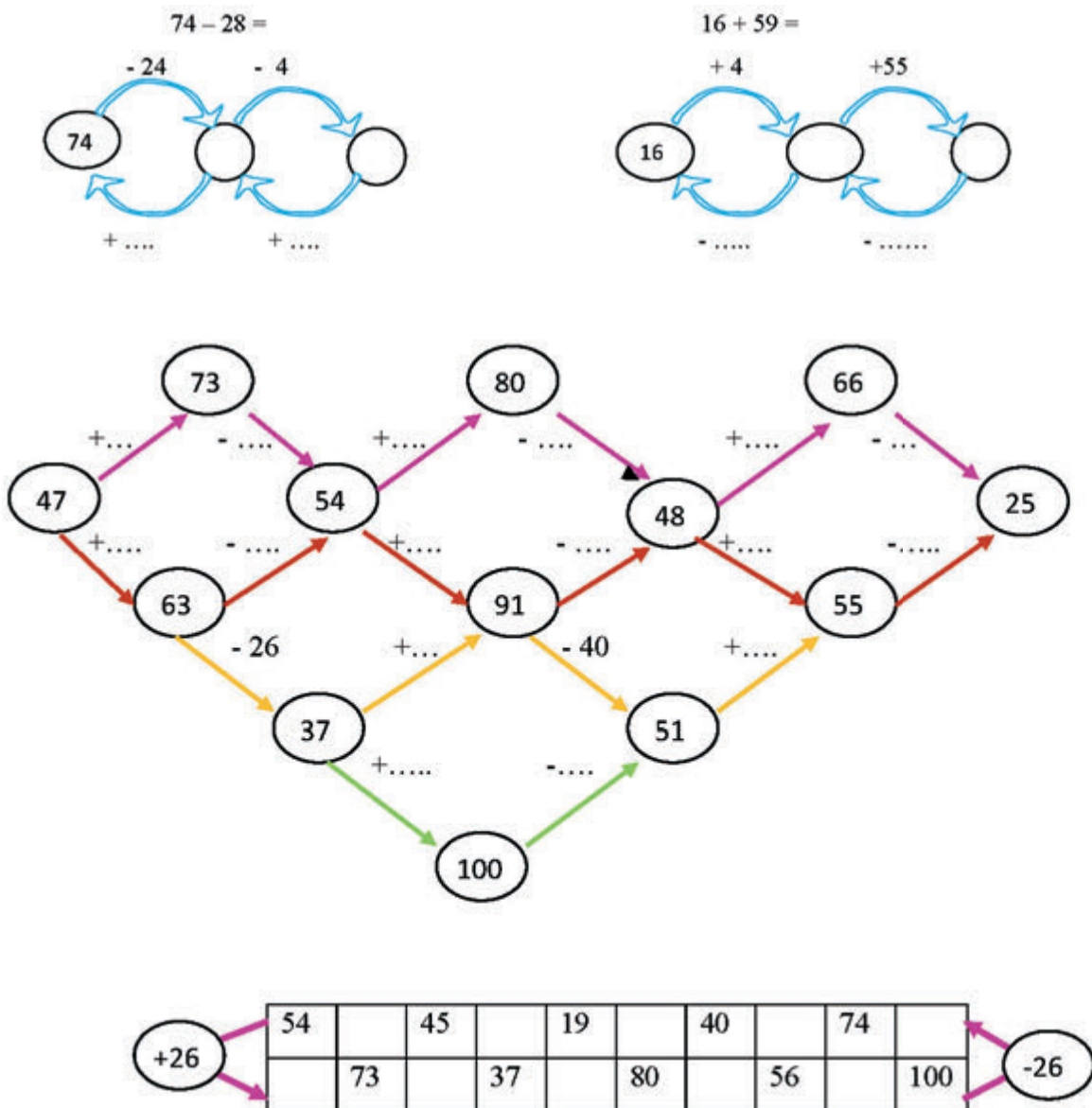
6. Pisanie odpowiedzi na pytanie: *Kto i w jaki sposób może walczyć o wolność kraju?*

7. Odmiana wybranego czasownika podanego w bezokoliczniku przez osoby w wybranym czasie, np. *walczyć*.

8. Ćwiczenia w sprawnym dodawaniu i odejmowaniu liczb dwucyfrowych w zakresie 100:

$34 + 57 =$ $100 - 34 =$ $45 + 28 =$ $93 - 26 =$ itd.

9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu z pomocą tabelek funkcyjnych, grafów, itp.:

10. Nauka piosenki „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”. Określanie nastroju piosenki.
11. Samoocena: Oceń, jak ci się podobały dzisiejsze zajęcia?
12. Praca domowa: Przynieś widokówki i ilustracje z miejscowościami z innych krajów. Wypisz kraje, do których emigrowali Polacy podczas zaborów. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień czwarty: Dziś na obczyźnie

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie tekstu A. Taradyś „Babciu, tylko książeczkę mi przywieź”.

Pani Zofia zabukowała już bilet i wydrukowała, bo za dwa dni wylatuje do Anglii. Zakupy już zrobione, wszystko dokładnie zapakowane. Musi teraz zadzwonić do syna, żeby odebrał ją z lotniska. Wprawdzie chciała zrobić im niespodziankę, ale miałyby kłopot z dotarciem do ich mieszkania. Wybrała numer syna:

- Halo, cześć, co tam u was? - zapytała pani Zofia.

Po drugiej stronie słychać było radosne głosy.

- *U mnie wszystko w porządku – odrzekła i na chwilę zawiesiła głos. – Dzwonię, bo w środę przylatuję do was i chciałabym, żebyś odebrał mnie z lotniska – dokończyła.*

Teraz dopiero po drugiej stronie radosnym krzykiem nie było końca.

- *Cześć Wiki, co ci przywieź? – zapytała wnuczkę.*

- *Okej, poszukam. No to kończę, do zobaczenia w środę! Pa – zakończyła rozmowę i zamyśliła się. Uwielbia swoją jedyną wnuczkę. Bardzo za nią tęskni ale wreszcie ją zobaczy po wielu miesiącach. Teraz musi jeszcze tylko dokupić jakieś książki w języku polskim. Tych w języku angielskim Wiktoria ma bardzo dużo, ale najbardziej cieszy się, gdy babcia przylatuje i czyta jej baśnie i opowiadania po polsku. Pięknie tam mają. Niczego im nie brakuje. U nas w Polsce też teraz można wszystko kupić, szkoda tylko, że tak trudno o dobrą pracę.*

2. Rozmowa na temat treści tekstu: *Gdzie leci pani Zofia? Za kim najbardziej tęskni? Dlaczego jej syn z rodziną wyemigrowali do Anglii?*
3. Porównanie przyczyn emigracji w dawnych czasach i obecnych.
4. Wypowiadanie się na temat: *Co dzieje się z dziećmi i rodzinami po wyjeździe jednego z członków rodziny na podstawie obserwacji i doświadczeń dzieci?*
5. Odpowiedzi na pytanie problemowe: *Jakie są korzyści z wyjazdów dla wyjeżdżających i dla osób tam mieszkających?* Zapisywanie tych korzyści na tablicy w dwóch kolumnach.
6. Pożądane zachowania ludzi na emigracji, aby pokazać, że są prawdziwymi patriotami i dobrymi Polakami (wstawianie przysłówków, np. odpowiedzialnie, dobrze, dokładnie, chętnie):
Podczas wyjazdów zachowujemy się (jak?) ..... Zawsze (jak?) ..... mówmy o Polsce. Swoim przykładem pokazujemy, że Polacy (jak?) ..... wykonują powierzone im obowiązki. (jak?) ..... pokazujemy naszą kulturę i tradycje, nasze krajobrazy i zabytki niech inni zobaczą, że Polska to piękny kraj z bogatą historią.
7. Indywidualne zapisanie w ciągu dwóch minut jak największej ilości wyrażen dotyczących Polski, tego, czym można się pochwalić za granicą. Przypomnienie pisowni nazw zabytków, krain geograficznych, świąt.
8. Rozwiązywanie zadań tekstowych z wypisywaniem danych. Przykłady:
  - *Tato Olka wyjechał do Holandii do pracy przed 45 dniami. Po tym czasie dojechał do niego na wakacje Olek z mamą i siostrą. Całą rodziną przebywali tam przez 36 dni, a potem wszyscy wrócili do domu. Ile dni był w Holandii tato Olka?*
  - *Olek zebrał 64 widokówki z Holandii, 37 dotyczyło miast, pozostałe przedstawiały krajobraz Holandii. Ile widokówek z krajobrazami zebrał Olek?*
9. Zbiorowe układanie treści zadań do podanego działania. Rozwiązanie zadania.
86 – 38 =
10. Indywidualne układanie zadań tekstowych do podanego działania, zapisanie treści, rozwiązanie i układanie odpowiedzi do zadań:
55 + 29 =
11. Oglądanie widokówek z innych krajów, jako inspiracji do pracy plastycznej.
12. Wykonanie collage na temat: „*Chcę zobaczyć to miejsce*”.
13. Ewaluacja: *Czego dowiedziałeś (dowiedziałas) się o historii Polski w ciągu ostatnich dni?*
14. Praca domowa: *Wypisz przynajmniej pięć miejsc na świecie, które pragniesz zobaczyć. Zeszyt prac domowych, część 2.*

Zajęcia komputerowe

Kopiowanie, wklejanie, pisanie i formatowanie tekstu dotyczącego wybitnych postaci historycznych walczących o niepodległość Polski.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Zabawy bieżne. Bieg w wyznaczonym czasie.
2. Ćwiczenia równoważne przy użyciu ławeczki.
3. Elementy minipiłki ręcznej: rzut na bramkę i obrona bramki.

X. Blok tematyczny: SPOTKANIE Z DZIEĆMI Z BULLERBYN

Cele ogólne:

- poznanie przygód dzieci – bohaterów książki „Dzieci z Bullerbyn”;
- poznanie zwyczajów (zabawy, szkolnictwo, obchodzenie świąt) panujących w Szwecji;
- budzenie w uczniach zainteresowań kulturą innych krajów;
- doskonalenie sprawnego dodawania i odejmowania w zakresie 100;
- wyrabianie w uczniach tolerancji dla ludzi pochodzących z innych państw;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje i wskazuje położenie Szwecji;
- rozpoznaje kontur mapy Szwecji;
- wymienia zabawy, zwyczaje panujące w Szwecji;
- wymienia postaci, wydarzenia w książce „Dzieci z Bullerbyn”;
- rozpoznaje przysłówki określające czynność, miejsce, czas;
- stosuje przysłówki w zdaniach;
- nazywa i wymienia liczebniki;
- buduje wypowiedzi pisemne: opis postaci;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 bez przekroczenia progu dziesiętkowego;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z treścią książki pracę techniczną „Makieta wioski Bullerbyn”;
- uważnie słucha utworów muzycznych;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;
- metoda projektu: „Z wycieczką po Szwecji”;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

książka A. Lindgren „Dzieci z Bullerbyn”, mapa Europy, mapa Szwecji,

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer, encyklopedia, tektura, papier kolorowy, karton,

Dzień pierwszy: Gdzie znajduje się Bullerbyn?**Przebieg zajęć:**

1. Wyszukiwanie przez dzieci i odczytanie fragmentu książki „Dzieci z Bullerbyn” dotyczącego położenia Bullerbyn.
2. Wskazywanie położenia Szwecji na mapie Europy.
3. Określanie w jakim kierunku leży Szwecja w stosunku do Polski.
4. Odczytywanie nazw państw sąsiadujących ze Szwecją.
5. Porównywanie odległości różnych państw europejskich od Polski poprzez odmierzanie linijką na mapie.
6. Przygotowanie do pracy metodą projektu pt. „Z wycieczką po Szwecji”
  - 1) Wykonanie konturu mapy Szwecji na brystolu.
  - 2) Naniesienie nazw najważniejszych miast oraz przybliżonego miejsca położenia Bullerbyn.
  - 3) Podział uczniów na 3 grupy, wyszukiwanie informacji do projektu na temat:
    - a) współczesne zabawy dzieci ze Szwecji;
    - b) szkoła w Szwecji;
    - c) obchodzenie świąt w Szwecji.
7. Oglądanie strojów ludowych Szwecji.
8. Wysłuchanie utworów muzycznych pochodzących ze Szwecji, np. grupy ABBA.
9. Sporządzenie metryczki książki.
10. Wyszukiwanie informacji na temat autorki książki. Zapisanie krótkiej informacji obok konturu mapy Szwecji.
11. Tworzenie różnych czasów czasowników w nawiązaniu do czasu akcji książki.
12. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - *Pewni polscy turyści jadąc samochodem po Szwecji w trzeci dzień podróży jechali z Ronneby do Kristianstad, gdzie odległość wynosi 86 km, w czwarty dzień jechali z Ronneby do Nybro, gdzie jest o 8 km dalej. Jaka jest długość trasy samochodowej z Ronneby do Nybro?*
  - *Zwiedzając wybrzeże Szwecji w pewnym dniu Adam przejechał samochodem trasę Solvesborg – Karlshamn – Karlskrona. Solvesborg – Karlshamn 31 km samochodem natomiast Karlshamn – Karlskrona koleją 69 km. Jaką długość trasy pokonał w tym dniu Adam?*

- Gdy podczas podróży po Szwecji Paweł z rodziną miał jechać z Hedemory do Falun, sprawdził, że bezpośrednio mieliby do przejazdu 49 km. Mama postanowiła jednak wstąpić do Borlange, gdzie z Hedemory jest 41 km, później z Borlange do Falun 21 km. O ile dalej musieli jechać wstępując do Borlange?

13. Samoocena: Oceń pracę kolegów i koleżanek na dzisiejszych zajęciach.

14. Praca domowa:

Znajdź w książce fragmenty opisujące wybraną postać pierwszoplanową i drugoplanową z książki „Dzieci z Bullerbyn”.

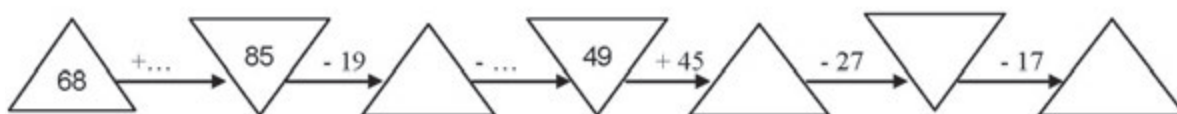
Zapytaj dziadków, jak wyglądały domy w waszej miejscowości w czasach ich dzieciństwa.

Dzień drugi: Kto mieszka w Bullerbyn?

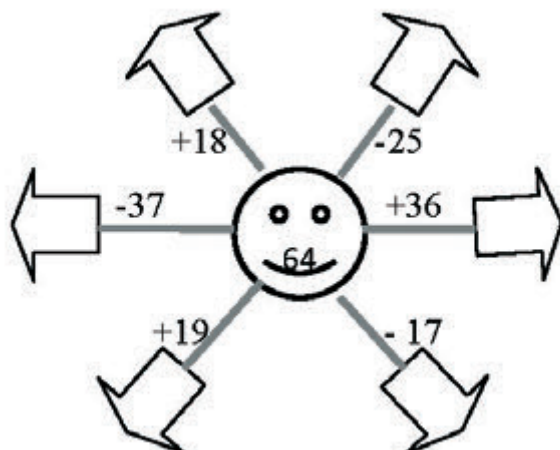
Przebieg zajęć:

1. Opisywanie domów, w których mieszkają dzieci, odległości domów od siebie.
2. Zbiorowe wykonanie makiety wioski Bullerbyn. Zwrócenie uwagi na wygląd domów w Szwecji w latach czterdziestych dwudziestego wieku. Porównanie wyglądu domów w Szwecji z domami w tym okresie w Polsce na podstawie starych zdjęć i opowieści dziadków.
3. Słowna prezentacja przez dzieci przygotowanych wizerunków postaci, uzupełniana przez pozostałe dzieci oraz czytanie fragmentów książki.
4. Sposób komunikowania się bohaterów książki.
5. Uzasadnianie, że dzieci mieszkające w Bullerbyn łączyła przyjaźń.
6. Przypomnienie zasad pisania opisu postaci.
7. Indywidualne pisanie krótkiego opisu wybranej postaci i czytanie na forum klasy w celu wspólnego poprawienia błędów stylistycznych i gramatycznych.
8. Ćwiczenia w sprawnym wykonywaniu działań w zakresie 100 poprzez dopełnianie do dziesiątki:

$$46 + 28 = 46 + 30 - 2 =$$

$$57 + 35 = 57 + 33 + 2 =$$
9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100 z pomocą tabelki funkcyjnych, grafów:

$+19$	-36	$+15$	-28	$+44$	-17	$+8$
73	58	73	55	62		42
					52	
	57				43	
55						55
	51		44		64	
55	45	31	62	74		83
					39	
	73		72		35	
31		27		71		67
	18	80	59		76	
						51
	91		46		17	
		52		56		18
-19	$+36$	-15	$+28$	-44	$+17$	-8

10. Samoocena: Oceń w skali od 1 do 6, jak ci się podobały dzisiejsze zajęcia.

11. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.

Oblicz podane w słoneczku działania.

Narysuj kilka współczesnych domów Szwecji.

Wypisz zabawy polskich dzieci, w które można się bawić w grupie.

Dzień trzeci: Zabawy, zainteresowania i zajęcia dzieci ze Szwecji

Przebieg zajęć:

1. Opowiadanie uczniów o zabawach i zainteresowaniach dzieci z wioski z Bullerbyn.

2. Wypisanie wspólnych zajęć i zabaw dzieci z Bullerbyn:

- Opieka nad zwierzętami: pies Svipp, kura, koty, baranek Pontus.
- Pomoc w gospodarstwie: plewienie rzepy, robienie zakupów, zabawa w spółdzielnię – sprzedaż wiśni, opieka nad Kerstin.
- Tajemnice chłopców: groty w sianie, polowanie na wodnika, tajemnicza skrzynia.
- Zabawy, tajemnice i psikusy dziewczynek: nowy pokój Lisy, nieudana ucieczka dziewczynek, kłamstwo o perłach, zabawa w księżniczki, podmienienie zębów na sztuczną szczękę Agdy.
- Wspólne zabawy wszystkich dzieci, np.: zabawa na sankach, wspólne spędzanie świąt, zabawa w przebierańców, poszukiwanie pereł na wyspie, inna zabawa na wyspie i spotkanie z baranem, obchodzenie urodzin, wyprawa na raki.

3. **Wypowiedzi na temat:** Czym się różni sposób zabawy wszystkich współczesnych dzieci od zabaw dzieci w Szwecji w połowie XX wieku?

4. Wyszukiwanie w Internecie i zapisanie przez I grupę uczniów informacji na temat współczesnych zabaw dzieci ze Szwecji, np.:

- „Szymon mówi” – podobna do polskiej zabawy „Ojciec Wirgiliusz”

Jedno z bawiących się dzieci wyznaczane jest na Szymona. Pozostałe biegają przed Szymonem. Gdy Szymon powie „Szymon mówi: (np.) pokręćcie się w prawą stronę” i jednocześnie sam wykona to ćwiczenie, wszyscy muszą zrobić to samo. Gdyby jednak polecił np. poskaczcie na prawej nodze i pokaże ruch, ale bez powiedzenia „Szymon mówi” pozostali muszą pozostać w bezruchu. Gdy ktoś się pomyli, odpada z gry. Zabawa trwa dotąd aż zostanie jedna osoba, która następnie zostaje Szymonem.

- **„Zaczep ogonek”**

Jedno z dzieci rysuje na papierze świnkę lub inne zwierzę bez ogonka. Przypina się go później na ścianie tak, żeby dziecko mogło dostać. Wyznaczonemu dziecku nakłada się opaskę na oczy i daje mu się ogonek z pinezką. Dziecko ma za zadanie przyczepić ogonek w miejscu, które zapamiętało, że tam ma być.

- **„Sztorm na morzu”**

Ustawia się krzesła na obwodzie koła, tyłem do siebie. Jest ich o jedno mniej niż uczestników. Puszczają muzykę. Uczestnicy chodzą dookoła krzesła, ręce mają założone na plecach. Gdy muzyka cichnie, trzeba szybko zająć krzesło. Na jednym nie mogą być dwie osoby. Osoba, która zostanie bez krzesła odpada z gry. Odstawia się jedno krzesło, włącza muzykę. Zabawa trwa dotąd, aż zostanie jedna osoba.

- **„Pies i kość”**

Wyznaczona osoba udaje psa. Pozostali uczestnicy, siadają na podłodze na obwodzie koła. Schylają się do podłogi i zakrywają oczy. Wówczas pies cicho zakrada się i chowa za plecami któregoś z uczestników kość (przedmiot przypominający kość). Uczestnik, który zauważył, że ma za sobą kość, bierze ją i biegnie raz dookoła kręgu starając się wrócić na swoje miejsce. Jednocześnie pies również obiega krąg, ale w przeciwną stronę, próbując też zająć to miejsce. Wygrywa ten, kto pierwszy zajmie wolne miejsce. Uczestnik bez miejsca jest psem i zabawa zaczyna się od nowa.

- **„Plotka” – zabawa z morałem; jest podobna do naszej zabawy „Głuchy telefon”**

Uczestnicy siadają w kręgu. Wyznacza się plotkarza. Osoba ta szepcze zdanie sąsiadowi, który siedzi na lewo od niej. On próbuje zapamiętać całe zdanie i szepcze je dalej. Gdy kolejno dojdzie do osoby, która mówiła pierwsza, wypowiada ona głośno co usłyszała, następnie to co mówiła na początku. Często jest to zupełnie inne zdanie.

5. Wykorzystanie zabaw dawnych i współczesnych podczas wspólnych zabaw w klasie.

6. Ćwiczenia rachunkowe. Przykłady:

- 1) do jakiej liczby dodam 7 i otrzymam wynik 45
- 2) do jakiej liczby dodam 27 i otrzymam wynik 65
- 3) jaką liczbę dodam do 36, aby otrzymać wynik 43
- 4) jaką liczbę dodam do 36, aby otrzymać wynik 73
- 5) od jakiej liczby odejmę 9 i otrzymam wynik 37
- 6) od jakiej liczby odejmę 29 i otrzymam wynik 17
- 7) jaką liczbę odejmę od 62, aby otrzymać wynik 56
- 8) jaką liczbę odejmę od 62, aby otrzymać wynik 36

7. Zapisywanie podanych wyżej działań w celu ustalenia wniosków:

- 1) Jeśli jeden ze składników zwiększamy o pełne dziesiątki, to wynik też się zwiększy o tą samą liczbę dziesiątek.
- 2) Jeśli odjemną zwiększamy o pełne dziesiątki, to różnica zmniejszy się o tą samą liczbę dziesiątek.

8. Ćwiczenia w sprawnym dodawaniu i odejmowaniu takich samych liczb, np.:

$$6 + 6 = 12 \quad 16 + 16 = 32 \quad 26 + 26 = 52 \quad 36 + 36 = 72 \quad 46 + 46 = 92$$

i analogicznie

$$7 + 7 = 14 \quad 17 + 17 = 34 \quad \text{itd.}$$

$$8 + 8 = 16 \quad 18 + 18 = 36 \quad \text{itd.}$$

$$9 + 9 = 18 \quad 19 + 19 = 38 \quad \text{itd.}$$

9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu liczb z jedną niewiadomą:

$$\begin{array}{cccc} 57 + \square = 84 & \square + 19 = 75 & 51 - \square = 46 & \square - 17 = 65 \\ 34 + \square = 62 & \square + 26 = 43 & 92 - \square = 54 & \square - 39 = 34 \end{array}$$

10. Rozwiązywanie zadań tekstowych typu:

- *Olle nazbierał do zabawy 38 kamyków, Bosse dołożył mu jeszcze kilka i teraz ma 52. Ile kamyków dołożył Bosse Ollemu?*
- *Britta ma 33 cukierki. Dała Annie kilka i teraz ma 27. Ile cukierków Britta dała Annie?*

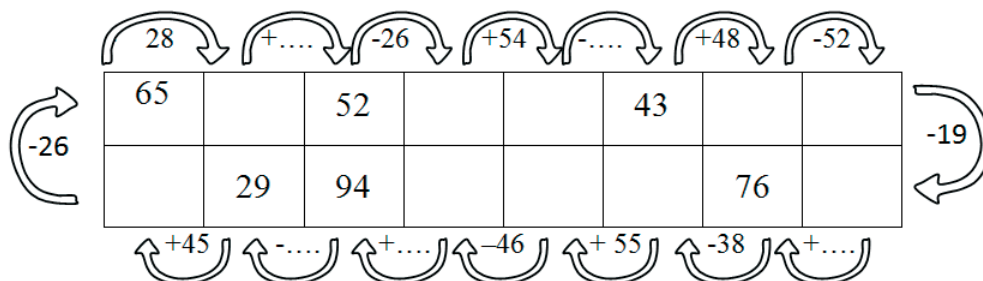
11. Ewaluacja: Podaj, o jakich zajęciach i zainteresowaniach dzieci dowiedziałeś się i które z nich można podzielać we współczesnych czasach?

12. Praca domowa: do wyboru z Zeszytu prac domowych, część 2.

Dzień czwarty: Szkoła w Szwecji dawniej i dziś

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie 100:

2. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu. Sprawdzanie dodawania za pomocą odejmowania i odwrotnie:

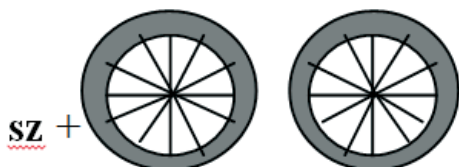
$$35 + 57 = 35 + 5 + 52 = 92$$

$$74 - 38 = 74 - 34 - 4 = 40 - 4 = 36$$

$$92 - 57 = 92 - 52 - 5 = 35$$

$$36 + 38 = 36 + 4 + 34 = 74$$

3. Rozwiązywanie rebusu:

4. Wypowiedzi uczniów na tematy związane ze szkołą: *Jak odbywała się nauka w szkole? Dni wolne od zajęć.*

5. Przygody dzieci związane ze szkołą, np.:

- Choroba nauczycielki i pomoc dzieci.

- Śnieżycyca w drodze powrotnej.
  - Obchodzenie w szkole Prima Aprilis.
  - Zabranie baranka Pontusa do szkoły.
  - Zabawy podczas drogi powrotnej ze szkoły.
6. Ćwiczenia w zastosowaniu przysłówków z pytaniami „gdzie? – daleko, blisko, tutaj, wysoko, nisko; „kiedy?” – wcześniej, jutro, dzisiaj, wczoraj, wtenczas, wówczas, niedługo, oraz poznanych wcześniej „jak?” – przyjemnie, szybko, łatwo, zimno:
- Dzieci mieszkające w Bullerbyn mają do szkoły ..... . Muszą ..... wyjść z domu, aby zdążyć na lekcje. Olle ..... nie był w szkole, bo zachorował. Przeziębił się, bo ..... na drodze złapała ich okropna śnieżycyca. .... będą święta, więc wszyscy będą mieć wolne. Będzie bardzo ..... pobawić się przy ciepłym kominku, gdy wiatr i ..... na dworze.
7. Wyszukiwanie przez II grupę uczniów informacji na temat obecnego systemu szkolnictwa w Szwecji, np.:
- Kiedy dzieci mają 6 lat rodzice mogą je posyłać na rok do przedszkola, które nie jest obowiązkowe.*
- Naukę w szkole podstawowej dzieci rozpoczynają w wieku 7 lat. Trwa ona przez 9 lat i jest obowiązkowa. Kończy się ocenami, które pojawiają się dopiero po I semestrze w klasie ósmej. Obowiązuje trzystopniowa skala ocen: zaliczone (dostateczny), zaliczone dobrze (dobry) i zaliczone z wyróżnieniem (bardzo dobry). Podczas trwania wcześniejszych lat nauki nie ma ocen.*
- W klasach młodszych uczniowie muszą nauczyć się przede wszystkim czytania, pisania, poprawnego wystawiania się i liczenia. Są też lekcje muzyki, rysunku i sportu.*
- Nauka dzieli się na dwa semestry. Pierwszy semestr rozpoczyna się pod koniec sierpnia, a kończy na dwa dni przed Bożym Narodzeniem. II semestr rozpoczyna się 7 stycznia, a kończy na początku czerwca. Oprócz tego dzieci mają jeszcze wolne podczas ferii jesiennych, ferii sportowych w lutym i ferii świątecznych na Wielkanoc.*
8. Samoocena: oceń swoją pracę podczas dzisiejszych zajęć.
9. Praca domowa dla chętnych: przygotuj pisemne ciekawostki na temat Szwecji, np.: zabytki, krainy geograficzne, itp. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień piąty: Święta w Bullerbyn

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązywanie krzyżówki z hasłem: LUBIMY ŚWIĘTA
  - 1) Lasse, Bosse, Olle to ...
  - 2) na nim były dostarczane listy
  - 3) zmartwienie Ollego;
  - 4) tam chłopcy urządzili zabawę w Indian;
  - 5) pora roku na sanki;
  - 6) tam spotkali niebezpiecznego barana;
  - 7) sprzedawały to dzieci w swojej spółdzielni;
  - 8) polowali na niego nocą przy młynie;

8. Ćwiczenia w praktycznym stosowaniu liczebnika głównego i porządkowego (bez podawania nazwy):
Mariusz ma (2) ..... znaczki. Kasia już (3) ..... raz była dzisiaj po zakupy. Jola znalazła (5) ..... borowików. Paweł jest (10) ..... na liście w dzienniku. Zosia ma (4) ..... lalki.

9. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu typu:

$$36 + 27 + 28 = \qquad 82 - 26 - 38 = \qquad 58 + 34 - 46 =$$

$$25 + 26 + 49 = \qquad 95 - 49 - 27 = \qquad 74 - 37 + 25 =$$

10. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:

- *Franek układał znaczki po 10 i dodawał zakładkę. W znaczkach z motylami policzył, że ma 2 zakładki i 8 znaczków. W znaczkach z żukami ma 3 zakładki i 7 znaczków. W znaczkach z kwiatami 3 zakładki i 5 znaczków. Ile wszystkich znaczków ma Mariusz?*
- *Wojtek ma w skarbonce 48 złotych. Od mamy dostał jeszcze 45 złotych. Kupił grę komputerową za 37 złotych. Ile pieniędzy zostało Wojtkowi?*

11. Ewaluacja: Oceń swoją wiedzę na temat Szwecji oraz zajęć i zwyczajów mieszkających tam ludzi?

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie, zapisanie i drukowanie informacji na temat zabaw dzieci, szkolnictwa, obchodów świąt w Szwecji.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Zabawy bieżne.
2. Zabawy ruchowe na podstawie zabaw dzieci ze Szwecji.
3. Ćwiczenia z piłką: kozłowanie, rzut na bramkę.

XI. Blok tematyczny: JESIENNA SZARUGA

Cele ogólne:

- poznanie zagrożeń wynikających z działania natury i sposobów zapobiegania im;
- poznanie wykorzystania sił natury;
- doskonalenie dodawania i odejmowania w zakresie 100;
- wyrabianie w uczniach chęci niesienia pomocy poszkodowanym podczas klęsk żywiołowych;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje elementy pogody oraz rodzaje opadów i wiatru;
- wymienia cechy pogody późną jesienią;
- bada właściwości wiatru;
- rozpoznaje cztery żywioły i wymienia ich pozytywne i negatywne skutki;
- wymienia sposoby zabezpieczania się przed klęskami żywiołowymi;
- odmienia czasowniki przez czasy;
- wyciąga wnioski z postępowania innych;

- rozpoznaje morał opowiadania;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego;
- mierzy i porównuje długości;
- oblicza obwody prostokątów;
- rozwiązuje zadania tekstowe złożone;
- wykonuje starannie pracę plastyczną na temat pomocy podczas klęsk żywiołowych;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, eksperymentowanie, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: udział w inscenizacji, tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

encyklopedia, poradniki ogrodnicze, wiatromierz, deszczomierz, opowiadanie „I znowu pada”, bajka Ezopa „Kto silniejszy”, fragment streszczenia mitu o Prometeuszu,

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer, baloniki, piórka, piłeczki pingpongowe, świeczki,

Dzień pierwszy: Duuużo wody

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie opowiadania A. Taradyś „I znowu pada”.

Niebo zasnuły ciemne, ciężkie chmury. Magda wyjrzała przez okno i zaczęła narzekać.

– Znow nie pójde z Kašką na zakupy! A tak miałam ochotę pochodzić po sklepach! – zezłościła się. – Ale ta jesień daje się nam we znaki w tym roku. Mogłoby już nie padać – dodała.

– Nie narzekaj, jutro już ma się rozpogodzić, to pójdziesz – upomniałam wnuczkę. – Jesienią powinno dużo padać, na razie nie ma tego deszczu tak wiele. Ja pamiętam rok, gdy w lipcu była powódź tysiąclecia.

– Babciu, u nas?! Jak to było, opowiedz o tym – poprosiła Magda.

– Nie, nie u nas. My na szczęście mieszkamy w takiej okolicy, gdzie nie pamiętam żeby była powódź. To było w okolicach Odry. Chociaż przez Wisłę też często są powodzie, ale nie aż tak wielkie. Chodź sprawdzimy w Internecie jak to było.

Magda w zamyśleniu oglądała zdjęcia i czytała opisy. Znalazła w „wikipedii”

http://pl.wikipedia.org/wiki/Pow%C3%B3d%C5%BA_tysi%C4%85clecia następujące informacje:

„Powódź tysiąclecia – potoczna nazwa powodzi, która nawiedziła w lipcu 1997 roku południową i zachodnią Polskę, Czechy, wschodnie Niemcy (Łużyce), północno-zachodnią Słowację oraz wschodnią Austrię, doprowadzając na terenie Czech, Niemiec i Polski do śmierci 114 osób oraz szkód materialnych w wymiarze blisko 4,5 miliarda dolarów. Na terenie Polski zginęło 56 osób, a szkody oszacowano na ok. 3,5 miliarda dolarów. Wylały wówczas wody dorzeczy rzek Bóbr, Bystrzyca, Kaczawa, Kwisa, Mała Panew, Nysa Kłodzka, Nysa Łużycka, Odra, Olza, Oława, Skora, Szprotawa, Śleza i Widawa, a także górnej Wisły i Łaby.

Bilans powodzi to 56 ofiar śmiertelnych i straty materialne szacowane na około 12 mld złotych. W wyniku powodzi dach nad głową straciło 7000 ludzi, a około 40 tys. straciło dorobek całego życia. Straty z tytułu zniszczenia majątku poniosło 9000 firm. Woda zniszczyła lub uszkodziła 680 000 mieszkań, 843 szkoły, z których 100 uległo całkowitemu zniszczeniu, 4000 mostów, w tym zerwanych ok. 45, 14 400 km dróg, 2000 km torów kolejowych, 613 km wałów przeciwpowodziowych i 665 835 ha ziemi, czyli ponad 2% kraju.

Prezydent Aleksander Kwaśniewski ogłosił w Polsce jednodniową żałobę narodową 18 lipca. Odwołane zostały wszystkie imprezy, flagi państwowe w gmachach publicznych zostały opuszczone do połowy masztów i przepasane kirem, a stacje radiowe emitowały spokojniejszą muzykę”.

- Babciu, to było straszne – popatrzyła na mnie z przejęciem Magda.

- Wyobraź sobie, że to było przed zbiorami. Tamci ludzie nie mogli skorzystać z niczego, co rośnie na polu. Cała Polska włączyła się w pomoc. Organizowane były zbiórki wody, ubrań, pościeli, koców, środków czystości, żywności. Wszystko było potrzebne – zamyśliłam się.

- Madziu, mam nadzieję, że już nikt nie będzie musiał przeżywać takiej tragedii – dodałam po chwili.

- Już nie będę narzekać i wcale nie muszę iść na te zakupy. Chociaż zobacz, przestało padać, nawet słońce widać – dokończyła.

2. Rozmowa na temat treści opowiadania: *Dlaczego Magda narzekała? O czym opowiedziała jej babcia?*
3. Wyszukiwanie w Internecie sposobów zabezpieczania się przed powodzią: wały przeciwpowodziowe na rzece, wczesne ostrzeżenie i zaopatrzenie się w worki z piaskiem, zabezpieczenie się w wodę pitną i trwałą, suchą żywność po ogłoszeniu alarmu przeciwpowodziowego, sprawne telefony itd.
4. Wypowiedzi uczniów na temat: *Jakie zagrożenia sanitarne spowodowane są powodzią?*
5. Szukanie w kalendarzach przyrodniczych, w poradnikach ogrodniczych, itp. odpowiedzi na pytanie: *O jakiej porze roku nawet duża ilość deszczu nie szkodzi roślinom?*
6. Rodzaje opadów występujące w Polsce w różnych porach roku:
  - **Deszcz** – występuje w różnej wielkości kropel i różnej intensywności
  - **Mżawka** – bardzo drobne kropelki
  - **Śnieg** – zrosnięte kryształki lodu; występuje późną jesienią i zimą
  - **Krupa śnieżna** – białe, nieprzezroczyste grudki śnieżne; występuje późną jesienią i zimą
  - **Grad** – kulki lodu różnej wielkości; występuje latem;
  - **Mgła** – która nie należy do opadów ale do zawieszin, wskutek skraplania się pary wodnej unoszącej się w powietrzu;
7. Rodzaje osadów: **rosa, szron, szadź, gołoledź.**
8. Ustawienie na zewnątrz pojemnika (miarki) sprawdzającej ilość opadów dobowych w listopadzie lub spacer do stacji pogodowej – szkolnej lub znajdującej się w danej miejscowości.

9. Sprawdzenie stanów rzek, w których istnieje zagrożenie powodziowe.
10. Ćwiczenia w odmienianiu czasowników, w tym czas przyszły złożony, np. czasownika padać:
będzie padał, będziesz rosła, będzie świeciło itp.
11. Rozwiązywanie zadań tekstowych z użyciem nawiasu. Przykłady:
  - Marta wzięła na zakupy 54 złote. Kupiła album z miastami za 35 złotych i notatnik z kalendarzem za 17 złotych. Czy wystarczyło Marcie pieniędzy na zakupy?
  - Zosia wypożyczyła książkę, która ma 72 strony. Mama przeczytała jej 19 stron, kilka przeczytała sama. Razem ma przeczytanych 35 stron. Ile stron Zosia przeczytała sama? Ile stron książki zostało Zosi do przeczytania?
12. Ćwiczenia w obliczaniu działań z użyciem nawiasów, np.:
 $51 + (62 - 26) =$ $27 - (54 - 27) =$ $(63 + 27) - (36 - 27) =$
13. Praca domowa: do wyboru z Zeszytu prac domowych, część 2.

Dzień drugi: Eksperymentujemy z wiatrem

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenia w wykonywaniu działań dodawania i odejmowania z nawiasami i bez nawiasów. Kolejność wykonywania działań:

$$82 - 45 + 15 = 52 \qquad 82 - (45 + 15) = 22$$

$$67 - 34 - 17 = 16 \qquad 67 - (34 - 17) = 50$$

2. Ćwiczenia w porównywaniu wyników działań w zależności od umiejscowienia nawiasów:

$$\begin{array}{r} 88 \qquad 36 \\ (63 + 25) - (17 + 19) = 52 \end{array}$$

$$63 + 25 - 17 + 19 = 90$$

$$\begin{array}{r} 88 \\ (63 + 25) - 17 + 19 = 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ 63 + (25 - 17) + 19 = 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36 \\ 63 + 25 - (17 + 19) = 52 \end{array}$$

$$58 - 34 + 19 + 27 = 70$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ 58 - (34 + 19) + 27 = 32 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ (58 - 34) + 19 + 27 = 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 46 \\ 58 - 34 + (19 + 27) = 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \qquad 46 \\ (58 - 34) + (19 + 27) = 70 \end{array}$$

3. Rozwiązywanie zadania tekstowego. Próba ułożenia rozwiązania w jednym zapisie, po uprzednim wypisaniu danych:

Basia ma klocki żółte i czerwone, posortowane po dwa woreczki każdego koloru. W pierwszym jest 26, w drugim 16 klocków żółtych. W trzecim 18 i w czwartym 22 klocków czerwonych. Których klocków jest więcej i o ile?

4. Wysłuchanie bajki „**Kto silniejszy**” na podstawie tekstu bajki Ezopa:

Wiatr i słońce nie żyli w zbytnej przyjaźni. Starali nie wchodzić sobie w drogę. Kiedy słońce wychodziło na niebo, wiatr cichł i zmykał tam, gdzie niebo przykrywały chmury. Gdy wiatr chciał pohulać wśród drzew, wtedy słońce kryło się za chmurami. Kiedyś jednak obaj znaleźli się w tym samym miejscu, a na niebie nie było żadnej chmurki, za którą mógł się skryć któryś z nich.

- Zmykaj stąd, bo ja teraz chcę poszaleć – krzyknął wiatr.

- Nie ustąpię ci, bo teraz jest moja kolej – odrzekło ze spokojem słońce.

- Niech ustąpi ten z nas, kto jest silniejszy – prowokował zaczepkę wiatr.

- W porządku. Zobacz, przez pustkowie idzie starszy człowiek, sprawdźmy, kto szybciej sprawi, że nie będzie miał na sobie ubrania, ten zwycięży – ze stoickim spokojem zaproponowało słońce.

Wiatr z ochotą przystał na tą propozycję.

- Ja zaczynam! – wykrzyknął i zaczął z całej siły wiać w stronę człowieka. Wirował, wył groźnie, ale im mocniej wiatr próbował zdjąć ubranie, tym bardziej człowiek je przytrzymywał. Próbował jeszcze kilkakrotnie, lecz nie udało się.

- Teraz moja kolej – stanowczo rzekło słońce.

Wiatr ucichł, słońce delikatnie przygrzewało, zrobiło się bardzo przyjemnie.

- Nie dajesz rady – zaśmiewał się wiatr.

- Zaczekaj, mamy czas – odrzekło słońce i coraz mocniej zaczęło przygrzewać. Człowiek otarł pot z czoła, zdjął ubranie i usiadł zmęczony pod drzewem. Wiatr nie mógł wyjść z podziwu, że słońce zwyciężyło mimo swej delikatności.

5. Rozmowa na temat treści bajki: *Dlaczego słońce okazało się silniejsze? Jaki morał wyływa z tej bajki?*

6. Próba wyjaśnienia przez dzieci, co to jest wiatr. Dmuchanie piórka, wachlowanie się kartką papieru.

7. Wyjście do szkolnej stacji pogodowej, w celu obejrzenia wiatromierza. Sprawdzenie kierunku, z którego wieje wiatr.

8. Badanie w klasie właściwości wiatru – eksperymenty:

1) Czy wiatr można złapać: nadmuchiwanie balonika, zawiązanie go i odpowiadanie na pytanie: Co znajduje się w baloniku?

2) Czy wiatr może przenieść przedmioty: I. Złożoną na pół kartkę 5cmx5cm kładziemy na stół, przykładamy w pobliżu niej odkręconą butelkę plastikową. Naciskamy gwałtownie na butelkę i sprawdzamy co się stanie z kartką papieru. II. Nalewamy wody do miski, do kawałka plastiku przyklejamy papier udający żagiel i dmuchamy. III. Dmuchanie w piłeczkę pingpongową.

3) Ciepłe, czy zimne powietrze na dole: Sprawdzamy, gdzie jest cieplej. W klasie, czy na zewnątrz (na korytarzu szkolnym lub na dworze). Zapaloną świeczkę kładziemy na podłodze przy uchylonych drzwiach lub na parapecie uchylonego okna. Patrzymy w którą stronę odwrócił się płomień. Następnie nauczyciel unosi świeczkę pod sufit i ponownie sprawdzamy.

4) Czy powietrze tonie: nadmuchujemy balonik, zawiązujemy i wkładamy do wody.

5) Czy powietrze znajduje się w przedmiotach: Wkładamy pustą, odkręconą butelkę pod wodę –

otworem ku dołowi. Przytrzymujemy i sprawdzamy, co będzie się działo z butelką. Dlaczego butelka nie napełnia się, lecz chce wypłynąć na powierzchnię? Następnie kładziemy butelkę i obserwujemy, czy z butelki będzie się wydobywało powietrze.

9. Poznanie rodzajów wiatru.
10. Wypowiedzi uczniów na temat nasilenia jesiennego wiatru i towarzyszącym mu opadom na podstawie ich obserwacji.
11. Pozytywne i negatywne znaczenie wiatru w przyrodzie oraz w życiu i gospodarce człowieka.
12. Samoocena: Jakie samopoczucie towarzyszyło ci na dzisiejszych zajęciach? Opowiedz o tym.

Dzień trzeci: Ziemia, to nie tylko skarby

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie streszczenia mitu o Prometeuszu.

Prometeusz był tytanem, twórcą rodu ludzkiego – ulepił on człowieka z gliny pomieszanej ze łzami, a duszę dał mu z ognia niebieskiego, którego parę iskieł ukradł z rydwanu słońca. Człowiek ten był słaby i bezbronny wobec potęgi przyrody, której nie rozumiał. Prometeusz wykrał bogom Olimpu ogień i nauczył człowieka używania go. Nauczył go też różnych sztuk, rzemiosła.

Zeus był zazdrosny i chciał zniszczyć człowieka. Namówił bogów do stworzenia pięknej i urokliwej Pandory, nazwanej tak, gdyż była darem dla ludzi. Otrzymała ona bardzo szczelnie zamkniętą puszkę. Pandora została podstawiona pod dom Prometeusza, ale ten nie przyjął jej i nakazał odesłać. Jeden z jego lekkomyślnych braci, poślubił tę kobietę. Wkrótce Pandora namówiła męża do otworzenia tej puszkę. Na świat wydostały się wszystkie smutki, choroby, złe uczynki. Prometeusz ponownie pomógł ludziom.

Zeus ukarał Prometeusza za jego pomoc ludziom. Przykuł go do skał Kaukazu.

2. Rozmowa na temat fragmentu treści mitu: *Co zrobił Prometeusz? Co wykrał ważnego dla ludzi?*
3. Wypowiedzi na temat skarbów Ziemi.
4. **Podział skarbów Ziemi** na te, które kryją się w głębi, np.: węgiel, sól, metale, szlachetne kamienie, itd. oraz te, które są na jej powierzchni, np.: gleba, piasek, marmur, granit, glina, woda, powietrze, rośliny, itd. Pisanie w dwóch grupach o wykorzystaniu skarbów Ziemi.
5. Odpowiadanie na pytanie problemowe: *Kiedy pokłady ukryte w Ziemi mogą okazać się dla ludzi niebezpieczne?* (wybuch gazu w kopalniach, wybuch wulkanu, zalanie kopalń, itd.)
6. Wyodrębnienie **czterech żywiołów**: ziemia, powietrze, ogień, woda. Uzasadnianie, że każdy z czterech żywiołów może być bardzo potrzebny (uprawa roślin, oddychanie, ciepło ognia do ogrzania i przygotowania potraw, woda do picia, podlewania roślin, itd.) ale może też być bardzo niebezpieczny (trzęsienia ziemi, huragany, trąby powietrzne, pożary, susza, powódzie).
7. Ustalenie sposobów zabezpieczania się w przypadku zagrożenia klęskami żywiołowymi:
  - Sprawdź, czy domowa apteczka jest zaopatrzona.
  - Wyłącz w domu elektryczność, wodę i gaz.
  - Zaopatr się w źródła światła.
  - Pozamykaj okna.
  - Nie pozostawaj w pomieszczeniu, z kierunku wiatru.
  - Zdejmij z okien doniczki i inne przedmioty.
  - Przygotuj niezbędne przedmioty w przypadku ewakuacji.
  - Nie pozostawiaj samochodów w pobliżu drzew, słupów i trakcji elektrycznej.

8. Pisownia nie z **czasownikami i przymiotnikami** jako wyrazy przeczące:

bezpieczny – niebezpieczny

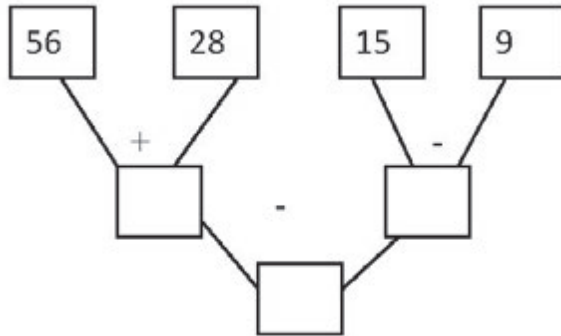
pomógł – nie pomógł

potrzebny – niepotrzebny

przyjął – nie przyjął

9. Rozwiązywanie zadań tekstowych złożonych. Próba zapisania rozwiązań za pomocą drzewek.

- Wczesną wiosną na pobliskim jeziorze pływało 56 dorosłych kaczek. Latem wykluło się 28 kacząt. Jesienią 15 dorosłych i 9 młodych kacząt przeleciało na inne zbiorniki wodne. Ile teraz kaczek pływa na pobliskim jeziorze?

Próba zapisania rozwiązania w jednym zapisie.

- Marysia i jej brat Jacek zbierają pieniądze na wspólne narty. Marysia miała już 83 złote, lecz kupiła sobie bluzkę za 29 złotych. Jacek zebrał 92 złote ale kupił buty za 54 złote. Ile pieniędzy zebrało już rodzeństwo na zakup nart?
10. Praca plastyczna farbami: Pomoc podczas klęsk żywiołowych.
11. Samoocena: Jak oceniasz swoją pracę podczas dzisiejszych zajęć?
12. Praca domowa: Wypisz dane do zadania, oblicz i napisz odpowiedź do zadania. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień czwarty: Sprawdźmy, co z przyrodą

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie wiersza „Jesień” J. Czechowicza

*Szumiał las, śpiewał las,
gubił złote liście,
świeciło się jasne słońko
chłodno, a złociście...*

*Rano mgła w pole szła,
wiatr ją rwał i ziębił;
opadały ciężkie grona
kalin i jarzębin...*

*Każdy zmierzch moczył deszcz,
płakał, drżał na szybkach...
i tak ładnie mówił tatuś:
– Jesień gra na skrzypkach.*

2. Rozmowa na temat treści wiersza: Jaką porę roku obrazuje ten wiersz?
3. Indywidualne wyszukiwanie w wierszu najpiękniejszych zwrotów i wyjaśnianie ich.

4. Nauka na pamięć wiersza „Jesień” J. Czechowicza.
5. Odpowiadanie na pytanie: *Co dzieje się z roślinami późną jesienią?* na podstawie obserwacji dzieci i informacji z poradników ogrodniczych:
  - Opadają grona owocowe.
  - Zdrewniały młode pędy krzewów.
  - Opadają ostatnie liście z drzew.
  - Uschły trawy.
  - Uschły rośliny zielne jednoroczne.
6. Wyszukiwanie informacji na temat: *Jak należy chronić rośliny przed zimą?* W czym mogą pomóc dzieci:
  - Uprzątnąć opadnięte liście.
  - Założyć słomiane chochoły na delikatne krzewy.
  - Zabezpieczyć wyższe krzewy włókniną. Można ozdobić.
  - Wyściółkować przestrzeń wokół roślin wieloletnich.
  - Okryć kwietniki z roślinami cebulowymi.
  - Jeśli jesień jest sucha, wówczas mocno podlać igłaki.
7. Samodzielne wypisanie zobowiązań pomocy w domowym ogrodzie czy sadzie.
8. Spacer po najbliższej okolicy: Sprawdzenie, czy ogrody przygotowane są już do zimy.
9. Mierzenie odległości w terenie. Sprawdzenie, czy jakieś ogrodzenie ma kształt prostokąta.
10. Próba narysowania zaobserwowanego ogrodzenia w pomniejszeniu (zamiana metrów na centymetry).
11. Mierzenie boków przedmiotów w kształcie prostokątów w klasie.
12. Rysowanie odcinków o podanych wymiarach.
13. Obliczanie obwodów prostokątów.
14. Ewaluacja: Oceń swoją wiedzę o zagrożeniach ze strony przyrody i sposobach zabezpieczania się przed nimi.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie i czytanie informacji na temat kłesk żywiołowych i ich skutków.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Ćwiczenia gibkościowe i wzmacniające kręgosłup.
2. Zabawy ruchowe z elementami czworakowania.
3. Ćwiczenia i zabawy z piłką i skakanką.

XII. Blok tematyczny: WYCHOWANI W TRADYCJI

Cele ogólne:

- poznanie tradycji i zwyczajów z różnych regionów Polski;
- poznanie strojów regionalnych, pieśni ludowych;
- wyrabianie w uczniach szacunku dla tradycji własnego kraju i regionu;

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozpoznaje piętra roślinności w górach;
- poprawnie buduje wypowiedzi pisemne na temat wybranych regionów;
- stosuje poprawną pisownię w wyrazach zawierających „h”, „ch”;
- rozpoznaje niektóre słowa wypowiedziane w gwarze góralskiej, śląskiej, kaszubskiej, lubelskiej;
- wskazuje wybrane regiony na mapie Polski;
- wymienia niektóre krainy geograficzne wchodzące w skład wybranych regionów;
- rozpoznaje elementy strojów regionalnych Polski;
- wymienia obrzędy i tradycje ludowe;
- wykonuje działania na liczbach w zakresie 100 ;
- mierzy i porównuje długości odcinków;
- oblicza obwody figur i łączną długość łamanej;
- rozwiązuje zadania tekstowe;
- wykonuje starannie, zgodnie z podanym tematem pracę plastyczną;
- zna słowa i melodie piosenek ludowych z różnych regionów Polski;

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, dyskusja, praca z książką;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, burza mózgów, zabawy i gry dydaktyczne, mapa mentalna: Najciekawszy region Polski;
- waloryzacyjne: udział w inscenizacji, tworzenie obrazów;
- praktyczne: prace plastyczne i techniczne uczniów, ćwiczenia w mierzeniu i kreśleniu, wyszukiwanie informacji w albumach, Internecie;
- praca metodą projektu: Śpiewnik piosenek ludowych;

Formy pracy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna i zbiorowa;
- Dziecięce Ośrodki Zainteresowań: Centrum Językowe, Centrum Przyrodniczo-Badawcze, Centrum Matematyczno-Logiczne, Centrum Artystyczne

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

mapa fizyczna Polski, mapa administracyjna Polski, plansze z ilustracjami regionalnych strojów ludowych Polski, encyklopedia, albumy polskich miast, słowniki niektórych gwar, mapa z zasięgiem gwar;

Materiały i narzędzia:

miarka, linijki, komputer,

Dzień pierwszy: Co tam słycać na Podhalu?

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie piosenki „Hej, góral, ja ci góral”.
2. Przygotowanie projektu: „Śpiewnik piosenek ludowych”:
  - 1) Zapisanie i wydrukowanie tekstów piosenek.
  - 2) Ozdobienie oprawy.
  - 3) Oprawienie śpiewnika.
3. Rozmowa na temat treści piosenki: *O jakim terenie opowiada tekst piosenki? Jak się nazywa mowę regionalną z danego terenu?*
4. Wskazywanie na mapie kierunku, w którym znajdują się góry od miejsca zamieszkania dzieci.
5. Wypowiedzi na temat sposobu podróżowania z miejsca zamieszkania dzieci, w kierunku gór.
6. Odczytywanie i zapisanie nazw systemów górskich i szczytów. Charakterystyka poszczególnych systemów górskich: góry wysokie, średnie i niskie oraz pojedynczych wzniesień, np. ostańców.
7. Wyjaśnianie (lub przypomnienie znaczenia) pojęć: *podhale, szczyt, zbocze, regle, turnie, hale*.
8. Piętra roślinności w górach i przykłady roślin występujących na danej wysokości;
  - 1) **Piętro pogórza** – uprawiane jest przez ludzi: pola, sady, pastwiska.
  - 2) **Regiel dolny** – drzewa liściaste.
  - 3) **Regiel górny** – świerki, sosny.
  - 4) **Piętro kosodrzewiny** (subalpejskie) – zarośla kosodrzewiny i ziół.
  - 5) **Piętro halne** – alpejskie: roślinność zielna, trawy (łąki wysokogórskie).
  - 6) **Piętro turniowe** – mchy, porosty, niskie karłowate rośliny kwiatowe.
9. Odnajdywanie w górach źródeł głównych rzek Polski.
10. Zajęcia górali: wypas owiec, wyrób serów, kożuchów i innych rzeczy ze skóry, handel, turystyka, itd.
11. Nazywanie części góralskiego stroju ludowego.
12. Pisownia wyrazów z „h” i „ch”: hala, mchy, kożuch, handel, herbata, juhas, itd.
13. Zabawa dydaktyczna: *Próba rozmowy i monologu gwarą góralską.*
14. Wysłuchanie lub śpiewanie piosenek góralskich, np. „W murowanej piwnicy”, „Hej bystra woda”, „Popod turnie, popod lasy”.
15. Określanie tempa i rytmu góralskich melodii.
16. Obliczanie obwodów podanych figur: kwadratów, prostokątów i trójkątów.
17. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Przykłady:
  - Oblicz obwód trójkąta, który ma wszystkie boki równe, a każdy ma długość 4 cm. Jeśli z tego obwodu zbudujemy kwadrat, to jakiej długości będzie miał boki?
  - Oblicz obwód prostokąta o wymiarach 5 cm i 7 cm, następnie oblicz, jaki będzie obwód tego prostokąta, jeśli każdy bok zwiększymy o 2 cm.
  - Z obwodu prostokąta o wymiarach 3 cm i 6 cm należy zbudować trójkąt. Jakiej długości boki może mieć ten trójkąt? Sprawdź, czy jest tylko jedna możliwość? Jeśli więcej, to spróbuj podać inne wymiary tych trójkątów.

18. Samoocena: oceń zaangażowanie twoich kolegów podczas dzisiejszych zajęć.
19. Praca domowa: Poproś kogoś dorosłego, aby ci podyktował dowolną ludową piosenkę z naszego regionu i napisz jej tekst. Zeszyt prac domowych, część 2.

Dzień drugi: Na Śląsku

Przebieg zajęć:

1. Oglądanie filmu o pracy kopalń na Śląsku oraz o wyglądzie śląskiego krajobrazu.
2. Wskazywanie położenia tych miast na mapie oraz Górnego i Dolnego Śląska.
3. Odpowiadanie na pytanie: *Jak możemy z naszej miejscowości dostać się na Śląsk?* – wycieczka na Śląsk w wyobraźni.
4. Porównanie wyglądu śląskich miast i wsi wraz z ich naturalnymi krajobrazami.
5. Rozmowa na temat: *Jakie bogactwa kryje Śląsk?*
6. Krótkie opowiadanie nauczyciela o dziejach Śląska.
7. Wysłuchanie czytanych w gwarze śląskiej tekstów lub rozmów.

Próba czytania przez dzieci znanych wierszy częściowo tłumaczonych na śląską gwaraę znalezionych w:

http://forum.gazeta.pl/forum/w,49353,77216795,Wiersze_po_Slasku_przerobki.html?v=2&wv.x=1

Próba wyjaśnienia znaczenia słów, np.: wiersz „Paweł i Gawel” zmieniony na „Uwe i Wili”

*Uwe i Wili w jednej stali wili,
Uwe na wierchu, a Wili na dole.
Uwe spokojny nie wadzi nikomu,
a Wili wyrabioł choby we stodole.*

*To pies, to hazok, ciepł w nim ryczkami,
Gupioł i turpioł durch trzaskoł dźwierzami.
A kady szczykać naczął z gazpatronów,
To dymu pełno było w cołkim domu*

*Uwe sie wnerwił i ślozył na dół do niego
I pado: „Wili, jo nie strzymia tego!”*

*A Wili na to: „Co komu do jemu, a jemu do komu,
Ty giździe pieroński, jo jest w swoim domu.”*

*Uwe po gowie poskrobał sie ino,
Poszoł do siebie i coś medytował...*

*Rano Wili jeszcze na szezlongu chrapie,
Naraz mu coś z gipsdeli na kichol kapie.
Serwał sie Wili, leci ku górze.
Stuk! Puk! Zamknione!!!*

*Filuje se przez dziurka: Hen Jezu, cało izba w wodzie,
A Uwe se siedzi z wędką na komodzie*

*„Was machts du, Uwe”, „Jo se fisza łowie”
„Du bist Idiot, mnie kapie na gowe!”*

*A Uwe mu na to: „Co komu do jemu, a jemu do komu,
Ty giździe pieroński, jo se w swoim domu.*

*Mądrość tu jest tako wierzcie mi
Jako ty mie tak jo robia ci.*

8. Ukazanie przywiązania i patriotyzmu ludzi mieszkających na Śląsku w wierszu
„Ślonsk”

*Witej ślonsku piykny i miły
w tobie żyć...daje dużo siły !
Ślonsko ziymia ślonski luft i my na tyj ziymi,
to coś do czego wszyscy stamtond pochodzoncy tynskniymy.
Ślonsko godka wyroźnio sie łod innych
to nasza mało tajemnica łod pokolyni.
Miyszkać na Ślonsku to wielko uciecha
szczegolnie ulubiono jest domowa strzecha.
Ślonsk to kraina naszego pochodzynia
skond sie łona wziyna tego to ja niy wia.
Wiyem za to bardzo że to ziymia nasza
łod pokolyn broniono i mało ojczyzna nasza.
Wielko jest Polska jeszcze wiynkszy cały świat,
nasz Ślonsk to Ślonzokow mały ,a zarazem cały świat.
Gosciny Ślonsk przygarnoł ludzi pełne rzesze
kere latami u nos robiom, ku wielki uciesze.
Jak tak dali pudzie bydymy takimi
jakimi chcom być wszyscy – co sie polubili.*

Przykłady innych tekstów zamieszczono w materiałach dodatkowych – załącznik nr 2.

9. Zapisanie tłumaczeń niektórych słów.
10. Wysłuchanie piosenki śpiewanej w gwarze śląskiej.
11. Wyszukiwanie w książkach kucharskich przepisów dań śląskich.
12. Tradycje i zwyczaje typowe dla tego regionu. Tradycje śląskie związane z andrzejkami:
  - Dziewczęta ścieląc łóżko przed snem w wigilię św. Andrzeja wypowiadały słowa: „Pierzinecko trzynsa cia, Świynty Jyndrzeju prosza cia, dej mi to objawić, z ftorym chorym byda życie trowić”.
  - Wylewały wosk prze klucz i oglądały pod światło, co się wywróżyło.
  - Stawały tyłem do drzwi i rzucały but. Gdy ustawił się przodem do drzwi, wróżyło to rychłe za-mążpójście.
13. Oglądanie ilustracji stroju ludowego ze Śląska.
14. Szacowanie długości odcinków. Mierzenie ich długości linijką.
15. Wprowadzenie jednostki miary – milimetr.
16. Posługiwanie się jednostkami w centymetr i milimetr w mierzeniu i kreśleniu odcinków.
17. Obliczanie obwodów figur z wykorzystaniem jednostki „milimetr”.
18. Wykonanie okładki do śpiewnika.

Dzień trzeci: Płyniemy nad jeziora i do morza

Przebieg zajęć:

1. Odszukanie na mapie ostatniego miejsca pobytu podczas „Wycieczki w wyobraźni” – Śląska.
2. Próba kreślenia w zeszycie linii – drogi, którą wykonały dzieci podczas „Wycieczki w wyobraźni” od miasta do miasta. Wypowiedzi na temat określenia tej linii – linia łamana.
3. Mierzenie odległości od miasta do miasta na mapie i dodawanie dwóch odległości.
4. Indywidualne mierzenie długości odcinków łamanej. Obliczanie łącznej ich długości.
5. Kreślenie w zeszycie różnych odcinków, łączenie ich i obliczanie długości powstałej w ten sposób łamanej.
6. Wysłuchanie piosenki „**Wieczór zapada**” (słowa i melodia ludowa)
  - I. *Wieczór zapada, rybaków nie ma
Kiedyż, ach kiedyż powrócą doma.
Rybaków oj nie ma, a już jest ciemno,
A jak ich noc najdzie zginą na pewno.*
  - II. *Anulka matkę uspokajała,
Że tam na morzu jest wielka fala
Rybak jest na morzu póki są ryby,
Bo ryby nie rosną w lesie jak grzyby.*
7. Rozmowa na temat: *Jak ze Śląska dotrzemy nad morze?*
8. Odczytywanie na mapie regionów i miast znajdujących się na Pomorzu.
9. Oglądanie zdjęć z najciekawszymi miejscami.
10. Źródła dochodu, praca mieszkańców Pomorza, Kujaw i Mazur dawniej: rybołówstwo, uprawa roli, turystyka.
11. Zwyczaje i obrzędy ludowe: wyciąganie ździebeł siana spod obrusa wigilijnego, chodzenie po wsi z szopką, od tłustego czwartku – korowody zapustnych przebierańców, wożenie młodych mężatek w Popielec (później w zapustny wtorek), malowanie pisanek, przywoływki (wywoływanie w Wielkanoc panny, która ma być oblana w poniedziałek wielkanocny), na wiosnę wybór króla pasterzy, w noc świętojańską – puszczenie wianków na wodę, przed żniwami – frycowe, czyli egzaminowanie młodych kosiarzy ze znajomości budowy i obsługi kosy, na zakończenie żniw – dożynki (okrężne) wraz z przywożeniem ostatniego snopa „dziada”, targowanie się o wieniec panny młodej podczas wesela.
12. Tradycyjny wzór haftu kaszubskiego: bukiet symetrycznie ułożonych niebieskich kwiatów przypominających dzwonki na delikatnych łądkach. Pośrodku jeden kwiat czerwony lub dwa na bokach. Wysłuchanie legendy o hafcie.
13. Układanie i pisanie tytułów wydarzeń.
14. Oglądanie stroju ludowego tego regionu.
15. Wymyślanie wzoru kaszubskiego według podanego opisu: rysunek flamastrami, kredkami. Zachowanie symetrii.
16. Samoocena: Oceń, jak ci się podobały dzisiejsze zajęcia.

Dzień czwarty: Ach, lubelskie, jakie cudne...

Przebieg zajęć:

1. Wysłuchanie (przypomnienie) piosenki „**Ach, lubelskie**”.

2. Wskazywanie na mapie położenia Lubelszczyzny.
3. Oglądanie zdjęć z najciekawszymi miejscami: Roztocze, wąwozy lessowe, miasta z obiektami zabytkowymi, itd.
4. Zajęcia ludności tego regionu dawniej i dziś (dawniej: uprawa roli roślin włóknistych, krzewów owocowych, sadownictwo, pszczelarstwo, kowalstwo, bednarstwo itd.).
5. Gwara regionalna Lubelszczyzny jest bardzo zróżnicowana. Można powiedzieć, że w każdej wiosce inna, np. we wschodniej części regionu wyraźnie słycać „naleciałości” z Ukrainy (mowa śpiewna, przeciąganie, zmiękczenie końcówek), w zachodniej – mowa jest bardziej czysta.
6. Wysłuchanie piosenki w gwarze z południowej części Lubelszczyzny „Świniorcyk” (tak silne nacechowanie mowy gwarą występuje obecnie bardzo rzadko i jest kultywowane przede wszystkim np. przez zespoły ludowe):
  - I. *Zalicoł mi się, toj świży (2x) świniorz
I co niedziela łon do mnie (x) przyłoz.
I choć padało, choć było ślisko,
To sie przywlokło to świniorzysko. 2x*
  - II. *Jak my sie mieli ze sobo 2x cieszyć,
To łon sie musioł do swoich 2x do świni śpieszyć.
I choć padało, choć było ślisko,
To uciekało to świniorzysko. 2x*
  - III. *Napisoł mi łon na bibu 2x na bibulinie,
Ze mie tak kocha, jak swoje 2x świnię.
A ja mu na to, na papiórecku
Zeń sie ze świnię, mój świniorecku. 2x*
7. Porównanie tradycji i obrzędów Lubelszczyzny z innymi regionami Polski.
8. Podsumowanie wiadomości o regionach za pomocą mapy mentalnej. Podział uczniów na 4 grupy, poprzez wylosowanie karteczek z rysunkiem charakterystycznym dla danego regionu: góry, szybu kopalni, łódki oraz stojącego na dwóch nogach koziołka.
9. Każda grupa ma udowodnić, że wybrany region jest najciekawszy. W tym celu uczniowie pisemnie mają przygotować:
  - 1) Wskazać położenie regionu i zalety położenia,
  - 2) główne miasta wybranego regionu i ciekawostki o tych miastach,
  - 3) informacje i ciekawostki na temat danego regionu,
  - 4) gwara wybranego regionu
  - 5) tradycje i obrzędy z danego regionu,
  - 6) prezentację stroju ludowego w dowolny sposób.
10. Sprawdzian wiadomości i umiejętności nr 3.
11. Prezentacja regionów przez grupy.
12. Prezentacja wspólnej pracy, projektu – **Śpiewnik piosenek ludowych**. Śpiewanie poznanych piosenek.

Zajęcia komputerowe

Pisanie, formatowanie tekstów piosenek ludowych oraz drukowanie ich.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Marsz i marszobieg w terenie pagórkowatym i górzystym.
2. Ćwiczenia i zabawy naśladowujące pływanie i wiosłowanie.

XIII. Blok tematyczny: W KOPALNI, NIE TYLKO WĘGLA**Cele ogólne:**

- zapoznanie uczniów ze specyfiką pracy górnika i geologa;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100,
- rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, zapisuje liczby słowami, porównuje liczby i działania;
- zna specyfikę pracy górnika i geologa;
- rozpoznaje niektóre ze skał i minerałów;
- wie co to jest legenda;
- rozumie konieczność kultywowania tradycji;
- umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych, ćwiczeń sportowych;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;

- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne: zadań, ćwiczeń.

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, odtwarzacz muzyki, materiały internetowe, okazy kamieni szlachetnych i minerałów, skał, okazy węgla kamiennego i brunatnego, soli, bursztyny,

Narzędzia i materiały:

rolki po papierze toaletowym, makulatura – papier szary, śniadaniowy, gazety, gaza, bandaże, klej wodny, patyczki po lodach,

Dzień pierwszy: Skarby naszej Ziemi

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Pokaz skał i kamieni z różnych regionów świata. Wspólne oglądanie z komentowaniem na [Google Grafika](#) obrazów nt. skały, kopalnie, minerały itp.
2. Głośne czytanie przez wybranych uczniów opowiadania „Kim jest tata Michała?” Beaty Sokołowskiej-Kosik – załącznik nr 3.

Wszyscy siedzieliśmy skupieni nad czytanką, gdy nagle rozległo się pukanie do drzwi.

– Dzień dobry, czy to klasa III? – zapytał dość wysoki Pan, zaglądając do sali.

Tak, tak, dzień dobry Panie Janku – wykrzyknęła uradowana nasza Pani – właśnie na Pana czekamy.

– Czekamy? – pomyślałem – przecież Pani nic nie mówiła, że na kogoś czekamy.

Pan Janek, szerzej otworzył drzwi i wszedł do klasy. Na głowie miał czarną wełnianą czapkę, którą szybko zdjął. Ubrany był w czarne spodnie i czarny golf. Na plecach miał plecak i ciągnął za sobą dużą walizkę na kółkach.

– Prosimy tutaj – powiedziała Pani – ustawiając krzesło koło swojego biurka.

– Dziękuję – powiedział tajemniczy facet – pozwoli Pani, że przywitam się z dziećmi.

– Tak, tak, tylko Panie Janku, bardzo proszę, ale zgodnie z umową – Pani uśmiechnęła się tajemniczo.

Pan Janek kiwnął tylko głową i zwrócił się do zaciekawionych dzieci.

– Dzień dobry wszystkim. Nazywam się Pan Janek i jestem... – tu zawiesił głos – a to, kim jestem zdradzimy Wam z waszą Panią za jakiś czas.

Dziwne to było przywitanie. Wszyscy patrzyli na siebie szeroko otwartymi oczami. Co to za tajemnice?

– Dziwicie się pewnie – powiedziała nasza Pani – ale to nic, zagadki chyba każdy z was lubi, a pan Janek, a właściwie jego zawód, będzie dla was dzisiaj taką właśnie zagadką.

– Właśnie – wtrącił nieznajomy – a ja powiem wam, że dla tego, kto pierwszy z was odgadnie czym się zaj-

muje, mam tu prezent.- pan Janek wyjął z plecaka pięknie zapakowane pudełeczko, przewiązane kolorowa wstążką i postawił je na biurku Pani. - Na początek powiem wam, że moja praca polega na zajmowaniu się ziemią.

- Ogrodnik, ogrodnik, zgadłem, zgadłem - darł się Franek, podskakując na krześle z wyciągniętą do góry ręką. - Wszyscy gruchnęli śmiechem. Śmiał się pan Janek, śmiała się też nasza Pani.

- Niestety, nie zgadłeś - powiedział pan Janek - choć zajmuję się ziemią nie jestem ogrodnikiem. Poczekajcie chwilę, pokażę wam może plony mojej pracy...

- Rolnik, rolnik, tak ??? - teraz Franek wyskoczył z ławki jak sprężyna.

Dorośli aż się złapali za brzuchy.

- Nie, poczekaj chwilę...mam plony swojej pracy, ale nie sadzę i nie sieję roślin, choć tu, w walizce mam coś, co rodzi nasza ziemia.

Tu, pan Janek otworzył swoją walizkę i zaczął z niej wyjmować jakieś przedmioty, zawinięte w białe szmatki. Układał to wszystko na biurku. Patrzyliśmy i patrzyliśmy, co to będzie, a oczy mało nam nie wyszły z orbit. Między szmatkami mignęło coś szarego, i coś czarnego, nagle w ręce pana Janka ożył kolor czerwony, potem żółty, i wreszcie fioletowy.

- Podejdźcie proszę do biurka - zaprosił pan Janek - i oglądajcie.

Dzieci ruszyły pędem do biurka i nagle stanęły jak wryte. Na wystawce były: kamienie, skały, jakieś kolorowe bryłki. Co to? Pooglądały, popatrzyły i wróciły do ławek.

- Kto z was już wie czym zajmuje się nasz gość - zapytała Pani?

- Ten pan, to górnik - zrezygnowanym głosem odpowiedział Franek, podnosząc się z krzesła.

- Nie - z szerokim uśmiechem zaprzeczył pan Janek - nie jestem górnikiem, choć też kopię czasem w ziemi.

Franek z rezygnacją opadł na ławkę. Pomiędzy dziećmi rozległ się szmer. Nikt nie wiedział czym zajmował się nasz gość.

- Pozwólcie, że opowiem wam trochę, o tych kamieniach i skałach, które przyniosłem ze sobą - powiedział pan Janek, podnosząc z biurka szarą bryłę skalną.

- Phi - szepnął w ławce za mną Krystian - co ciekawego może być w kamieniu?

- A jest - uwagę Krystiana usłyszał nasz gość - popatrzcie - powiedział i przekreślił jakoś dziwnie skałę, którą trzymał, a ona otworzyła się, a z jej wnętrza wyjrzało na nas piękne, cudowne, czarodziejskie: złoto - żółto - czarne oko.

- Oooooooooo!!!! - okrzyk pełen zachwytu wydały wszystkie dzieci w klasie. Pan Janek nie czekał, wziął następną skałę, otworzył, a w niej zobaczyliśmy piękne, fioletowe kryształy.

- Oooooooooooooo!!!!!!!!!!!! Oooooooooooooooooooooo!!!! - patrzyliśmy jak urzeczeni.

- Podejdz tu kolego - nasz gość kiwnął na Krystiana, wkładając na ręce gumowe rękawiczki, a on podbiegł do niego jak na skrzydłach.

Pan Janek podniósł z biurka małą, bardzo żółtą bryłkę i podsunął pod wydatny nochal kolegi.

- Faj! - krzyknął Krystian - ale śmierdzi!!!!

- Ha - powiedział pan Janek - to jest siarka, a ten żółto - złoto - czarny minerał, to tygrysie oko - odmiana kwarcu, a ten fioletowy, to ametyst...ta czarna skała - pokazał - to węgiel kamienny, a ta brunatna, to węgiel brunatny, a tu ... popatrzcie - podszedł do uczniów z dość dużym kawałkiem kamienia - czy widzicie te małe błyszczące żyłki? To najprawdziwsze złoto.

Dzieci pootwierały szeroko buzie ze zdziwienia, a pan Janek pokazywał kolejne eksponaty i ciekawie o nich opowiadał.

- No kochani - odezwała się wreszcie nasza Pani - czy już wiecie jaki zawód wykonuje nasz gość?

- Nieeeeeeeeeeeeeeeee!!!! - cała klasa krzyknęła zgodnym chórem. Chociaż ... , Michał, nasz nowy kolega, siedział sobie spokojnie w ławce, a w jego oczach skakały wesołe iskierki - on coś wie - pomyślałem.

- Zajmuję się badaniem budowy ziemi, jej składu, historii powstania, badaniem budowy skał, minerałów, a pracuję w Przedsiębiorstwie poszukującym gazu w dnie Morza Północnego.

Zapadła cisza, czekaliśmy na dalszy ciąg wypowiedzi pana Janka, ale on zamilkł. Uśmiechał się tylko tajemniczo. Nagle, usłyszeliśmy szurnięcie krzesłem, jak na komendę odwróciliśmy się wszyscy do tyłu. Nasz nowy kumpel Michał, stał przy ławce i radośnie uśmiechał się do tajemniczego gościa.

- Cześć tato - powiedział wesoło - nie wiedziałem, że przyjedziesz.

- Hej synu - odpowiedział pan Janek - a jakoś tak wyszło, i widzę, że ty też miałeś niespodziankę?

- No chyba - odpowiedział z uśmiechem Michał idąc w kierunku ojca. Wszystkie dzieci w klasie zaniemówiły z wrażenia.

- Droga klaso - odezwał się Michał, gdy dotarł do biurka naszej Pani - To jest mój tato, Jan Nowak, który z zawodu jest geologiem i pracuje na platformach wiertniczych na Morzu Północnym. Poszukuje pod dnem morskim pokładów gazu i ropy naftowej.

Pan Janek pokiwał głową.

- Tak, tak, jestem ojcem Michała i jestem tu na prośbę waszej pani, która chciała żebyście poznali zawód geologa. Jeśli chcecie posłuchać jeszcze chwilę ciekawostek o naszej ziemi, to siadajcie.

Pan Nowak siadł na krześle, a dzieciaki rozsiadły się u jego stóp. Popłynęła wspiana opowieść o pracy na platformach wiertniczych, o kopalniach złota i diamentów w Afryce, o wyprawach na pustynię po kamienne róże. Uczniowie słuchali z wypiekami na twarzy.

- Fajnego masz tatę - szepnąłem do Michała.

- Aha - odpowiedział po cichu - tylko szkoda, że tak daleko pracuje.

- A, byłbym zapomniał o prezencie. Tata Michała powiedział, że skoro nikt nie odgadł zagadki, to prezent przeznaczony jest dla całej klasy. A w pudełku znajdowała się róża pustyni, minerał, o którym pan Janek już nam opowiadał.

Fajny był dzisiaj ten dzień w szkole.

3. Rozmowa z uczniami na temat zawodu geologa. Ułożenie krótkiej notatki o zawodzie, popartej informacjami z Wikipedii i zapisanie jej w zeszycie.

4. Dzieci wyszukują w tekście 10 rzeczowników, które wypisują na tablicy. Nauczyciel wyjaśnia uczniom, na czym polega w języku polskim tworzenie zdrobnień - źródło: <http://sciaga.pl/slowniki-tematyczne/3649/zdrobnienia-i-zgrubienia/>

Zdrobnienia (deminiutywy) - służą do nazywania rzeczy małych, szczególnie bliskich i młodych, o których myślimy i mówimy w sposób tkliwy i czuły. Dzięki nim można też wyrazić ironię, kpinę czy negatywny stosunek:

kot - kotek dziecko - dziecinka

palec - paluszek słońce - słoneczko

dom - domek mały - malutki

ciepły - ciepłuteńki grzeczny - grzeczniutki

Dzisiaj w szkole znów był fajny dzień. Nasza pani zaprosiła na lekcję prawdziwego górnika, ale nie takiego z kilofem i brudną buzią, ale takiego co ma piękny czarny mundur i czapkę z piórami. Górnik opowiadał nam o swojej pracy, która jest bardzo ciężka, pokazywał slajdy z kopalni, no i oczywiście opowiedział nam o swoim pięknym mundurze.

Wiedzieliście, dlaczego mundur górnika jest czarny? No oczywiście jest jak węgiel i posiada wiele tajemnic, o których nawet nie wiecie.

Zacznijmy od nakrycia głowy – czapki. Taka czapka górnicza nazywa się: czako. Ma 12 i pół centymetra wysokości, powleczone jest czarnym materiałem. Z przodu czaka jest kupła, czyli godło górnicze, w którym znajdują się skrzyżowane narzędzia: pyrlík i żelozko. Na czaku znajdują się kogucie pióra o różnych kolorach. Zielone pióropusze noszą GENERALNI DYREKTORZY GÓRNICTWA. Białe pióra ma czako sztygara, kierownika lub dyrektora kopalni. Czarny kolor piór mają zwykli górnicy, czerwony – członkowie orkiestry górniczej, a białe czerwony – kapelmistrz. Mundur składa się z kurtki i spodni lub spódnicy. Czarna kurtka zapinana jest na 9 knefli, wykonanych z złotego metalu. Kurtka ma stojący kołnierz, na którym są również godła górnicze, haftowane złotą nicią i niewielką pelerynkę na ramionach. Na piersiach kurtka ma naszyte dwie aksamitne patki, na których przyszytych jest po 5 knefli. Na rękawach naszyte są dystynkcje (stopnie) górnicze. Do kurtki dopasowane są czarne spodnie lub spódnica, biała koszula, białe rękawiczki, czarne skarpety u mężczyzn i czarne buty. Każdy górnik po skoku przez skórę (skórzany fartuch, który dawniej górnicy nosili przy pracy w kopalni), zostaje przyjęty do braci górniczej o może nosić ozdobną szpadę, którą nosi przy lewym boku.

Górnik w mundurze wygląda bardzo dostojnie. Chciałbym także być kiedyś górnikiem.

3. Rozmowa na temat treści opowiadania – oglądanie planszy ze strojem górnika.
4. Praca z mapą – odszukanie na mapie Polski Zagłębia węglowego na Śląsku i Lubelskiego Zagłębia Węglowego w Bogdanie. Rozmowa o pożytku płynącym dla ludzi z wydobycia i wykorzystania węgla. Zwrócenie uwagi na złe strony wykorzystania węgla – zanieczyszczenie środowiska.
5. Zajęcia komputerowe: Wyszukiwanie w internecie informacji na temat: Skąd się wzięła Ziemia węgiel? Sporządzenie krótkich notatek w programie Word lub Office – wydrukowanie ich w celu wklejenia do zeszytu. Opcja – wykonywanie kopii w poleceniu Drukuj.
6. Słuchanie czytanych przez nauczyciela legend o górnikach węgla lub soli.
  - <http://www.lakewoodpolishschool.com/legends/kinga.php> „Wiano Świętej Kingi” – autor: Marta Berowska – pokaz na tablicy multimedialnej
  - <http://www.bajkowyzakatek.eu/2011/11/polskie-legendy-skarbnik-duch-kopalni.html>
7. Wykonanie postaci skarbnika z rolki po papierze toaletowym – materiały ekologiczne – wydzieranka. Pokaz postaci Skarbnika – obraz stylizowany na wzór pracy, jaką mają wykonać uczniowie.
8. Rysowanie odcinków równoległych za pomocą ekerki i linijki. Wyjaśnienie i pokaz linii równoległych: https://www.youtube.com/watch?v=Z1SD2W_SzKg – od minuty ok. 8.20
  - Wyszukiwanie w otoczeniu linii równoległych.
  - Wyjaśnienie – Co to jest odcinek?
  - Ćwiczenie w rysowaniu odcinków równoległych.
9. Opracowanie wokalne piosenki „Idzie górnik drogą” melodia – jedna zwrotka – www.karaokedzieciom.com/utwory/ldzie-gornik-droga.html
Idzie górnik drogą, kilofem wywija...

*Dziwują się ludzie, co to za bestyja?
Ej, tu - pu, tu - pu, tup!
Górnik ci ja górnik, na krzyż młotki noszę,
Nie jedną dziewczynę do tańca zaproszę.
Ej, tu - pu, tu - pu, tup!*

10. Zabawy terenowe.
11. Samoocena pracy przez dzieci
12. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie w internecie informacji na temat: Skąd się wzięła na Ziemi węgiel? Sporządzenie krótkich notatek w programie Word lub Office – wydrukowanie ich w celu wklejenia do zeszytu. Opcja – wykonywanie kopii w poleceniu Drukuj.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Gry i zabawy ogólnorozwojowe. Ćwiczenia z elementami wspinania – wspinanie się na przeszkodę i schodzenie w dół.
2. Ćwiczenia bieżne – wyścigi w zespołach ze startu wysokiego.
3. Marszobiegi w terenie z przeszkodami (trasa marszobiegu powinna być wcześniej przygotowana przez nauczyciela).

XIV. Blok tematyczny: W ŚWIECIE ZWIERZĄT

Cele ogólne:

- doskonalenie umiejętności rozpoznawania ssaków i ptaków;
- doskonalenie umiejętności rozpoznawania zwierząt z różnych stron świata;
- zachęcanie dzieci do czytania książek i oglądania filmów przyrodniczych;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie koncentracji;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, dokonuje obliczeń przy pomocy osi liczbowej, na drzewkach, grafach i w tabelkach;

- umie wymienić cechy charakterystyczne ptaków i ssaków;
- umie rozpoznać zwierzęta żyjące w różnych regionach świata;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie i różnorodnych opowieści;
- zna treść czytanych lektur;
- umie napisać i zaadresować list;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- umie celnie rzucać na odległość;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne: zadań, ćwiczeń.

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje:

językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, odtwarzacz muzyki, tablice pogładowe przedstawiające rozwój ptaków i ssaków, obrazy zwierząt z koła podbiegunowego, obrazy kolibra i nietoperza, lektura „Anaruk, chłopiec z Grenlandii” – Cz. Centkiewicza, teksty opowiadań i wierszy, materace gimnastyczne, ławeczki gimnastyczne, karimat.

Narzędzia i materiały:

kartki listowego papieru, koperty, znaczki, kredki, nożyczki, klej wodny, plastelina, gałazki, bibuła kolorowa, kasza manna (do wykonania podłoża na makiecie), farby, markery, materiały do malowania, duże kolorowe brystole, stare gazety.

Dzień pierwszy: Ssaki i ptaki

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci, rozmowy indywidualne z uczniami, przygotowanie pomocy i materiałów do zajęć. Pokaz tablic poglądowych: Rozwój ssaka, Rozwój ptaka.

2. Rozmowa na temat *cech charakterystycznych wyglądu ssaków i ptaków*.

Podział klasy na dwa zespoły. Jeden zespół otrzymuje wiersz o ssakach, drugi zespół – o ptakach. Zespoły analizują treść wierszy i przedstawiają opis ssaka i ptaka. Ułożenie i zapis notatki do zeszytu: Zeszyt do edukacji społeczno – przyrodniczej.

„**Jakie zwierzę to jest ssak?**” (autor Beata Sokołowska-Kosik) – załącznik nr 5

Jakie zwierzę to jest ssak?

Pyta małe dziecko w szkole.

Mój kochany, to jest tak,

odpowiada Pani Jola.

*Żeby ssakiem sobie być,
trzeba się urodzić z brzuszka,
tam zwierzątko rośnie w mig
i już mama ma maluszka.*

*Maluch jest pokryty włosom,
co u zwierząt sierścią jest,
wzywa mamę mocnym głosem,
kiedy tylko głodny jest.*

*Mama daje mu ssać mleko,
i dlatego dziecię me,
wszystkie cechy te wskazują,
że on właśnie ssak się zwie.*

„**Jak rozpoznać wśród zwierząt ptaki?**” (autor: Beata Sokołowska-Kosik) – załącznik nr 6

*No, a ptaszek Pani Jolu,
jakie ptaszek cechy ma,
żebym potem nie wymyślił,
że ptak włosy jakieś ma.*

*Ptaszek, mój kochany uczniu
musi z jajka wykluć się,
Jedne tyse, inne w puchu,
tak pisklaki rodzą się.*

*Potem w pióra obrastają,
dużo piórek rośnie im,
no i wtedy też latają,
choć nie każdy mówię ci.*

3. Wyjaśnienie dzieciom, że w wśród ssaków i ptaków są takie osobniki, którym brakuje jakiejś cechy charakterystycznej dla danego rodzaju zwierząt, lub mają jakąś dodatkowo. Pokaz obrazów zwierząt – Google – grafika

Ssaki: delfin, wieloryb, syrena, kolczatka, dziobak – oba jajorodne, nietoperz,

Ptaki: struś, emu, kiwi, ptaki hodowlane (słabo latają).

Ciekawostki:

- Nauka, która bada życie zwierząt to zoologia.
  - Największy ssak to waleń, długość jego ciała dochodzi do 30 metrów.
  - Najmniejszy ssak, to pewien gatunek nietoperza, waży 2 gramy i mierzy 3 cm długości.
  - Najmniejszy ptak, to pewien gatunek koliberka, mierzy ok 5 cm długości.
  - Największy ptak, struś – wysokość jego dochodzi do prawie 3 metrów.
4. Dzieci odmierzają na kartkach długości najmniejszych zwierząt 3 cm i 5 cm, według wzoru rysują kształt nietoperza i kolibra, który potem kolorują i wycinają. Wklejają do zeszytu i podpisują: **Zeszyt do edukacji społeczno-przyrodniczej.**
5. Ćwiczenie wyrazów z trudną pisownią ortograficzną: wyszukiwanie w wierszach wyrazów z trudnościami ortograficznymi, wypisanie ich na tablicy. Omówienie pisowni wyrazów – układanie zdań z wyrazami – zapis zdań w zeszycie – praca samodzielna. Odczytanie niektórych zdań przez dzieci.
6. Części mowy. Przypomnienie wiadomości o częściach mowy.

Związek przymiotnika z rzeczownikiem.

Zapis kilku z ułożonych zdań przez dzieci na tablicy. Wyszukanie i zaznaczenie w zdaniach rzeczowników z określającymi je przymiotnikami. Zaznaczenie rzeczowników z przymiotnikami w napisanych przez uczniów zdaniach. Kontrola pracy przez nauczyciela.

7. Nauka **piosenki o zimie**. Dzieci ze słuchu zapisują słowa piosenki – <http://www.gralandia.pl/piosenki/>
8. Nauka śpiewania – tworzenie akompaniamentu na instrumentach perkusyjnych.
9. Słuchanie innych piosenek o zimie, np. w języku czeskim czy angielskim – <http://www.mp3cool.eu/>
10. Zapis słowami liczb oznaczających kolejność (na tablicy i w zeszycie).

Liczebniki porządkowe wyrażają pozycję danego przedmiotu w szeregu uporządkowanym i są używane chętniej niż np. w angielskim (por. *lesson one*, ale *lekcja pierwsza*, nie **lekcja jeden!*).

W zapisie cyfrowym dla wyrażenia liczebnika porządkowego używa się **kropki**, np. 32. – *trzydziesty drugi*, a nie końcówki (w przeciwieństwie do angielskiego: 32*nd*).

Liczebnik porządkowy jest właściwie przymiotnikiem, posiada formy obu liczb i odmianę zgodną z przymiotnikami (opracowanie na podstawie: <http://grzegorz.w.interia.pl/>).

11. Ćwiczenia siłowe – ćwiczenie mięśni brzucha, próba gibkości dolnego odcinka kręgosłupa.

1) Rozgrzewka poszczególnych partii ciała uczniów.

2) Gry i zabawy porządkowe.

3) Ćwiczenia siłowe:

- unoszenie tułowia w leżeniu na brzuchu – ręce w bok, albo na karku,
- unoszenie nóg w leżeniu na brzuchu,
- unoszenie tułowia i nóg w leżeniu na brzuchu,
- leżenie na ławeczce, w poprzek (pod miednicę można podłożyć miękką ręcznik) – unoszenie rąk i nóg,

- kocie grzbiety,
- przyciąganie kolan do klatki piersiowej w leżeniu na plecach,
- mostek – tylko podnoszenie, w leżeniu na plecach dolnej połowy ciała,

4) Ćwiczenia rozluźniające, relaksacyjne.

12. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień drugi: Mikołajowy zaprzęg – zwierzęta z dalekiej północy

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci w klasie. Rozmowy indywidualne z dziećmi. Przygotowanie do zajęć.
2. Praca z mapą (mapa fizyczna i polityczna Europy). Przypomnienie kierunków na mapie. Odszukiwanie na mapie wskazanych przez nauczyciela państw (powtórzenie nazw państw graniczących z Polską).
3. Globus – model Ziemi – Koło podbiegunowe. <http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ue005/kolopodbieg.html>
4. **Mikołajki klasowe** – rozdawanie prezentów. Rozmowa na temat tradycji Św. Mikołaja.
5. Przybliżenie (przypomnienie) dzieciom postaci Biskupa Mikołaja.
Projekcja filmu – https://www.youtube.com/watch?v=MwmBVyOX_3A
6. Zajęcia komputerowe. Wyszukiwanie w internecie *ciekawostek o Świętym Mikołaju*.
7. Multimedialna wycieczka do Rovaniemi – wioski Św. Mikołaja.
Źródło: swiety-mikolaj.com
8. Pisanie listu do Św. Mikołaja – adresowanie koperty.

Adresat: **Santa Claus**

Arctic Circle

96930 Rovaniemi

Finlandia

Nadawca: adres ucznia

Ciekawa strona internetowa – www.santaclaus.fi

Propozycja do wykorzystania w pracy: notowanie ciekawych stron internetowych na ostatniej stronie zeszytu do korespondencji.

9. Rozmowa na temat zwierząt mieszkających na północy naszego globu. Oglądanie obrazów i zdjęć zwierząt. Wymienianie ich nazw, zapis w zeszycie w pogrupowaniu na ptaki i ssaki.
10. Układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z mierzeniem długości w zakresie 50 i Krainą podbiegunową.
11. Jednostki miary – metr i kilometr.
12. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.
13. Samoocena pracy uczniów.

Dzień trzeci: „Anaruk, chłopiec z Grenlandii” Czesław Centkiewicz

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Praca z globusami – określenie położenia Grenlandii.
3. Podanie informacji o autorze książki.

Czesław Centkiewicz – pisarz, podróżnik, sportowiec – urodził się **18 października 1904** roku w Warszawie. W 1926 roku **brał udział w wyprawie w Alpy**, w czasie której poznał swoją przyszłą żonę, Alinę. W 1932 roku zorganizował i pokierował **pierwszą polską wyprawą polarną na Wyspę Niedźwiedzią**, u wybrzeży Spitsbergenu, w przyszłości biorąc udział jeszcze w siedmiu podobnych podróżach.

Doświadczenia zebrane w trakcie nietypowych wojaży Centkiewicz wykorzystał w kilku reportażach, książkach podróżniczych, jak również powieściach dla dzieci i młodzieży.

Jednym z najpopularniejszych utworów z tego okresu jest książka „**Anaruk, chłopiec z Grenlandii**”, opowiadająca o losach dwunastoletniego Eskimosa.

Pan Czesław zmarł 10 lipca 1996 roku.

4. Streszczenie książki – (dla nauczyciela)

Tytułowy bohater powieści Czesława Centkiewicza to dwunastoletni Eskimos. Zaczyna wkraczać już w dorosłość, która u mieszkańców Grenlandii nadchodzi szybciej niż na ciepłym Południu. Ojciec Anaruka, Eskimos o imieniu Tugto, każdego dnia uczy go rozmaitych zajęć, które mają pomóc mu w przyszłości przetrwać w ekstremalnych warunkach lodowca. Anaruk jest już sprawnym myśliwym, toteż ojciec zabiera go ze sobą na prawdziwe polowania.

Autor książki opisuje zwyczaje Eskimosów, które najwyraźniej budzą w nim podziw i wielkie zainteresowanie. Jest tu mowa o strojach tutejszych ludzi, nieco innych na polarne lato, a innych w czasie srogiej zimy. Dalej pojawia się opis zimowych igloo, domków budowanych z brył lodu oraz letnich namiotów ze skóry. Eskimosi są bardzo spokojni, nigdy nie podnoszą głosu i bardzo rzadko kłócą się między sobą. Nie posiadają w swoim języku słowa „kraść”, ponieważ nikt nie robi tego, co można by nim określić. Są bardzo gościnni i szczerzy, a w przygotowaniach do zimy solidarnie bierze udział cała wioska. Mężczyźni często wychodzą wtedy na polowania, a kobiety całymi dniami wyprawiają skóry i konserwują mięso na zimę. Eskimosi umilają sobie czas rozmaitymi zabawami, jak i wspólnym słuchaniem opowieści, w których opowiadaniu mistrzem okazuje się Tugto. Opowiada on legendę o białym niedźwiadku udomowionym przez pewną staruszkę oraz inną tłumaczącą, dlaczego kruki są czarne. Narrator staje się też świadkiem kilku polowań: na foki, reny, niedźwiedzie, łososie, czy wieloryby. Każde z nich rządzi się innymi zasadami i wymaga ze strony myśliwego sporej wiedzy zarówno na temat anatomii, jak i zachowania zwierzęcia.

Autor odpływa z gościnnej eskimoskiej wioski na pokładzie statku wielorybniczego, który ma zabrać go na Spitsbergen. Na odchodnym zostaje obdarowany przez myśliwych licznymi amuletami, które mają chronić go przed złymi siłami i gwarantować powodzenie.

Plan wydarzeń:

- 1) Opis Grenlandii.
- 2) Codzienność Anaruka.
- 3) Polowanie na foki.
- 4) Zwyczaje mieszkańców Grenlandii.
- 5) Polowanie na reny.
- 6) Zabawy w osadzie.

- 7) Pierwsze samotne polowanie Anaruka.
- 8) Zima Eskimosów.
- 9) Wyprawianie skór.
- 10) Opowieść o udomowionym niedźwiedziu.
- 11) Polowanie na niedźwiedzia.
- 12) Wiosna na Grenlandii.
- 13) Wielorybia uczta.

Opis Anaruka:

Anaruk mieszka z rodzicami na Grenlandii – największej wyspie świata, pokrytej w całości grubą lodową czapą. Pomimo że **ma dopiero dwanaście lat, jest już silnym, zręcznym i bardzo odważnym chłopcem**, więc ojciec uczy go polowania, wyprawiania mięsa, konstruowania rozmaitych narzędzi i broni. **Dla ochrony przed dojmującym zimnem Anaruk od stóp do głów ubrany jest w zwierzęce skóry**: spodnie z futra białego niedźwiedzia, bluzę ze skóry foki i buty z miękkiej skóry młodego Rena. W czasie polarnej zimy – podobnie jak inni mieszkańcy osady – na każdą wędrowkę poza igloo udaje się szczerlnie opatulony w futro. Jak wszyscy Eskimosi **ze smakiem zajada również surowe mięso**, krzywiąc się na dziwaczne smakołyki, jakie podsuwa mu przybysz z południa. Jego **dziecinna ciekawość** każe mu jednak próbować wszelkich nowinek, z których najbardziej do gustu przypada chłopcu musztarda. Nietypowym rarytasem okazuje się też dla Anaruka mydło, które zjada z zadowoleniem w całości, nie chorując po nim ani trochę. Chłopiec **cehuje się odwagą** widoczną nie tylko w kosztowaniu nieznanych potraw, ale również w polowaniach, które są niezbędną sprawnością każdego Eskimosa. Pewnego dnia postanawia nawet samotnie upolować fokę, wpada jednak w tarapaty, z których wyciąga go – jak zawsze – czujny i troskliwy ojciec. Pomimo licznych obowiązków i trudów życia na Grenlandii Anaruk jest **chłopcem o bardzo żywym i wesołym usposobieniu**. Do funkcjonowania na lodowcu podchodzi z jednej strony z naturalną powagą, zdając sobie sprawę z rozlicznych zagrożeń, z drugiej jednak potrafi świetnie bawić się tym, co ma wokół siebie. Nie wyobraża sobie chyba wygodnego życia na ciepłym Południu, gdzie po mięso można pójść do sklepu, a w kamiennych domach jest stale ciepło i sucho. Jest bardzo **stopiony ze środowiskiem naturalnym** Grenlandii i wymuszonym przez nie trybem życia Eskimosów, nie sposób wyobrazić go sobie w żadnym innym miejscu świata. (eszkola.pl)

5. Opowiadanie przez dzieci wybranych przygód Anaruka.
6. Test on-line ze znajomości lektury – <http://test.4free.pl/test/506574/58930>
7. Pozycje wyjściowe. Przewrót w przód.
  - Rozgrzewka uczniów.
  - Gry i zabawy organizacyjno – porządkowe. Rozmowa na temat konieczności podporządkowania się poleceniom nauczyciela podczas lekcji wychowania fizycznego i zachowania szczególnego bezpieczeństwa.
  - Pokaz przewrotu w przód. Nauka pozycji wyjściowej i przewrotu przy asekuracji nauczyciela.
  - Ćwiczenia oddechowe i relaksacyjne.
8. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień czwarty: Zwierzęta z ciepłych krajów

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami.
2. Obejrzenie fragmentów filmów: „Zwierzęta Afryki dokument” (fragmenty – nauczyciel powinien wcześniej obejrzeć projekcję i wybrać odpowiednie fragmenty filmu) – <https://www.youtube.com/watch?v=J9EWAa5DTyI>
„W pustyni i w puszczy” – <https://www.youtube.com/watch?v=bELMUGEfJyE> minuta 20.50
3. Rozmowa z dziećmi na temat oglądanych zwierząt. Porównanie warunków naturalnych w jakich żyją zwierzęta na Północy, na Równiku i w klimacie umiarkowanym.
4. Lepienie postaci zwierząt afrykańskich z plasteliny. Wykonanie makiety sawanny. Praca zbiorowa. Każda grupa otrzymuje zadania do wykonania.
5. Rozmowa z uczniami na temat celowości zakładania ogrodów zoologicznych. Ochrona zagrożonych gatunków zwierząt.
6. Sporządzenie notatki na temat konieczności ochrony zagrożonych gatunków zwierząt. Zapisanie notatki na tablicy. Przepisanie notatki z pamięci do zeszytu. Samokontrola pracy.
7. Obliczanie obwodów trójkąta. Zastosowanie mnożenia.
  - 1) Mierzenie boków trójkąta równobocznego.
  - 2) Obliczanie obwodu trójkąta – podanie wzoru na obliczanie obwodu trójkąta. Zastąpienie dodawania takich samych składników mnożeniem.
  - 3) Rysowanie trójkątów różnobocznych i obliczanie ich obwodu.
  - 4) Rozwiązywanie zadań z treścią – zapis treści zadań do zeszytu. Rozwiązanie na tablicy i w zeszytce.
Przykłady zadań:
    - Wszystkie boki w trójkącie równobocznym mają po 8 cm. Ile wynosi obwód tego trójkąta?
    - Obwód trójkąta równobocznego wynosi 30 cm. Jaką długość ma każdy bok trójkąta?
    - W trójkącie jeden bok ma 24 cm drugi jest o 3 cm dłuższy od pierwszego, a trzeci o 6 cm krótszy od drugiego. Oblicz ile cm mierzą odpowiednio drugi i trzeci bok trójkąta? Jaki obwód będzie miał ten trójkąt?
8. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.
9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień piąty: Zwierzęta naszych lasów. Opiekujemy się zwierzętami domowymi. Spotkanie z myśliwym, leśnikiem lub spotkanie z pracownikiem schroniska dla zwierząt bądź zaprzyjaźnionym weterynarzem.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Oglądanie filmów na youtube – <https://www.youtube.com/watch?v=k8oSZsXISUk> – zapisywanie nazw zwierząt na tablicy.
2. Rozmowa z leśnikiem lub myśliwym o racjonalnej gospodarce w lesie, o odławianiu zwierzyny i kłusownictwie; o opiece myśliwych i leśników nad zwierzętami w okresach wychowywania młodych i niedogodnych warunków atmosferycznych np. w zimie.

Pytania uczniów do gościa.

3. Sporządzenie notatki do zeszytu z wykorzystaniem zgromadzonych wyrazów.
4. Odgadywanie głosów wydawanych przez zwierzęta domowe.
<https://www.youtube.com/watch?v=3oE8dF4HPAE> <https://www.youtube.com/watch?v=2oaq2fyqEJM>
5. Oglądanie zdjęć i obrazów przedstawiających zwierzęta domowe. Rozmowa na temat *zwierząt hodowanych przez człowieka*. Wymienianie korzyści jakie ma człowiek z hodowli zwierząt. Zapisanie krótkiej notatki ze słuchu do zeszytu o odpowiedzialności, jaką ponosi człowiek za hodowane przez siebie zwierzęta.
6. Rozmowa na temat *pracy weterynarza* (możliwy pokaz zdjęć i obrazów do tematu na Google grafika – po wcześniejszej ich weryfikacji przez nauczyciela).
7. Rozmowa na temat *konieczności pomocy schroniskom dla zwierząt* i zbieranie darów do schroniska. Ogłoszenie akcji zbiórki darów dla schroniska dla zwierząt w szkole (po wcześniejszej konsultacji z dyrektorem szkoły).
8. Wykonanie plakatów przez zespoły. Zredagowanie treści ogłoszenia. Wywieszenie plakatów w szkole. Przygotowanie i rozdanie na przerwach małych folderów informacyjnych o akcji prowadzonej w szkole.
9. Obliczanie obwodów kwadratu i prostokąta.
  - 1) Ćwiczenia w liczeniu.
  - 2) Mierzenie boków kwadratu i prostokąta. Obliczanie obwodu za pomocą dodawania i mnożenia.
  - 3) Układanie zadań z treścią na podstawie ilustracji, np.
Zagroda Karola – każdy bok ma długość 20 m (rysunek)
Zagroda Marka – dłuższe boki mają po 30 m, a krótsze po 10 m (rysunek)
Która zagroda jest większa, a która mniejsza?
10. Samoocena pracy przez uczniów.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie w Internecie *ciekawostek o Świętym Mikołaju*.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Gry i zabawy organizacyjno – porządkowe. Rozmowa na temat konieczności podporządkowania się poleceniom nauczyciela podczas lekcji wychowania fizycznego i zachowania szczególnego bezpieczeństwa.
2. Przewrót w przód. Pozycje wyjściowe. Pokaz przewrotu w przód. Nauka pozycji wyjściowej i przewrotu przy asekuracji nauczyciela

XV. Blok tematyczny: ZIMA, ZIMA, ZIMA...

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z zimową pogodą i jej symptomami;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia

- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, rozumie istotę porównywania różnicowego;
- oblicza działania na mnożenie i dzielenie;
- umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa; zajęcia integracyjne w terenie;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, wiersze o zimie, Inscenizacja Jasełek, teksty piosenek o zimie i choince, kolędy i pastorałki,

Narzędzia i materiały:

klej wodny, papier kolorowy, nożyczki, kartony niebieskie A1, płatki kosmetyczne, zielona bibuła karbowana (ciemna zieleń), biała i jasnoniebieska, papier kolorowy, materiały do wykonania zaproszeń (można wykorzystać program komputerowy do przygotowania zaproszeń), ołówki notesy,

Dzień pierwszy: Śniegi, mrozy i zawieje

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
Słuchanie piosenek o zimie. Śpiewanie piosenki „Zima, zima, zima...”
2. „Zimowe kwiaty” – karton A3 niebieski, płatki kosmetyczne, bibuła zielona karbowana, klej nożyczki.
Płatki kosmetyczne nacinamy co 1 cm dookoła, sklejamy po dwa lub trzy płatki środkami (można troszkę udrapować) tworząc kwiaty, w środku można nakleić kuleczkę z waty lub białej bibuły karbowanej, odkładamy do wyschnięcia. Z zielonej bibuły zwijamy wężyki – łyżki rozmieszczamy i przyklejamy na kartonie, doklejamy listki. Na końcu łyżek naklejamy białe kwiatki. Wystawka prac.
Wspólne wykonanie zimowej dekoracji w klasie.
3. Głośne czytanie wierszy o zimie (tworzonych przez dzieci – zasoby własne nauczyciela), ze szczególnym zwróceniem uwagi na intonację głosu i znaki przestankowe.

* Zuzanna Skątecka, klasa III

Przyszła zima, śniegiem nasypała
Kwiaty na szybach mrozem wymalowała
Pokryła świat warstwą białego puszkę
i zimnem, by każdy najchętniej siedział w łóżku
I jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki
Nikt nie mógł się oderwać od swej poduszki
W taki ziąb zimowy najlepiej ulepić bałwana
Albo rzucać się śnieżkami do białego rana

* Ania Morawiec, klasa III

Zima znowu atakuje
I swym urokiem czaruje
Za oknami biało
Chyba nas przysypało.
Bo to już grudzień
I krótki też jest dzień.
Adwent mamy
Więc na roraty biegamy.
Mikołaj Święty uśmiechnięty
Przyniesie nam cudne prezenty.
Kevin zaś poleci
I przyciągnie wszystkie dzieci.
Bo święta tuż tuż
I każdy cieszy się już!

„Bałwan ze śniegu” B. St. Kossuthówna

Ulepity dzieci
Ze śniegu bałwana,
W kapeluszu, z fajką w zębach
Wygląda na pana

Pewno ci tu zimno,
 śniegowy bałwanie,
 chodźże do nas do przedszkola
 na ciepłe śniadanie.

Zaiskrzył się bałwan,
 jakby śmiał się z tego:
 – Mróz – to mój przyjaciel,
 – stopniałbym bez niego.

„Jedzie zima” Cz. Janczarski

Przyptęnęła chmura sina.
 Od północy wiatr zacina.
 Kot wyjść z domu nie ma chęci.
 Coś się tam na dworze święci!

Kraczą wrony na parkanie:
 – Jedzie zima , groźna pani!
 I już lecą z nieba śnieżki,
 zasypują drogi, ścieżki,
 pola, miedzę i podwórka,
 dach, stodoły, budę Burka.

Kraczą wrony na jabłoni:
 – Jedzie zima parą koni!
 Mróz ściął lodem brzeg strumyka.
 Zając z pola w las pomyka.

Krasnalowi zmarzły uszy,
 już spod pieca się nie ruszy!
 Kraczą wrony na brzezynie:
 – Oj, nieprędko zima minie!

Uczniowie w grupach losują wiersze, dzielą się fragmentami utworów. Przygotowują się do czytania.

4. Czytanie wierszy – można zaprosić młodsze dzieci, zaśpiewać piosenkę: „Zima, zima, zima...” Można również poprosić, po wcześniejszej konsultacji z wychowawcami młodszych dzieci o recytację znanych im wierszy o zimie, czy zaśpiewanie piosenki.
5. Rozmowa z wszystkimi uczniami na temat zimowej pogody, opadów atmosferycznych, temperatury powietrza, zjawisk pogodowych występujących zimą. Uaktualnienie Kalendarza pogody w klasie.
6. *Opis zimowej pogody* – najpierw ustny, potem pisemny. Charakterystyka opisu – http://www.bryk.pl/jak_pisa%C4%87/opis (przypomnienie najważniejszych informacji).
7. Skakanie przez skakankę.
  - Rozgrzewka uczniów.
  - Gry i zabawy porządkowe.
  - Gry i zabawy ogólnorozwojowe ożywiające np. z piłką: kozłowanie, rzuty, chwyt.
  - Skoki przez skakankę w miejscu: obunóż, jednonóż.

- Skoki przez skakankę w biegu.
  - Nauka gry „w gumę”.
  - Ćwiczenia relaksacyjne.
8. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień drugi: „Dziewczynka z zapałkami” H. Ch. Andersena

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci w klasie. Rozmowy na interesujące dzieci tematy. Przygotowanie do zajęć.
2. Wysłuchanie słuchowiska na podstawie baśni H. Ch. Andersena „Dziewczynka z zapałkami”.
3. Przybliżenie uczniom przez nauczyciela postaci autora baśni: Hansa Christiana Andersena. Następnie wspólne czytanie na tablicy multimedialnej informacji o pisarzu.
<http://www.spangshus.dk/turysta/wphca.htm>
4. Rozmowa z uczniami na temat treści baśni. *Wyodrębnienie kolejnych wydarzeń i zapisanie ich na tablicy. Wykonanie ilustracji do kolejnych wydarzeń baśni – farby plakatowe.* Przyporządkowanie obrazów kolejnym wydarzeniom.
5. Przepisanie wydarzeń z tablicy do zeszytu. Poszukiwanie słownictwa związanego z treścią baśni. Zapisywanie wyrazów ze słuchu w zeszycie, komentarz do wyrazów z trudnościami ortograficznymi.
6. Utrwalenie nazw liczb w dodawaniu (składniki, suma) i odejmowaniu (odjemna, odjemnik, różnica). Ćwiczenia w mnożeniu i dzieleniu pamięciowym, zabawy matematyczne, np.
„Rozmowy liczb”:
  - *Jestem sumą liczb 15 i 25. Jaką jestem liczbą?*
  - *Jestem liczbą 6, a ty jesteś o 3 razy większa ode mnie.*
  - *Jestem liczbą 40, a ty jesteś 4 razy mniejsza ode mnie. Jaką jesteś liczbą?*
7. Rozmowa z uczniami na temat zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i szkolnej tradycji wystawiania w okresie przedświątecznym JASEŁEK. Rozdanie ról, tekstów kolęd i pastorałek. Omówienie przebiegu przedstawienia. Wysłuchanie propozycji dzieci na temat scenografii i kostiumów do przedstawienia (włączenie rodziców do przygotowania Jasełek i klasowej Wigilii).
Scenariusz jasełek wg uznania nauczyciela prowadzącego.
8. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.
9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień trzeci: Zimowe piosenki

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci w klasie. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć – *wykonywanie ozdób choinkowych* (łańcuchy, pawie oczka – ozdoby z papieru kolorowego). Wysłuchanie i obejrzenie teledysku piosenki o choince: <https://www.youtube.com/watch?v=6ZDR1jbKY6k>
2. Wspólne ubieranie choinki w klasie.
3. *Układamy wiersze o naszej choince.* Próby układania rymowanek i wierszyków.
4. Zajęcia komputerowe – programy komputerowe do wyszukiwania rymów.
5. Czytanie wierszy przez dzieci. Zapis wierszyków w zeszytach. Ozdobienie ich rysunkiem choinki.
6. Nauka śpiewania kolęd i pastorałek wybranych do przedstawienia. Próba recytacji tekstów.

7. Słuchanie piosenek o zimie – przygotowanie zaproszeń dla rodziców na Jasełka.
8. Przeskoki jednonóż i obunóż nad niskimi przeszkodami.
  - Rozgrzewka poszczególnych partii ciała uczniów.
  - Gry i zabawy porządkowe i organizacyjne.
  - Skoki pojedyncze – np. przez piłkę lekarską, przez linię jednonóż i obunóż.
  - Wieloskoki jednonóż i obunóż.
  - Skoki w tył.
  - Skoki z materaca na materac.
  - Skoki kuczne.
  - Wyścigi zespołów z elementami skoku.
  - Ćwiczenia relaksacyjne.
9. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień czwarty: Zimą dokarmiamy zwierzęta

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Rozmowa z dziećmi na temat *dokarmiania ptaków*. Chętne dzieci przynoszą do szkoły karmniki wykonane przez rodziców.
3. Wyjście na dwór – *organizacja Ptasiej Stołówki*. Zwrócenie uwagi na to, *jakie pokarmy możemy podawać ptakom w karmnikach, a czego dawać nam nie wolno i dlaczego*. Nauczyciel informuje uczniów o tym, że jeśli rozpoczynamy dokarmianie ptaków, musimy to robić systematycznie (dokarmianie ptaków organizujemy w porozumieniu z rodzicami uczniów).
4. Ciche czytanie ze zrozumieniem opowiadania „**Maciuś i ptaki**” Bożeny Formy.

Maciuś był młodszym bratem Piotrka z III „a”. Był mały, ale bardzo samodzielny. Pewnego zimowego ranka wyszedł przed dom.

– Tyle śniegu nasypało – dziwił się stojąc na chodniku. W tej samej chwili pojawił się pan dozorca. Specjalną łopatką zaczął odgarniać śnieg.

– Teraz będzie można bezpiecznie przejść chodnikiem – zwrócił się do chłopca odrzucając grube warstwy śniegu.

Maciek spojrział w kierunku ogrodu. W głębi stał karmnik. Wielka śniegowa czapa zsuwała się z zielonego dachu. W środku było pusto. Podeszedł do pana dozorca.

– Mam na imię Maciek i mieszkam w tym domu. Mam prośbę, czy mógłby mi pan pożyczyć swojej łopaty?

– A cóż taki mały człowiek będzie robił taką ogromną łopatką? – zaśmiał się dozorca.

– Widzi pan ten karmnik? Muszę coś z nim zrobić. Śnieg wszystko zasypał, ptaki są głodne nie wiadomo gdzie pofrunęły. Należy im pomóc.

– Chodźmy razem – dozorca przerwał swoją pracę. – Zaraz odśnieżymy alejkę i wyczyścimy karmnik.

Maciek pobiegł do domu. Po chwili niósł całą torebkę ziarenek, a w pojemniczku wodę. Kiedy już wszystko było gotowe razem z panem dozorcą ukrył się za krzakami. Niebawem zobaczyli pierwszych gości. Przybyły wróble, gile, sikorki. Pojawił się nawet zielony dzięcioł w czerwonym berecie. Wszystko zostało zjedzone.

– Wspaniale – cieszył się Maciuś. – Jutro znowu coś przyniosę.

– A ja będę dbał, żeby karmnika nie zasypał śnieg.

Dotrzymali słowa. Ptaki przez całą zimę stołowały się w karmniku Maciusia i pana dozorca.

5. Układanie w formie pisemnej odpowiedzi na pytania dotyczące tekstu. Zapis pytań i odpowiedzi do zeszytu.

- 1) Kim był Maciek?
- 2) Co zauważył Maciek?
- 3) Jaki miał pomysł?
- 4) Kogo poprosił o pomoc?
- 5) Co Maciek przyniósł dla ptaków?
- 6) Co obiecał pan dozorca?

6. Rozmowa z uczniami na temat ptaków, które przylatują do nas na zimę.

Ptaki przylatujące do Polski na zimę, pokonują nieraz wiele kilometrów, szukając miejsc, gdzie mogą znaleźć pożywienie. Okres zimowy to też czas ich wędrówek. Do Polski w tym czasie przylatują te, które na co dzień żyją między innymi na mroźnej Syberii czy w zimnej Skandynawii.

Wśród nich są: jemioluszk, zimorodki, gile, sikory, szczygły i myszołowy.

CIEKAWOSTKA!

Leśnicy odradzają karmienie ptaków, kiedy zima jest łagodna, aby nie utraciły instynktu poszukiwania pożywienia. Gdy jest silny mróz, można je karmić, ale musi to być robione regularnie, dłuższe przerwy mogą być dla nich niebezpieczne, ponieważ przyzwyczajone do stałego dostępu do pożywienia nie będą już szukały nigdzie indziej.

7. Samodzielne wyszukiwanie w Internecie obrazów przedstawiających ptaki zimujące w Polsce. Omówienie ich wyglądu. Próby dokonania ustnego opisu wyglądu ptaków według podanego wzorca.
8. Ćwiczenia doskonalące rachunek pamięciowy w zakresie mnożenia. <http://www.multiplication.com/> ćwiczenia matematyczne on-line (Polecamy!)
9. Rozmowa z dziećmi na temat *prawidłowego ubierania się podczas przebywania na mrozie i na śniegu – „na cebulkę”*. Zwrócenie uwagi, czym grozi przemoczenie ubrań, wychłodzenie ciała i przemarznięcie.
10. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 2.
11. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień piąty: KULIG – zajęcia w plenerze (mogą być zorganizowane z rodzicami)

- jeśli nie będzie śniegu można wynająć bryczki lub wozy

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne. Przygotowanie do wyjazdu. Podanie planu wycieczki. Przedstawienie regulaminu. Omówienie zasad bezpieczeństwa podczas jazdy na saniach czy wozie i przebywania w pobliżu koni.
2. Rozmowa z uczniami na temat *tradycji urządzania kuligów w Polsce.*

W dawnej Polsce urządzano kuligi od święta Trzech Króli (od 6 stycznia), aż do Środy Popielcowej. Wszyscy wtedy planowali, jak się dobrze zabawić. Pod koniec karnawału, zwanego wtedy zapustami urządzano wspiane kuligi, które nie były tylko jazdą na saniach zaprzężonych w konie, ale również czasem biesiad, odwiedzin. Sanie zaprzężone były zazwyczaj w dwa konie, silne i zdrowe, ponieważ bardzo często jeżdżono przez las, w którym mieszkaly kiedyś wilki. Zdrowe silne konie, potrafiły umknąć głodnej watasze. Czasami do sań zaprzęgano trzy konie – taki zaprzęg, z rosyjska, nazywano trojką. Jeden konik woził szlachcica do pobliskiego kościoła.

3. Przygotowanie się do wyjścia – zbiórka.
4. Przejazd saniami (wozami, bryczkami) na miejsce ogniska. Pieczenie kiełbasek.
5. Gry i zabawy na śniegu. Ćwiczenia równoważne z przyborami i bez – przejście po desce lub pniu, przejście po śladach wyciśniętych w śniegu.
6. Czytanie tropów zwierząt. Szkicowanie tropów.
7. Podsumowanie przez dzieci mijającego dnia.

XVI. Blok tematyczny: NADSZEDŁ ŚWIĄTECZNY CZAS...

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z polskimi tradycjami świąt Bożego Narodzenia;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, ;
- zna tabliczkę mnożenia i dzielenia;
- zna tradycje świąteczne;
- zna zasady zachowywania się przy stole;
- rozumie konieczność poznania naszych tradycji;
- umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- zna zasady pisowni wyrazów z trudnościami ortograficznymi;
- rozpoznaje czasowniki;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, teksty i podkłady muzyczne do kolęd i pastorałek, scenariusz Jasełek, monety, SPRAWDZIAN NR 1, karty z liczbami do zabaw matematycznych, lina,

Narzędzia i materiały:

kredki, kartony rysunkowe, papier kolorowy, nożyczki, klej, materiały potrzebne do wykonania dekoracji do Jasełek, kostiumy do przedstawienia,

Dzień pierwszy: Boże Narodzenie w Polsce**Przebieg zajęć:**

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Sprawdzian wiadomości i umiejętności nr 4.
3. Wykonanie dekoracji na Jasełka, skompletowanie strojów. Próba przedstawienia: recytacja wierszyków, śpiewanie kolęd i pastorałek.
4. Rozmowa z uczniami na temat **tradycji bożonarodzeniowych**, poparta oglądaniem obrazów ilustrujących opowieść Google – grafika.

Wigilia – wieczór wigilijny w tradycji polskiej jest najbardziej uroczystym i najbardziej wzruszającym wieczorem roku. Punktem kulminacyjnym przeżyć adwentowych w rodzinach chrześcijańskich jest wigilia Bożego Narodzenia. Posiada ona bardzo bogatą liturgię domową. Geneza tej liturgii sięga pierwszych wieków chrześcijaństwa. Obrzędy te i zwyczaje mają więc starą tradycję. Wigilie w ogóle znane były już w Starym Testamencie. Obchodzono je przed każdą uroczystością, a nawet przed każdym szabatem. Było to przygotowanie do odpoczynku świątecznego. Izraelici zwali je „wieczorem”.

Słowo „wigilia” pochodzi z języka łacińskiego i oznacza czuwanie. Taki był dawniej zwyczaj w Kościele, że poprzedniego dnia przed większymi uroczystościami obowiązywał post i wierni przez całą noc oczekiwali na te uroczystości, modląc się wspólnie.

W Polsce wigilia weszła na stałe do tradycji dopiero w XVIII wieku. Główną jej częścią jest uroczysta wieczerza, złożona z postnych potraw. Wieczerza ta ma charakter ściśle rodzinny. Zaprasza się czasami na nią, oprócz krewnych, osoby mieszkające samotnie. Dawniej najpierw gospodynie urządzały generalne sprzątnie, mycie, czyszczenie. Po czterech rogach głównej sali umieszczało się na wsi i po dworach cztery snopy

zbóż: snop pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, aby Boże Dziecię w Nowym Roku nie skąpiło koniecznego pokarmu dla człowieka i bydła. Stół był przykryty białym obrusem, przypominającym ołtarz i pieluszki Pana, a pod nim dawało się siano dla przypomnienia sianka, na którym spoczywało Boże Dziecię. Zwyczajem było również, że cały dzień obowiązywał post ścisły. Także w czasie wigilii dawano tylko potrawy postne, w liczbie nie parzystej, ale tak różnorodne, by były wszystkie potrawy, jakie się zwykło dawać w ciągu roku.

Wolne miejsce przy stole. Znany i powszechny jest obecnie w Polsce zwyczaj pozostawiania wolnego miejsca przy stole wigilijnym. Miejsce to przeznaczone bywa przede wszystkim dla przygodnego gościa. Pozostawiając wolne miejsce przy stole wyrażamy również pamięć o naszych bliskich, którzy nie mogą świąt spędzić z nami. Miejsce to może również przywołać nam na pamięć zmarłego członka rodziny.

Pierwsza Gwiazda. W Polsce wieczerze wigilijna rozpoczynało się, gdy na niebie ukazała się pierwsza gwiazda. Czyniono tak zapewne na pamiątkę gwiazdy betlejemskiej, która według Ewangelisty, św. Mateusza, ujrzeli Mędrcy, zwani też Trzema Królami.

Parzysta ilość osób – do tradycji wigilijnej należy, aby do stołu zasiadała parzysta liczba osób. Nieparzysta zaś ilość uczestników miała wróżyć dla jednego z nich nieszczęście. Najbardziej unikano liczby 13. Feralna 13 bierze swój początek od Ostatniej Wieczerzy, kiedy to jako 13 biesiadnik przybył Judasz Iskariota. Jeżeli ilość biesiadników była nieparzysta, wówczas w bogatszych lub szlacheckich domach zapraszano do stołu kogoś ze służby, w biedniejszych domach jakiegoś żebraka. Do stołu zasiadano według wieku lub hierarchii. Według wieku dlatego, aby „w takiej kolejności schodzić z tego świata”, a według hierarchii dlatego, gdyż osoba o najwyższej pozycji, najczęściej był to gospodarz, rozpoczynała wieczerze.

Łamanie się opłatkiem – najważniejszym i kulminacyjnym momentem wieczerzy wigilijnej w Polsce jest zwyczaj łamania się opłatkiem. Czynność ta następuje po przeczytaniu Ewangelii o Narodzeniu Pańskim i złożeniu życzeń. Tradycja ta pochodzi od prastarego zwyczaju tzw. eulogiów, jaki zachował się z pierwszych wieków chrześcijaństwa. Wieczerza wigilijna nawiązuje do uczt pierwszych chrześcijan, organizowanych na pamiątkę Ostatniej Wieczerzy. Zwyczaj ten oznacza również wzajemne poświęcenie się jednych dla drugich i uczy, że należy podzielić się nawet ostatnim kawałkiem chleba. Składamy sobie życzenia pomyślności i wybaczymy urazy.

Ilość potraw – według tradycji, ilość potraw wigilijnych powinna być nieparzysta. Aleksander Bruckner w słowniku etymologicznym języka polskiego podaje, że wieczerza chłopska składała się z pięciu lub siedmiu potraw, szlachecka z dziewięciu, a u arystokracji z jedenastu. Wyjaśnienia tego wymogu były różne: 7 – jako siedem dni tygodnia, 9 – na cześć dziewięciu chórów anielskich itp. Dopuszczalna była ilość 12 potraw – na cześć dwunastu apostołów. Nieparzysta ilość potraw miała zapewnić urodzaj lub dobrą pracę w przyszłym roku. Potrawy powinny zawierać wszystkie płody rolne, aby obrodziły w następnym roku. Wskazane też było skosztować wszystkich potraw, żeby nie zabrakło którejś podczas następnej wieczerzy wigilijnej. Wigilie otwierała jedna z tradycyjnych zup wigilijnych – najczęściej barszcz czerwony z uszkami, zupa grzybowa lub rzadziej – migdałowa. Oprócz dań rybnych podawano staropolski groch z kapusta, potrawy z grzybów suszonych, kompoty z suszonych owoców, a także łamańce z makiem lub pochodzącą ze wschodnich rejonów Polski słynną kutię oraz ciasta, a zwłaszcza świąteczny makowiec.

Po Wieczerzy – dawniej po Wieczerzy, oprócz śpiewania kołęd, w wielu częściach Polski praktykowano różne zwyczaje. I tak, na Warmii i Mazurach, kiedy jeszcze biesiadnicy siedzieli przy stole, spod obrusa ciągnięto słomki. Jeśli wyciągnięto słomkę prosta, to osobę, która ja wyciągnęła, czekało życie proste, bez niebezpieczeństw. Jeśli słomka była pokrzywiona, to dana osobę czekało w przyszłym roku życie kręte. Na Mazowszu, resztki jedzenia dawano zwierzętom. Wierzono bowiem, że o północy, przynajmniej niektóre z nich,

przemówiła ludzkim głosem. Dotyczyło to zwłaszcza bydła, bo ono było obecne przy narodzinach Dzieciątka i w nagrodę otrzymało dar mówienia ludzkim głosem w noc wigilijna.

Resztki wieczery – na Podlasiu resztki wieczery ustawiano koło pieca, a przed nim ławę posypana piaskiem lub popiołem. Pokarmy te były przeznaczone dla zmarłych przodków. Rano, po śladach na piasku, odgadywano kto przyszedł w nocy i czy w ogóle przyszedł. W wielu rejonach Polski w ten wieczór wyruszali kołędnicy. Obowiązkowo musiały być minimum trzy postacie: bocian, koza i niedźwiedź. Bocian symbolizował nowy rok i nowe życie, koza – płodność, a niedźwiedź – wrogie siły przyrody, które należało obłaskawić.

Pasterka – kończy wieczór wigilijny, to msza odprawiana w kościołach dokładnie o północy. Zgodnie z tradycją upamiętnia ona przybycie do Betlejem pasterzy i złożenie przez nich hołdu nowo narodzonemu Mesjaszowi. Zwyczaj sprawowania bożonarodzeniowej liturgii nocnej wprowadzono w Kościele już w drugiej połowie V wieku. Do Polski dotarł on więc być może razem z chrześcijaństwem

Koleda – innym zwyczajem wprowadzonym i upowszechnionym przez Kościół, są odwiedziny parafian w okresie świąt Bożego Narodzenia składane przez proboszcza lub księży z parafii. Przynoszą oni dobrą nowinę, święcą i błogosławią dom oraz jego mieszkańców, w zamian zaś otrzymują symboliczną ofiarę nazywaną dawniej kołędą. Tradycja ta, znana już w średniowieczu, utrzymuje się w Polsce do czasów współczesnych. Być może po przyjęciu chrześcijaństwa Kościół wprowadził ją dla przeciwstawienia jej pogańskiemu zwyczajowi kołędowania.

Śpiewanie koled – Nieodłączną częścią wieczoru wigilijnego było i jest wspólne śpiewanie koled przy Bożonarodzeniowej szopce. Pieśni opowiadających o narodzeniu Jezusa mamy w polskiej tradycji bardzo dużo. Najstarsze sięgają czasów średniowiecza. Ich wprowadzenie, a potem upowszechnienie zawdzięczamy prawdopodobnie Franciszkanom. Oni też przynieśli do Polski zwyczaj budowy szopek. Autorstwo pierwszej szopki przypisuje się św. Franciszkowi z Asyżu, który chcąc odświeżyć pamięć narodzin Dzieciątka Jezus kazał przynieść do groty siana, przyprowadzić woła oraz ośła i zawołał braci. Kiedy zgromadziła się ludność z okolic i zabrzmiały pieśni św. Franciszek odczytał Ewangelię, a potem wygłosił kazanie o narodzeniu Jezusa. Szopkę tę zorganizował św. Franciszek na trzy lata przed śmiercią, w Greccio koło Rieti, sto kilometrów od Rzymu.

Szopki – W Polsce franciszkańskiej pojawiły się bardzo wcześnie, zapewne już w czasach średniowiecza. Początkowo inscenizowane w kościołach szopki były niezwykle proste, pozostawały też wierne przekazom ewangelicznym. W wieku XIX powstały różne regionalne formy polskich szopek bożonarodzeniowych. Najbardziej znane i najciekawsze są szopki krakowskie, których architekturę wzoruje się na zabytkowych budowlach Krakowa. Szopki krakowskie stawały się często teatrzykami lalek, w których na miniaturowych scenkach podświetlanych świecami pojawiały się najrozmaitsze ruchome figurki. Dzisiaj bożonarodzeniowe szopki buduje się we wszystkich polskich kościołach.

źródło: czasdzieci.pl

5. Wspólne ułożenie i zapisanie kilku zdań o tradycji obchodzenia Świąt Bożego Narodzenia w Polsce.
6. Zastosowanie tabliczki mnożenia w obliczeniach pieniężnych. Zabawa matematyczna: „**Robimy świąteczne zakupy**” – ćwiczenie rachunku pamięciowego. Rozwiązywanie zadań tekstowych.
7. Gry i zabawy z piłką.
  - Krótka rozgrzewka.
  - Gry i zabawy porządkowe.
  - Ćwiczenie podań i chwytów.
  - Gra w dwa ognie i w zbijanego.
  - Ćwiczenia relaksacyjne.

8. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień drugi: Boże Narodzenie na świecie**Przebieg zajęć:**

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Słuchanie piosenek pochodzących z innych krajów, związanych z Bożym Narodzeniem.
2. Zapoznanie uczniów ze zwyczajami Bożonarodzeniowymi panującymi poza granicami naszego państwa – <http://podroze.gazeta.pl/> Odnajdywanie na mapie politycznej Europy wymienianych państw.

Austria – tu Mikołaj do roznoszenia prezentów pod choinkę ma pomocnika Krampusa, brzydala przypominającego kozę, który straszy niegrzeczne dzieci.

Portugalia – tu ustawia się dodatkowe naczynie na stole wigilijnym jak u nas, tylko nie dla niespodziewanego gościa, ale dla zmarłych, i nie jest ono puste, tylko nakłada się na nie górę jedzenia.

Ukraina – tu nie niszczy się pajęczyny, której mieszkaniac – pajęk według legendy przynosi szczęście.

Norwegia – jej mieszkańcy wierzą, że właśnie w Wigilię wytażą zewsząd czarownice i poszukują mioteł, żeby sobie polatać, dlatego w tym kraju w Wigilię chowa się wszystkie miotły.

Łotwa – mieszkańcy tego państwa w Boże Narodzenie przebierają się za kozy, zombie, niedźwiedzie snopy zboża i tak chodzą po ulicach.

Czechy – w Wigilię dziewczyny wróżą sobie z butów. Stają tyłem do drzwi i rzucają przez ramię butem. Jeśli but przodem – noskiem upadnie w kierunku drzwi dziewczyna wyjdzie za mąż, jeśli zaś piętą, pozostanie panną.

Grecja – tam brzydki goblin mieszkający pod ziemią w święta chce straszyć ludzi. Żeby sobie poszedł, Grecy wieszają w kominku świńską szczękę.

Grenlandia i Eskimosi – ulubiona bożonarodzeniową potrawą jest na pół zgnite surowe mięso morskiego ptaka – alki.

Hiszpania – w święta Bożego Narodzenia dla dzieci bardzo ważna jest hiszpańska tradycja zwana katalan. Co roku jeden z członków rodziny kupuje specjalnie przygotowany, uśmiechnięty kawał drewna. Najczęściej przypomina on psa albo łosia, który stoi na stojaku imitującym nogi. Po wniesieniu pieńka do domu, rodzina napełnia go słodyczami i zabawkami. Podczas świąt dzieci stukają w drewno, dopóki nie wypadnie z niego słodka zawartość. Zamiast opłatkiem Hiszpanie dzielą się chatwą.

Włochy – La Befana – czarownica, która według legendy ugościła trzech króli, obdarowuje w święta dzieci prezentami, a one wystawiają jej za drzwi chleb i wino.

Holandia i Amsterdam – Czarny Piotruś – pomocnik Mikołaja, straszy niegrzeczne dzieci. Chłopczy w okresie Bożego Narodzenia bardzo chętnie przebierają się za Czarnego Piotrusia i biorą udział w paradach.

Walia – Walijczycy chodzą w Wigilię po ulicach z przebierańcem konia, który jeśli kogoś zdoła ugryźć pobiera od niego opłatę.

Niemcy – wieszają się tu na choince bombkę w kształcie ogórka. Dzieciaki szukają go, kto pierwszy znajdzie, dostaje dodatkowy prezent.

Wielka Brytania – zamiast wieczerzy wigilijnej je się indyka i płonący pudding (rodzaj deseru), a wieczorem dzieci wywieszają za drzwi swoje skarpety, w których na drugi dzień znajduje prezenty. To w Wielkiej Brytanii narodził się zwyczaj całowania pod jemiolą.

3. Nauczyciel poleca dzieciom wybrać zwyczaj bożonarodzeniowy z innego państwa, który najbardziej im się podobał i opisać go w zeszycie.
4. Próba Jasełek – śpiewanie kolęd i pastorałek przygotowanie kostiumów do inscenizacji.

5. Zabawy matematyczne. Przykłady:

- Dzieci otrzymują kartki z liczbami – nauczyciel zapisuje pierwszą liczbę na tablicy. Pierwsza grająca osoba wybiera jedną liczbę ze swojej kartki i dodaje do podanej na tablicy – oblicza wynik. Wskazuje następnego gracza. Następna osoba wybiera ze swojej kartki liczbę i dodaje ją do wyniku, który powstał itd.
- Rozpoznawanie prawdziwych monet przez chusteczkę za pomocą dotyku.
- Nauczyciel wybiera dzieci, które zastaniają sobie oczy lub siadają tyłem do nauczyciela. Nauczyciel wrzuca kulki do stoika, uczniowie liczą dziesiątkami, piętnastkami, piątkami, siódmkami – zapisują liczby na kartkach potem zliczają. Przeliczanie kulek w stoikach.

6. Zabawy z mocowaniem i przyciąganiem.

- Rozgrzewka uczniów.
- Gry i zabawy orientacyjno – porządkowe.
- Zabawa – „Kogutki” – przepychanie się w siadzie kucznym.
- Zabawa „Siłacze” – przepychanie się w pozycji wyprostowanej.
- Mocowanie na rękę, na nogę.
- Ciągnięcie liny, przez pojedyncze dzieci, dwójki, czwórki i zespoły.
- Ćwiczenia rozluźniające.

7. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień trzeci: Klasowa wieczera wigilijna. Jasełka.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Rozmowa z uczniami o przygotowaniach świątecznych w ich domach. Rysowanie Szopki bożonarodzeniowej. Wystawka prac.
3. Przygotowanie sali do Wigilii. Należy poprosić rodziców o pomoc w jej przygotowaniu, jak również zaprosić do uczestniczenia w niej.
4. Wystawienie Jasełek.
5. Wigilia klasowa – dzielenie się opłatkiem, śpiewanie kolęd i pastorałek.
6. Samoocena pracy w mijającym roku przez dzieci.
7. Złożenie życzeń przez nauczyciela – rozdanie dzieciom symbolicznych podarunków – np. odlanych z gipsu Aniołków.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie w Google – grafika obrazów dla tematyki: tradycje bożonarodzeniowe.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Zabawy z mocowaniem i przyciąganiem.
2. Gry i zabawy z piłką. Ćwiczenie podań i chwytów. Gra w dwa ognie i w zbijanego.

XVII. Blok tematyczny: WITAJ NOWY ROKU

Cele ogólne:

- uwrażliwienie dzieci na konieczność dotrzymywania danego słowa;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, zapisuje liczby słowami, porównuje liczby i działania;
- wie, że jeśli coś się komuś obieca, trzeba słowa dotrzymać;
- rozpoznaje cechy charakterystyczne baśni;
- zna kolejność i nazwy miesięcy, wie ile każdy miesiąc ma dni;
- zna pojęcie astronomii i astrologii;
- wie kim był Mikołaj Kopernik;
- rozumie konieczność kultywowania tradycji;
- umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych, ćwiczeń sportowych;
- umie jeździć na łyżwach;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa; zajęcia w terenie (integracyjne);
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, odtwarzacz muzyki, materiały internetowe, egzemplarze starych kalendarzy, kartki z cyframi rzymskimi do XII, kartki z nazwami miesięcy, kolorowanki z symbolami znaków zodiaku, kartki z horoskopami dziecięcymi, Wiersze: „Noworoczne postanowienia”, „Mikołaj Kopernik”, „Znaki zodiaku”, piosenka „Spełniają się marzenia”, słowniki języka polskiego.

Narzędzia i materiały:

kredki, plastelina, kartoniki, kalka maszynowa,

Dzień pierwszy: Marzenia i postanowienia noworoczne**Przebieg zajęć:**

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Wspólne oglądanie teledysku i słuchanie piosenki Majki Jeżowskiej „Marzenia się spełniają” <https://www.youtube.com/watch?v=EZ6r9cGagro>
2. Nauka słów i melodii piosenki „**Spełniają się marzenia**” sł. Daria Druzgała, muz. Robert Janson <https://www.youtube.com/watch?v=EZ6r9cGagro> - dzieci czytają tekst i uczą się go z wersji karaoke. <https://www.youtube.com/watch?v=ABIXlvlgIqE> - wersja z wokalem. Chłopcy śpiewają piosenkę w „wersji męskiej”.

I. Dźwięk ten budzi mnie, W sercu czuję dziwny dreszcz

Nie wiem co się dzieje, Cała jestem dźwiękiem

O mi daje moc, Już nie czuje lęku bo

Pewność we mnie rośnie, Śpiewam coraz mocniej

Jeszcze chce wycofać się, Ale dźwięk wypełnia mnie

Ref. Dziś chcę poczuć jak, Światła blask rozgrzewa twarz

A las ręk wokół mnie, Tłum zaśpiewa ze mną wraz – bo właśnie

Mój sen spełnia się, Sceny czar już wciąga mnie

Dobrze wiem, tego chcę, W końcu odnalazłam sens

Wiem, że zawsze już, Będę śpiewać dla Was tu

To jest moje miejsce, Nie chcę już nic więcej

Niech ten cudny sen, Nigdy już nie skończy się

Pragnę tylko tak, Śpiewać pełnią barw

Nie chcę już wycofać się, Bo ten dźwięk wypełnia mnie

Ref. Dziś chcę poczuć jak, Światła blask rozgrzewa twarz

A las ręk wokół mnie, Tłum zaśpiewa ze mną wraz – bo właśnie

Mój sen spełnia się, Sceny czar już wciąga mnie

Dobrze wiem, tego chcę, W końcu odnalazłam sens

Dziś chce poczuć jak, Światła blask rozgrzewa twarz

*A las rąk wokół mnie, Tłum zaśpiewa ze mną wraz – bo właśnie
Mój sen spełnia się, Sceny czar już wciąga mnie
Dobrze wiem, tego chcę, W końcu odnalazłam sens.*

3. Czytanie głośne tekstu wiersza „**Noworoczne postanowienia**” (autor nieznany)

*Cały worek Rok Nowy nazbierał
postanowień noworocznych od ludzi,
ciężko było, nikt go nie wspierał,
i już w styczniu połowę wygubił.*

*Choć się starał, trudił po drodze,
pot rękawem z czoła wycierał,
to niewiele z nich zrealizował
Rok następny zgubione pozbiera.*

4. Rozmowa z uczniami na temat treści wiersza. Wyłonienie jego myśli przewodniej: Nic w naszym życiu nie dzieje się za sprawą czarów. Nawet jeśli mamy marzenia, musimy chcieć je zrealizować, gdyż same z siebie po prostu się nie staną. Od nas zależy, czy to co postanowimy spełni się, czy nie.
5. Rozmowa z uczniami na temat noworocznych postanowień i konieczności dotrzymywania danego komuś słowa.
6. Zapis postanowień na Nowy Rok. Dzieci indywidualnie zapisują swoje postanowienia do zeszytu. Jeśli chcą mogą się swoimi postanowieniami podzielić z resztą klasy.
7. Umieszczenie czasowe swoich postanowień. Pokaz przykładowych kalendarzy. Czytanie dat w kalendarzu. Obliczenia kalendarzowe. Zapisywanie dat w zeszycie. Wymienianie po kolei nazw miesięcy. Nauka określania ilości dni miesięcy na kostkach rąk.
8. Tabliczka mnożenia – ćwiczenie liczenia w pamięci. Rozwiązywanie zadań tekstowych.
9. Gry i zabawy na świeżym powietrzu – wyścigi na sankach / w razie braku śniegu marsz terenowy.
10. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 3.
11. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień drugi: Dwunastu braci. Cechy baśni.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowane do zajęć.
2. Wspólne, z nauczycielem, czytanie tekstu opowiadania „O dwunastu miesiącach” Janiny Porazińskiej – http://bibliotekazsw.jcom.pl/ksiazki/o_12_miesiacach.htm na tablicy interaktywnej. Zwrócić nie szczególnej uwagi na znaki przestankowe.

3. **Opracowanie metryczki baśni** – przypomnienie o pisowni wielką literą imion, nazwisk, tytułów.

- autor – .....
- tytuł – .....
- ilustrator – .....
- wydawnictwo – .....

Zapisanie metryczki baśni na tablicy i przepisanie jej do zeszytu.

4. Przysłowia o miesiącach <http://www.kalbi.pl/> , np.:

- Kiedy w styczniu lato, w lecie zimno za to.
  - Kiedy w lutym rosa pada, nowe mrozy zapowiada.
  - W marcu jak w garncu.
  - Mokre dni kwietnia zazwyczaj wróżą, że w lecie będzie owoców dużo.
  - Maj bogaty, sieje kwiaty. (i inne)
5. Ustalenie, jaki utwór nazywamy baśnią.
- 1) szukanie definicji baśni w słownikach języka polskiego,
  - 2) sprawdzanie treści definicji baśni w Internecie – **baśń** to utwór literacki pochodzący od bajki ludowej; napisany najczęściej prozą (tekstem ciągłym). W baśniach zwierzęta i przedmioty obdarzone są często ludzkimi cechami lub mają magiczną moc. Wiele zdarzeń i postaci jest nieprawdziwych, fantastycznych. Baśnie niosą nam pouczenie: dobro, uczciwość i ciężka praca zawsze zwyciężają. (<http://basnie.republika.pl/>)
  - 3) Zapisanie definicji baśni do zeszytu.
6. Wyróżnienie postaci realistycznych i fantastycznych w baśni – zapisanie ich do zeszytu.
7. Wyodrębnienie zdarzeń fantastycznych i realnych.
8. Kolejność wykonywania działań.
$4 + 5 \cdot 4 =$	$2 \cdot 8 + 15 =$
$17 + 3 \cdot 9 =$	$45 - 5 \cdot 5 =$
$6 \cdot 9 + 2 =$	$80 - 10 \cdot 0 =$
$12 + 9 \cdot 9 =$	$100 - 5 \cdot 10 =$
9. Cyfry rzymskie. Przyporządkowywanie liczb rzymskich kolejnym miesiącom.
10. Praca domowa: Załącznik nr 7 (materiały dla nauczyciela).
11. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień trzeci: Astronomia i astrologia

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami, przygotowanie do zajęć. Rozwieszenie na tablicy kolorowanek z symbolami znaków zodiaku. Oglądanie na [Google grafika](#) zdjęć i obrazów przedstawiających kosmos, gwiazdy i planety.

Rozmowa na temat i pokaz obrazów gwiazdozbiorów na niebie. Wyjaśnienie, **co to jest gwiazdozbiór** – grupa gwiazd zajmująca określony obszar sfery niebieskiej.

Przypomnienie wiadomości o planetach, ich nazwach i o gwiazdach – Układzie słonecznym.
2. Czytanie przez nauczyciela wiersza o znakach zodiaku.

„**Znaki zodiaku**” (autor nieznany) <http://www.as.up.krakow.pl/edu/warsztaty/materialy/instrukcje/wierszyki.pdf>

BARAN idzie przed BYKIEM,

Po BLIŹNIĘTACH – RAKI,

LEW przed PANNAĄ ucieka

– to są letnie znaki.

WAGA potem SKORPION,
STRZELEC zimnem grozi,
KOZIOROŻEC łód wiąże,
WODNIK – RYBY mrozi.

- Układanie w odpowiedniej kolejności kart do kolorowania z symbolami znaków zodiaku. Zwrócenie uwagi uczniom, że mamy 12 znaków zodiaku, tak jak 12 miesięcy. Każdy znak zodiaku (pewien określony układ gwiazd), według astronomii, czyli nauki przyrodniczej, zajmującej się badaniem ciał niebieskich (gwiazd, gwiazdozbiorów, planet, komet, mgławic), został przypisany do pewnego okresu w roku. Dlatego też, każdy z ludzi, ze względu na swoją datę urodzenia przypisany jest do określonego znaku zodiaku.
Nauczyciel pod kartami do kolorowania ze znakami zodiaku przypina kartkę z wypisanym okresem z kalendarza, który jest przypisany poszczególnym znakom.
- Dzieci, zgodnie z datami swoich urodzin, odnajdują swoje znaki zodiaku. Wybierają kolorowanki, odkalkowują znak na tekturce, zamiast kredkami, pokrywają powierzchnię znaku plastelinowymi kuleczkami.
- Rozmowa na temat **astrologii**, czyli wrózenia przyszłości na podstawie układów gwiazd. Zabawa w czytanie horoskopów – <http://horoskopy.gazeta.pl/horoskopy/0,116791.html> – horoskop dla dzieci.
- Znaczenie przeciwne wyrazów. Dzieci wklejają otrzymane horoskopy do zeszytów. Przepisują je poniżej w zeszytach tworząc wyrazy o znaczeniu przeciwnym.
- Pisanie dat urodzenia, dat ważnych wydarzeń w życiu dzieci. Pisanie dat słowami.
- Nauka jazdy na łyżwach. Oglądanie filmów „Nauka jazdy na łyżwach” – źródło: You Tube. Zaprawa „na sucho” na sali gimnastycznej.
- Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień czwarty: Mikołaj Kopernik

Przebieg zajęć:

- Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z dziećmi. Przygotowanie do zajęć. Nauczyciel wiesza na tablicy portret Mikołaja Kopernika.
- Ciche czytanie ze zrozumieniem wiersza Arkadiusza Łakomiaka „Mikołaj Kopernik” – załącznik nr 8.

*Bardzo dawno – pan Kopernik,
chodził co dzień do cukierni.
Przy olsztyńskim siadał zamku,
by jeść ciastka o poranku.*

*Miał pomysły nieskończone,
pragnął zostać astronomem.
Lubił czytać wszystkie książki
i zajadać smaczne pączki.*

*Często drapał się po nosie,
myśląc – Co tam jest w kosmosie?
W niebo patrzył (tak jak każdy),
niezliczone licząc gwiazdy.*

Czasem mówił do księżycy
– *Swoim blaskiem wciąż zachwycasz.*
Bądź po wieki (tylko z nami),
ziemię broń przed kometami.

Raz mu pączek wypadł z ręki,
tocząc wokół niego kręgi.
Spojrzał za nim i na ziemię,
i od razu miał olśnienie.

Zerwał się na równe nogi
– *Dalej ludzie, zejdźcie z drogi.*
(Pobiegł, krzycząc tak bez końca)
Ziemia krąży wokół słońca!

Dzisiaj wszyscy o tym wiemy,
to Kopernik świat nasz zmienił.
To co odkrył jest znaczące,
ruszył ziemię, wstrzymał słońce.

3. Analiza treści wiersza. Wyłonienie głównego bohatera wierszowanej opowieści.
4. Zajęcia komputerowe: Wyszukiwanie w Internecie informacji o Mikołaju Koperniku. Samodzielne zredagowanie notatki o astronomie, na podstawie informacji znalezionych w Internecie i zapisanie jej do zeszytu. Odczytanie notatek przez chętnych uczniów.
5. Rozmowa na forum klasy o dokonaniach wielkiego Polaka Mikołaja Kopernika.
6. Pisownia wyrazów z „h” (horoskop). Przypomnienie wierszyka o „h”: **Litera „h”**

*Kłopotliwe samo h,
dość szczególną skłonność ma,
lubi hałaśliwe słowa
hak, harmider, hałasować,
heca, hurmem, hej, hop,
hura, hola, horda, hejnał,
hulać, hasać, halo, hop, wataha...
W tych wypadkach się nie wahaj.*

Litere „h” piszemy:

- *gdy wymienia się na g, z, ż, dz w innych formach tego samego wyrazu lub w wyrazach pokrewnych – np. : wahać – waga, błąhy – błazen, druż – drużyna;*
  - *w wielu imionach piszemy „h” np. : Henryk, Halina, Honorata, Hubert, Hanna, Hilary, Bohdan, Helena.*
  - *w niektórych wyrazach „h” piszemy gdy jest w środku wyrazu, np. : czyhać, bohater, juhas, wahadełko, alkohol, ohydny.*
  - *występuje w takich wyrazach, których pisownię po prostu trzeba zapamiętać: hamulec, hodowla, herbaty, hamak, hymn, hasło, hulajnoga, helikopter, harcerz, huśtawka, no i oczywiście horoskop.*
7. Rozwiązywanie zadań tekstowych z zastosowaniem mnożenia i dzielenia w zakresie 100. Układanie treści zadań tekstowych do przedstawionych przykładów. Działania z zastosowaniem kolejności wy-

konywania działań. Przykład: $100 - 7 \cdot 8 =$

Kopernik obserwował nocą rozgwieżdżone niebo. Zobaczył nagle nowy gwiazdozbiór. Doliczył się w nim 100 gwiazd. Niektóre gwiazdy świeciły biało, ale 8 mgławic, w których było po 7 gwiazd świeciło na niebiesko. Ile gwiazd miało białe światło?

8. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 3.

9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień piąty: Zajęcia w plenerze – wyjazd na lodowisko (propozycja)

Wyjazd można zorganizować wspólnie z rodzicami jako imprezę integracyjną.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy z dziećmi o wyjeździe na lodowisko. Przedstawienie regulaminu wycieczki.

Uczeń zobowiązany jest:

- 1) Zapoznać się z zasadami Regulaminu wyjazdu oraz bezwzględnie się do nich stosować.
- 2) Wykonywać polecenia opiekunów i kierownika wycieczki oraz przestrzegać zasad postępowania obowiązujących w czasie jazdy autobusem.
- 3) Zachowywać się w sposób kulturalny i zdyscyplinowany, zwracając uwagę na bezpieczeństwo swoje i innych osób.
- 4) Nie oddalać się od grupy.
- 5) Przestrzegać zasad poruszania się po drogach, transportu zbiorowego, bezpieczeństwa przeciwpożarowego.
- 6) Informować opiekunów o jakichkolwiek sytuacjach niebezpiecznych mogących zagrażać życiu lub zdrowiu uczestników wyjazdu.
- 7) Zgłaszać opiekunom wszelkie objawy złego samopoczucia.
- 8) Zachować spokój w czasie drogi i na lodowisku.
- 9) Przed wejściem na lodowisko zapoznać się z regulaminem korzystania z lodowiska i bezwzględnie go przestrzegać.
- 10) Z wszystkich urządzeń korzystać w sposób rozważny i zgodnie z ich przeznaczeniem.
- 11) Dbać o czystość, ład i porządek w miejscach, w których się przebywa.
- 12) Kulturalnie odnosić się do opiekunów, kolegów i innych osób.

2. Zbiórka i wyjazd na lodowisko.

3. Podczas drogi powrotnej uczniowie oceniają swoje zachowanie i pracę w ciągu dnia.

Zajęcia komputerowe

Wyszukiwanie w Internecie informacji o Mikołaju Koperniku.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Nauka jazdy na łyżwach. Zaprawa „na sucho” na sali gimnastycznej.

2. Gry i zabawy na świeżym powietrzu – wyścigi na sankach/w razie braku śniegu marsz terenowy.

XVIII. Blok tematyczny: KARNAWAŁ TRWA

Cele ogólne:

- zapoznanie z tradycjami karnawałowymi w Polsce i na świecie;
- zapoznanie z nowymi technikami plastycznymi;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie koncentracji;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, dokonuje obliczeń przy pomocy osi liczbowej, na drzewkach, grafach i w tabelkach;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie i różnorodnych opowieści;
- zna zwyczaje karnawałowe z kraju i ze świata;
- zna treść czytanych lektur;
- umie napisać i zaadresować list;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- rozumie co to znaczy postępować fair i grać fair play;
- umie tańczyć tańce dyskotekowe;
- umie celnie rzucać na odległość;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;

- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, odtwarzacz muzyki, plansza ze strojem krakowskim, nagrania krakowiaka, samby, tekst piosenki „Krakowiaczek jeden” – karaoke, prezentacja multimedialna „Hałas w szkole”, tekst baśni „Królowa Śniegu” H. Ch. Andersena, piłki, woreczki, ławeczki gimnastyczne,

Narzędzia i materiały:

papier kolorowy, klej, kartki bloku rysunkowego A3, nożyczki, płótno na transparent (np. prześcieradło kupione w ciucholandzie), farby plakatowe, zestawy do malowania,

Dzień pierwszy: Karnawał w Polsce

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci, rozmowy indywidualne z uczniami, przygotowanie pomocy i materiałów do zajęć.
2. Przypomnienie **kroków krakowiaka**. <https://www.youtube.com/watch?v=foAasOZCkJI> Śpiewanie piosenki „Krakowiaczek jeden” – wersja karaoke.

Zabawa z krakowiakiem przy muzyce: Dzieci idą parami dookoła sali. Partner przykłęka na prawym kolanie, prawa ręka uniesiona ku górze – partnerka chwyta go za palec i wykonuje cztery podskoki w prawo, zatrzymuje się klaszcząc i wykonuje cztery podskoki w lewo. Dzieci idą parami dookoła sali. Łapiąc się pod prawe łokcie wykonują cztery podskoki w prawo, zatrzymują się, klaśnicie, zmiana rąk i cztery podskoki w lewo. Dzieci idą parami po sali.

Kroki podstawowe krakowiaka:

- 1) Cwał – wysoko na palcach krok dostawny.
- 2) Cwał w parach po obwodzie koła – partner tyłem do środka koła z uniesioną lewą ręką a prawą trzyma partnerkę w pasie, która stoi do niego przodem i prawą rękę opiera na swoim biodrze, a lewą na ramieniu partnera.
- 3) Kaszka – partnerzy przodem do siebie chwyają się skrzyżnie za ręce i wykonują cwał w prawo i cwał w lewo.
- 4) Kulawy – chwyt partnerów w pasie rękami lewymi, prawe ręce uniesione do góry. Kręcimy się w prawo, odrywając nogę prawą na raz, na dwa kładziemy nogę prawą na ziemi. To samo wykonujemy w przeciwnym kierunku przeciwnymi rękami i nogami.
- 5) Podskoki – partner i partnerka przodem do kierunku poruszania np. chwyt w pasie (ręce lewe), ręce prawe wyprostowane do góry, wysoko podnosimy kolana.

6) Krzesany – w postawie – prawa ręka wyprostowana w górę lewa położona na biodrze, lewą nogą wykonujemy ruchy do przodu i do tyłu, kładziemy obie ręce na biodra i wykonujemy przytup (to samo przeciwna noga i przeciwna rękaw górze).

Opracowano na podst. : Małgorzata Adydan, *Scenariusz zajęć tanecznych dla uczniów klasy III – „Krakowiak”*.

3. Omówienie wyglądu stroju krakowskiego – oglądanie stroju na planszy. Wykonanie wycinanki z kolorowego papieru – *Strój krakowski*. Wystawka prac.
4. Ułożenie i zapisanie opisu stroju krakowskiego. Zapis poszczególnych zdań ze słuchu. Czytanie notatek na głos przez dzieci.
5. Rozmowa z uczniami na temat **Karnawału**. Oglądanie zdjęć [Google grafika](#) tematycznie powiązanych z hasłem: Karnawał. Pokaz kuligu na wzór staropolski – https://www.youtube.com/watch?v=fWw46O_Yyro
6. Podanie informacji przez nauczyciela na temat Karnawału.

Karnawał świętuje się w większości krajów świata, a zwyczaj ten pochodzi jeszcze ze starożytnej Grecji. Nazwa prawdopodobnie wzięta się od słów *carne avaler* – „połykać mięso”, albo od *carne levamen* – „z mięsa się oczyszczać” lub od *carne vale* – „mięso żegnaj”.

W naszym kraju karnawał pojawił się za czasów szlachty staropolskiej, wtedy karnawał nazywano *zapustami*. Karnawał czyli staropolskie zapusty trwały od Trzech Króli (od 6 stycznia) do Wielkiego Postu. W Polsce bawiono się wtedy bardzo hucznie. Szczególnie popularne były kuligi o których już w grudniu mówiliśmy oraz maskarady lub maskary czyli zabawy polegające na zakładaniu masek. Kulig był zabawą wyłącznie stanu wyższego czyli szlachty i magnaterii. Polegał on zazwyczaj na odwiedzaniu się sąsiadów z całej okolicy. Kuligi staropolskie musiały być wcześniej bardzo starannie zaplanowane. Trzeba było ustalić kolejność odwiedzin, przygotować domy na przyjęcie z noclegami coraz większej liczby gości oraz zaopatrzyć spiżarnię i piwniczkę. A że okres karnawału obejmowała zima, od dworu do dworu jeżdżono saniami (wiele *par sań*), które to wyjazdy otrzymały nazwę kuligów.

7. Utrwalenie nazw liczb w dodawaniu, odejmowaniu i mnożeniu. Ćwiczenia mnożenia pamięciowego. Obliczanie przykładów z zastosowaniem kolejności wykonywania działań. Rozwiązywanie zadań z treścią.
8. Ćwiczenia gry i zabawy sportowe równoważne na przyborze, z przyborem i bez przyboru.
  - Rozgrzewka.
  - Gry i zabawy porządkowe.
  - Ćwiczenia równoważne na podłodze, a potem powtórzenie na ławeczce – stanie na jednej z nóg, między udem, a tułowiem wymagany jest kąt prosty, odwiedzenie w bok podniesionej nogi, powrót, postawienie nogi na podłożu. Zmiana nogi.
  - Raz lewa, raz prawa noga – wykonywanie kótek (do środka) rekami i jedną nogą. Zmiana – ręce, druga noga. Ćwiczenie wykonujemy na podłodze i na ławeczce.
  - Stoimy na jednej z nóg, drugą wyciągamy do przodu, ręce również, wytrzymujemy licząc do 5. Ćwiczenie powtarzamy z drugą nogą.
  - Stoimy na jednej z nóg, drugą wyciągamy do tyłu, jednocześnie tułów wyciągając do przodu, ręce obie w przód – liczymy do 5. Zmiana nogi.
  - Wyciągi zespołów z wykorzystaniem biegu lub przejścia po równoważni z woreczkami na głowie.

- Ćwiczenia oddechowe i relaksacyjne
9. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień drugi: Karnawał na świecie

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci w klasie. Rozmowy indywidualne z dziećmi. Przygotowanie do zajęć. Oglądanie zdjęć, obrazów [Google grafika](#) i filmików z przebiegu Karnawału w Wenecji i Rio de Janerio – You Tube
2. Rozmowa na temat *tradycji karnawałowych kultywowanych na świecie*.

Największy karnawał w Europie odbywa się w Wenecji. Trwa w dzisiejszych czasach przez 10 dni. Główne obchody odbywają się na Placu św. Marka. Cechą charakterystyczną tego Karnawału są maski. Najślawniejszy Karnawał świata, odbywa się w stolicy Ameryce południowej w Rio de Janerio. Najstynniejsze w brazylijskim karnawale są parady samby na tzw. sambodromie. W poszczególnych dniach święta sambę tańczą tam różne szkoły tańca, mistrzowie oraz dzieci. W Rio nie brakuje również wystawnych bali w drogich hotelach (słynny bal w pałacu Copacabana). Są też, dostępne dla wszystkich, uliczne zabawy i koncerty

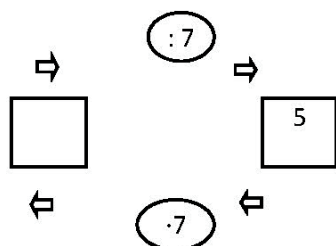
3. Wyszukiwanie i zapisywanie na tablicy wyrazów związanych z karnawalem. Układanie przy pomocy zgromadzonego słownictwa zdań i zapisywanie ich do zeszytu.
4. Wykonanie z masy papierowej masek karnawałowych, wzorowanych na maskach weneckich.

Sposób wykonania:

Do przygotowania masy potrzebne będą: stare gazety, mąka pszenna i ziemniaczana, oraz garnek lub miska. Z wody i mąki gotujemy klajster (można również wykorzystać klej do tapet).

Gazetę rwiemy na małe kawałki. Na wyciętym z tektury szablonie maski z gazety i taśmy robimy np. łuki brwiowe, nosy, wystające kości policzkowe. Całość pokrywamy kawałkami gazet i klajstru, aż uzyskamy gładką powierzchnie maski. Z boku doklejamy patyczek od szaszłyka (większy), lub robimy dziurkaczem dziurki. Gdy maska wyschnie malujemy ją farbami plakatowymi bez wody.

5. Nauka tańca: samby - <https://www.youtube.com/watch?v=FsSvTbgapZw> .
6. Rozmowa z uczniami na temat *hałas* i jego wpływu na zdrowie istot żywych. Oglądanie na tablicy multimedialnej prezentacji „Hałas w szkole” www.sp28.resman.pl/hasas-prezentacja.ppt (czytanie tekstów umieszczonych w prezentacji przez uczniów).
Sporządzenie *hasła* – transparentu „antyhałasowego” umieszczenie go na korytarzu szkolnym.
7. Mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100. Uzupełnianie grafów, zaznaczanie działań na osiach liczbowych. Rozwiązywanie zadań tekstowych.

8. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 3.
9. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień trzeci: Królowa Śniegu H. CH. Andersen (lektura)

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Przypomnienie samodzielnie przeczytanej przez uczniów lektury, poprzez odsłuchanie fragmentów słuchowiska do baśni „Królowa śniegu” H. Ch. Andersena.
2. Przypomnienie informacji o wielkim bajkopisarzu (korzystanie z wcześniejszych materiałów posiadanych przez uczniów). Przypomnienie cech charakterystycznych baśni.
3. Wyłonienie głównych bohaterów, ważne wydarzenia w utworze.
  - 1) Powstanie diabelskiego lustra.
  - 2) Rozbicie lustra na wiele kawałków.
  - 3) Przyjaźń Kaya i Gerdy.
  - 4) Wbicie się okruchów lustra w oko i serce Kaya.
  - 5) Zamiana Kaya w złego chłopca.
  - 6) Porwanie chłopca przez Królową Śniegu.
  - 7) Poszukiwanie Kaya przez Gerdę.
    - a) Dziewczynka nad rzeką,
    - b) W domu i ogrodzie staruszki czarodziejki.
    - c) Rozmowa z wroną.
    - d) Pomoc księcia i księżniczki,
    - e) Spotkanie małej rozbójniczki,
    - f) Pomoc mieszkanki północy: Finki i Laponki.
  - 8) W pałacu Królowej Śniegu.
  - 9) Szczęśliwy powrót do domu.

Podkreślone zostały wydarzenia fantastyczne.

Zapisać ważnych wydarzeń z baśni na tablicy i przepisać ich do zeszytu.

4. Próba odpowiedzi na pytanie: Czy utwór „Królowa Śniegu” jest baśnią?

Utwór „Królowa Śniegu” jest baśnią. Występują w nim osoby i wydarzenia fantastyczne, ale też prawdopodobne. Miejsce akcji: Laponia czy miasto rodzinne Kaya i Gerdy są prawdopodobne, ale domek czarodziejki, zamek księżniczki, pałac Królowej Śniegu leżą w fantastycznej, baśniowej krainie. Przyroda uzyskała cechy osób: kwiaty, ptaki i zwierzęta mają swoje charaktery, potrafią mówić. Diabelskie lustro Królowej Śniegu to oczywiście wytwór fantazji Andersena. Przygody Kaya i Gerdy kończą się wspaniale, dobro zwycięża zło. Miłość zwycięża największe przeszkody. Czy miłość boi się czegoś? Nie, miłość nie boi się nawet zła!

Zapis ze słuchu dyktowanej przez nauczyciela notatki. Uczniowie po napisaniu notatki zamieniają się zeszytami i wzajemnie kontrolują poprawność zapisu. W razie wątpliwości zgłaszają się po radę do nauczyciela.
5. Utrwalenie umiejętności rozpoznawania rodzajów zdań. Budowanie zdań pytających i odpowiedzi w formie wykrzyknikowej do wybranych zdań z notatki zapisanej do zeszytu.
6. Zimowa pogoda i krajobrazy – ustne opisy zimowej pogody i krajobrazów, na podstawie obrazów – [Google grafika](#).

7. Mnożenie i dzielenie liczb do 100 – ćwiczenia. Układanie i rozwiązywanie zadań.
8. Gry i zabawy na świeżym powietrzu. Nauka jazdy na nartach biegowych.

- Rozgrzewka na świeżym powietrzu.
- Sucha zaprawa – bez nart.
- Pokaz kroku z odbicia, bezkroku, techniki klasycznej i łyżwowej.
- Próby jazdy na nartach.

Jeśli szkoła nie posiada nart wykorzystujemy te zajęcia do zabaw z dziećmi.

Poprzedniego dnia należy uczniom przypomnieć o odpowiednim ubraniu i możliwości przyniesienia do szkoły ubrań na przebranie.

9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień czwarty: Sporty zimowe

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Zajęcia komputerowe: Tworzenie (w zespołach dwuosobowych) krótkich prezentacji w programie Power Point na temat „**Sporty zimowe**” . Pokaz prezentacji na forum klasy.
3. Nauka piosenki „**Sporty zimowe**” <https://www.youtube.com/watch?v=Y9SbhrXMndE>

I. *Sport to zdrowie, woła zima*

*nic nas w domu, nie zatrzyma,
choć mróz szczybie ajajaj,
nura w zaspę śniegu daj. 2x*

II. *Gdy na stoku, szlak przetarty,*

*trzeba wybrać się na narty,
i szusować, szu, szu, szu,
nawet jeśli braknie tchu. 2x*

III. *Wzywa tafla lodowiska,*

*w piruecie łyżwa błyska,
skok z obrotem hopla la,
i w hokeja jeszcze gra. 2x*

IV. *A na sankach saneczkarze,*

*jadą sami albo w parze,
pokrzykują hej, hej, hej,
a ty zimny wietrze wiej! 2x*

4. Rozmowa z dziećmi na temat *sportów zimowych i ulubionych sportowców* (nie tylko sportów zimowych). Wyjaśnienie znaczenia angielskiego zwrotu „*fair play*” (w dosłownym tłumaczeniu „szlachetna, uczciwa gra”) w odniesieniu do sportu. Zwrócenie uczniom uwagi na konieczność podobnego postępowania w normalnym życiu.
5. Wyszukiwanie i zapisywanie na tablicy słownictwa związanego ze zwrotem „*fair play*” Ułożenie z pomocą zgromadzonego słownictwa i zapisanie na tablicy notatki na temat szlachetnego, uczciwego postępowania na arenie sportowej i w codziennym życiu. Przepisanie z pamięci notatki do zeszytu.

- Samokontrola wykonanej pracy.
6. Pisownia części mowy z **przeczeniem „nie”**.
  7. Dodawanie i odejmowanie liczb w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego. Układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych. Różne sposoby wykonywania obliczeń.
  8. Praca domowa: Zeszyt prac domowych, część 3.
  9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień piąty: Oszczędzamy na wyjazd do Wenecji

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć – nauczyciel rozdaje dzieciom koperty z rozsypanką zdaniową: W BANKU
2. Uczniowie układają tekst z rozsypanki. Wklejają do zeszytu. Rozmowa na temat treści tekstu.

Istnieją różne sposoby oszczędzania. Część osób gromadzi pieniądze w domu, dzieci na przykład używają skarbonek. Najlepszym chyba jednak sposobem jest odkładanie pieniędzy w banku, który umożliwia nam również ich pomnażanie. Bank komercyjny zajmuje się przede wszystkim gromadzeniem wkładów pieniężnych. Prowadzi i obsługuje rachunki (konta) przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Udziela kredytów osobom prywatnym i firmom. Banki potrzebują środków, aby udzielać kredytów ludziom lub firmom, więc pożyczają pieniądze od swoich klientów, którzy je tam złożyli.
3. Propozycja zajęć przedstawiona przez PKO Bank Polski z zakresu bankowości dla najmłodszych dzieci - <http://www.pkobp.pl/dzieci-uczniowie-i-studenci/szkolne-kasy-oszczednosci/edukacja/scenariusze-lekcji/> (czas trwania zajęć ok. 2 godziny)
4. Rzuty do celu i na odległość.
  - 1) Ćwiczenia rozgrzewające w obrębie ramion, nóg, szyi, tułowia, obręczy biodrowej.
  - 2) Ćwiczenia skocznościowe.
  - 3) Gry i zabawy z elementami rzutu i celowania:
    - Rzuty na czas – dwie drużyny stoją na wyznaczonych polach. Rzucają do siebie papierowymi kulami, w ciągu np. 60 sekund. Drużyna przeciwna musi natychmiast odrzucać spadające kule. Wygrywa ta drużyna, która będzie miała czyste boisko.
    - Wyścigi rzędów z celowaniem np. do kosza.
    - Rzucanie indywidualne woreczkami do celu.
5. Ćwiczenia rozluźniające.
6. Samoocena pracy przez uczniów.

Zajęcia komputerowe

Tworzenie (w zespołach dwuosobowych) krótkich prezentacji w programie Power Point na temat „Sporty zimowe” . Pokaz prezentacji na forum klasy.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Ćwiczenia gry i zabawy sportowe równoważne na przyborze, z przyborem i bez przyboru.
2. Gry i zabawy na świeżym powietrzu. Nauka jazdy na nartach biegowych.
3. Gry i zabawy z elementami rzutu i celowania.

XIX. Blok tematyczny: ŚWIĘTO NASZYCH DZIADKÓW

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z zimową pogodą i jej symptomami;
- przypomnienie o konieczności kultywowania tradycji rodzinnych;
- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, rozumie istotę porównywania różnicowego;
- oblicza mnożenie i dzielenie;
- pojmuje istotę zadania złożonego;
- zna datę Dnia Babci i Dnia Dziadka;
- wie co znaczy pojęcie: nestor rodu, genealogia, drzewo genealogiczne;
- umie zapamiętać piosenkę i zaśpiewać ją;
- z ciekawością słucho informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;

- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe, rodzinne fotografie, teksty opowiadań: „Opowieści babci Lucyny” cz.1. i 2., wiersz „Rodzina” Wandy Kardasz, inscenizacja na Dzień babci i dziadka, piosenki o babci i dziadku – MAC edukacja,

Narzędzia i materiały:

gipsowe aniołki, farby plakatowe, przybory do malowania, bibuła gładka – kolorowa (do pakowania aniołków w formie sakiewek), wstążeczki,

Dzień pierwszy: Szanujemy nestorów naszych rodów

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Czytanie i przygotowywanie inscenizacji z okazji Dnia Babci i Dziadka (według wyboru nauczyciela prowadzącego zajęcia).
3. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat ich babć i dziadków. Ciche czytanie tekstu pt. „Opowieści babci Lucyny” cz. 1 (autor: Beata Sokołowska-Kosik) - załącznik nr 9.

Zima tego roku była jakaś dziwna. Raz mróz, że aż strach było wychodzić z domu, to znów taka chlapa, że przez podwórko nie dało się przejść bez gumowców. Minęły Święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok, niedługo miały być ferie, a tu zimy na lekarstwo.

- Trzeba będzie leżaki wyciągać z komórki – śmiał się tata – tylko patrzeć jak słońce przygrzeje.

Chłopakom wcale nie było tak wesoło, bo co to za ferie bez śniegu i mrozku. Co będą robić? Łódki na kałużach puszczać?

- O tata tak żartuje sobie, a my naprawdę się martwimy – powiedział jeden z bliźniaków, Marcel.

- Tak, komputer pod wydział, śniegu brak, nudy na pudy – zawyrokował drugi bliźniak, Kacper.

- No, tak, dla dzisiejszej młodzieży to ważne są tylko przyjemności. A ojcu pomóc w oborze, a mamie w domu, takie duże chłopaki, ja w waszym wieku... - zaczęła jak zwykle narzekać babcia Lucyna.

- Oj babcia to zawsze coś wymyśli – niezbyt grzecznie odburknął Kacper.

- Szacunek panowie – tu już do rozmowy włączyła się mama – babcia ma rację, nic na świecie nie dostaje się za darmo, już do ojca, siana pomóc mu kłaść krowom.

Chłopcy wiedzieli, że z mamą się nie dyskutuje. Pomaszzerowali do obory, siano było lekkie, ale oni tak dla zasady się ociągali, że to niby taki wiek mają, co to dzieciaki się buntują. Przecież i tak pomagają. No,

może trochę się podroczyć, ale pomagają. Tata przywitał ich w oborze szerokim uśmiechem. Głową wskazał oparte o ścianę dwie pary wideł. No ... jakby wiedział, że bliźniaki stawią się do pracy. Bracia spojrzeli wymownie po sobie, ale bez marudzenia zabrali się za pomaganie ojcu. Praca zajęła im niespełna godzinę. Sam tata musiałby pracować trzy razy dłużej.

– Dzięki chłopaki, wiedziałem, że mogę na was liczyć – tata poklepał chłopców po plecach – idźcie do domu, babcia coś rano mówiła, że bliny będzie smażyć.

Dwa razy nie trzeba było bliźniakom tego mówić, babcia robiła najlepsze na świecie bliny, chrupiące z wierzchu, mięciutkie, jak puch w środku. Mniem, mniem ... Marcelowi i Kacprowi już ślinka płynęła do ust. Biegiem puścili się w stronę domu. Faktycznie, gdy tylko otworzyli drzwi od ganku, uderzył ich zapach świeżo smażonych placków ziemniaczanych. W kuchni na stole już czekały na nich nakrycia, do tego gęsta śmietana w salaterce i po kubku mleka, oczywiście od tych krówek, którym dawali siano. Babcia właśnie zdejmowała z patelni rumiane placki.

– Ręce, ręce – pogoniła do mycia mama – i przebrać się w czyste ubrania po pracy.

Chłopcy pędem wykonali polecenia i już siedzieli nad pełnymi blinów talerzami.

– Jak to miło popatrzeć gdy młodzież ma zdrowy apetyt – gderać dobrodusznie babcia Lucyna, zdejmując z patelni kolejne partie placków. Do chłopców dołączył również po chwili i tata. Umyty i przebrany zabrał się za jedzenie. Babcia usiadła sobie po drugiej stronie stołu, postawiła przed sobą parujący kubek kawy z mlekiem.

– Tak, pamiętam też taki dzień, 60 lat temu to było – zamyśliła się – to była wtedy już połowa marca. Moja babcia też smażyła dla nas bliny, ale wtedy nikt już nie miał na nie ochoty.

Chłopcy ze zdziwieniem popatrzyli na babcię, potem na siebie.

– Jak nikt nie miał ochoty? – zdziwił się Kacper – przecież takie pyszne placki mógłbym jeść trzy razy dziennie.

– A tak, kochanieńki, nikt nie miał ochoty. Zima tamtego roku była straszna. Zaczęła się już w listopadzie. Mróz był taki, że oddech zamarzał na dworze, a śniegu nawiało tyle, że zasyły sięgały prawie do dachu naszej chałupy. Miałam wtedy, tak, 10 lat, tyle co wy teraz panowie.

– To fajnie było, taka zima – Marcel otworzył szeroko oczy patrząc na babcię Lucynę – ale byłoby zabawy, ho, ho...

Babcia tylko pokiwała głową.

– No nie bardzo – rzekła z kwaśną miną – na początku to może i fajnie było. Na sanki żeśmy biegali, na nartach z górki zjeżdżali, w śniegu żeśmy się taplali, ale potem taki mróz ścisnął, że rodzice wychodzić nie pozwalali z domu, żeby nie zamarznąć. Zima trwała i trwała. Zawieje, zamiecie śnieżne. We wsi tylko korytarze w śniegu były przekopane, żeby z chałupy do chałupy i do obrządku można było się dostać. Paszy dla domowych zwierząt nie starczało, a i dzika zwierzyna zaczęła pod domy podchodzić z braku jedzenia. Najgorzej, że dziki i wilki powychodziły z lasu. Wtedy tatko już całkiem zabronił z domu wychodzić. Szkoła też była zamknięta bo ludzie bali się same dzieci puszczać.

– Wilki?????? - chłopcy aż zaczerwienili się z wrażenia – to babcia widziała prawdziwe wilki?????

– A pewnie – uśmiechnęła się babunia – wielkie, kudłate i bardzo, bardzo chude. Przemykały jak cienie wokoło ludzkich domów. Kto psa zawczasu nie wciągnął do sieni to i rano zastawał odgryziona obrożę. Brrrrr..., bałam się wtedy, że strach. – babcia przymknęła oczy i zamyśliła się na chwilę – Nawet nasz tata, choć nie lubił w domu zwierzyny, dał się uprosić i nasz podwórkowy Azor znalazł miejsce w kącie sieni.

- No, ale co z tymi plackami mam - odezwał się tata bliźniaków.
- No właśnie babuni - szepnęli chłopcy.
- Ach, no tak. Bo widzicie chłopaki, nic już nie mieliśmy w domu do jedzenia oprócz ziemniaków, a wiosny widać nie było, ziemia zamarznęta, wszystko się pokończyło. Nie były to też czasy, że w każdym miasteczku Groszek czy Biedronka stały i zakupy można było sobie zrobić kiedy się chce. Wtedy trzeba wszystko było wyhodować, i warzywa, i owoce, i mięsko też. Na okrągło jedliśmy więc te ziemniaki, gotowane, pieczone, no i bliny, i tak dzień po dniu. Już nam się słodkie marcheweczki czy zielony szczaw marzyły, ale cóż, taka była zima.
- Ojej - zdotali jak na komendę westchnąć bracia - ale babcia miała przygody, no, no!
- A jak ciekawie babunia o tym opowiada, prawda?- szepnął chłopcom na ucho tata.
- Aha - z wypiekami na twarzy przeżywali jeszcze opowieść babci.
- I po to między innymi moi kochani są babcie - odezwała się mama, nachylając się nad stołem, żeby posprzątać po jedzeniu. - I dlatego babcię należy szanować, chociażby za jej mądrość, za jej wspomnienia, za nauki. Rozumiecie?

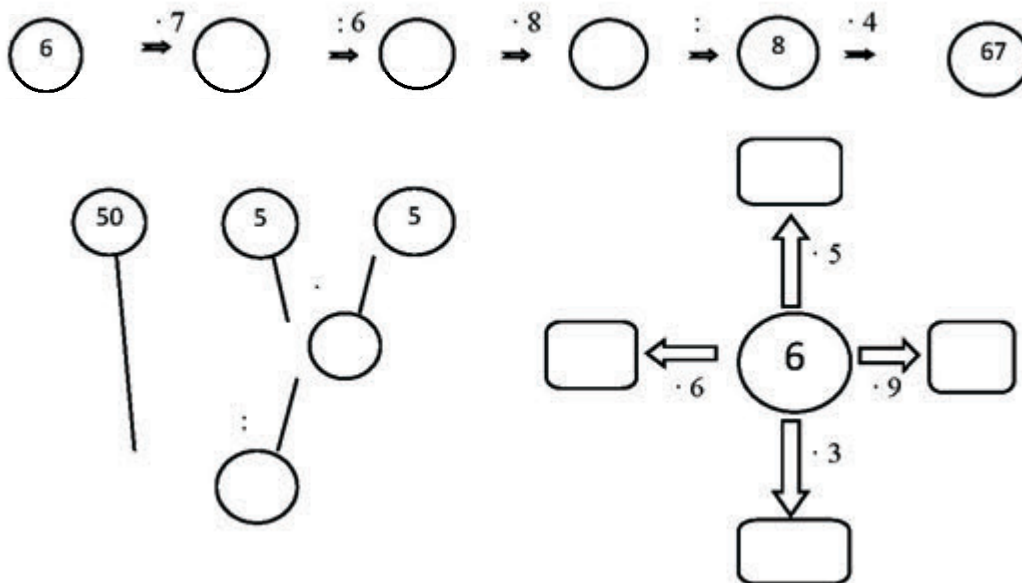
Marcel i Kacper zgodnie przytaknęli głowami. Już wiedzieli, że nie będą się nudzić w ferie, nawet jak śniegu nie będzie. Postanowili, że namówią babcię na snucie opowieści, które oni będą spisywać, a potem wydadzą, w domowym wydawnictwie pod tytułem „Pokój chłopaków” dla wszystkich członków rodziny. Bo przecież takie wspomnienia trzeba pielęgnować, nie wolno im dać się zapomnieć.

4. Test cichego czytania ze zrozumieniem (element Sprawdzianu wiadomości i umiejętności nr 5).
5. Nauka piosenek : „**Piosenka dla babci**” muz. E. Pałasz, sł. M. Terlikowska

„**Piosenka o dziadku**” muz. B. Pasternak sł. I. Landau

wydawca - MAC edukacja

6. ...

3) Zabawa matematyczna: „**Rozmowa liczb**”

- Jestem liczbą 25, a ty jesteś ode mnie 5 razy mniejsza. Jaką jesteś liczbą?
- Jestem liczbą 5, a ty jesteś ode mnie 7 razy większa. Jaką jesteś liczbą?

4) Rozwiązywanie zadań.

Mama Magdy ma 36 lat, a Magda jest od niej 6 razy młodsza. Ile lat ma Magda?

7. Nauka układu tanecznego do melodii samby. Na bazie kroku podstawowego samby, który już dzieci znają należy stworzyć ok 5 – 6 minutowy układ taneczny grupy.
8. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień drugi: Drzewo genealogiczne mojej rodziny

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci w klasie. Rozmowy na interesujące dzieci tematy. Przygotowanie do zajęć. Przygotowanie wystawki starych fotografii rodzinnych na ławkach. Opisanie swoich ekspozycji przez uczniów.

2. Głośne czytanie przez chętne dzieci wiersza Wandy Kardasz „**Rodzina**”

*Nie wszyscy wiedzą
 Że rodzina to nie tylko
 Mama i tata
 Nie tylko siostry i bracia
 Rodzina to ci
 Którzy przed nami
 Z nami i za nami
 To nasze korzenie, które są na cmentarzach
 Ale żeby to wiedzieć
 Rodzinę tego uczyć trzeba
 Fotografie zbierać, przeglądać opisywać
 Historię rodziny należy spisywać
 Trzeba się spotykać w doli i niedoli
 Wspierać się, gdy trzeba
 Trzeba się szanować
 A przede wszystkim –pamiętać o niej
 To nic, że rodzina nie zawsze bogata
 To nic, że szczęścia ma zawsze za mało
 Wiary swej dochowała, zawieruchy wojenne przeżyła
 Po wojnach się poodnajdywała
 Ważne by wiedzieć
 Że nasi przodkowie
 I my i nasi następcy
 Urodzeni jesteśmy na tej (...) Ziemi.*

3. Rozmowa na temat treści wiersza. Oglądanie wystaw fotografii, wymienianie się poglądami. Ułożenie i zapisanie notatki o konieczności kultywowania pamięci o przodkach.
4. Pokaz drzew genealogicznych znanych rodów polskich [Google grafika](#). Wyjaśnienie i zapisanie poję-

szczególnionymi wcześniej jako niematerialne prezenty).

5. Pomoc przy wykonaniu scenografii – odrysowywanie serc różnej wielkości na różowych i czerwonych kartkach xero, dokładnie ich wycinani. Ozdobienie sercami miejsca spotkania z dziadkami. Nauczyciel przygotowuje napis: HERBATKA DLA BABCI I DZIADKA.
6. Próba recytacji wierszy do inscenizacji, śpiewu piosenek i układu tańca do samby.
7. Zajęcia komputerowe. Skanowanie i obróbka fotografii krewnych.
8. Mnożenie i dzielenie liczb do 100.

- 1) Rachunek pamięciowy. Powtórzenie poszczególnych przypadków mnożenia i dzielenia w zakresie 100.
- 2) Sprawdzian umiejętności mnożenia i dzielenia liczb.
- 3) Rozwiązywanie zadań złożonych. Przykłady zadań:

- *Babcia ułożyła na talerzyku dla siebie 24 ciasteczka (dla żartu), dla mamy ułożyła 3 razy mniej, a dla ieli rodzice? Ile ciastek mieli razem? Wykonaj działanie w jednym*

cukierki

ciastka

hurtowni zapłacono 30 zł. Kilogram ciastek jest 2 razy droższy od 1 kg ciastek?

$$4 \text{ + 3 \text{ = 30$$

$$\text{ \text{ = 2 \quad (2 \text{ razy droższe})$$

$$4 \text{ + 3 \cdot 2 \text{ = 30$$

$$4 \text{ + 6 \text{ = 30$$

$$10 \text{ = 30$$

$$\text{ = 30 : 10$$

$$\text{ = 3 \text{ zł}$$

$$\text{ = 2 \cdot 3 \text{ zł}$$

$$\text{ = 6 \text{ zł}$$

Sprawdzenie: $4 \text{ kg} \cdot 3 \text{ zł} + 3 \text{ kg} \cdot 6 \text{ zł} = 12 \text{ zł} + 18 \text{ zł} = 30 \text{ zł}$

Odpowiedź: 1 kilogram ciastek kosztuje 6 zł.

9. Pełzanie, czołganie się, czworakowanie – pokonywanie toru przeszkód – ćwiczenia w zespołach.
10. Ćwiczenie układu tanecznego do samby.
11. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień czwarty: Dzień Babci i Dziadka

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć.
2. Przygotowanie gazetki klasowej z wyszczególnieniem dat świąt – **21 stycznia – Dzień Babci, 2 stycznia – Dzień Dziadka.**
3. Czytanie z podziałem na role tekstu „**Opowieści Babci Lucyny**” cz.2 Beaty Sokołowskiej-Kosik – załącznik nr 10.

Wieczorem z pokoju, chłopaków wywabiała bardzo miła woń. Pędem zbiegli po schodach do kuchni, gdzie krzątała się babcia Lucyna.

– Co tak cudnie pachnie – zawołał Kacper, wywracając zabawnie oczami.

– Babunia piecze ciasteczka – mlasnął językiem Marcel – będzie pyszna uczta.

Babcia w tym czasie rozmawiała przez komórkę, więc srogo spojrzała na braci, nakazując im ciszę.

– Tak Helenko, jutro u mnie o siedemnastej. Tak, tak...i zawiadam Jasię i Jolę, ach no i oczywiście Barbarę. Czekam dziewczynki na was jutro. Pa, pa...

Bliźniaki popatrzyły po sobie. Babcia zaprosiła na jutro koleżanki. Co to ma być?

– Hola panowie, nie dla psa kiełbasa – babcia Lucyna bardzo lubiła postugiwać się przystawiami – najpierw trzeba w pewien sposób na nie zastąpić – co powiedziawszy wyciągnęła z piekarnika pełną tacę wspaniałych rumianych ciasteczek i wyniosła ją od razu do spiżarni, którą potem zamknęła na klucz. Chłopczy wyszli z kuchni.

– Co się dzieje? - Marcel zastanawiał się głośno.

– Może są babci urodziny? - wypalił drugi bliźniak.- Może imieniny?

– Zwariowałaś, przecież babcia urodziła się w wakacje, co roku mamy piknik pod lipami, a imieniny ma wcześniej, po końcu roku szkolnego – 30 czerwca – przypominał bratu Marcel. - To nie to.

– Chodź, zapytamy babci – zaproponował Kacper.

Ale w kuchni było już pusto. Babcia gdzieś zniknęła. Pozostał tam tylko ten słodki, precudowny zapach świeżo pieczonych ciasteczek. Chłopczy wzruszyli ramionami. Sprawa przecież musi się wyjaśnić.

– Idziemy do mamy – zarządził Marcel – może ona coś wie.

– Mamo, mamusiu – tupot nóg Kacpra i Marcela słychać było w całym domu – mamooooo, na pomoc!

– Matko złota, co się stało? – mama chłopców wybiegła z pokoju.

– Mamo, babcia nie chce dać nam ciastek – mówił pospiesznie Kacper.

– Mamusiu, babcia powiedział, że ich nie dostaniemy, jak nie będziemy wiedzieli z jakiej okazji je upiekła. -

jęczał Marcel – Mamusiuuuuuu!!!! Prosimy pomóż.

– Aha, no tak – mama podrapała się po nosie – moi panowie, czasami konieczne jest pokazanie swoim dzieciom dokładnie, palcem to, czego nie widzą, choć zdaje mi się, że w waszym wieku już powinni.

– No, mamcia, prosimy, pomóż – mama zakryła na ten jazgot tylko uszy.

– Panowie, nie tak szybko, sami musicie do tego dojść. Wskazówki – komputer, kalendarz, do wyboru.

– Ale mammo – zajęczał Kacper.

– Żadne mammo, odmaszerować do zadań – powiedziała rodzicielka i weszła do swojego pokoju.

Chłopcy zwiesili nosy na kwintę i powlekli się do swojego pokoju. Właśnie przechodzili koło drzwi pokoju babci, kiedy doleciał ich śpiew nestorki rodu. No, tego było już dla nich za wiele, pędem wpadli do siebie. Odpalili komputer, a tu, prawie na każdej wyszukiwarce, jak wół wielkimi literami wypisywano – 21 stycznia Dzień Babci, 22 stycznia Dzień Dziadka.

– O rzesz, nie mogę, patrz bracie, ale wstyd – wyszeptał Marcel.

– Czekaj, musimy jakoś odkręcić tę gafę, słuchaj, zrobimy tak – Kacper pochylił się nad bratem i długo szeptał mu coś do ucha. Twarz Marcela powoli się rozjaśniała.

Na drugi dzień chłopcy o dziwo wstali bez ponaglania, mimo że była sobota. Babcia patrzyła na nich jakoś dziwnie podejrzanie. Szybko zjedli śniadanie, grzecznie podziękowali, nawet posprząтали po sobie naczynia do zmywarki i pobiegli do swojego pokoju. Babcia powoli brała się za gotowanie obiadu. Przez okno w kuchni widziała jak bliźniaki wymykają się po cichu z domu. Drzwi do garażu uchylły się i wyjrzał z za nich tata, machał na synów niecierpliwie.

– Cóż oni kombinują – pomyślała babcia Lucyna, ale zajęcia w kuchni tak ją zaprzętnęły, że szybko zapomniała o dziwnym zachowaniu Marcela i Kacpra. Po południu miały przyjść przecież jej koleżanki: Jasia, Helenka, Jola, no i oczywiście Basia. Co roku, tego dnia spotykały się u jednej z nich, w tym roku była kolej babci.

Po obiedzie chłopcy grzecznie podziękowali, szybko zapakowali naczynia do zmywarki, włączyli zmywanie, wytarli stół i zostawiając na środku kuchni bardzo zdziwioną babcię, poszli szybko do swojego pokoju. Zbliżała się godzina siedemnasta, od jakiegoś czasu schodziły się koleżanki babci. Nie wiedziały o tym, że bliźniaki również mają gości. W pokoju babci na stole zastanym pięknym obrusem pyszniła się porcelanowa zastawa, pamiątka babci po jej matce i talerze pełne cudnie pachnących ciasteczek. Babcia i jej koleżanki siedziały dookoła stołu. Rozmowa jednak wcale się nie kleiła. Było jakoś smutno.

– To może wam coś opowiem – niepewnie odezwała się babcia, była bowiem znana wśród znajomych z umiejętności snucia wspaniałych opowieści – może o ....

Nagle wraz z jej słowami rozległo się pukanie do drzwi pokoju. Panie spojrzały po sobie, nikogo już nie oczekiwały, pukanie rozległo się jeszcze raz.

– Proszę – odezwała się babcia – drzwi się otworzyły i do pokoju weszła Zuzia, wnuczka pani Helenki, mówiąc wszystkim dzień dobry, weszła i stanęła grzecznie pod ścianą, trzymając ręce za sobą. Naraz znów rozległo się pukanie.

– Proszę – wydukała babcia – drzwi otworzyły się i wsunął się przez nie Franek, wnuk pani Basi. Skinął grzecznie paniom głową i stanął obok Zuzi. Minęła chwilka i znów ktoś zapukał.

– Proszę – słabym głosem powiedziała babcia – przez drzwi zajrzały trzy główki w czerwonych kokardach, szybciotko czmychnęły przez szparę i ustawiły się według wzrostu obok Franka, grzecznie dygając. Pani Jola miała szeroko otwarte ze zdziwienia usta, bo to były jej trzy wnuczki: Karolina, Malwina i Kornelia.

– Puk, puk – zagrzmiało teraz u drzwi – babcia już nic nie powiedziała. Drzwi otworzyły się i do pokoju wszedł Wojtek, 15 letni wnuk pani Jasi.

– Ja nie wytrzymam – pisnęła pani Helenka.

– Puk, puk, puk – teraz wszystkie panie, oczywiście oprócz babci Lucyny wykrzyknęły – PROSIMY! - drzwi otworzyły się szeroko i do pokoju weszli bliźniacy, a za nimi wszyscy rodzice dzieci, które ustawiły się pod ścianą. Zapadła głucha cisza, którą nagle przerwał tata, który krzyknął: Raz, dwa, trzy... i zaintonował: Sto lat, sto, lat, niech żyją, żyją nam...

Babcia i jej koleżanki siedziały jak oniemiałe, a z ich oczu płynęły kaskady łez. Tylko może pani Helenka lekko się uśmiechała. Po odśpiewaniu piosenki, wnuczka rzuciły się do babć składać życzenia, rozdawać kwiaty i aniołki z gipsu, które bracia wraz z tatą przygotowywali w garażu w tajemnicy. Mamy wносиły na stół różne potrawy, tatusiowie do pokoju krzesła. Zapanowało straszliwe zamieszanie. Po chwili wszyscy już siedzieli dookoła stołu wesoło ze sobą rozmawiając.

– Uwaga, uwaga – nagle babcia Lucyna wstała – czy wy wiecie, że mogłyśmy dostać na przykład zawatu? - zapytała, uśmiechając się przez łzy szczęścia.- Kto wymyślił taką niespodziankę?

– Bliźniaki - jedni przekrzykiwali drugich – to oni wczoraj wszystkich nas zawiadomili.

– No moi kochani – zwróciła się babcia do wnuczków, biorąc ze stołu jedną z tac z ciastkami, w pełni zasłużyliście na te ciacha, Dziękujemy i smacznego wam życzymy. - To chyba najwspanialszy Dzień Babci w naszym życiu, nie dziewczynki? - babcia powiedziała to do koleżanek – będę miała naprawdę teraz o czym opowiadać. Na te słowa wszyscy wybuchnęli serdecznym śmiechem.

4. Rozmowa na temat treści opowiadania i konieczności pamiętania o datach urodzin, imienin i innych świąt obchodzonych przez członków naszych rodzin.
5. Wybranie z tekstu opowiadania po 3 rzeczowniki, przymiotniki i czasowniki. Wypisanie ich w zeszytcie.
6. Przygotowanie prezentów dla dziadków – malowanie aniołków z gipsu farbami plakatowymi (gips maluje się farbami bez wody – można także zmyć wodą aniołka po umalowaniu, bardzo ciekawie wygląda).
7. Nauka pakowania prezentów, wiązanie wstążek w kokardę.
8. Próba inscenizacji „Herbatka dla babci i dziadka” - recytacja wierszy, śpiewanie piosenek, ćwiczenie układu tanecznego.
9. Praca domowa: Ułóż z wypisanymi podczas lekcji częściami mowy zdania tematycznie związane ze Świętem babci i dziadka i zapisz je.
10. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień piąty: Herbatka dla babci i dziadka. Spotkanie z najbliższymi.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne. Przygotowanie do przedstawienia. Sprawdzenie pracy domowej.
2. Ostatnie próby recytacji, śpiewu i tańca.
3. Wspólne oglądanie filmików: https://www.youtube.com/watch?v=Fv2f_S7VHGE
https://www.youtube.com/watch?v=vKHfe5oN_CQ i in.
4. Spotkanie z babciami i dziadkami pod hasłem: „HERBATKA DLA BABCI I DZIADKA”. Uroczystość

organizujemy z pomocą rodziców. Występ dzieci, rozdanie laurek, prezentów. Słuchanie koncertu np. w wykonaniu dzieci ze starszych klas lub zaproszonego artysty. Przyjęcie dla dziadków. Zwiedzanie szkoły.

5. Podsumowanie przez dzieci mijającego dnia.

Zajęcia komputerowe

Skanowanie i obróbka fotografii krewnych.

Wychowanie fizyczne i edukacja zrowotna

1. Pełzanie, czołganie się, czworakowanie – pokonywanie toru przeszkód – ćwiczenia w zespołach.
2. Nauka układu tanecznego do melodii samby. Na bazie kroku podstawowego dzieci wykonują około 5 – 6 minutowy układ taneczny.

XX. Blok tematyczny: W KRAINIE BAJEK, BAŚNI, FANTAZJI I FANTASTYKI

Cele ogólne:

- doskonalenie umiejętności czytania ;
- doskonalenie umiejętności liczenia
- rozwijanie logicznego myślenia;
- ćwiczenie pamięci i uwagi;
- kształcenie spostrzegawczości;
- rozwijanie sprawności fizycznej;
- budowanie u dzieci pozytywnego obrazu samego siebie i szkoły, jako przyjaznego środowiska.

Cele operacyjne

Uczeń:

- oblicza działania matematyczne z zastosowaniem dodawania i odejmowania w zakresie 100, rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe, ;
- zna tabliczkę mnożenia i dzielenia w zakresie 100;
- zna cechy charakterystyczne bajki i baśni;
- zna dawnych i współczesnych autorów bajek i baśni;
- z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie;
- zgodnie współdziała podczas pracy z innymi dziećmi;
- zgodnie bawi się z innymi dziećmi;
- rozumie zasady gier i zabaw ogólnorozwojowych i sportowych;
- czyta teksty, opowiadania, listy;
- recytuje z pamięci krótkie teksty wierszowane;
- pisze samodzielnie tekst złożony z kilku zdań powiązanych z sobą w logiczną całość;
- zna zasady pisowni wyrazów z trudnościami ortograficznymi;

- posługuje się komputerem jako narzędziem pracy;
- prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.

Metody:

- asymilacji wiedzy: pogadanka, praca z książką, dyskusja;
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowe, sytuacyjne, zabawy i gry dydaktyczne;
- waloryzacyjne: obserwacja, udział w przedstawieniach i inscenizacjach;
- praktyczne

Formy:

- organizacyjne: grupowa, indywidualna, zbiorowa;
- praca w Dziecięcych Ośrodkach Zainteresowań.

Rozwijane inteligencje: językowa, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, muzyczna, kinestetyczna, interpersonalna, intrapersonalna.

Środki dydaktyczne:

tablica multimedialna, komputer, materiały internetowe,

Dzień pierwszy: W krainie fantazji

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Rozwieszenie na tablicy zdjęć i obrazów z postaciami fantastycznymi. Oglądanie teledysku i słuchanie piosenki pt. „**Moja fantazja**” w wykonaniu zespołu FASOLKI – You Tube
2. Rozmowa z dziećmi na temat: *Co to jest fantastyka, fantazja?* Określenie definicji wymienionych pojęć. Wyjaśnienie uczniom, że nadmierna fantazja może mieć złe skutki.

Fantazja, inaczej wyobraźnia, marzenia tzw. *dienne w świadomości, mogące mieć skutek pożądany albo niepożądany.*

Fantastyka – *dziedzina literatury, ale także filmu i innych dziedzin sztuki i kultury. Polega ona na „tworzeniu” istot i wydarzeń, które są wytworem wyobraźni, części świata lub całej rzeczywistości zupełnie odmiennej od tej, którą znamy z życia.*

3. Redagowanie odpowiedzi na pytanie: *Co to jest fantazja i fantastyka?* Zapis odpowiedzi do zeszytu.
4. Nauka słów i melodii piosenki „**Moja Fantazja**”. Nauka piosenki z wersji karaoke jako ćwiczenie w czytaniu. <https://www.youtube.com/watch?v=M4aquMflsYo>

Ref.: *Fantazja, fantazja, bo fantazja jest od tego,*

aby bawić się, aby bawić się, aby bawić się na całego} 2x

(Fantazja)

La la la la la la la la la la la la

1. *To szkiełko wszystko potrafi,
na każde pytanie odpowie,
wystarczy wziąć je do ręki,*

9										
10										

7. Doskonalenie umiejętności ruchowych z zakresu różnych dyscyplin sportów zimowych – saneczkarstwo. Gry i zabawy na świeżym powietrzu.
8. Praca domowa: Napisz tekst (przynajmniej 15 zdań) na temat: „Wycieczka do zaczarowanej dżungli”.
9. Samoocena pracy przez dzieci.

Dzień drugi: Proponowany wyjazd do kina 3 D lub 4 D – zajęcia w plenerze.

Repertuar zgodny z propozycjami kina (baśń, film fantastyczny dla dzieci).

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami.
2. Rozmowa z uczniami na temat zachowania się podczas wyjazdu do kina: w podróży i na sali kinowej. Zapoznanie uczniów z regulaminem wyjazdu do kina (na tablicy multimedialnej – każdy uczeń czyta samodzielnie ze zrozumieniem kolejne punkty regulaminu).

Zbiórka została ustalona na dzień....., godzinę ..... w sali lekcyjnej klasy.

- 1) Przedstawienie regulaminu wyjazdu uczniom.
- 2) Zbiórka w szatni – ubranie się.
- 3) Wychodzimy przed szkołę i wsiadamy do autobusu.
- 4) Zajmujemy spokojnie miejsca.
- 5) Wyjazd.
- 6) Podczas jazdy nie wstajemy z miejsc, nie stajemy na siedzeniach i nie wychylamy się przez okno.
- 7) Za szkody powstałe w trakcie wycieczki odpowiada sprawca i jego rodzice (opiekunowie prawni).
Zachowujemy porządek, nie zostawiamy żadnych śmieci.
- 8) Po przyjeździe do kina wychodzimy spokojnie z autobusu, ustawiamy się i ruszamy na znak opiekunów.
- 9) Zachowujemy szczególną ostrożność podczas przechodzenia przez ulicę.
- 10) Nie oddalamy się od grupy pod żadnym pozorem!
- 11) Na sali zajmujemy wyznaczone miejsca.
- 12) Informujemy opiekuna o wyjściu do toalety.
- 13) Zachowujemy się kulturalnie.
- 14) Zabieramy ze sobą wszystkie opakowania i papierki!
- 15) Po zakończeniu filmu ustawiamy się w wyznaczonym miejscu, ubieramy się i udajemy w kierunku autobusu. Spokojnie zajmujemy w nim poprzednie miejsca.
- 16) Po powrocie do szkoły postępujemy według wskazówek nauczyciela.

Dzień trzeci: Filmowy świat wyobraźni

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z uczniami. Przygotowanie do zajęć. Rozmowa z uczniami

o wrażeniach wyniesionych z obejrzanego filmu. Oglądanie na [Google grafika](#) obrazów i zdjęć na tematy: „Fantastyczne scenografie filmowe”, „Fantastyczne kostiumy filmowe”, „Fantastyczne postacie filmowe”.

2. Sporządzenie metryczki obejrzanego w kinie filmu – poszukiwanie informacji na ten temat w Internecie.
3. Wyodrębnienie głównych bohaterów filmowej opowieści i postaci drugoplanowych występujących w nim.
4. Wyodrębnienie najważniejszych wydarzeń w filmie, zapisanie ich na tablicy.
5. Przepisanie kolejnych wydarzeń do zeszytu.
6. Ustne opowiadanie wybranych wydarzeń.
7. Wykonywanie obliczeń (dodawanie i odejmowanie) w zakresie 100 z przekroczeniem progu dziesiętkowego.
Zabawa – *matematyczne korale* :
  - ćwiczenia w liczeniu z przekroczeniem progu
  - pełen obraz powstawania setek, dziesiątek i jedności
 Rozwiązywanie zadań z treścią.
8. Ćwiczenia i zabawy z piłkami, doskonalenie znanych elementów z zakresu gry w mini - piłkę siatkową – podania i odbieranie piłki oburącz sposobem górnym.
9. Praca domowa: Wykonanie plakatu reklamującego film, który obejrzały dzieci. Format A3 – technika dowolna.
10. Samoocena uczniów odnośnie zachowania się podczas wyjazdu do kina.

Dzień czwarty: Baśnie i bajki z całego świata

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne według potrzeb uczniów. Przygotowanie do zajęć.
2. Oglądanie przez uczniów bajki rysunkowej np. <https://www.youtube.com/watch?v=ucyLaMT9avc> na podstawie baśni Braci Grimm lub innej na You Tube.
3. Przypomnienie *cech charakterystycznych baśni*. W **baśni** dominują elementy fantastyczne. Jej treść opowiada o siłach nadprzyrodzonych, cudownych zdarzeniach, nadnaturalnych postaciach i zjawiskach. Jedną z ważniejszych cech baśni jest nieokreślony czas i miejsce akcji. Zawiera ludową mądrość, przedstawia wierzenia ludowe i magiczne. Baśń może być osnuta na podaniach, legendach. (*źródło – Wikipedia*) Uczniowie mogą również sprawdzić wcześniejsze notatki w zeszytach.
4. *Co to jest bajka?* Poszukiwanie definicji bajki – praca ze słownikiem języka polskiego.

Bajka – jest to krótki utwór literacki zawierający morale czyli pouczenie. Bajka może być pisana wierszem, czasem może mieć treść żartobliwą. Morał może znajdować się na początku lub na końcu utworu, albo wynikać z jego treści. Istotną cechą bajki jest alegoryczność. Bohaterami bajek mogą być ludzie, ale także zwierzęta, przedmioty i zjawiska, które otrzymują cechy ludzkie, cechy charakteru lub przeciwstawne poglądy i stanowiska.

5. Próba wyłonienia morału – nauki jaka płynie z treści bajki, którą oglądali uczniowie. Określenie na podstawie oglądanego obrazu cech charakterystycznych bajki.
6. Wspólne układanie krótkiej bajki np. o smoku, który popadł w kłopoty, bo był nieposłuszny wobec

polecen mamy. Zapisywanie tekstu w brudnopisie. Wspólne czytanie poszczególnych zdań i korekta ich zapisu. Zapisanie bajki do zeszytu. Opisanie morału.

7. Obliczanie sum i różnic liczb dwucyfrowych.

- Dodawanie i odejmowanie jednostek i dziesiątek: najpierw dziesiątek potem jednostki, następnie na odwrót.
- Obliczenia typu: $56 - 27 = 56 - 30 + 3 =$
 $45 + 26 = 45 + 30 - 4 =$
 $37 - 19 = 37 - 20 + 1 =$
 $68 + 25 = 68 + 30 - 5 =$

- Porządkowanie liczb od najmniejszej do największej i odczytanie hasła:

43   16   21   53   29   99   35   67   72
N   W   S   I   P   E   A   A   L

Liczba									
Litera									

- Rozwiązywanie zadań:

Starszy brat Zenka, Tomek waży 84 kg, a mama o 35 kg mniej. Ile waży mama?

8. Praca domowa: Ułóż treść zadań i potem je rozwiąż do następujących działań matematycznych:

$68 \text{ zł} - 29 \text{ zł} =$

$78 \text{ km} + 26 \text{ km} =$

9. Samoocena pracy przez uczniów.

Dzień piąty: Baśnie polskie

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci. Rozmowy indywidualne z dziećmi. Przygotowanie do zajęć.
2. Wyjście do biblioteki na lekcję biblioteczną przeprowadzoną przez bibliotekarkę.
3. Oglądanie wystawki książek z baśniami polskimi i baśniami z innych części świata. Prezentacja książek z baśniami, przyniesionymi przez dzieci z domu.
4. Konkurs czytania baśni. Rozdanie nagród i dyplomów, powrót do klasy.
5. Samodzielne sporządzenie notatki - sprawozdania o przebiegu lekcji w bibliotece szkolnej. Zapis do zeszytu.

Budowa sprawozdania:

- 1) Tytuł - jakiego wydarzenia dotyczy notatka.
  - 2) Nakreślenie tła ukazywanego zdarzenia - gdzie, kiedy, kto, dlaczego się dzieje.
  - 3) Przedstawienie najistotniejszych faktów w kolejności chronologicznej, czyli po kolei.
  - 4) Podsumowanie, ocena, refleksje - czy się podobało, czy nie i dlaczego?
6. Rozwiązywanie różnych zadań z treścią. Rozwijanie sprawności liczenia.
 Karty pracy - źródło: <http://www.edukacja.edux.pl/> - załącznik nr12.
  7. Wykonanie ilustracji do ulubionej baśni - technika dowolna.
  8. Gry i zabawy ogólnorozwojowe na śniegu lub sali gimnastycznej. Ćwiczenia oddechowe.
  9. Samoocena pracy przez uczniów.

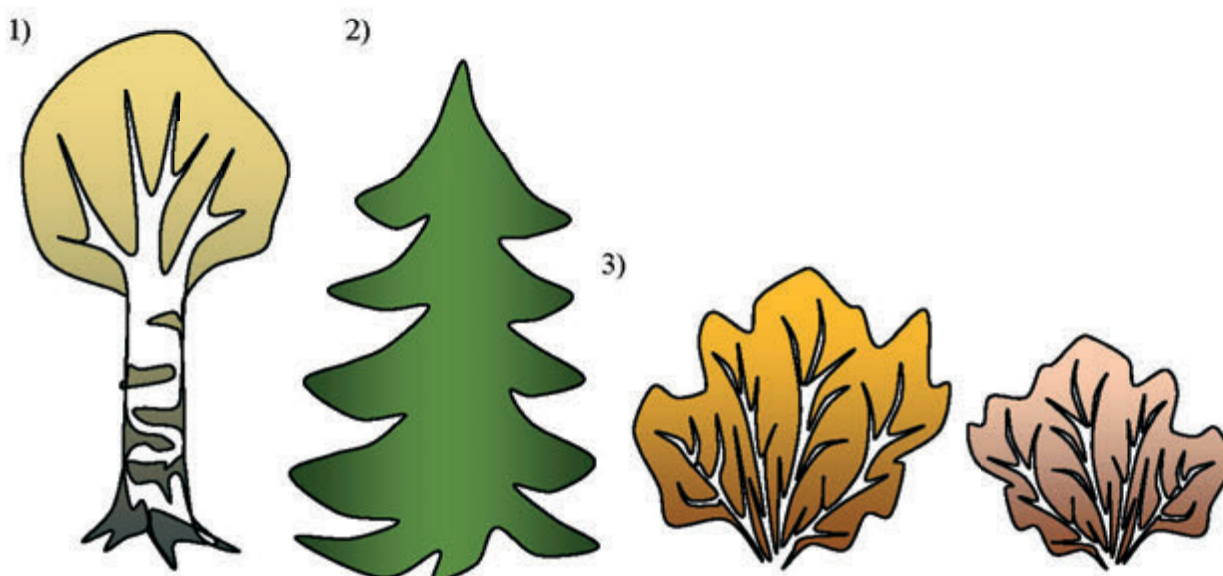
Zajęcia komputerowe

Oglądanie na [Google grafika](#) obrazów i zdjęć na tematy: „Fantastyczne scenografie filmowe”, „Fantastyczne kostiumy filmowe”, „Fantastyczne postacie filmowe”.

Sporządzenie metryczki obejrzanego w kinie filmu – poszukiwanie informacji na ten temat w Internecie.

Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Doskonalenie umiejętności ruchowych z zakresu różnych dyscyplin sportów zimowych – saneczkarstwo. Gry i zabawy na świeżym powietrzu.
2. Ćwiczenia i zabawy z piłkami, doskonalenie znanych elementów z zakresu gry w mini - piłkę siatkową – podania i odbieranie piłki oburącz sposobem górnym.
3. Gry i zabawy ogólnorozwojowe na śniegu lub sali gimnastycznej. Ćwiczenia oddechowe

Załącznik nr 2

Święty Mikołaju

Nosisz na puklu srogi miech z gyszynkami,
kere dzielisz miyndzy dzieciskami.
Włazisz kominem do kozdyj chałpy,
Doowosz bajtlom lalki, koła i pluszowe małpy.
I synki i dziolchy cieszą się z Twoigo byzuchu,
choć zanim dosz paket powiysz coś do słuchu.
Jo tyż mom do Ciebie zamowienie na tyn rok:
chciołbych dostac z gumijagód sok.
Do tego fojerwera z klocków lego i pistola na placpatrony,
I byda fest zadowolony.
Moga Ci łobiecać, że niy byda muter robioł scynek,
bo jo jest prawie zawsze grzeczny synek.
Jak koždy bajtel czysym napasztna bracika,
A potym w kupie suchomy muzyka.
Mógłbyś nom dać tyż bala do fusbalu,
bi wiymy, że z Ciebie super gość w każdym calu...

„Lyn”

Na szezłagu siedzi lyn
Nic nie robi cołki dziyń,
- O nie godejcie, że jo nic nie robia !
A kto siedzi na kanapie i drapie sie po szłapie ?
A kto zjod dwa kołoczki, co je dostoł łod ciotki ?
A kto dzisioj ze sznojdra szczyłoł ?
A kto bombony z tytki wybiyroł ?
No i co, to wszystkie to je nic ?
Na szyzłagu siedzi lyn
Nic nie robi cołki dziyń.
- Wyboczcie, a nie jodłech wodzionki ?
A nie ukroitech se wyndzonki ?
A nie uciyrołech dziś kichola ?
A nie przezywołech gorola ?
No i co, to zaś nic ?
Nie boł we szkole, bo mu się nie chciało,
Nie łodrobiuł zadanio, bo czasu mioł za mało.
Nie zawiązoł szpotloków łod szczewików, bo ni mioł ochoty,
Nie pedzioł „Szczyńć Boże”, bo za duzo z tym roboty.
Nie wykłudził Azorka, bo myśloł, że to zrobi starka.
Nie ciepnoł gołymbiom kaszy, bo stoła na bifyju w taszy.
Mioł zjeść wieczera, ino gymbom mlasnął,
Mioł sie legnąć, nie zdążył - zasnął.
Śniło mu sie, że na grubie robioł,

Łobudzioł sie i w gowa zachodzioł

Czy łon sie doprowdy tak ciynżko narobioł ?

„Abecadło”

Abecadło roz z bifija,

Sleciało na łeb, na szyja,

Bestóż sie fest potrzaskało

i sie cołkiem pofyrtało.

A - ledwo stoi i sapie,

A - mo bolok na prawyj szłapie

B - sie coś z basami stało

C - blank sie wnerwiyło

bo Ć - kryski zazdrościyło

że sie aż D - fest dziywiyło

E i Ę - dolne łone wyleciały

i choćby F - wyglądały

G - juz niy chce byc tak gupie

a H - ważne jak magi w zupie

I - sie fet powykrziwiało

i sie blank na J - podało

K - mo prawo szłapa krziwo

L - sie do Ł - niy łodzywo

M - je choby klopsztańga złomano

N i Ń - robią na grubie na noc

O - sie koloczym nafutrowało

a Ó - coś na łeb sleciało

P - na jedna szłapa kuśtyko

i bestóż R - chodzi z kryką

S i Ś - z rajmatyką dwa boroki

wygły sie choby hoki

T - hut mo za fest srogi

U - je jak pusty garniec ubogich

W - jak colsztok się zgiyło

a z Y - by sie chyntrnie sznojder zrobiyło

zaś Z, Ź i Ż - są złe skuli tego

że niy moga stoć za pierwszego.

„Pon Hilary”

Pon Hilary łod niedzieli

Po chałupie szuko breli.

Szuko w gaciach i kabocie,

Kiery wdzioł przy robocie,

Obmacuje badehołzy,

Z geburtstagu, ... te od Rozy.

Potym skoczło na gylynder,

Żeby pojrzeć na blumsztynder.

Szukoł w szranku i byfyju,

I w piwnicy i antryju,

W zeloźnioku i kachloku.

Pod delinom i w parzoku.

Nawet za wertikym w siyni,

Ale bryle diobli wziyni.

Już go wszelko chynć opadła,

Naroz pojrzot se do zdrządła,

I pomysłot Ty ramolu,

Dyć je nosisz na kicholu.

Załącznik nr 3

„Kim jest tata Michała?”

autor: Beata Sokołowska- Kosik

Wszyscy siedzieliśmy skupieni nad czytanką, gdy nagle rozległo się pukanie do drzwi.

- Dzień dobry, czy to klasa III? - zapytał dość wysoki Pan, zaglądając do sali.
  - Tak, tak, dzień dobry Panie Janku – wykrzyknęła uradowana nasza Pani – właśnie na Pana czekamy.
  - Czekamy? - pomyślałem – przecież Pani nic nie mówiła, że na kogoś czekamy.
- Pan Janek, szerzej otworzył drzwi i wszedł do klasy. Na głowie miał czarną wełnianą czapeczkę, którą szybko zdjął. Ubrany był w czarne spodnie i czarny golf. Na plecach miał plecak i ciągnął za sobą dużą walizkę na kółkach.
- Prosimy tutaj – powiedziała Pani – ustawiając krzesło koło swojego biurka.
  - Dziękuję – powiedział tajemniczy facet – pozwoli Pani, że przywitam się z dziećmi.
  - Tak, tak, tylko Panie Janku, bardzo proszę, ale zgodnie z umową – Pani uśmiechnęła się tajemniczo.

Pan Janek kiwnął tylko głową i zwrócił się do zaciekawionych dzieci.

- Dzień dobry wszystkim. Nazywam się Pan Janek i jestem... - tu zawiesił głos – a to, kim jestem zdradzimy Wam z waszą Panią za jakiś czas.

Dziwne to było przywitanie. Wszyscy patrzyli na siebie szeroko otwartymi oczami. Co to za tajemnice?

- Dziwicie się pewnie – powiedziała nasza Pani – ale to nic, zagadki chyba każdy z was lubi, a pan Janek, a właściwie jego zawód, będzie dla was dzisiaj taką właśnie zagadką.
- Właśnie – wtrącił nieznajomy – a ja powiem wam, że dla tego, kto pierwszy z was odgadnie czym się zajmuję, mam tu prezent.- pan Janek wyjął z plecaka pięknie zapakowane pudełeczko, przewiązane kolorowa wstążką i postawił je na biurku Pani. - Na początek powiem wam, że moja praca polega na zajmowaniu się ziemią.
- Ogrodnik, ogrodnik, zgadłem, zgadłem – darł się Franek, podskakując na krześle z wyciągniętą do góry ręką. - Wszyscy gruchnęli śmiechem. Śmiał się pan Janek, śmiała się też nasza Pani.
- Niestety, nie zgadłeś - powiedział pan Janek – choć zajmuję się ziemią nie jestem ogrodnikiem. Poczekajcie chwilę, pokażę wam może plony mojej pracy...
- Rolnik, rolnik, tak ??? – teraz Franek wyskoczył z ławki jak sprężyna.

Dorośli aż się złapali za brzuchy.

- Nie, poczekaj chwilę...mam plony swojej pracy, ale nie sadzę i nie sieję roślin, choć tu, w walizce mam coś, co rodzi nasza ziemia.

Tu, pan Janek otworzył swoją walizkę i zaczął z niej wyjmować jakieś przedmioty, zawinięte w białe szmatki. Układał to wszystko na biurku. Patrzyliśmy i patrzyliśmy, co to będzie, a oczy mało nam nie wyszły z orbit. Miedzy szmatkami mignęło coś szarego, i coś czarnego, nagle w ręce pana Janka ożył kolor czerwony, potem żółty, i wreszcie fioletowy.

Pan Janek podniósł z biurka małą, bardzo żółtą bryłkę i podsunął pod wydatny nochal kolegi.

- Fúj! - krzyknął Krystian – ale śmierdzi!!!!
- Ha – powiedział pan Janek – to jest siarka, a ten żółto – złoto – czarny minerał, to tygrysie oko – odmiana kwarcu, a ten fioletowy, to ametyst...ta czarna skała – pokazał – to węgiel kamienny, a ta brunatna, to węgiel brunatny, a tu ... popatrzcie – podszedł do uczniów z dość dużym kawałkiem kamienia – czy widzicie te małe błyszczące żyłki? To najprawdziwsze złoto.

Dzieci pootwierały szeroko buzie ze zdziwienia, a pan Janek pokazywał kolejne eksponaty i ciekawie o nich opowiadał.

- No kochani – odezwała się wreszcie nasza Pani – czy już wiecie jaki zawód wykonuje nasz gość?
- Neeeeeeeeeeeeeeeeeeee!!!! – cała klasa krzyknęła zgodnym chórem. Chociaż ... , Michał, nasz nowy kolega, siedział sobie spokojnie w ławce, a w jego oczach skakały wesołe iskierki – on coś wie – pomyślałem.
- Zajmuję się badaniem budowy ziemi, jej składu, historii powstania, badaniem budowy skał, minerałów, a pracuję w Przedsiębiorstwie poszukującym gazu w dnie Morza Północnego.

Zapadła cisza, czekaliśmy na dalszy ciąg wypowiedzi pana Janka, ale on zamilkł. Uśmiechał się tylko tajemniczo. Nagle, usłyszeliśmy szurnięcie krzesłem, jak na komendę odwróciliśmy się wszyscy do tyłu. Nasz nowy kumpel Michał, stał przy ławce i radośnie uśmiechał się do tajemniczego gościa.

- Cześć tato – powiedział wesoło – nie wiedziałem, że przyjedziesz.
- Hej synu – odpowiedział pan Janek – a jakoś tak wyszło, i widzę, że ty też miałeś niespodziankę?
- No chyba – odpowiedział z uśmiechem Michał idąc w kierunku ojca. Wszystkie dzieci w klasie zaniemówiły z wrażenia.

- Droga klaso – odezwał się Michał, gdy dotarł do biurka naszej Pani – To jest mój tato, Jan Nowak, który z zawodu jest geologiem i pracuje na platformach wiertniczych na Morzu Północnym. Poszukuje pod dnem morskim pokładów gazu i ropy naftowej.

Pan Janek pokiwał głową.

- Tak, tak, jestem ojcem Michała i jestem tu na prośbę waszej pani, która chciała żebyście poznali zawód geologa. Jeśli chcecie posłuchać jeszcze chwilę ciekawostek o naszej ziemi, to siadajcie.

Pan Nowak siadł na krześle, a dzieciaki rozsiadły się u jego stóp. Popłynęła wspaniała opowieść o pracy na platformach wiertniczych, o kopalniach złota i diamentów w Afryce, o wyprawach na pustynię po kamienne róże. Uczniowie słuchali z wypiekami na twarzy.

- Fajnego masz tatę – szepnąłem do Michała.
- Aha – odpowiedział po cichu – tylko szkoda, że tak daleko pracuje.
- A, byłbym zapomniał o prezencie. Tata Michała powiedział, że skoro nikt nie odgadł zagadki, to prezent przeznaczony jest dla całej klasy. A w pudełku znajdowała się róża pustyni, minerał, o którym pan Janek już nam opowiadał.
- Fajny był dzisiaj ten dzień w szkole.

Załącznik nr 4

„Górnika”

autor: Beata Sokołowska-Kosik

Dzisiaj w szkole znów był fajny dzień. Nasza pani zaprosiła na lekcję prawdziwego górnika, ale nie takiego z kilofem i brudną buzią, ale takiego co ma piękny czarny mundur i czapkę z piórami. Górnik opowiadał nam o swojej pracy, która jest bardzo ciężka, pokazywał slajdy z kopalni, no i oczywiście opowiedział nam o swoim pięknym mundurze.

Wiedzieliście, dlaczego mundur górnika jest czarny? No oczywiście jest jak węgiel i posiada wiele tajemnic, o których nawet nie wiecie.

Zacznijmy od nakrycia głowy – czapki. Taka czapka górnicza nazywa się: czako. Ma 12 i pół centymetra wysokości, powleczone jest czarnym materiałem. Z przodu czako jest kupła, czyli godłóg górniczy, w którym znajdują się skrzyżowane narzędzia: pyrlík i żelozko. Na czako znajdują się kogucie pióra o różnych kolorach. Zielone pióropusze noszą GENERALNI DYREKTORZY GÓRNICTWA. Białe pióra ma czako sztygara, kierownika lub dyrektora kopalni. Czarny kolor piór mają zwykli górnicy, czerwony – członkowie orkiestry górniczej, a białe czerwony – kapelmistrz. Mundur składa się z kurtki i spodni lub spódnicy. Czarna kurtka zapinana jest na 9 knefli, wykonanych z żółtego metalu. Kurtka ma stojący kołnierz, na którym są również godła górnicze, haftowane złotą nicią i niewielką pelerynkę na ramionach. Na piersiach kurtka ma naszyte dwie aksamitne patki, na których przyszytych jest po 5 knefli. Na rękawach naszyte są dystynkcje (stopnie) górnicze. Do kurtki dopasowane są czarne spodnie lub spódnica, biała koszula, białe rękawiczki, czarne skarpety u mężczyzn i czarne buty. Każdy górnik po skoku przez skórę (skórzany fartuch, który dawniej górnicy nosili przy pracy w kopalni), zostaje przyjęty do braci górniczej o może nosić ozdobną szpadę, którą nosi przy lewym boku.

Górnik w mundurze wygląda bardzo dostojnie. Chciałbym także być kiedyś górnikiem.

Załącznik nr 5

„JAKIE ZWIERZĘ TO JEST SSAK?”

autor Beata Sokołowska-Kosik

Jakie zwierzę to jest ssak?

Pyta małe dziecko w szkole.

Mój kochany, to jest tak,

odpowiada Pani Jola.

Żeby ssakiem sobie być,
trzeba się urodzić z brzuszka,
tam zwierzątko rośnie w mig
i już mama ma maluszka.

Maluch jest pokryty włosiem,
co u zwierząt sierścią jest,
wzywa mamę mocnym głosem,
kiedy tylko głodny jest.

Mama daje mu ssać mleko,
i dlatego dziecię me,
wszystkie cechy te wskazują,
że on właśnie ssak się zwie.

Załącznik nr 6

„JAK ROZPOZNAĆ WŚRÓD ZWIERZĄT PTAKI?”

autor: Beata Sokołowska-Kosik

No, a ptaszek Pani Jolu,
jakie ptaszek cechy ma,
żebym potem nie wymyślił,
że ptak włosy jakieś ma.

Ptaszek, mój kochany uczniu
musi z jajka wykluć się,
Jedne łyse, inne w puchu,
tak pisklaki rodzą się.

Potem w pióra obrastają,
dużo piórek rośnie im,

no i wtedy też latają,
choć nie każdy mówi ci.

Załącznik nr 7

KARTA PRACY NR 1

„O DWUNASTU MIESIĄCACH”

autor .....

(wpisz imię i nazwisko autora opowiadania)

Odpowiedz pisemnie na poniższe pytania.

1. Kiedy rozgrywa się akcja baśni?

.....

2. Gdzie, w jakich miejscach rozgrywa się akcja baśni?

.....

3. Kto jest głównym bohaterem baśni?

.....

4. Jakie inne postaci występują w opowieści?

.....

5. Jakie trzy zadania kazała wykonać sierotce macocha?

.....

6. Kto pomógł sierotce spełniać żądania macochy?

.....

7. Co spotkało na koniec macochę?

.....

Wypisz wydarzenia prawdziwe i fantastyczne z baśni.

Wydarzenia prawdziwe

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wydarzenia fantastyczne

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Oblicz. Wynik zapisz liczbą rzymską.

II + IV = ...   VI + III = ...   VI + V = ...

X - V = ...   IX - III = ...   XI - IX = ...

Wpisz sąsiednie cyfry rzymskie.

I, ..., III, IV, ..., ..., VII

VII, VIII, ..., X, ..., ...,

....., IV, ..., VI....., VIII, ..., X

Załącznik nr 8

„Mikołaj Kopernik”

autor: Arkadiusz Łakomiak

Bardzo dawno – pan Kopernik,
chodził co dzień do cukierni.
Przy olsztyńskim siadał zamku,
by jeść ciastka o poranku.

Miał pomysły nieskończone,
pragnął zostać astronomem.
Lubił czytać wszystkie książki
i zajadać smaczne pączki.

Często drapał się po nosie,
myśląc – Co tam jest w kosmosie?
W niebo patrzył (tak jak każdy),
niezliczone licząc gwiazdy.

Czasem mówił do księżycyca
– Swoim blaskiem wciąż zachwycasz.
Bądź po wieki (tylko z nami),
ziemię broń przed kometami.

Raz mu pączek wypadł z ręki,
tocząc wokół niego kręgi.
Spojrzał za nim i na ziemię,
i od razu miał olśnienie.

Zerwał się na równe nogi
– Dalej ludzie, zejście z drogi.
(Pobiegł, krzycząc tak bez końca)
Ziemia krąży wokół słońca!

Dzisiaj wszyscy o tym wiemy,
to Kopernik świat nasz zmienił.
To co odkrył jest znaczące,
ruszył ziemię, wstrzymał słońce.

Załącznik nr 9

„Opowieści babci Lucyny” cz.1.

autor: Beata Sokołowska-Kosik

Zima tego roku była jakaś dziwna. Raz mróz, że aż strach było wychodzić z domu, to znów taka chlapa, że przez podwórko nie dało się przejść bez gumowców. Minęły Święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok, niedługo miały być ferie, a tu zimy na lekarstwo.

– Trzeba będzie leżaki wyciągać z komórki – śmiał się tata – tylko patrzeć jak słońce przygrzeje.

Chłopakom wcale nie było tak wesoło, bo co to za ferie bez śniegu i mrozku. Co będą robić? Łódki na kałużach puszczać?

– O tata tak żartuje sobie, a my naprawdę się martwimy – powiedział jeden z bliźniaków, Marcel.

– Tak, komputer pod wydział, śniegu brak, nudy na pudy – zawyrokował drugi bliźniak, Kacper.

– No, tak, dla dzisiejszej młodzieży to ważne są tylko przyjemności. A ojcu pomóc w oborze, a mamie w domu, takie duże chłopaki, ja w waszym wieku... – zaczęła jak zwykle narzekać babcia Lucyna.

– Oj babcia to zawsze coś wymyśli – niezbyt grzecznie odburknął Kacper.

– Szacunek panowie – tu już do rozmowy włączyła się mama – babcia ma rację, nic na świecie nie dostaje się za darmo, już do ojca, siana pomóc mu kłaść krowom.

Chłopcy wiedzieli, że z mamą się nie dyskutuje. Pomaszerowali do obory, siano było lekkie, ale oni tak dla zasady się ociągali, że to niby taki wiek mają, co to dzieciaki się buntują. Przecież i tak pomagają. No, może trochę się podroczą, ale pomagają. Tata przywitał ich w oborze szerokim uśmiechem. Głową wskazał oparte o ścianę dwie pary wideł. No ... jakby wiedział, że bliźniaki stawiają się do pracy. Bracia spojrzeli wymownie po sobie, ale bez marudzenia zabrali się za pomaganie ojcu. Praca zajęła im niespełna godzinę. Sam tata musiałby pracować trzy razy dłużej.

– Dzięki chłopaki, wiedziałem, że mogę na was liczyć – tata poklepał chłopców po plecach – idźcie do domu, babcia coś rano mówiła, że bliny będzie smażyć.

Dwa razy nie trzeba było bliźniakom tego mówić, babcia robiła najlepsze na świecie bliny, chrupiące z wierzchu, mięciutkie, jak puch w środku. Mniam, mniam ... Marcelowi i Kacprowi już ślinka płynęła do ust. Biegiem puścili się w stronę domu. Faktycznie, gdy tylko otworzyli drzwi od ganku, uderzył ich zapach świeżo smażonych placków ziemniaczanych. W kuchni na stole już czekały na nich nakrycia, do tego gęsta śmietana w salaterce i po kubku mleka, oczywiście od tych krówek, którym dawali siano. Babcia właśnie zdejmowała z patelni rumiane placki.

– Ręce, ręce – pogoniła do mycia mama – i przebrać się w czyste ubrania po pracy.

Chłopcy pędem wykonali polecenia i już siedzieli nad pełnymi blinów talerzami.

– Jak to miło popatrzeć gdy młodzież ma zdrowy apetyt – gderwała dobrodusznie babcia Lucyna, zdejmując z patelni kolejne partie placków. Do chłopców dołączył również po chwili i tata. Umyty i przebrany zabrał się za jedzenie. Babcia usiadła sobie po drugiej stronie stołu, postawiła przed sobą parujący kubek kawy z mlekiem.

– Tak, pamiętam też taki dzień, 60 lat temu to było – zamyśliła się – to była wtedy już połowa marca. Moja babcia też smażyła dla nas bliny, ale wtedy nikt już nie miał na nie ochoty.

Chłopcy ze zdziwieniem popatrzyli na babcię, potem na siebie.

– Jak nikt nie miał ochoty? – zdziwił się Kacper – przecież takie pyszne placki mógłbym jeść trzy razy dziennie.

– A tak, kochanieńki, nikt nie miał ochoty. Zima tamtego roku była straszna. Zaczęła się już w listopadzie. Mróz był taki, że oddech zamarzał na dworze, a śniegu nawiało tyle, że zasy sięgały prawie do dachu naszej chałupy. Miałam wtedy, tak, 10 lat, tyle co wy teraz panowie.

– To fajnie było, taka zima – Marcel otworzył szeroko oczy patrząc na babcię Lucynę – ale byłoby zabawy, ho, ho...

Babcia tylko pokiwała głową.

– No nie bardzo – rzekła z kwaśną miną – na początku to może i fajnie było. Na sanki żeśmy biegali, na nartach z górek zjeżdżali, w śniegu żeśmy się taplali, ale potem taki mróz ścisnął, że rodzice wychodzić nie pozwalali z domu, żeby nie zamrznąć. Zima trwała i trwała. Zawieje, zamiecie śnieżne. We wsi tylko korytarze w śniegu były przekopane, żeby z chałupy do chałupy i do obrządku można było się dostać. Paszy dla domowych zwierząt nie starczało, a i dzika zwierzyna zaczęła pod domy podchodzić z braku jedzenia. Najgorzej, że dziki i wilki powychodziły z lasu. Wtedy tatko już całkiem zabronił z domu wychodzić. Szkoła też była zamknięta bo ludzie bali się same dzieci puszczać.

– Wilki?? – chłopcy aż zaczerwienili się z wrażenia – to babcia widziała prawdziwe wilki??

– A pewnie – uśmiechnęła się babunia – wielkie, kudłate i bardzo, bardzo chude. Przemykały jak cienie wokoło ludzkich domów. Kto psa zawczasu nie wciągnął do sieni to i rano zastawał odgryziona obrożę. Brrrrr..., bałam się wtedy, że strach. – babcia przymknęła oczy i zamyśliła się na chwilę – Nawet nasz tata, choć nie lubił w domu zwierzyny, dał się uprosić i nasz podwórkowy Azor znalazł miejsce w kącie sieni.

– No, ale co z tymi plackami mamó – odezwał się tata bliźniaków.

– No właśnie babuniu – szepnęli chłopcy.

- Ach, no tak. Bo widzicie chłopaki, nic już nie mieliśmy w domu do jedzenia oprócz ziemniaków, a wiosny widać nie było, ziemia zamarznięta, wszystko się pokończyło. Nie były to też czasy, że w każdym miasteczku Groszek czy Biedronka stały i zakupy można było sobie zrobić kiedy się chce. Wtedy trzeba wszystko było wyhodować, i warzywa, i owoce, i mięsko też. Na okrągło jedliśmy więc te ziemniaki, gotowane, pieczone, no i bliny, i tak dzień po dniu. Już nam się słodkie marchewczki czy zielony szczaw marzyły, ale cóż, taka była zima.
- Ojej – zdołali jak na komendę westchnąć bracia – ale babcia miała przygody, no, no!
- A jak ciekawie babunia o tym opowiada, prawda? – szepnął chłopcom na ucho tata.
- Aha – z wypiekami na twarzy przeżywali jeszcze opowieść babci.
- I po to między innymi moi kochani są babcie – odezwała się mama, nachylając się nad stołem, żeby posprzątać po jedzeniu. – I dlatego babcię należy szanować, chociażby za jej mądrość, za jej wspomnienia, za nauki. Rozumiecie?

Marcel i Kacper zgodnie przytaknęli głowami. Już wiedzieli, że nie będą się nudzić w ferie, nawet jak śniegu nie będzie. Postanowili, że namówią babcię na snucie opowieści, które oni będą spisywać, a potem wydadzą, w domowym wydawnictwie pod tytułem „Pokój chłopaków” dla wszystkich członków rodziny. Bo przecież takie wspomnienia trzeba pielęgnować, nie wolno im dać się zapomnieć.

Załącznik nr 10

„Opowieści Babci Lucyny” cz.2

autor: Beata Sokołowska-Kosik

Wieczorem z pokoju chłopaków wywabiła bardzo miła woń. Pędem zbiegli po schodach do kuchni, gdzie krzątała się babcia Lucyna.

- Co tak cudnie pachnie – zawołał Kacper, wywracając zabawnie oczami.

– Babunia piecze ciasteczka – mlasnął językiem Marcel – będzie pyszna uczta.

Babcia w tym czasie rozmawiała przez komórkę, więc srogo spojrzała na braci, nakazując im ciszę

– Tak Helenko, jutro u mnie o siedemnastej. Tak, tak...i zawiadom Jasię i Jolę, ach no i oczywiście Barbarę. Czekam dziewczynki na was jutro. Pa, pa...

Bliźniaki popatrzyły po sobie. Babcia zaprosiła na jutro koleżanki. Co to ma być?

– Hola panowie, nie dla psa kiełbasa – babcia Lucyna bardzo lubiła posługiwać się przysłowiami – najpierw trzeba w pewien sposób na nie zasłużyć – co powiedziawszy wyciągnęła z piekarnika pełną tacę wspaniałych rumianych ciasteczek i wyniosła ją od razu do spizarni, którą potem zamknęła na klucz. Chłopcy wyszli z kuchni.

– Co się dzieje? – Marcel zastanawiał się głośno.

– Może są babci urodziny? – wypalił drugi bliźniak.– Może imieniny?

– Zwariowałaś, przecież babcia urodziła się w wakacje, co roku mamy piknik pod lipami, a imieniny ma wcześniej, po końcu roku szkolnego – 30 czerwca – przypominał bratu Marcel. – To nie to.

– Chodź, zapytamy babci – zaproponował Kacper.

Ale w kuchni było już pusto. Babcia gdzieś zniknęła. Pozostał tam tylko ten słodki, przecudowny zapach świeżo pieczonych ciasteczek. Chłopcy wzruszyli ramionami. Sprawa przecież musi się wyjaśnić.

– Idziemy do mamy – zarządził Marcel – może ona coś wie.

– Mamo, mamusiu – tupot nóg Kacpra i Marcela słychać było w całym domu – mamooooo, na pomoc!

– Matko złota, co się stało? – mama chłopców wybiegła z pokoju.

– Mamo, babcia nie chce dać nam ciastek – mówił pospiesznie Kacper.

– Mamusiu, babcia powiedział, że ich nie dostaniemy, jak nie będziemy wiedzieli z jakiej okazji je upiekła. – jęczał Marcel – Mamusiuuuuuuu!!!! Prosimy pomóż.

- Aha, no tak – mama podrapała się po nosie – moi panowie, czasami konieczne jest pokazanie swoim dzieciom dokładnie, palcem to, czego nie widzą, choć zdaje mi się, że w waszym wieku już powinni.
- No, mamcia, prosimy, pomóż – mama zakryła na ten jazgot tylko uszy.
- Panowie, nie tak szybko, sami musicie do tego dojść. Wskazówki – komputer, kalendarz, do wyboru.
- Ale mammo – zajęczał Kacper.
- Żadne mammo, odmaszerować do zadań – powiedziała rodzicielka i weszła do swojego pokoju.

Chłopcy zwiesili nosy na kwintę i powlekli się do swojego pokoju. Właśnie przechodzili koło drzwi pokoju babci, kiedy doleciał ich śpiew nestorki rodu. No, tego było już dla nich za wiele, pędem wpadli do siebie. Odpalili komputer, a tu, prawie na każdej wyszukiwarce, jak wół wielkimi literami wypisywano – 21 stycznia Dzień Babci, 22 stycznia Dzień Dziadka.

- O rzesz, nie mogę, patrz bracie, ale wstyd – wyszeptał Marcel.
- Czekaj, musimy jakoś odkręcić tę gafę, słuchaj, zrobimy tak – Kacper pochylił się nad bratem i długo szeptał mu coś do ucha. Twarz Marcela powoli się rozjaśniała.

Na drugi dzień chłopcy o dziwo wstali bez ponaglenia, mimo że była sobota. Babcia patrzyła na nich jakoś dziwnie podejrzanie. Szybko zjedli śniadanie, grzecznie podziękowali, nawet posprząтали po sobie naczynia do zmywarki i pobiegli do swojego pokoju. Babcia powoli brała się za gotowanie obiadu. Przez okno w kuchni widziała jak bliźniaki wymykają się po cichu z domu. Drzwi do garażu uchyliły się i wyjrzał zza nich tata, machał na synów niecierpliwie.

- Cóż oni kombinują – pomyślała babcia Lucyna, ale zajęcia w kuchni tak ją zaprzątnęły, że szybko zapomniała o dziwnym zachowaniu Marcela i Kacpra. Po południu miały przyjść przecież jej koleżanki: Jasia, Helenka, Jola, no i oczywiście Basia. Co roku, tego dnia spotykały się u jednej z nich, w tym roku była kolej babci.

Po obiedzie chłopcy grzecznie podziękowali, szybko zapakowali naczynia do zmywarki, włączyli zmywanie, wytarli stół i zostawiając na środku kuchni bardzo zdziwioną babcię, poszli szybko do swojego pokoju.

Zbliżała się godzina siedemnasta, od jakiegoś czasu schodziły się koleżanki babci. Nie wiedziały o tym, że bliźniaki również mają gości. W pokoju babci na stole zastanym pięknym obrusem pyszniła się porcelanowa zastawa, pamiątka babci po jej matce i talerze pełne cudnie pachnących ciasteczek. Babcia i jej koleżanki siedziały dookoła stołu. Rozmowa jednak wcale się nie kleiła. Było jakoś smutno.

– To może wam coś opowiem – niepewnie odezwała się babcia, była bowiem znana wśród znajomych z umiejętności snucia wspaniałych opowieści – może o ....

Nagle wraz z jej słowami rozległo się pukanie do drzwi pokoju. Panie spojrzały po sobie, nikogo już nie oczekiwały, pukanie rozległo się jeszcze raz.

– Proszę – odezwała się babcia – drzwi się otworzyły i do pokoju weszła Zuzia, wnuczka pani Helenki, mówiąc wszystkim dzień dobry, weszła i stanęła grzecznie pod ścianą, trzymając ręce za sobą. Naraz znów rozległo się pukanie.

– Proszę – wydukała babcia – drzwi otworzyły się i wsunął się przez nie Franek, wnuk pani Basi. Skinął grzecznie paniom głową i stanął obok Zuzi. Minęła chwilka i znów ktoś zapukał.

– Proszę – słabym głosem powiedziała babcia – przez drzwi zajrzały trzy główki w czerwonych kokardach, szybciotko czmychnęły przez szparę i ustawiły się według wzrostu obok Franka, grzecznie dygając. Pani Jola miała szeroko otwarte ze zdziwienia usta, bo to były jej trzy wnuczki: Karolina, Malwina i Kornelia.

– Puk, puk – zagrzmiało teraz u drzwi – babcia już nic nie powiedziała. Drzwi otworzyły się i do pokoju wszedł Wojtek, 15 letni wnuk pani Jasi.

– Ja nie wytrzymam – pisnęła pani Helenka.

– Puk, puk, puk – teraz wszystkie panie, oczywiście oprócz babci Lucyny wykrzyknęły – PROSIMY! – drzwi otworzyły się szeroko i do pokoju weszli bliźniacy, a za nimi wszyscy rodzice dzieci, które ustawiły się pod ścianą. Zapadła głucha cisza, którą nagle przerwał tata, który krzyknął: Raz, dwa, trzy... i zaintonował: Sto lat, sto lat, niech żyją, żyją nam...

Załącznik nr 12

MATEMATYKA KLASA III

.....
Imię i nazwisko ucznia

Zadanie 1.

Oblicz.

$7 + 8 = \dots\dots\dots$

$13 - 8 = \dots\dots\dots$

$5 + 9 + 4 = \dots\dots\dots$

$9 + 5 = \dots\dots\dots$

$14 - 7 = \dots\dots\dots$

$6 + 8 - 7 = \dots\dots\dots$

$6 + 8 = \dots\dots\dots$

$15 - 6 = \dots\dots\dots$

$13 - 4 - 8 = \dots\dots\dots$

$7 + 7 = \dots\dots\dots$

$13 - 7 = \dots\dots\dots$

$18 - 9 + 3 = \dots\dots\dots$

Zadanie 2.

Porównaj liczby , wpisując znaki : < , > lub =.

53 31

48.....84

68 86

55.....39

72.....27

*Dopisz takie liczby , aby nierówności były poprawne.

$57 < \dots\dots\dots$

$62 > \dots\dots\dots$

$25 < \dots\dots\dots$

$89 > \dots\dots\dots$

$34 = \dots\dots\dots$

$33 > \dots\dots\dots$

Zadanie 3.

Uzupełnij zapisy.

$15 \text{ min} = 1 \dots\dots\dots$

$100 \text{ dag} = \dots\dots\dots$

$60 \text{ min} = 1 \dots\dots\dots$

$1 \text{ m} = \dots\dots\dots$

$10 \text{ mm} = \dots\dots\dots$

$100 \text{ gr} = \dots\dots\dots$

Zadanie I.

Klasa III c pojechała na wycieczkę. Za bilety autobusowe dla dzieci zapłacono 55 zł, a za bilety autobusowe dla dorosłych – o 47 zł mniej.

Ile zapłacono za bilety autobusowe dla dorosłych?

Rozwiązanie .....

Odpowiedź:.....

* Ile zapłacono za wszystkie bilety?

Rozwiązanie: .....

Odpowiedź: .....

Zadanie II.

Przedstaw podane liczby w postaci :

sum liczb dwucyfrowych

różnic liczb dwucyfrowych

57= .....

74 = ...

28= .....

64 = ...

82 = ...

43= .....

Zadanie III.

Oblicz.

38 + 55 = ... 33 + 48 = ...

90 - 12 = ... 63 - 43 = ...

17 + 18 = ... 73 - 45 = ...

KARTA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIA ZA I SEMESTR, KLASA III

Imię i nazwisko dziecka..... Klasa .....

OSIĄGNIĘCIA EDUKACYJNE	POZIOM OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH			
	BARDZO WYSOKI	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NISKI
Wypowiada się pełnymi zdaniami na dowolny temat.				BARDZO NISKI
Czyta teksty, opowiadania.				
Recytuje z pamięci wiersze z uwzględnieniem interpunkcji i intonacji.				
Pisze samodzielnie teksty złożone z kilku zdań powiązanych ze sobą w logiczną całość.				
Pisze z pamięci wyrazy i zdania.				
Tworzy kilkuzdaniową wypowiedź na podany temat.				
Wyszukuje w tekście potrzebne informacje.				
Wskazuje głównych bohaterów w tekstach literackich.				
Umie prawidłowo budować wypowiedzi ustne.				
Redaguje treść zaproszenia, listu i życzeń.				
Rozpoznaje przysłówki określające czynność, miejsce, czas.				
Rozpoznaje czasowniki i rzeczowniki.				
Porównuje liczby w zakresie 1000.				
Zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 1000.				

cd. KARTA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIĄ ZA I SEMESTR, KLASA III				
OSIĄGNIĘCIA EDUKACYJNE	POZIOM OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH			
	BARDZO WYSOKI	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NISKI
Rozwiązuje równania z niewiadomą.				BARDZO NISKI
Podaje z pamięci iloczynny w zakresie tabliczki mnożenia.				
Rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe.				
Dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 z przekroczenie progu dziesiętkowego.				
Rozwiązuje i układa rozmaite zadania tekstowe.				
Oblicza obwody figur i łączną długość łamanej.				
Mierzy i porównuje długości.				
Rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące obliczeń kalendarzowych				
Mierzy i porównuje wielkości (pojemności, czasu, ciężaru).				
Wykonuje obliczenia pieniężne.				
Oblicza obwody prostokątów.				
Umie dokonywać obliczeń zegarowych i potrafi rozpoznawać godziny na zegarze.				
Rozpoznaje i nazywa zboża występujące w Polsce.				
Nazywa prace na roli wykonywane jesienią.				
Wymienia rośliny okopowe.				
Z ciekawością słucha informacji o otaczającym nas świecie.				

cd. KARTA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIĄ ZA I SEMESTR, KLASA III					
OSIĄGNIĘCIA EDUKACYJNE	POZIOM OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH				
	BARDZO WYSOKI	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NISKI	BARDZO NISKI
Samodzielnie umie wyszukiwać informację w mediach , przeczytać ją i zinterpretować.					
Rozumie, że należy postępować zgodnie z ekologią.					
Nazywa i wskazuje warstwy lasu.					
Rozpoznaje roślinność i zwierzęta należące do każdej warstwy lasu.					
Zna składniki pogody, potrafi ją określić.					
Rozumie konieczność okazywania szacunku wszystkim pracownikom szkoły.					
Wskazuje charakterystyczne cechy typów lasu.					
Odczytuje wskazania termometru.					
Zna znaczenie lasu.					
Zna zasady obsługi urządzeń działających na prąd.					
Wymienia sposoby zabezpieczania się przed kłeskami żywiołowymi.					
Śpiewa z pamięci piosenki.					
Gra na instrumentach perkusyjnych.					
Tańczy podstawowe kroki i figury krakowiaka i polki.					
Prawidłowo, według wskazówek wykonuje prace plastyczne i techniczne.					
Zna zasady mini gier sportowych.					

cd. KARTA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIĄ ZA I SEMESTR, KLASA III					
OSIĄGNIĘCIA EDUKACYJNE	POZIOM OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH				
	BARDZO WYSOKI	WYSOKI	PRZECIĘTNY	NISKI	BARDZO NISKI
Uczestniczy w grach i zabawach ruchowych.					
Wyszukuje potrzebne informacje z różnych źródeł.					
Postępuje się komputerem jako narzędziem pracy.					
Potrafi współpracować w grupie.					
Przestrzega zasad bezpieczeństwa w czasie pracy i zabawy.					
Pomaga swoim kolegom i koleżankom.					
Rozumie konieczność przestrzegania różnorodnych reguł i zasad postępowania					
Potrafi kulturalnie zachowywać się w miejscach publicznych.					

Podpis nauczyciela .....

